

ปุจฉา – วิสัชนาธรรม

หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมมปาโล ท่านได้เมตตาตอบคำถามต่อคณะศิษย์ ที่ได้เรียนถามหลวงปู่ในเรื่องปัญหาข้อธรรมที่ไม่เข้าใจ, วัฏปฏิบัติธรรม, ปัญหาขณะปฏิบัติธรรมที่พบเจอ รวมทั้งความสงสัยในแง่มุมต่างๆ ซึ่งคณะศิษย์ที่หันหลวงปู่ในช่วงเวลานั้น คือคุณเพ็ญพิมล รัตติไตรรัตน์และคณะ ได้ถอดคำเทศน์แยกหัวข้อ คำถามและคำตอบออกมาจำเพาะ เพื่อพิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมทาน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้เฝ้าทางพันทุกข์ที่จะศึกษาเรียนรู้เพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติ สร้างบารมีทางธรรมที่ถูกต้องให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

www.sawoklokudorn.com จึงขอสานต่อปณิธานการเผยแพร่พระสัทธรรมเพื่อมรรคผลนิพพาน สืบต่อจากคณะศิษย์ที่หันหลวงปู่ที่ได้กระทำเป็นแบบอย่างที่ดีไว้ ด้วยการ“ให้ธรรมะเป็นธรรมทาน” จึงขออนุญาตนำคำถามและคำตอบทางธรรมของหลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมมปาโล นำมาลงเผยแพร่ในเวปไซด์

www.sawoklokudorn.com ในหมวด “ปุจฉา – วิสัชนาธรรม เพื่อประโยชน์อันยิ่งในการเผยแพร่พระสัทธรรมแก่พุทธศาสนิกชนผู้เฝ้าธรรมปรารถนาความพ้นทุกข์

คณะผู้จัดทำ

ปจฺจนา - วิสัชนาธรรม ๑

ถาณ - ทอบ ปญฺญา กาย เวทนา จิต ธรรม

กาย ก็เป็นกายของคน รูปร่างของคนยืนขึ้นนี้ กายในกาย คือว่ารู้สัดส่วนทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม คือว่ารู้ในของกายไปอีก คือว่าอาการ ๓๒ เช่น ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อใน กระดูก ม้าม หัวใจ ตับ พังผืด ไต ปอด ไล่ใหญ่ ไล่ย่อย อาหารใหม่ อาหารเก่า เยื่อมันในสมอง เหล่านี้เป็นต้น คือว่าสิ่งนี้อยู่ในกาย คือว่า ดี เสลด หนอง เลือด เหงื่อ มันข้น น้ำตา เปลวมัน น้ำลาย ไช้ข้อ น้ำมูก น้ำเยียว อย่างนี้เป็นต้น บางทีก็พูดไม่ถูก เพราะมันเร็ว นี่คือในกายภายใน

คือว่า รู้ภายใน เราได้แล้วนี้

กายภายนอก คือว่าผิวหนังของเราอีก

กายภายใน เมื่อรู้ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง แล้วก็ให้พิจารณาว่า เป็นสิ่งโสโครกเป็นสิ่งปฏิกูล กายคือที่ ประชุมของสิ่งโสโครก ที่นี้ก็รู้แล้ววิธีนี้ ทั้ง ๔ อย่าง ไม่ต้องไปย่อนว่าเห็นกายคนอื่น ที่นี้รู้แล้ว ถ้าภิกษุใดอยู่ใน ฐานะ ๗ ประการนี้ ก็แปลว่า คนนั้นเป็นสัตว์บุรุษ คือว่า

รู้ชัดซึ่งรูปร่างกายของเรา

รู้ความเกิดขึ้นของรูป

รู้ความดับของรูป

รู้ปฏิบัติให้ถึงความดับของรูป

รู้คุณของรูป (รู้คุณของร่างกายนี้)

รู้โทษของรูป

รู้อุปายเป็นเครื่องสลัดออกจากรูป

นี่คือร่างกาย นี่เป็นกาย มีทั้งภายในภายนอกอยู่ในนั้น

ก็เรียกว่าเรารู้ชัดซึ่งร่างกายกว้างศอก ยาววา

รู้การเกิดขึ้นของกายของรูปนี้ เกิดขึ้นด้วยอาหาร ให้เราพิจารณาสาวยไปหามัน คือว่ารู้เหตุเกิดของมัน เหตุเกิดขึ้นเพราะอาหารรูปนี้

แล้วรู้ความดับของรูปด้วย เมื่อดับไป เมื่อหมดอาหารมันก็ดับรูปนี้ หลายวันก็ตายอย่างว่าแหละนี่

รู้ปฏิบัติถึงความดับของรูปด้วย

รู้คุณ, รู้โทษ คุณของร่างกายคืออะไร

การโสมนัสยินดีในร่างกายนี้ ก็เป็นคุณของรูป

รูปนี้ ร่างกายนี้ ตกในอยู่กฎอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

แปรปรวนอยู่เสมอ นี่เป็นโทษของรูป

อุปายเป็นเครื่องสลัดออกจากรูปนั้นคือหมายความว่า

กำจัด ฉันทะราคะ ยินดีในรูป ในร่างกายเสีย พระองค์ตรัสไว้อย่างเด่นชัดเลย ขอฝากไว้ตรงนี้

เวทนา รู้ชัดซึ่งเวทนาที่นี้ รู้ชัดซึ่งเวทนา เป็นสภาพที่เสวยอารมณ์ จะกล่าวถึงทวารไหนก็ได้ เป็นสุขหรือเป็นทุกข์ หรือเป็นอุเบกขา นี้เวทนา

รู้ในเวทนานั้นด้วย ว่าเวทนานั้นเกิดขึ้นเพราะอะไร เกิดขึ้นด้วยอามิส เกิดขึ้นด้วยอะไร หรือเกิดขึ้นด้วยอิงอะไร อิงปัจจัยสิ่งอามิสอันใด ก็ให้รู้ นี้รู้ในเวทนา เราก็อธิบายเหมือนรูปนั่นแหละ คือรู้ชัดซึ่งเวทนา รู้การเกิดขึ้นของเวทนานั้น ย่อมเกิดขึ้นเพราะการผัสสะ การเกิดขึ้นของเวทนา เมื่อดับไปก็ต้องดับผัสสะ

ปฏิบัติให้ถึงความดับนั้น ก็คือมรรค ๘ ของพระองค์

รู้คุณของเวทนา รู้โทษของเวทนา

รู้อุบายเครื่องสลัดออกจากเวทนา

คือคุณของเวทนา โสมนัสยินดีในเวทนาอันเป็นสุขนั้น ก็เรียกว่าเป็นคุณของเวทนา

โทษของเวทนาคือ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป สลายไป ไม่เที่ยง ไม่เป็นแก่นสาร เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นโทษของมันให้นำมาพิจารณา

อุบายเป็นเครื่องสลัดออก ก็คือว่า

เพียรพยายามกำจัด ฉันทราคะ (ยินดีในเวทนา) เพราะไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เราเขา อันนี้ก็คงเข้าใจนะ

เวทนาภายใน, เวทนาภายนอก

เวทนาภายใน ก็คืออยู่ที่ตัวของเราเอง ถ้าอยู่ในจิตก็อยู่ในจิต เวทนาภายนอกมันคิดอยู่ในนั้น

เวทนาภายนอก นั้น หมายถึงเราคิดมีสุข มีทุกข์กับอารมณ์ภายนอกแต่คิดอยู่ตรงนี้ ตรงตั้งจุมูกหักนั้น

เวทนาภายใน เอาตัวเราเป็นอารมณ์ คือว่ามีความสุขหนอ เย็นกาย..สบายใจ เห็นไหมเวทนาภายในกายภายในใจเรา

ที่มันนำอาศัยอารมณ์ภายนอก มันรับเสวยเวทนา ก็เป็นเวทนาภายนอก หมายความว่าอามิสภายนอกเข้ามา อยู่ในนี้แล้วไม่ต้องพุ่งประเด็นไปหาเขา นี้คงพอเข้าใจ

จิต รู้ชัดซึ่งจิต คือวิญญาน และใจนี้

รู้ชัดว่าเป็นสภาพที่ให้สำเร็จความคิดได้

รู้ชัดซึ่งจิตว่าเกิดขึ้นเพราะอะไร จิตเกิดขึ้นเพราะนามรูป การดับไปก็ดับแห่งนามรูป

พระองค์ก็ตรัสไว้ นี้จะพูดพอเป็นนัยๆ ไปเสียก่อน

แล้วก็รู้ปฏิบัติถึงความดับของนามรูป คือว่าปฏิบัติตามมรรค ๘ ของพระองค์ อย่างหลวงพ่อก็ให้ฟัง นี้คือ มรรค ๘ สมัยนี้

รู้คุณของจิต รู้โทษของจิต

รู้อุบายเครื่องสลัดออกจากจิตนี้เรารู้

รู้จิตในจิตนั้น จิตเป็นสภาพที่นึกคิดได้ ในจิตมันมีอะไรอยู่ในนั้น มันมีอะไรมันอยู่ในจิตนั้น จิตภายในภายนอกก็เหมือนกัน รู้ในจิตว่ามันคิดอะไรอยู่ในนั้น มันคิดขัง คิดเคียดให้ใคร คิดโกรธใคร นี่จิตในจิต มันคิดอยากได้อะไร อยากโลก อยากโกรธ อยากหลงอะไร ให้ดูเอาในนั้น นี้จิตในจิต

จิตภายใน, ภายนอก

จิตภายในนั้นมันยินดี ยินดีอยู่ต่อร่างกายอันกว้างศอก ยาววา หนาเคิบ ของเรา และยินดีในจิตของตนเอง นี่คือจิตภายใน,

จิตภายนอกนั้น มันยินดีอารมณ์ภายนอก..น้อมมาให้เป็นราคะ โทสะ โมหะ อยู่ในจิตในใจของเรา เห็นไหม กลับตาลปัตรกันเลยทีเดียวกับพระไตรปิฎก กลับกันเกลี้ยง เพราะว่าหลวงพ่อบุญมาเข้ามารองรับ

ธรรม ที่ว่า รู้ธรรม รู้สภาพที่ว่ามันเกิดขึ้นกับจิต เรียกว่าอารมณ์ก็ได้ มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร นี่รู้ สังขารตัวนี้ เรียกว่าสังขารก็ได้ คือว่าสังขารชั้นนี้มันเกิดขึ้นได้

รู้ชัดซึ่งสังขาร รู้ชัดซึ่งความคิด

และก็เหตุเกิดของสังขาร ก็คือความคิด

รู้ความดับของสังขาร คือ ความดับไปของความคิด

ปฏิบัติให้ดับซึ่งความคิดของสังขาร คือมรรค ๘ ที่เพิ่งเข้าไป

คุณของสังขาร คุณของความคิด ก็คือโสมนัสยินดีในความคิด

ว่าเราคิด โอ๊ย..สนุกสนานเพลิดเพลินจำเริญใจไปเลย

...นี่คุณของสังขาร

โทษของสังขาร..โทษของความคิด ก็คือ คิดเรื่อยเปื่อยไป จนหัวสมองจะระเบิดแตกตาย เป็นทุกข์ใหญ่ ไหมหันต์ เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

...นี่คือโทษของความคิด

อุปายเป็นเครื่องสลัดออกจากความคิด

ก็คือ กำจัดฉันทราคะ เพ่งเพียรเฝ้าอยู่ เช่นนี้จะกำจัดได้

ฉะนั้น จึงรู้ธรรมในธรรม หลวงพ่อบุญมาอธิบายอย่างเดียวกันว่า มันเกิดขึ้นกับใจนั้น คือว่ารู้ธรรมแล้ว

(รู้อารมณ์..ว่านั่น) รู้ธรรมในอารมณ์อีก ในอารมณ์นั้นมีอะไร..มันมีอะไร..มันเป็นอะไร..มันเป็นอารมณ์คนหรืออารมณ์สัตว์อยู่ตรงนี้ นี่รู้ธรรมในธรรม

ธรรมภายใน, ธรรมภายนอก

ธรรมภายในก็หมายถึงตัวเรานี้ยินดีในร่างกายของเราเอง เป็นอารมณ์ของจิตร่างกายทุกตารางเม็ดงา (นอกจากตั้งจุมูกหักที่เดียว) เช่นไปแต่งทรงผม ทาคิ้ว เขียนปาก เหล่านี้เป็นต้น นี่แหละเป็นธรรมในธรรมเข้าไปอีก ก็อยู่ตรงนั้น

ภายนอกก็เหมือนกัน ธรรมภายนอก ก็คือว่า จิตที่มันคิดยินดียินดีร้ายต่ออารมณ์ภายนอก แต่มาคิดอยู่ตรงนี้ ที่ว่าเขาจากไปนานหรืออะไร คือว่าน้อมเข้ามาแล้ว มันมาคิดซึ่งเรียกว่ามันมานึกอยู่ตรงจิตตรงใจของเรา นี่ เกิดธรรมารมณ์ขึ้นมา นี่แหละธรรมในธรรม

ธรรมภายใน เป็นตัวร่างกายของเราเอง

ธรรมภายนอก คือ เอาอารมณ์ภายนอกเข้ามาคิดให้มันหนักสมองว่านั่นเออะ พุดตรง ๆ นี่คงพอเข้าใจนะ

เหมือนกับพระไตรปิฎกไหมนั้น คงไม่เหมือนนะ เพราะว่าคนหนึ่งมีแม่บทแม่พิมพ์ พระไตรปิฎกเขาสังคายนาไม่มีแม่บทแม่พิมพ์ หลวงพ่อบุญมาอธิบายว่าแม่บทแม่พิมพ์ คือว่าปฏิญจสมุปบาทของพระองค์นี้วางไว้ กางไว้ เทปอัดไว้นี้ไปเปิดได้ ไม่เป็นไร เขาจะทดสอบดู เอ้อ อธิบายอย่างนี้ นั่น เขาจะได้อรรถ บางทีลูกหลานของท่านนะ

ถ้าท่านยังไม่พร้อม ลูกหลานของท่านบวชเข้ามาจะรู้ได้ว่า โอ..ท่านอธิบายไว้อย่างนี้ นี่ก็เป็นบารมีของพวกท่าน ถึงหลวงพ่อยังไม่หล่อ หรือพูดไม่เพราะพริ้ง มันเป็นเรื่องหนึ่ง มันเป็นเรื่องของรูปธรรม

คือว่ารูปธรรมนามธรรมของหลวงพ่อด้านศีลธรรมของพระองค์ออกไปเท่านั้น มีคำถามอะไรอีกไหม

๑. ถาม เรื่องการประสูติของพระพุทธเจ้า

ตอบ ความจริงแล้ว ทั้งอาจารย์กรรม และพระปริวาสกรรมแล้ว ถ้าถามเกี่ยวกับพระพุทธเจ้านั้น หลวงพ่อก็ไม่ค่อยตอบ เพราะเป็นเรื่องของสัตัพัญญู หลวงพ่อบูชา ถ้าพูดไปว่าอย่างนั้น ว่าอย่างนี้ ก็จะเป็นการกล่าวจ้วงจาบพระบรมศาสดา คงพอเข้าใจนะ หมายความว่าพระองค์เดินได้เจ็ดก้าว เขาเปรียบเทียบว่า พระองค์จะเผยแผ่พุทธศาสนา ก็คือว่า บาลีก็ว่าอะไร..หลวงพ่อก็จำไม่ค่อยได้ เป็นผู้ประเสริฐแล้วขณะแล้ว อะไรทำนองนี้ มันนานไปแล้ว แต่คงจะเป็นอย่างนั้นแหละ เขาก็ว่าอยู่ หนังสือพิมพ์ก็ว่า ไม่มีคน ๆ ไหนหรอกที่จะออกมาเดินได้เลย แต่สังเกตอย่างหนึ่งว่า แม้แต่วัวควายเขาก็ยังเดินได้ องค์พระมหาบุรุษนี้ หลวงพ่อก็อาจจะได้นะ เชื่อสมเด็จพ่อเสียก่อนว่าฉันเถอะ เออ..มันเป็นอินโดย เรื่องของสัตัพัญญูพระองค์ก็ห้ามคิดเสียด้วย เรื่องของเรื่อง เรื่องการเป็นไปของศาสดาเป็นอินโดย คือเรื่องของพระพุทธเจ้านี้หลวงพ่อก็ไม่อยากจะทำพูด ฉะนั้น ก็ขอให้อาจารย์ใหญ่ทราบว่าเป็นบุคคลาธิษฐาน หรืออะไร ก็เป็นบุญเป็นกุศลของเราเหมือนกัน ถ้าเราคิดว่าพระองค์เดินได้ เอ้อ..บารมีของพระองค์ขนาดนี้ ก็ขออนุโมทนาสาธุการให้ก็แล้วกัน

ถ้าเกี่ยวกับสัตัพัญญูโดยตรงแล้วไม่มีสาวกองค์ไหนกล่าววิจารณ์เลย ถ้าสาวกของพระองค์จริงนะ อย่างหลวงพ่อก็ไม่กล้า เป็นอย่างไร ถ้าว่าไม่ใช่จะไม่ถูก ถ้าว่าใช่ก็จะผิดใจพวกท่านว่าฉันเถอะ มันก็พูดยาก ตำราว่าอย่างไร ถ้าเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาของเราก็เป็นการดี หลวงพ่อก็ว่า ผู้มีบารมีย่อมจะแปลกกว่าเพื่อนอยู่ หลวงพ่อก็ว่าคงจะเป็นอย่างนั้นแหละ องค์มหาบุรุษที่จะเกิดมาเป็นภพเป็นชาติที่สุดท้ายของพระองค์ และเป็นศาสดาเอกของโลก ท่านยอมทำได้ ย่อมมีอิทธิฤทธิ์มาได้ ยังสำเร็จปฐมฌานตั้งแต่ ๗ ขวบ ขนาดที่ว่าไม่มีครูบาอาจารย์สั่งสอน เห็นไหมท่านยังทำได้ คณะเอาตามนี้ก็แล้วกัน

ถาม เรื่องคนที่ยังไม่เคยแต่งงานเลย

กับคนที่เคยแต่งงานแล้วมีภรรยาหรือรับแต่ก่อน

เมื่อมาปฏิบัติธรรมขั้นสูงของหลวงพ่อกับคนไหนจะเข้าใจได้ดีกว่ากัน

ตอบ คำถามนี้ก็มีส่วนสามอย่างอยู่ด้วยกัน คำถามหนึ่งคือว่า เคยประพฤติปฏิบัติมาแล้ว คำสอนของพระองค์ ประพฤติชีวิตปล่อยวางว่างเปล่ามา หมายความว่าอย่างนั้นนะนะ ก็พอดำรงชีวิตไปอย่างสะดวกสบาย

เมื่อมาประพฤติธรรมกรรมฐานจะได้รู้เร็วไหม รู้เร็วรู้ช้า หรืออะไรทำนองนี้

ขึ้นอยู่กับอินทรีย์ของแต่ละคนครับ หลวงพ่อก็บอกไปแล้ว คือว่าโอกาสบรรลุ หรือไม่บรรลุมัน ขึ้นอยู่กับการกระทำของแต่ละท่านว่าจะสู้ต่อกันไหม สู้ต่อ หมายความว่าไม่ทิ้งช่วง ผงไม่ทิ้งช่วง ถ้าผงทิ้งช่วงคราใด ประเทศไทยหรือประเทศอื่นก็แห้งแล้ง นี่เข้าใจไหม ถ้าเรานักปฏิบัติทิ้งช่วงก็จะหลงลืมไป ลืมที่ตนปฏิบัติมานั้น จิตใจของตนก็แห้งแล้ง ถูกกิเลสเข้าเผาผลาญ คงจะพอรู้แหละ คือปฏิบัติอย่าให้แห้งแล้ง ต้องให้ติดต่อกันแบบมอบายถวายชีวิต จิตใจของเราจึงจะมีพลังแห่งการปฏิบัติ คือว่าเตโชธาตุท่านทั้งหลายนี้ อย่าให้เขามีโอกาสอ่อนกำลัง ให้สร้างพลังเตโชธาตุไปในตัวด้วยพลังฌาน จะเผาผลาญให้พินาศลงดู ถ้าเราไม่ทำติดต่อกันไป เตโชธาตุระหว่างสัมผัสด้วยว่าการเพ่งพลังฌานนั้นเขาก็จะอ่อนไป เกิดแห้งแล้งกิเลสก็เผาผลาญอีก นั้น คงเข้าใจนะ นี่ขึ้นอยู่กับกระทำ อีกประการหนึ่งคือว่า คนจะทำได้หรือทำถึงนั้น ตอนพระองค์จะเสด็จออกทรงสั่งสอนเวไนยสัตว์ พระองค์ก็เปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า คือว่าเหล่าที่หนึ่ง ที่สอง ที่สามนั้นแหละ นอกจากคนที่

ไม่ยอมรับฟังเท่านั้น พระองค์ว่าจึงจะไม่มีโอกาสไม่บรรลุล่วงพอจึงบอกว่าไม่มีใครหุหนวกเกินคนที่ไม่ยอมรับฟัง ฟังเหตุฟังผล มีอะไรได้สวนทวนถาม นี่มันเป็นอย่างนั้น เราหันหน้าเข้าหากันตรงนั้นผิดตรงนี้ถูกนั้นบรรลุล่วงได้ ถึงได้ ต่อเมื่อคนนั้นมีทิวามานะไม่มาโต้สวนทวนถาม ถ้าจะเดินมาหาหลวงพ่อก็อวกั้มหัวไม่ลงหรืออะไรทำนองนี้ วัดป่ามันแคบไปไม่สมศักดิ์ศรี อย่างนี้มันก็อีกเรื่องหนึ่ง เรื่องมานะทิวา แต่ที่จริงไม่ใช่ทิวาของนาย ก. นาย ข. หรือพระ ง. พระ ข. เป็นทิวาของธาตุ ๆ ชั้น ๆ ที่เขาไปน้อมเอามาเป็นของตัว หลวงพ่อก็สมเพชเวทนาเท่านั้น ไม่มีกะจิตกะใจไปว่า พระ ก. พระ ข. ชั่วดีอย่างนั้นอย่างนี้ ถ้ามได้ หลวงพ่ออยู่กับลูกศิษย์ลูกหาไม่มี แต่พอขึ้นเทศน์บนธรรมาสน์ก็เป็นลีลาขานบเท่านั้น

๒. ถ้าม จริง ๆ แล้วพระที่มาปฏิบัติมีหลายสำนักนะครับ

หลายคนก็มีแนวทางปฏิบัติกันมาไม่เหมือนกัน

อย่างผมก็มีปัญหาเรื่องการติดองค์ภาวนามาเก่า ก็คือเรื่องของการกำหนดแบบอานาปานสติกรรมฐานแบบพุทโธ

ในกรณีเรายังติดในเรื่องขององค์ภาวนาอยู่นี้ เรากำหนดองค์ภาวนามาไว้ที่จุดกึ่งกลางคิ้วได้ไหมครับ

(หลวงปู่) กำหนดพุทโธมาแต่ก่อนใช่ไหม

ติดพุทโธอยู่นะครับ เอาพุทโธมาตั้งที่ระหว่างคิ้วได้ไหมครับ

(หลวงปู่) ไม่ใช่อานาปานสติใช่ไหม

มันไม่ใช่อานาปานฯ แต่ว่าเราเลื่อนจุดมา แต่ว่ามักผลอเพราะองค์ภาวนาเดิมยังติดอยู่

มันติดพุทโธอยู่

(หลวงปู่) เอาไว้ตรงหน้าผาก

คือว่าเอาพุทโธมาไว้ตรงหน้าผาก ยังผลอ ยังพุทโธอยู่

ตอบ ถ้าเป็นคนไม่มีบาร์มีนะ เป็นบ้าตายแล้ว

หลวงพ่อยังบอกว่า อาจารย์พิเชฐนี้ ก็ได้เคยบอก ตอนไปพบหลวงพ่อในตอนนั้น

คนมีบาร์มีนะ จะเพ่งตรงไหนก็ไม่ใช่หรืออกบ้า เอาเลย ไม่ต้องเกี่ยวกัน หากจนถูกจุด แต่ห้ามผ่านเส้นห้ามผ่าน(เลยหัวคิ้วขึ้นไป) คือว่าถ้าผ่านขึ้นไป เอาตลับเมตรมาวัดได้เลย ตรงตั้งจุมุกหักมาถึงที่เราเพ่งนี้มันจะกี่เซ็นติเมตร ใจมันออกมาแล้วแต่หลวงพ่อก็อวกั้มหัวเหมือนกัน เพื่อความเคยชิน พุทโธ พุทโธ อยู่ตรงตั้งจุมุกหักนี้แหละ ถ้าชำนาญแล้ว ถ้าเราเกิดนิพพิทาความเบื่อหน่าย จึงไม่ต้องบริกรรมก็ได้ บริกรรมไปบริกรรมมามันก็ซีเกียจหรือ อ้อ..เตี้ยมันก็หยุดบริกรรมเอง หลวงพ่อก็อวกั้มหัวเหมือนกัน ไม่เป็นไร นี่ก็ขอให้เข้าใจทุกคนนะ ถ้าใครอยากจะทำพุทโธก็ได้ มาโธเอาตรงตั้งจุมุกหักนี้แหละ แต่อย่าให้โธขึ้นไปตรงหน้าผากนะ หลวงพ่อไม่รับรองนะ

ถ้าคนเคยวิปัสสนาหม่นอ่อยเตี้ยก็ยุ่งเท่านั้นเอง

คือเส้นประสาททุกเส้นนี้เขาจะเชื่อมโยงเข้ามาใต้ลูกนัยน์ตาทั้งหมด

นี่เรามาเพ่งผ่านตรงนี้(หน้าผาก) เรียกว่าตรงนี้เป็นอารมณ์ของจิต เข้าใจไหม ตรงหน้าผากนี้เป็นอารมณ์ของจิตของความคิด มันคิดเข้ามาอยู่ตรงนี้ สติเลยก็มาอยู่ตรงนี้ มันออกไม่ได้ มันไม่ใช่รูของมัน

รูของมันอยู่ตรงนี้ (ตรงตั้งจุมุกหัก) ต้องเอาไว้ตรงนี้เพื่อให้ชำนาญ วิธีของหลวงพ่อประพุดิมานะ

หมายความว่า หลวงพ่อไล่ความคิด ไล่อยู่ ๕ ปี กับ ๑ เดือน อยากรู้ว่าความคิดมันอยู่ตรงไหน อีตาโลกอุตรผีบ้านี่ไม่เหมือนคนอื่น ไล่เอาความคิด ถ้าไม่เห็นที่เกิดของความคิดซะอย่าง หรือที่เกิดของใจอย่าหวัง

เลยที่จะปฏิบัติธรรมได้ หลวงพ่อว่า หลวงพ่อจึงไล่หาความคิด บางทีมันเจ็บป๊าบที่คอต่อ ไอ้ตัวคอต่อก็เป็น อารมณ์ของจิต ตัวสังขารมันก็ปรุงแต่ง ตัวความคิดมันก็ปรุงแต่ง มันคิดขึ้นมาเนี่ย ตัวสติมันก็มาด้วยกัน มาผูกกัน อยู่ตรงนี้เลย ออกไม่ได้ เกือบสองเดือนตรงคอต่อเนี่ย ถึงขนาดนั้นหละหลวงพ่อก็ไล่ ไต่กันไปไล่กันมา บางทีก็ วิ่งเปี้ยวกันเหมือนภาษาภาคอีสานว่า ไม่รู้ว่าอยู่หน้าผาก ไม่รู้ว่าอยู่กระหม่อม ไต่เวียนกันอยู่ที่ว่าแทบล้มประดา ตาย

หลวงพ่ोजึงได้จุดศูนย์กลาง

อยู่ตรงที่กลางใบหน้าพอดิ ตรงตั้งจุมุกหัก ถึงมันจะคิดอยู่ตาซ้ายตาขวาไม่เกี่ยว เพราะว่าพระองค์ก็ ตรัสไว้แล้ว จักขุ ๕ ท่านทั้งหลายก็คงได้เรียน เมื่อไปถึงแล้วมาตรวจดูในหลักสูตรนิกธรรมโท

ไอ้..อยู่ตรงนี้เอง วา่จัน

แหม..แต่ก่อนเป็นบ้าเป็นหลังแทบตาย

๑. มังสจักขุ ๒. ทิพพจักขุ ๓. ปัญญาจักขุ ๔. พุทธจักขุ ๕. สมันตจักขุ

มีแต่ว่าดวงตาทั้งนั้นเลย จักขุหมายถึงดวงตา

๑) มังสจักขุ หมายถึงตาเนื้อ ตาเนื้อของพระองค์มองเห็นได้ไกลกว่าตาคนธรรมดา (แม้ในที่มืด)

๒) ทิพพจักขุ ก็คือดวงตัจจักขุ (เห็นตลอดโลกธาตุ)

๓) ปัญญาจักขุ นี่คือตาใน ปัญญาตาในวา่จันเถอะ

๔) พุทธจักขุ พระองค์มีข้ายพระญาณมองดูสัตว์โลกได้โดยรอบ

๕) สมันตจักขุ จักขุรอบคอบของพระองค์

(ได้แก่พระสัพพัญญุตญาณ ไม่มีสิ่งใดที่พระพุทเจ้าจะแลไม่เห็นหรือไม่รู้)

คือว่า **ดวงตาเห็นธรรม** ทั้งนั้นเลย พระองค์ไม่ได้ตรัสว่า เอาหน้าท้องเห็นธรรม, หรือว่าเอาหน้าผาก เห็นธรรม พระองค์ไม่ได้ตรัสนะ ฟังให้ตีคุณพิเชฐเนี่ย หลวงพ่อให้ข้อคิด ถ้าหนักๆ เข้าจะเพี้ยนไปนะถ้าเอาไว้ ตรงหน้าผาก คอระวัง ก็รู้ว่าคุณพิเชฐยังไม่ตีแรง ถ้าตีแรงสมอมันจะตึงนะ ตึงขึ้นมามันก็ยุ่ง ให้เอาลงมา

เพ่งตรงหัวคิ้วก็ไม่ได้นะ หัวคิ้วเขาเป็นกระดูกที่หนาอยู่เนี่ย และก็เป็นที่ว่าสายประสาทผ่านเข้ามา เท่านั้น เพราะว่าหลวงพ่อก็รู้ เมื่อถึงแล้ว ไอ้..อยู่ตรงนี้เองเนาะ แต่ก่อนจะไปรู้อะไร นี่หลวงพ่อก็พูดให้ฟัง

อย่างพวกสัมมา อรหัน เขาว่า นั่นแหละตอบอาจารย์มหาฯ เชื้ออยู่ที่วัดป่านาเบี้ย อำเภอด่านซ้าย ว่า

“เชื้อเอ๊ย..ถ้า(สัมมา อรหัน) เขาว่าความคิดอยู่หน้าท้อง ก็เอาหน้าท้องเพ่งหน้าท้องเสียเลยให้มันแล้ว ไป ถ้าความคิดอยู่หัวใจด้านซ้ายก็เอาหัวใจด้านซ้ายเพ่งหัวใจด้านซ้ายมันแล้วไปเลย ไม่ต้องมาเหลือบตาในลง ไปเพ่งหรอก”

เห็นไหม นี่หลวงพ่อก็ไม่ได้ดูเขาทีเดียว

สัมมา อรหัน ก็เรียกว่าเขาย้อนศรไม่เป็น หลวงพ่อต้องย้อนศรชี้ ย้อนศรคือว่า ถ้าครูสอนเรา เราก็ก้าม คินหนอยวา่จันเถอะ คือว่าสติสอนเราเนี่ย เขาสอนว่าให้เหลือบตาในเข้าด้านใน แล้วก็เหลือบตาลงดูหน้าท้อง ก็ แสดงว่าเอาตาลงมาดู ตาในนั้น นั่นเห็นไหม ทำไมไม่ย้อนศรว่า สาวขึ้นไปใส่ ถึงเขาเป็นนามธรรมก็สาวขึ้นไปดู เหตุที่มันเพ่งลงมาเนี่ย มันเพ่งออกมาจากตรงนี้(ดวงตา) เพ่งมาดูหน้าท้อง หลวงพ่อกล้าแทบตาย นี่ถ้าสัมมา อรหัน เขาคล้านะ สาวคินไปหาดันเหตุของมันอยู่ที่ไหน ดับเหตุมันก็หมดเรื่องเท่านั้นเอง เมื่อถึงเขาจึงจะรู้ นี่ก็ คงเข้าใจเนาะ

ถาม. ลักษณะทั่วไปนี้เราฟังเสียงเราจะใช้หู ใช้จิตไปจับเสียงที่ได้ยินใช้ไหมครับ คราวนี้ลักษณะพื้นฐานก็คือ ที่หลวงพ่อบอกว่า จิตอยู่ตรงตั้งจุ่มกัทัก ตรงนี้ ถ้าเกิดว่าในกรณีเราฟังนี้ ตรงนี้สมมติว่าเราได้ยินมาปั๊บ ตรงนี้ก็เป็นจุดที่มีการวิตกวิจารณ์เกิดขึ้น อย่างผมนี้ฟังเทศน์อยู่ก็ลองเอามาตั้งตรงตั้งจุ่มกัทัก ผลปรากฏว่ามีการวิตกวิจารณ์เกิดขึ้น

ต้องมีการคิดด้วยใช้ไหมครับ ในขณะที่ฟังอยู่

ตอบ ในระหว่างเราฟังอยู่นั้น ถ้าปัญญาเร็วคิดไปด้วยก็ได้

แต่หลวงพ่อบอกว่าให้จำเอาเสียดีกว่าจะไปคิดว่าจะถูกหรือจะผิด ตอนฟังนั้น

ถาม. ในขณะที่ก่อนจะจำนะครับ มันจะมีความรู้สึก

จะต้องมีการคิดก่อนว่าคำแปลว่าอะไร.. ถ้าเกิดว่าเราไม่คิดเลย ก็ดูเหมือนว่าเราทิ้งไปเฉยๆ ต้องมีการคล้ายๆ ตรีตรองก่อนอย่างนี้ควรจะเป็นอย่างไร

ตอบ ก็ได้ทั้งหมดแหละครับ คือการฟังนี้ก็ต้องเอาหูเราฟังครับ ต้องเอาหูฟังสัมผัสหูเรารู้ว่า เป็นธรรมชาติครับ ธรรมชาติความจำเขาจะจำเลย ถ้าใครสนใจมากนะ มันจะไม่ได้จำ มันจะลือๆ ง่ายๆ จำแม่นเลย สมมติว่าเราเดินทางไปเชียงใหม่อะไรก็แล้วแต่ เรื่องที่ไม่เป็นเรื่องเป็นราวนี้ละ ถ้าเราผ่านหูผ่านตาไปเห็นนั้นนะ แหม..มันจำเร็วเหลือเกิน แกะไม่ได้คล้ายไม่ออก อย่างเรา ขอบภัย ไปดูภาพลามกจกเปรต ไม่อยากจะจำมัน.. ทำให้มันจำมา นี่เห็นใหม่ เหล่านี้เป็นต้น ถ้าใครมีบารมีจำในด้านธรรมนั้น เอ้อ..เป็นสิ่งที่ประเสริฐ

คือว่ามีตรีกรมิตรอง อันนี้ก็ไม่ผิดหรอก หลวงพ่อก็อ่าไม่ผิด เพราะว่าเราตรีตรองเพื่อเอาเป็นข้อวัตรปฏิบัติ ต่อเมื่อเราเอาไปแล้ว ค่อยได้ผลไป ได้ผลไป

อีกประการหนึ่ง

วิธีฟังก็เหลือบตาขึ้นข้างบน ชิ่งตา ติงลูกนัยน์ตา เทาที่จะทำได้ สุดวิสัยสุดกำลังเรายิ่งดี อย่าไปกลัวมันตาแตก

คือว่าเราชิ่งนัยน์ตาเข้าด้านใน คล้าย ๆ เหลือบเข้าด้านใน คือว่าแสงตาจะไม่ตกเลย คือว่าการปรุจแต่งจะน้อย

ก็มีเขียนไว้ที่จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ที่ภูพาน เป็นภาษาอีสาน เป็นลายแทงสมัยก่อนว่า

แสงตาตกมีเงินหกแสน ใครหาได้กินทานหาด้วย

นอกจากนั้นกินทานอย่าเหลือ (ภาษาภาคกลาง)

นอกจากนั้นให้กินหมดเกลี้ยง

แสงตาตกมีเงินหกแสน ใฝ่หาได้ กินทานหาแน

นอกจากนั้นกินเลี้ยงอย่าเหลือ (ภาษาอีสาน)

นี่แหละครับแสงตาตก เงินหกแสน

ก็คือ อายุตนะ ๖ มารวมกันอยู่ตรงนี้เลย ถ้าใครหาได้ หาพบ เป็นปริศนาธรรมพร้อมการสร้างองค์พระธาตุพนม หลวงพ่อบอกถึงนี่ก็บอกว่า โอ้..ปริศนาธรรมนี้เอง

แสงตาตกมีเงินหกแสน (ก็หมายความว่า)

อายุตนะ ๖ มารวมอยู่ตรงนี้เลย รวมเป็นจุดเดียว

นี่คนทำไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๘ นี่เด่นมาก เป็นพระอรหันต์นั่นแหละคือ ถึงทำได้ถึงขนาดนั้น คนธรรมดา หลวงพ่อบอกว่าคงจะไม่สามารถเขียนลายแทงได้ถึงขนาดนี้

ทีนี้คนอยากได้เงินก็ตีปริศนาว่าแสงตาตก พระนอนปรินิพพานนั้น ถ้าพระล้มตาคะ อยู่บนยอดกุปอนัน มันก็ตกโนนแล้วเมืองขอนแก่น โนน อยู่กูปอไม่ใช่ดำ ๆ นะ คุณสมศักดิ์เขาอยากไปประพาศธรรมที่นั่น เห็นไหม เพราะกูปอเป็นบ้านของหลวงพ่อก และก็หลวงพ่อกมาเกิดอยู่ที่ใกล้ ๆ แถวที่ศักดิ์สิทธิ์พร้อมองค์พระธาตุพนม ก็พาไปแล้ว หลวงพ่อกขณะนี้ขึ้นไม่ได้มันสูง

๓. ถาม. เรื่องฝันที่เป็นจริง สมมติว่าฝันไปว่ามีใครคนหนึ่งมาหาเรามาพูดอย่างนั้นอย่างนี้ ต่อมาอาจจะอาทิตย์หรือเดือนหนึ่งก็ได้พบกับคนตรงที่ในฝัน มีอาการอย่างนั้นตามฝัน โดยที่เราไม่ได้มีเจตนาเลย สำหรับเรื่องการปฏิบัติธรรมมีนิมิตขึ้นมาแล้วเป็นจริงตามนิมิตอันนี้ไม่แปลกใจ

แต่ฝันแล้วต่อมาก็เป็นจริง นิมิตเกิดจากอะไร

ตอบ นีหลวงพ่อกก็จะอธิบายให้ฟัง อภิญญาของธาตุของขันธเขาสัมผัสกันไปแล้วด้วยทางธาตุ ๆ ขันธ ๆ ดิน น้ำ ไฟ ลม จริงบ้างไม่จริงบ้าง หลายครั้งหลวงพ่อกพูดให้สมศักดิ์ฟัง อยู่กันนาน ๆ ถึงจะรู้ว่า อภิญญาภาพสะท้อนของธาตุของขันธนี้ เขาจะไปได้ใกล้ได้ไกล คือฝันไปนั้นก็คือความคิด อภิญญาอย่างหนึ่ง ปุ่ชุนก็เป็นไปได้ อันนี้ไม่เป็นข้อแปลก เราไม่ควรยึดถือหรือว่าเป็นจริง

ความจริงควรมุ่งหน้าในการปฏิบัติ

นิมิตบางอย่างก็เป็นจริง

ถ้าผู้มีบารมีแล้วใช้ร้อย่างหลวงพ่อกนี้ สมัยก่อนไปประพาศธรรมอยู่ที่เขาช่องลม เขาว่าผู้ประพาศธรรมกรรมฐาน เจริญอานาปานัสสติ จิตใจสงบแล้วนอนไปจะไม่ฝันร้ายอย่างนั้นอย่างนั้นนะ จะไม่ฝันลามกจากเปรต

ตัวเองนอนไปที่ไรเป็นได้ฝันว่าได้เสพกามทุกที แหมอีตาเถร ทำไมเป็นอย่างนั้น ทีนี้ไปยังไงตานี้ มันเคยตานี้ มันเคยฝันไปเสพกามไปหากินอย่างนั้น ทีนี้ ฝันไปฝันมามันก็เคยตัวน้อ ไปเสพที่นี้ได้ที่เลยเห็นไหม ได้ อสุภกรรมฐานเลย นั่น นิมิตก็ช่วยเราได้ แต่หลวงพ่อกไม่พูดในที่นี้ ถ้าอยากรู้ไปถามเป็นส่วนตัว นิมิตก็ช่วยเราได้ มองเห็นภาพนั้นที่โรละแหม..เรียกว่าไม่เข้าใกล้เลยผู้หญิงเป็นงั้น นีนิมิตช่วยเรา คือว่ามันเคยตัวใช้หม้อภิญญาช่วยอภิญญาเอง เป็นบารมีของเราที่สร้างสมมาส่วนหนึ่ง คือว่าล่อให้มันฝันไปซะก่อน ล่อให้มันกินไปเสียก่อน พอจะเอาเข้าจริงเขาเคยตัวนะ เป็นภาพอสุภะ ภาพนี้พูดไม่ได้ ต้องไปพูดที่ห้องหลวงพ่อก เรียกว่าพูดตรงนี้น่าเกลียดมาก

เรียกว่า โอ๊ย..ตื่นขึ้นมาเรียกว่า แต่ก่อนเมื่ออยู่เขาช่องลม ตื่นขึ้นมาที่ไรเกิดมีโทสะโมโห ฝันว่าได้เสพกามทุกที พอตื่นขึ้นมาปรับสะดุ้งเลยวันนั้น เกลี้ยงเลยตานี้ เกลี้ยงเลย นั่นอสุภกรรมฐานได้ ไม่เป็นไร เรื่องเหล่านี้เขาช่วยเราในตัวนะ

๔. ถาม. ตอนเพ่งหลวงพ่อกเห็นนิพพานหรือเปล่า,

มีนิพพานเกิดขึ้นบ้างหรือเปล่า

ตอบ ตอนเพ่งรี ตอนเพ่งไม่เห็นนิพพาน ตอนเพ่งเฉย ๆ ยังไม่เห็น คือว่าเป็นวิธีเพ่งเข้าสู่กระแสแห่งพระนิพพาน ก็ขอให้เข้าใจ

ตอนเพ่งเป็นนิพพานไม่ได้

เพราะนิพพานนี้ไม่มีการมาการไป ไม่มีการจุติการอุปบัติ

ตอนเพ่งนี่คือการเดินทางเข้าสู่พระนิพพาน พูดตรง ๆ ครับ

คือว่าวิธีที่จะเดินทางเข้าสู่มรรค มรรคก็ตัวเดินทางนั้นแหละ

กว่าจะเป็นมรรคได้ แหม..ท่านทั้งหลาย ขอให้เข้าใจว่า

ต้องเป็นมรรคที่มีจุดเดียว เป็นอริยมรรคสมังคี อย่างมหาสติปัฏฐานสูตร หลวงพ่ออธิบายไว้แล้วเมื่อคืนนี้ จะเอามหาสติปัฏฐานสูตรไปอธิบายทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ได้เป็นอันขาด แต่ไม่มีในม้วนเมื่อคืน เพราะไม่ได้อัดไว้

ต้องอธิบายมหาสติปัฏฐานสูตรอยู่จุดเดียวคือตั้งจมูกหักเท่านั้น จุดปลายเข็มปลายเดียว

เพราะมหาสติปัฏฐานสูตรเป็นของวิเศษของพระองค์

พร้อมทั้งวิธีปฏิบัตินี้จะไปอวกแวกไม่ได้ คือว่าทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เราควรกำหนดให้เห็นการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป สลายไปของอารมณ์ในรูปนามทางตา หู จมูก ลิ้น กาย

เช่นว่าชั้น ๕ เกิดขึ้น อย่างเสียงหลวงพ่อบุญนี้ เสียงเป็นรูปธรรม เสวยเสียงก็เป็นเวทนาชั้น คือว่าจำเสียงก็สัญญาชั้น ประจักษ์ว่าเสียงดีเสียงชั่ว เสียงบาปบุญ เสียงไม่ดีเป็นต้น ก็เป็นสังขารชั้น รู้เสียงก็เป็นวิญญาณชั้น

ได้ยินเสียงคำเดียว ปีก คำเดียวนี้ คือรูปธรรมมันผ่านไป(ก็เป็นรูปชั้น) เสวยเสียง(ก็เป็นเวทนาชั้น) จำเสียง(ก็เป็นสัญญาชั้น) ประจักษ์ว่าเสียงดีเสียงชั่ว (ก็เป็นสังขารชั้น) คิดประจักษ์รับ รู้ในเสียง (ก็เป็นวิญญาณชั้น)

เช่นลมหายใจเข้าออกอานาปานสติ ลมหายใจเข้าออกก็เป็นลม ลมนี้ก็เป็นรูปชั้น คือว่าเสวยลมนี้ เวลามันสุขหรือมันทุกข์เราหายใจเข้าออก หรือเป็นอุเบกขา ก็เป็นเวทนาชั้น

จำกองลมก็เป็นสัญญาชั้น

ตอนต่อไปหลวงพ่อบุญจะอธิบายชั้น ๕ เพราะว่ามีคนขี้ใจ หลวงพ่อบุญอธิบายได้ทุกตารางเม็ตงา แต่ขอให้เวลาสั้นบ้าง เพราะยังอีก ๙ วัน อะไรทำนองนี้ อย่าเพิ่งเอาวันเดียว เดียวมันสำเร็จก่อนเพื่อนว่าจั้นเถอะ

สัญญาจำลมหายใจเข้าออกเข้าออก นั้นจำ สังขารตัวนี้ความคิดปรุงแต่งนี้ โอ..มันชอบหายใจยาวๆ หรือชอบหายใจสั้นๆ หรือมันปรุงแต่งให้รักให้ชัง ลมหายใจอยู่ตรงนี้ ก็แล้วแต่จะเป็นไป คือว่าวิญญาณชั้นนี้ เขาพุ่งมาแล้ว และก็รู้ รู้ลมหายใจ ก็ครบชั้น ๕ ใช้ใหม่ ทุกกองเลย ทุกตารางเม็ตงา นี้ มีคนบอกว่าหลวงพ่อบุญไม่ได้สอนชั้น ๕ พุทธโ..ก็มหาสติปัฏฐานสูตรมันเลยชั้น ๕ ไปแล้วนั้น ก็เลยนิพพานไปแล้ว จะให้พูดทำไหนอีก เป็นชั้น ๕ ทั้งหมด

คือว่า ฝันตอนเรานอนหลับ มันก็ความคิดนะครับ แต่ไม่มีสติประคับประคองมัน ขอให้เข้าใจ ความคิดมันคิดไปได้

นี่ขอให้เข้าใจว่า ไม่ใช่เราคิดเขาคิด ธาตุชั้นที่ว่าธรรมชาติของเขาเป็นอย่างนั้น บางทีหลวงพ่อบุญอมรับนะ ยอมรับว่า ไม่เหมือนลูกศิษย์ลูกหาของหลวงพ่อบางคน คือว่าร่างกายใหญ่โตย่อมเกิดอภิญญามาก หลวงพ่อบุญร่างเล็กเกิดอภิญญาก็น้อย อะไรทำนองนี้ การทรงธาตุทรงชั้นจึงไม่เหมือนกัน เพราะว่าร่างกายใหญ่โตพร้อมทั้งสมดุลง ทั้งธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม สมดุลงันนะครับ สมดุลงันจะเกิดอภิญญามากพวกนี้ ขอภัย อย่างเช่นพระโมคคัลลานะ ธาตุชั้นที่ท่านสมดุลงันจริงๆ นี่จึงไม่เหมือนกัน

ถ้าผู้ใดไม่มีธาตุชั้นสมดุลงัน มากน้อยต่างกันอย่างนั้นนะ บางคนก็อาจจะวิปลาสาไปเลย เรียกว่าธาตุชั้นไม่สมดุลงัน ขอให้เข้าใจ (จงฟังม้วนเทปที่เขาเปิดให้ฟัง เรื่อง นิमित อภิญญา อจินไตย)

อย่างที่ท่านวิสูตรถามมานั้น หลวงพ่อบุญจะพูดว่า

อิตาผีโลกอุดร มัวแต่ไปตัดกามตัณหาแทบล้มประดาตาย

คืออีตาบอดคนนี่ละว่างั้นเถอะ (ลืมไปว่ามีตัวอย่าง) สามเณรเจ็ดชวบ..จะมีตั้มหา ราคะ อะไร ท่านก็
ยังบรรลุป็นพระอรหันต์ได้ นี่ เป็นอุทาหรณ์อย่างดีของหลวงพ่

ฉะนั้น ก็บอกตรงๆ อยู่แล้วนี่

เริ่มต้นตั้งแต่ อุทัยพพานุปัสสนาญาณ นั้น ปรีชาเห็นความคิดทั้งเกิดทั้งดับ คือเอาความคิดเลย มัน
คิดเรื่องอะไรก็แล้วแต่

แล้วจะพูดให้ฟังว่า **สติก็คือความคิด ความคิดก็คือสติ**

ท่านมีบารมีอินทรีย์อันแก่กล้าสามเณร หมายความว่าเห็นสติ เห็นทั้งความคิดนั้นแหละ สติจะคงที่เสีย
เมื่อไหร่

เดี๋ยวกอีกคำถามหนึ่ง เดี่ยวหลวงพ่ลืม กามตั้มหาไม่มีก็ดับได้..ดับความคิด ก็ตอบไปเลยนะ คือว่าคน
ใหญ่ๆ เรามันมีกามก็ตัดกามนั้นแหละ คือว่าความคิดมันไปปรุงแต่งเอาอ้อมมาแล้ว แต่สามเณรยังไม่มีตั้มหา
ราคะ ก็คือดับความคิด ปรุงแต่งไปเห็นโน้นเห็นนี้ ทะยานเข้ามาเลย

สมัยหลวงพ่ประพฤติธรรมกรรมฐานนั้น ถึงเขาจะว่าโง่ก็โง่ ตายก็ตาย แต่มาเทศน์อยู่นี้แหละ

ที่หลวงพ่ไปถามเขานะเกจิอาจารย์ใหญ่

“ไอ้กระผมนี่มันเป็นยังไง กำหนดพุทโธไปพุทโธมา มันลืมนอยู่เรื่อยว่างั้น บางทีโธเข้า พุทออก สลับกัน
ไปไม่รู้ว่าจะอันไหนเข้าอันไหนออกครับ”

“จิตใจของหลวงพ่ยังไม่มั่นคง” ..เขาว่า.. “สติยังไม่แก่กล้า”

ท่านเชื่อไหม ? ท่านเชื่อเขาฝ่ายเดียวไหม หลวงพ่ขอถามหน่อย

สติของหลวงพ่ยังไม่มั่นคง ยังไม่มีสมาธิ

ถ้าเป็นพวกท่านแล้ว จะตอบว่าอย่างไร ถ้าอย่างองค์ใดองค์หนึ่งมาถามหลวงพ่อนะ ผมกำหนดพุทโธ
ไปพุทโธมา พุทเข้า โธออก บางทีโธเข้า..พุทออก มันหลงมันลืมน

ถ้าหลวงพ่ตอบว่า เพราะจิตใจของท่านยังไม่มั่นคง ยังไม่มีสมาธิ

ท่านจะเชื่อไหม เอ้อ..ก็คงไม่รู้เนาะ

คือว่าหลวงพ่อนึกในใจว่า เอ..เขาตอบเป็นเสียงเดียวกันทุกคนนะ ถ้ามมาตั้งหลายสิบคนเกจิอาจารย์
บอกว่าใจหลวงพ่ยังไม่มั่นคง และอีกประการหนึ่ง เวลาผมนั่งสมาธิ จิ้งจกมันตกลงมาจากข้างบน แป๊ะ..มันก็
สะดุ้งเลย จิตใจของหลวงพ่ไม่มั่นคง ว่าอย่างนั้น ไม่มีสมาธิ แล้วถ้าเป็นพวกท่านจะว่ายังไง

ปัญญาของหลวงพ่เกิดขึ้นแล้ว แต่ว่ามันยังเอาไม่ได้

หลวงพ่จนกล้าเทศน์ ตอนปฏิบัติก็ว่า พุทโธ พุทโธ

ก็ของมันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เราจะไปบังคับบัญชาให้มันเป็นพุทเป็นโธอยู่นี้ ตลอดชั่ว
นาตาปีไม่ได้

เห็นไหม หลวงพ่เกิดปัญญาขึ้นมาแล้ว แต่เอามันไม่ได้ หมายความว่าตอนจิ้งจกตกลง สภาพของจิต
เมื่อได้รับความกระทบกระเทือน ย่อมสะดุ้งเป็นธรรมดา

เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นี่ก็ขอให้จำไว้

๕. ภาษ. สัญญาที่จำจะตัดให้ลืมนได้อย่างไร

ตอบ พร้อมทั้งขั้น ๕ นั้นแหละครับ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ตอนถึงแล้วนะ พิณาชขาด
กระเด็นครับ

คือว่าดับทรงองค์มาน ไม่ใช่ดับตายเลยนะ ก็ขอให้เข้าใจ

เช่นเขาถามหลวงพ่อกว่า

“เฮ้อ..ก็แก้วใบนี้ก็ซื้อมาหลายสิบปีแล้วหลวงพ่อ ชัดมันอย่างดี ผมอยากรู้ว่ามันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ก็ไม่เห็นมันแตกสีกทีนี่” ว่าจั้น

เอาละตานี้ เมื่อมีปัญหามาซึ่งหน้า ยุ่งละตานี้ ไม่รู้ทำอะไรจริง ๆ ของเขาด้วยนะ และก็ไม่เห็นมันทำลายซักที นี่ละเขาปล่อยให้เราก่อปัญหา หลวงพ่อก็เคยเรียนอภิธรรมนะ

เฮ้ย..เดี่ยวมองใหม่

แพลงเดียว..เขาจับพิรุณไม่ได้สมัยปฏิบัตินะ

“ท่านลองคลำดูซิ คลำแก้ว แต่ถ้าถูกแดดมันก็ร้อนใช่ไหม! แต่อีกประเดี่ยมันก็เย็น..หมายถึงสภาวะครับ”

เอ้อ..เขาล่อให้เราเกิดปัญญาดังนี้ ก็คือหมายถึงสภาวะ

ตัวเราก็เหมือนกัน เย็น ร้อน อ่อน แข็ง อยู่เสมอ นี่หลวงพ่อกับพวกท่าน เขาถามตอนที่หลวงพ่อกำลังยังไม่ได้ปฏิบัติถึงองค์มานิโรธนะ บางทีก็จะตกกรรมมาสน်เหมือนกันนะ หมายความว่ามันคิดไม่ออก พอเจอปัญหาที่ว่าแก้วใบนี้นะ งามๆ ถ้าไม่เคยเรียนอภิธรรมไม่ได้นะ ยุ่งตายเลย

หมายถึงเอาสภาวะ เย็นร้อนสลับกันไป

มันจะไม่อยู่ในสภาวะเดียว เดี่ยวเย็นเดี่ยวร้อนเปลี่ยนไปทุกวินาที คือว่าตอนร้อนนั้นก็ไม่ใช่ว่าร้อนไปเลย ร้อนน้อย ร้อนมาก มันสลับกันไปอยู่ทุกเสี้ยววินาที ตอนเย็นก็เหมือนกัน เย็นก็สลับกันไปตามอุณหภูมิจึงขอให้เข้าใจ.

ปจฺฉา – วิสัชนาธรรม ๒

โหวาทตอนรับอรุณ

หลวงพ่อนั่งฟังตั้งแต่สี่โมงเย็น ถึงห้าทุ่มหกทุ่ม จะมีเวลาที่ไหนไปง่วงนอนนั้นนะ เสื่อมันจะคาบคอแตกอยู่เดี่ยวนั้น น่าน คือว่าให้พวกท่านจำไว้เลย ไม่ใช่ด่าพวกท่านนะ จำไปพูดกับคณาจารย์ต่างๆ ให้เป็นสิ่งที่เตือนใจ..การคิดปรุงแต่งมันฟูขึ้นมาหมดแล้วตัวอาสาอนุสัยมันฟูขึ้นมาหมด จะมีเวลาที่ไหนไปง่วงมัน เรียกว่าสู้กันตาตั้งเลยทีนี้ เห็นไหมข้ามถิ่นมิทระ ยานอนหลับนี่หลวงพ่อกินทกเม็ดนี้เฉยเลย

อย่าว่าแต่ว่านั่งสมาธิเฉยๆ มันง่วง

ก็ยังสงสัย เอ๊ะ..ยังง ใให้โยมซื้อใหม่เอามาลองดูกินเม็ดหนึ่งก็เฉย สองเม็ดก็เฉย สามเม็ดก็เฉย สี่เม็ดก็เฉย เฮ้อ..มันจะไม่อันตรายหรือ ทกเม็ดก็เฉย น่าน มันเป็นอย่างนี้ไป

คือว่าเรามีทุกข้ออย่างแรง คือว่าห้าห้ากันอย่างเดียว

นั่นแหละวินาทีที่สุดท้ายพวกท่านทั้งหลาย จะได้เป็นตัวแทนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา

วาทะที่หลวงพ่อบอกไปนั้นก็หุบไปพูด ให้คณาจารย์ต่างๆ ฟัง ได้เลย มีลูกศิษย์ของหลวงพ่อบอกหนึ่ง ชื่อพระมหาสนิท ไปอยู่กับหลวงพ่ที่วัดป่านาเบ็ญ ก็บอกว่าพอนั่งสมาธิไป วิชากรรมเหมือนก้อนหินเท่ากฐินี่มาทับแล้วก็หลับเลยนะ หลับจนสว่างโน้น หลวงพ่บอกว่า ไปหาอาจารย์ไหนมาั่ง ก็พูดเล่นน้อ ก็พี่น้องเราทั้งหมดนั่นแหละ หมดทุกองค์นั่นนะ หลวงปู่แหวนผมก็เคยไปครับ ไปหาใครมั่งละ หลวงปู่เทศก์ หลวงปู่อะไร เขาก็ไล่ไปหมดแหละ หลวงปู่ชอบ เขาไม่ถือหรือคนนี่ เขาอยากจะทำ ไปหาอาจารย์ไหนมาั่ง หลวงปู่สิมถ้าพาจมนไปหาหมด หามาหมดทุกอาจารย์ที่ต่างๆ หลวงพ่บอกว่าเขาก็เคยไปแล้ว

หลวงพ่อก็ถามว่า เขาแก้ให้เป็นยังไง ตอบ.. ไม่หาย.. ว่างั้น

หลวงพ่อก็ให้กรรมฐานแล้วก็แล้วแต่บาปบุญใครนะ ขอให้ทำไปก็แล้วกัน พรรษาเดียว พรรษานั้นแหละ ทีแรกไม่รู้ยังไง หลวงพ่อก็ไม่รู้จะ จูงอาจก็ตัวไม่ใหญ่หรือ ตัวเท่าหัวแม่เท้า ขอร้อง มันขึ้นไปวิ่งรอบกลด เขาก็ว่ายังไม่หายนะ แทบร้องเสียงหลง ก็เป็นบารมีของท่าน ครั้งที่สองเสื่อตัวเท่าควาย มาร้องอยู่ใกล้ ๆ กฐิน ออกมาพอดีที่สอง ไม่หายนะ ไม่หาย

เอ้อ..ก็แล้วแต่บารมีของท่าน หายไม่หายหลวงพ่ไม่รู้

ที่มันจะหายมันเป็นอย่างนี้ ดีสอง เก่งนะนั่งสมาธิองค์นี้ เก่งทุกคนลูกศิษย์หลวงพ่ จนนองค์หนึ่งชื่อนพดล มหาฯเข้าไปเห็น แบบนี้ สู้ไม่ได้แหละ หยุดๆ นั่งสมาธิแบบไหนทั้งวันทั้งคืนว่างั้น ถ้าไปอยู่กับหลวงพ่ โดยตรงมันจะเป็นแบบอัตโนมัติเลย หลวงพ่ไม่ได้บังคับนะ

ที่มันจะหายทับนั้นนะ ท่านเอากลดของหลวงพ่ไปกาง พอดีสองนี้ด้ามกลดของหลวงพ่วางไว้ที่ผนังข้างบนนั่นก็เลยกลิ้งตกลงมา แกร็ก ๆ ๆ มาถูกขาแก แกร็กเปิดไฟฉายดู เออ..ด้ามกลดหนุมันยันลงมาเนาะ ว่างั้น ทีนี้แกก็จะพักผ่อนเสียหน่อย ก็ออกจากสมาธิที่สุขสบาย แกเล่าให้หลวงพ่ฟัง

พระพุทเจ้าท่านไม่ยากให้สุขสบายนี้

พอมาเปิดไฟแกก็เห็นด้ามกลดอยู่ พอเอามือจะไปหยิบด้ามกลดเท่านั้น ด้ามกลดก็ปลิวว่อนขึ้นไปเลย ทีนี้โอต่านี่กลัวผี ก็กลัวลมทั้งยืนเลย ไม่รู้เป็นไงละ อาการทับนั้นเลยหายเลย นั่น หลวงพ่ก็บอกว่า เออ..บารมีท่านเองนั่นนะ หลวงพ่ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับ

“มันเป็นไปได้ยังไงหลวงพ่เอ๊ย ตอนกลิ้งตกลงมา ผมจับดูมันก็เป็นด้ามกลดอยู่ ว่างั้น พอไปจับทีหลังนี้มันปลิวขึ้นไปได้อย่างไร”

เอ้อ..ก็บารมีของเรานั้น เป็นอภิญญาของท่านเอง บังคับสิ่งต่างๆ ได้ มันก็หายพอดี เมื่อหายแล้วก็ไม่รู้ไปไหน พรรษาสองก็กลับมาอยู่ ท่านมีวิชากรรมหลวงพ่ก็รู้

นิมิตบางอย่างนี้ ก็พอจะจับได้ ตอนนอนฝันก็มีนะ แต่อย่าให้ถือ แก่นิมิตครั้งไรก็พ่ายเรือข้ามฝั่งไม่ได้ ทั้งที่หลวงพ่อนี่ช่วยก็ข้ามไม่ได้ ดึงยังไงก็ข้ามไม่ได้ นั่น หมายถึงว่าแม่น้ำกามข้ามไม่ได้ หลวงพ่ก็รู้

ก็ว่า “สนิทเอ๊ย..ค่อยๆ บำเพ็ญไป อย่าพึ่งท้อแท้ใจ” หลวงพ่ก็บอก หลวงพ่ต้องดูตามนิมิตด้วย ลูกศิษย์ลูกหาทุกคน นิมิตเป็นยังไง บางคนปกปิดไว้หลวงพ่ก็ไม่รู้ ถึงปกปิดก็ไม่พ้นอะไรท่านองนี้ พระพุทองค์ก็ยังมีนิมิตตอนที่พระพุทองค์จะตรัสรู้เหมือนกัน ก็เป็นไปตามนั้นจริงๆ คือว่าอภิญญาของเจ้าของเองจะรู้ว่าคืออะไร

แต่หลวงพ่เป็นคนไม่มีนิมิต

ปีที่หลานชายไปอยู่ด้วยนั้น แก่ก็ฝันเห็นภูเขา ยาวสุดฟ้าสุดดิน และก็สูงชนฟ้าพอดีเลยว้างั้น อยู่เฉยๆ ภูเขาใหญ่ๆ นั้น มันขาดคล้ายๆ คนเอาไม้มาตัด แต่ไม่มีคนเอาไม้ตัดตนะ ขาดจากท้องฟ้าถึงพื้นดินนั้นความ ที่เดียว ขาดไม่ขาดเปล่าละที่นี้ ภูเขานั้นสั้นสะเทือนไปทั่วแผ่นดิน มีดอกบัวดอกใหญ่ๆ เเท่กวงเวียยนนี้ ลอยชู ขึ้นมามีพระอยู่ในนั้น ภูเขาก็กสั้นสะเทือนทั้งโลกา

แก่ก็ตกใจละตานั้น

วิ่งตาลีตาลานมาหาหลวงพ่อ

“ ลุง ๆ ๆ ๆ ”

...เป็นไง

“ผมฝัน ๆ ๆ”

...เฮ้อ...แก้มมา แก่ก็เล่าให้ฟังตามนั้น

เสร็จแล้วหลวงพ่อก็บอกว่า ไม่เป็นไรหรือฝันเฉยๆ

หลวงพ่อก็จึงว่า เออ..วิธีทำของหลวงพ่อนี้ จะถูกหรือผิดก็ยังไม่รู้ ตอนนั้น

ที่นี้ พระน้องชายก็ฝันอีก ฝันว่าไฟไหม้ศาลาของหลวงพ่อ ไฟลุกเฉียดท้องฟ้า แล้วก็ไม่มีใครเข้าใกล้ได้ เลย เผาทั้งตัวหลวงพ่อด้วยวอดวายไปเลย ไม่เห็นอะไรเลย

หลวงพ่อก็ถามว่า ...มีคนมาดูไหมตอนไฟไหม้

“มีสี่ห้าคนอยู่ห่างๆ โนน เขาเข้าใกล้ไม่ได้”

...อยู่ไกลขนาดไหน

“โนนอยู่ตีนบ้านโนน”

ถามหลานชายว่า

ตอนฝันว่าภูเขาขาดนั้น มีคนมาเห็นไหม

“หลวงลุง คนมากอยู่ แต่เขาไม่กล้าเข้าใกล้สักคนเดียว อยู่ห่างๆ” ว้างั้น

ฉะนั้น หลวงพ่อก็จึงรู้แล้วว่า

ถึงหลวงพ่อก็จะเทศน์จนคอเลือดออกก็ตาม

สังกรรมของพระองค์นี้รุ่งโรยไปแล้ว

หมายความว่าคนอยู่ห่างๆ ไม่กล้าเข้าใกล้

ไม่กล้าหยิบเอาพุทธานุภาพของพระองค์ไป

ฉะนั้น ถ้านักปฏิบัติมีจิตเห็นไฟไหม้เจ้าของ หรือไหม้กุฏิ ไม่ต้องกลัวนะ ไฟตัวนั้นคือเตโชธาตุที่เราเพิ่งเผาผลาญ เกิดเป็นนิमितให้คนอื่นเกี่ยวข้องก็ได้ อย่ายาไปตกใจ แต่นิमितกับหลวงพ่อนี้ไม่มีอะไร นอกจากที่ว่านิमितเห็นดวงตะวันก็หลายครั้งหลายหน ก็ว่าเป็นนิमितที่ดี แต่หลวงพ่อนี้ไม่ถือสาว่าเป็นนิमितอะไร ถึงนิमितอย่างนั้น ถ้าเราไม่ทำมันก็ได้เหมือนกัน

แต่ไม่ทำก็ไม่ได้ละไอ้ตาเวรนี้ เพราะว่าพอตื่นพลับขึ้นมานั้นนะ ไอ้ตัวปรุงแต่งไม่รู้ว่ายู่ตรงไหน มันมาจากไหนไม่รู้ มันก็เผาผลาญมันที จึงห้าพันบุกฝ่าฟัน หลวงพ่อก็จึงไม่มีโอกาสรู้ว่าฉนวนไหนเป็นฉนวนไหน รสสมาธิ รสสุขเป็นยังไงไม่มีโอกาสรู้

รู้อยู่เสมอในนั้น หลวงพ่อก็รู้อย่างแน่นอน รู้แต่ก่อนบวชเลย

สมาธิของหลวงพ่อก็ไม่เหมือนใคร สมาธิของหลวงพ่อก็ตั้งใจมั่นว่าจะทำสิ่งนี้ให้มันสำเร็จ ถึงตายก็

ยอม

ไม่ใช่ว่ามีสมาธิความสงบจิตสงบใจอย่างคนอื่นนะ
อันนั้นก็สมาธิในการปฏิบัติ ก็ถูกเหมือนกัน
แต่นักปฏิบัติส่วนมากนั้นนะ มักจะไปติดอยู่อย่างนั้น.

ปจฺฉา – วิสัชนาธรรม ๓

ถาม-ตอบ ปัญหาในภาคเช้าที่วัดบ่อสร้างพระอินทร์

(อาจารย์สุพาที โรจนธัมโม ถามปัญหาในพรรษา พ.ศ.๒๕๓๖)

- ข้อที่ ๑. เมื่อดับความนึกคิดปรุงแต่งแห่งจิตลงได้แล้ว
ชื่อว่าบรรลุนิพพานอย่างจ้งเลยหรือ,
หรือว่ายังมีอะไรพิเศษอีก
- ข้อที่ ๒. จิตอยู่ในภาวะนิโรธนั้นมีความรู้สึกทางกายหรือไม่
เพราะได้ยินว่าสติก็ดับ
- ข้อที่ ๓. จิตที่ไม่ปรุงแต่งนึกคิดนั้น ชื่อว่าถึงอนัตตาธาตุแล้ว..
..หรืออย่างไร
- ข้อที่ ๔. เมื่อดับความคิดได้แล้ว สิ่งที่จะทำยิ่งกว่านั้นไม่มี,
หรือว่าจะบำเพ็ญอะไรต่ออีก
- ข้อที่ ๕. เมื่อฌานนิโรธพุ่งเข้าไปทำลายอาสวะจบสิ้นลงแล้ว
จะรู้แจ้งอริยสัจสี่ทันทีหรือ ? หรือว่านานกว่านั้น,
ถ้านาน จะประมาณกี่นาทิจึงชั่วโมง
- ข้อที่ ๖. ตราบใดที่กิจ ๔ ญาณ ๓ ยังไม่เกิด..
..ชื่อว่ายังไม่บรรลุจริงใจหรือไม่ว่
- ๑) ถามเมื่อดับความนึกคิดปรุงแต่งแห่งจิตลงได้แล้ว...

...เชื่อว่าได้บรรลุนิพพานอย่างจังเลยหรือ

ตอบ ถ้าดับความคิดลงได้

หมายถึงดับด้วยอานาภาของการเพ่งนะ

(ไม่ใช่ว่าขาดสันตติโดยจิตตกวงค์สะลิมสะลือ)

มันจะแปลกกว่าเขาหรือแปลกกว่าทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นสภาวะแปลกประหลาด แต่เป็นธรรมชาติอันละเอียดอันประณีต

พระพุทธองค์ก็ทรงตรัสอยู่ว่า เมื่อดับปรุงแต่งลงได้ด้วยอานาภาของการเพ่งพร้อมทั้งสติตัวเพ่งเข้าไปนี้ ทั้งการปรุงแต่งก็ดับลงตรงนั้น

ถาม เชื่อว่าได้บรรลุนิพพานอย่างจังเลยหรือ

ตอบ นั่นแหละคือบรรลุถึงขั้นพระอรหันต์อย่างจริงเลยละตอนนี้ แต่ยังไม่ได้จริงเท่าไร เพราะยังมีข้อต่อไป

๒) ถาม จิตอยู่ในสภาวะนิโรธนั้นมีความรู้สึกทางกายหรือไม่

เพราะได้ยินว่า..สติก็ดับ

ตอบ จิตอยู่ในสภาวะองค์ฌานนิโรธนั้น จิตตอนนั้นการปรุงแต่งก็ไม่มี สติก็ขาดไป ขาดพร้อม ๆ กันทั้งสองฝ่าย สติปัญญาก็ไม่มี สติตัวนี้ก็ดับไปหมด ถ้าจะมีก็เรียกว่า จะมีก็ใช่ ไม่มีก็ใช่ มันตบยอก เป็นสภาวะอันนี้คือว่า สภาวะอันไม่มีสภาวะ แต่ไม่มีการสะทกสะท้าน ไม่มีจิตคิดประหวัดมาถึงร่างกาย แต่เขาทรงอยู่อย่างนั้น

และข้อต่อ ๆ ไป หลวงพ่อก็จะตอบผ่านเลย ถ้าไม่มีญาณทำให้กิจ ๔ ญาณ ๓ ให้บังเกิด ก็จะไม่สำเร็จกิจเป็นพระอรหันต์บุคคล อันนี้เราต้องอาศัยศัพทบัญญัติ เพราะว่าเราไม่ใช่ศัพท์บัญญัติ

แต่ขณะนั้นหลวงพ่อปัญญาเร็วมาก ถึงรู้ว่า การดับ

นั่นแหละ “การดับเขามืออยู่ แต่ผู้ดับหามีไม่”

จึงรู้ว่าตัวทุกขนี้แหละ มันพุ่งไปหา มันทำให้เราทุกข์กายทุกข์ใจ ทุกข์จิตปาละอย่างหลวงพ่ที่พรรณนามา

มันเป็นผลมาจากสมุทัย คือความคิด

เมื่อดับความคิดลงแล้ว ก็เป็นนิโรธธรรม คือองค์ฌานนิโรธ

ตัวมรรคสังเขกก็ทำงานถึงที่สุด เป็นนาวา เป็นสำเภาทองส่งเราถึงองค์ฌานนิโรธสมบัติ ก็จบกิจเพียงแค่นั้น นี้

ถาม แสดงว่าทางกายไม่มีความรู้สึกนะครับหลวงพ่อ

(หลวงปู่) **ตอบ** คือว่าจะมีหรือไม่มีไม่ต้องเกี่ยวกัน

๓)ถาม จิตที่ไม่ปรุงแต่งนึกคิดนั้น,

...เชื่อว่าถึงอนัตตาธาตุแล้วอย่างนั้นหรือ

ตอบ ข้อนี้อถามปัญหาซ้ำซ้อนกัน คือว่าจิตที่ไม่ปรุงแต่งธรรมดาก็เป็นอนัตตาธาตุได้ แต่เราไม่รู้

คำว่าจะเป็อนัตตาธาตุที่แท้จริง คือ อภัยกถุ ที่เรียกว่า กุศลธรรมา อกุศลธรรมา

อภัยกถุธรรม นั้น

ความคิดนั้นไม่มีอุเบกขา สุตโต่งไปทางฝ่ายดีฝ่ายชั่ว (ความคิดของคนเราทุกคนนะจำไว้) อุเบกขาท่าน สงเคราะห์เข้าในฝ่ายบุญ ฝ่ายทางดี

อัพยาภต ตัวนี้ หมายถึงว่า **ดับลง**

หมายถึงตัว พระนิพพาน ก็ได้ หมายถึง อนัตตา ก็ได้

อนัตตาทาตุ นี้แปลตามศัพท์เลยว่า **ความคิดมันเป็นอัตตาตัวตนของกิเลส**

เมื่อดับอัตตาตัวตนของกิเลสแล้ว มันก็เป็น **อนัตตาทาตุ..ธาตุที่ไม่มีตัวตนของความคิด ทั้งของ อารมณ์ด้วย**

๔) ถาม เมื่อดับความคิดได้แล้ว สิ่งที่จะทำยิ่งกว่านั้นไม่มี,

....หรือว่าจะบำเพ็ญอะไรอีก

ตอบ นั้นแหละก็ตอบแล้วว่า ทำกิจ ๔ ญาณ ๓ ให้แคล้วคล่องว่องไวเลย กิจ ๔ ญาณ ๓ นั้น เหมือน อย่างที่หลวงพ่อกศนผ่านๆ มานั่น

๕) ถาม เมื่อมานิโรธพุ่งเข้าไปทำลายอาสวะจบสิ้นลงแล้วจะรู้แจ้งอริยสัจสี่ทันที หรือว่านานกว่านั้น ถ้านาน จะใช้เวลาประมาณกี่นาที กี่ชั่วโมง

ตอบ คงจะหมายถึงข้อเก่านั้นแหละ คือว่าดับลงเป็นองค์มานิโรธสมบัติแล้ว ให้ทำกิจ ๔ ญาณ ๓ ให้บังเกิด ทั้ง ๓ รอบ อย่าง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นี้ ว่าทุกข์นี้มันเป็นผลมาจากอะไร

ถาม. หลวงพ่อครับ ผมเข้าใจว่ามันเกิดโดยอัตโนมัติ แสดงว่าเราต้องพยายามทำใช้หรือเปล่าครับ กิจ ๔ ญาณ ๓

ตอบ อันนี้เราไม่ใช่สัพพัญญู แต่ความจริงแล้วมันเป็นอย่างไรไม่รู้ เพราะว่าหลวงพ่อกศนมาแล้ว ชำของเรื่องกิจ ๔ ญาณ ๓ สมัยปฏิบัติ พอถึงจริงมันเลยเร็ว อันนี้เราเป็นสาวก จะให้เกิดเองไม่ได้ เราต้อง เรียนรู้ซะก่อน

เมื่อเราทำกิจ ๔ ญาณ ๓ ให้รอบคอบ

(หนึ่ง) หมายถึงว่าตอนนี้ เป็น **ทุกข์**

ให้เราเห็นว่าสิ่งที่มันพาเราเวียนว่ายตายเกิด มันคิดไปนั้นนะ

(สอง) มันเวียนว่ายตายเกิด มันเป็นผลมาจาก **สมุทัย**

...คือความคิด

(สาม) เมื่อดับความคิดได้แล้วก็เป็น **นิโรธ** นี้เรารู้

...นิโรธธรรม..ความดับทุกข์

(สี่) ตัว **มรรคสี่** ก็คือรวมพลังกันแล้วเป็นสติ นี้เรารู้

(รอบที่ ๒) ที่นี้

๑. **ทุกข์** เป็นสิ่งที่ควรกำหนดรู้

๒. **สมุทัย** เป็นสิ่งที่ควรกำหนดดับ กำหนดละนั้นแหละ

๓. **นิโรธ** เป็นสิ่งที่ควรทำให้แจ้ง

๔. **มรรคสี่** เป็นสิ่งที่ควรทำให้เกิด

(รอบที่ ๓)

ทุกข์ เป็นสิ่งที่ควรกำหนดรู้

๑) เราก็ดูแล้วว่ามันเป็นทุกซีใหญ่ภัยมหันต์

เป็นผลมาจากสมุทัย

สมุทัย เป็นสิ่งที่ควรกำหนดละ

๒) เราก็ดูได้แล้ว ละความคิดนั้นนะ

นิโรธ ควรทำให้แจ้ง

๓) เราก็ดูแจ้งแทงตลอดทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว ว่ามันไม่มีสภาวะอะไร คือความดับลง

มรรคสัง ควรทำให้เจริญ

๔) เราก็ดูเจริญให้ถึงที่สุดแล้ว

..จนเข้าสู่ถึงองค์ฌานนิโรธสมาบัติ

ก็จบกิจบริบูรณ์เลย

ถ้าสมมติเรียก ก็เป็นพระอรหันต์โดยบริบูรณ์เลย

เราไม่ใช่สัพพัญญู เราต้องอาศัยศัพทบัญญัติ ปัญญาของเราจะทำงานเองหรือถึงตอนนั้น ให้เป็นปัจจัยตั้งถ้าใครถึงนะ

เขาทำงานเร็วมาก ในคืนนั้นแหละตอนสี่ทุ่มนั้นนะ ไม่ใช่เวลามากมายนัก เมื่อเป็นคำพูดหลวงพ่อกำลังพูดหลายนาที กิจ ๔ ญาณ ๓ เขาทำกิจนั้น เอาเข้าจริงๆ แล้วไม่ถึงแม้แต่ครึ่งนาทีหรอก เร็วมาก กระแสของปัญญาของสติตอนนั้น กระแสหยั่งรู้ เขาเร็วมาก ไม่ใช่ช้าๆ นะ

ถาม แล้วเกิดหลังจากที่จิตมันดับความคิด ดับลงนั้นนะ หลังจากนั้นนานมากไหมครับ ก่อนที่กิจสี่ญาณสามจะเกิดขึ้น

ตอบ นั้นแหละ เมื่อดับปุบลงนั้นนะ อยู่ที่ปลายหาง อย่างหลวงพ่อนี้ดับหนึ่งชั่วโมง อยู่ที่ปลายหางของการดับนั้นนะ โกลัๆ จะออกนั้นแหละ โกลัๆ จะหมดอานูภาพ คือให้แล้วแต่กำลังของอินทรีย์ของอริยมรรคญาณที่จะพุ่งเข้าไป กระแสสติของเรา ถ้ากระแสสติของเราแรง จะทรงอานูภาพองค์ฌานนิโรธสมาบัติไว้ได้นาน ตามกำลังตามอานูภาพของกำลังพุ่งเข้าไป ของกำลังส่งเข้ามานั้น

ฉะนั้น พระอริยบุคคลแต่ปางก่อนท่านมีอินทรีย์แก่กล้าจึงพุ่งเข้าไปทรงสภาวะไว้ได้นาน ครั้งแรกนะ

เอาครั้งแรกเป็นแม่บทแม่พิมพ์

ต่อแต่นั้นไปหลวงพ่อกำลังเข้าไป ทำขึ้นไป ไม่ใช่ทำครั้งเดียวนะ คือว่าถึงแล้วนี่ก็ถึงจริงอยู่หรือ แต่มาทำอีก ได้ขึ้นอีกประมาณ ๖ ชั่วโมง ทรงสภาวะนั้น ก็ทบทวนกิจสี่ญาณสามนั้นให้แคล่วคล่องหลวงพ่อกำลังอยู่ขณะเกือบแรมเดือนโนนแหละ แต่แท้ที่จริงก็ได้ทำแล้วแหละในคืนนั้น.

ถ้าเป็นของจริงนะ จะรู้ทันทีเลยแหละ มันแปลกประหลาด

อันนี้ก็ปัจจัยตั้ง ไม่ใช่เหมือนดับสะสมสะสมถือธรรมดา

ถาม อย่างนี้คงเหมือนที่พระพุทธองค์เสวยวิมุตติสุข แห่งละ ๗ วัน ก็คือทบทวนใช้ใหม่ครับ หลวงพ่อ

ตอบ นั้นแหละ คือพระองค์ท่านทบทวนทั้งปฏิจกสมุปปาท ทั้งกิจสี่ญาณสาม และทบทวนหาศัพทบัญญัติซึ่งไม่มีสภาวะนี้ ออกมาเป็นสมมติบัญญัติ มาเขียนเป็นตัวหนังสือ เป็นคำพูดสอนชาวโลกให้ได้

มันมีสภาวะเดียว รวมลงแล้วรวมจุดในอริยสังขันธ์นั้น รวมลงมาสู่องค์ฌานนิโรธสมาบัติ

สภาวะอันไม่มีสภาวะ อันไม่มีตัวตนอะไรเลย เรียกว่าเป็นของว่างเปล่า

ท่านจึงบัญญัติว่าเป็นอนัตตาธาตุ หรืออภัยภาค

หรือ วิสังขาร หรือ อสังขตธรรม เหล่านี้

นั่น ท่านก็เปรียบเทียบมาสอนพวกเรา

ถาม. ข้อสุดท้าย ตราบใดที่กิจสัญญาสามยังไม่บังเกิด

เชื่อว่ายังไม่บรรลุจริงใจหรือไม่?

ตอบ อันนี้ถูกต้อง ถ้าไม่มีกิจสัญญาสามละ ดับเฉย ๆ มันก็ต่อเฉย ๆ แหละ ดับเฉย ๆ ไม่บังเกิดอะไรเลย

เพราะว่ายังไม่ได้เกิดเป็นวิสังขารญาณ

วิสังขาร นี่คือไม่ปรุงแต่ง เต็มญาณต่อข้างทำยานั้น เรียกว่าเกิดญาณในวิสังขาร วิสังขารญาณญาณ ทบทวนกิจสัญญาสาม ให้ครบบริบูรณ์แล้วคล่อง

ส่วนหลายคนไปนั่งตามป่า ตามภู ตามผา ดับลงแล้ว แต่หลวงพ่อก็รู้ว่าดับโดยที่จิตตกง่วงงั้น ไม่ได้ดับลงด้วยอานาภาของการเพ่งมานแต่ประการใด จึงไม่มีผลที่จะบังเกิดเป็นกิจสัญญาสามขึ้นมาได้ ไม่มีญาณหยั่งเข้าไปรู้โดยอัตโนมัติ เลยไม่เป็นผล กิเลสตัณหาอาสวะ ก็ไม่หลุดพ้น และอีกประการหนึ่ง อันนี้ยังไม่เท่าไร กิจสัญญาสามนี้ยังไม่เท่าไร ตามหลวงพ่อก็คิดนะ แต่ถูกต้องในพุทธคำสอน แต่ปัญหานี้ไม่ได้ถาม

ตัวที่ประเสริฐเลิศฟ้าเลิศแผ่นดินที่สุด

หลวงพ่อก็ยังเทศน์แล้วให้จับเอา เขาจะทำงานให้เราโดยอัตโนมัติ

คือกระแสขององค์มานี่ที่แรกมันเต็มหัวหมดนะ หลวงพ่อก็ไม่รู้ ที่นี้เขาก็วิ่งกระแทกลูกนัยน์ตาของ หลวงพ่อนะ โดยไม่มีเจตนา ใครจะไปบอกให้เขาเล่นมาแทงนัยน์ตาเจ้าของ วิ่งรอบลูกนัยน์ตานี้ไม่รู้ว่าก็ร้อย ครั้ง ช้างสารข้างละ ๗ เชือกดึงกันนั้นจะมีกำลังแรงขนาดไหนยังไม่เท่า เขาวิ่งกะเทาะอาสวะมลทินที่มันเกิด จากนัยน์ตานี้ ตัวโลก โกรธ หลง ตัวยาคะ โทสะ โมหะ มันเกิดมาจากนี้หมด เกิดมาจากลูกนัยน์ตาทั้งสองข้างนี้ เขาวิ่งกะเทาะอยู่นั้นแหละ วิ่งไปวิ่งมาอยู่นั้นแหละ เรียกว่าเอาไม่อยู่ ปล่อยเลยตามเลย ถ้าบุญไม่ดีละก็ตาแตก เหมือนพระจักขุบาลเมื่อครั้งพุทธกาล เขาเปิดนัยน์ตาได้ หลวงพ่อยังบอกว่าเมื่อเขามาเปิดตรงนี้ ก็จะลั่นกรรตลงถึงท้อง ลั่นไปหมดเลย สะเทือนไปหมด หายใจทางตั้งจุมูกนี้ก็ได้ ถึงขนาดนั้น อันนี้เป็นตัววิเศษอีกอย่างหนึ่ง ยิ่งกว่ากิจสัญญาสามเข้าไปอีก เป็นตัววิเศษ ตัววิเศษของผู้ถึงนะ ถ้าใครถึงแล้ว

ถ้าใครว่าตัวเองรู้กิจสัญญาสาม ถ้าไม่มีสภาวะอย่างหลวงพ่อบอกว่า เอ้อ..ก็อาจจะไม่ใช่เหมือนกัน เพราะว่าเขายังไม่ทำงาน

ยังไม่ได้ทำงานล้างอาสวะด้วยเตโชธาตุอันประกอบด้วยองค์มานนิโรธสมาบัติ เข้าเผาผลาญเชื้ออาสวะ เชื้ออนุสัยที่มันนอนเนื่องอยู่ในมโนทวารนั้น

นี่แหละตัวสำคัญที่สุด สำคัญที่สุดเลยตัวนี้ มันอยู่ตรงนี้เอง.

และอีกประการหนึ่ง จะเล่าฝากฝังเอาไว้ สมัยหลวงพ่อบอกไปอยู่วัดป่านาเบี้ยนั้น ไปพรรษาแรกก็เอาเลย อธิษฐานจะไม่โกรธตลอดพรรษา ประกาศให้ญาติโยมฟังเลย เมื่ออธิษฐานแล้วก็มักจะมีคนมาลอง จะมาข่าก็มี ไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร ถ้าเราอธิษฐานจริงนะ พระธรรมจะช่วยคุ้มครอง ก็มีพระองค์หนึ่ง บ้า ๆ บอ ๆ สักหน่อย หลอก จะไปข่าหลวงพ่อบ้าง ปล่อยคาถาธนุเงินธนุทองมาก็สู้หลวงพ่อบ้าง ไม่ได้ ได้มีดียวขนาดดอกก็จะไปข่าหลวงพ่อบ้าง ทีนี้ ดีสองมาเรียก หลวงพ่อบอก หลวงพ่อบอกมานี้ หลวงพ่อบอกออกมา ก็ถามว่ามีอียังเหล่า กำลังจะดิ่งมีดอก จากข้างหลังแล้ว ดิ่งออกมาครั้งหนึ่งแล้วละ จะแทงหลวงพ่อนั้นนะ ก็ไม่ได้ผิดใจอะไรกัน อยู่ดี ๆ นี้ พญามาร

คลใจแกอย่างไร พอตีแกก็เลยล้มลงติดดินหลวงพ่อพอตี นั่น ด้วยอานุภาพพระธรรมท่านเข้าช่วย ให้เขา
อธิษฐานไปโลดขยับเป็นหยั่ง ถ้าเรามีบารมีทางธรรมแล้วท่านจะช่วยเราหรอก

นี่..มีแต่กลัวอย่างนั้น มีแต่กลัวอย่างนี้

อธิษฐานว่ามอบกายถวายชีวิต

เห็นฝนตกจ๊อกแจ๊กก็เปิดอ่าวเข้าศาลาหมดเกลี้ยง อันนี้แสดงว่าไม่กล้าเท่าไรแล้วน้อ

สมมติว่าเราไปปักกลดตรงที่ใด พระธุดงค์

ครั้นอธิษฐานจะบำเพ็ญอยู่ตรงนี้จะว่าจัน ดูเสียก่อนมีรูมดง่ามอยู่ตรงแถวนี้หรือเปล่า บางครั้งก็มีนะ
หลวงพ่อนี้มดกวนทั้งคืนก็อดทนเอา แต่หลวงพ่อก็มีคาถาดีนะ คาถากันมด สู้ไม่ไหวนะมันอยู่กลางดง มีคาถา
อะไร ก็ช้อนน้ำตาลทรายเรานี้ หวานอ้อมที่ไกล ๆ นะ มดมันก็ไปกินน้ำตาลที่ไกล ๆ มันก็ไม่เข้ามาใกล้ละที่นี้ ใช้
วิธีป้องกันเอาแบบนั้น

ปจฺฉา – วิสัชนาธรรม ๔

ตอบปัญหา ๒๑ เทปหมายเลข ๓๐๑

สวโทยธรรมสถาน ต.วังสรรพรส อ.ขลุง จ.จันทบุรี๑๙ (๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๘)

เขาสอนกันว่า

สัญญาเป็นอดีต, สังขารเป็นอนาคต, เวทนาเป็นปัจจุบัน

ที่นี้ เป็นคำประกาศิตของหลวงพ่โลกอุดร แยกไม่ได้ ใครจะไปแยกได้

จะสมมติให้ฟัง

ชั้นห้าจะแยกกันได้ไหม

(เสียง)..โปก. นี่ตีเสียงเดียวนี้เป็นชั้นห้าแล้วนี่ แล้วมันแยกอยู่ตรงไหน

เสียงที่มากระทบประสาทหูนี้ เป็นฝ่ายรูปธรรม

เวทนา..ตอนได้ยินเสียงนี้ มันสวยงามนั้น เป็นสุข หรือเป็นทุกข์ ถ้าเฉยๆ ก็เป็นอุเบกขา

สัญญา..จำในเสียง

สังขาร..ว่ามันจะยินดียินดีร้ายไหม อะไรทำนองนี้ นี่เป็นสังขารชั้น

วิญญาน..มันรู้ว่าเสียงนะ

แล้วจะจับไปแยกกันยังไง

ถ้าสมมติว่าสัญญา มันจำเอาเรื่องอดีตแต่ก่อนๆ มา

สัญญา..ถูกต้องมันจำมา ความคิดมันคิดอยู่เดี๋ยวนี้ มันก็เป็นปัจจุบันอารมณ์อยู่เดี๋ยวนี้ อย่าไปแยกว่าสัญญาเป็นอดีต

สังขาร..คือความคิด..มันคิดอยู่เดี๋ยวนี้ ตัวนี้เป็นตัวโง่ที่สุด

ก็ความคิดมันคิดอยู่เดี๋ยวนี้ มันจะเป็นอนาคตได้อย่างไร

หลวงปู่ยังมองไม่เห็นเลย

สมมติว่ามันคิดเรื่องวาทมโนภาพเป็นอนาคต..

..แต่สภาวะย่อมเป็นปัจจุบัน.

เวทนาเป็นปัจจุบัน ถูกตรงเดี๋ยว แยกไม่ได้ นี่ขอให้เข้าใจ

ฉะนั้น การปฏิบัติของผู้ที่จะเป็นพระอริยบุคคลนั้นไม่มีอนาคต และไม่มีอดีต สู้แต่เป็นปัจจุบันอารมณ์อย่างเดียว

พระพุทธรองค์ที่ตรัสว่า

“อย่าคำนึงถึงเรื่องอดีต

อย่าคำนึงเรื่องของอนาคต

ให้เพ่งอยู่แต่ปัจจุบันอารมณ์

ดับปัจจุบันอารมณ์ลงได้ ดับได้ทั้ง ๓ กาล” ..เห็นไหม

ทั้งอดีต ทั้งอนาคต ทั้งปัจจุบัน ดับลงได้เลยทั้ง ๓ กาล

ทั้ง ๓ กาลนี้ อดีต ปัจจุบัน อนาคต ดับไปหมดพร้อมๆ กัน

นี่ มันจึงจะเป็นพระอริยบุคคลได้

ถ้าไปสอนอย่างนั้น หลวงปู่ไม่ทราบด้วย

ไม่มีในพระไตรปิฎกด้วยคำสอนอย่างนั้น

ไม่มีอะไรรับรองเลย นี่ก็ขอให้เข้าใจ

ถาม. ผมได้อ่านหนังสือของหลวงปู่พุทธทาสแล้วก็มีความเชื่อมั่นว่า ดับสังขารเสียได้ย่อมอยู่เป็นสุข แต่คนโง่ปุถุชนนั้นส่วนใหญ่ มีทุกข์แล้วก็กินเหล้าดับทุกข์ พอไปทะเลาะกับสามีมาไม่พอใจอะไรก็กินยาฆ่าตัวเองอะไรอย่างนี้ มีเยอะครับหลวงปู่ ดับสังขารภายนอก แต่ผู้มีปัญญาแล้วดับสังขารคือการปรุงแต่งครับ เขาจะด่าจะว่าเราก็มีปัญญารู้เท่ารู้ทั้งหมดไม่ไปปรุงแต่ง เพราะมีตัวปัญญามันจะตัดไอ้ตัวสังขารปรุงแต่งนี้ ออกไปหมด จะรู้แต่เฉพาะปัจจุบัน สังขารการปรุงแต่ง จะปรุงแต่งว่าเขาด่าเราว่าเราไม่รู้ อยู่ตามสมมติบัญญัติ แต่เราไม่ยึดถือด้วยอุปาทานมันก็ดับทุกข์ได้ครับหลวงปู่ เท่าที่ผมเจริญมานะครับผมเข้าใจอย่างนี้ แล้วขั้นนี้ทำแต่ละขั้นนี้ทำนี้ผมก็แยกออกตามสมมติบัญญัติ รูปขั้นนี้พิจารณาแล้ว เอ๊ะ..บังคับบัญชาไม่ได้ มันเป็นของอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาไปหมด ทำให้เราเกิดเบื่อหน่ายในรูปขั้นนี้ เวทนาทุกข์สุขเหล่านี้ อารมณ์สามอย่างนี้ นะครับ เวทนาสามเราก็ไปบังคับบัญชามันไม่ได้นะหลวงปู่สิ่งเหล่านี้ ก็มีปัญญาเห็นถูกต้องตามกฎของอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาไปหมด ผมก็พิจารณาแต่ละขั้นนี้แต่ละขั้นนี้ตามสมมติบัญญัติ สัญญาความจำได้หมายรู้นี้ก็พิจารณา

เป็นของไม่เที่ยงนะครับ สัญญาชั้นนี้ก็ไม่ควรไปยึดถือ ทั้งเราเป็นผู้นำไปนำเขาไหว้พระก็ดี สวดมนต์ผิดก็ดี เหล่านี้ไม่ควรไปยึดถือในสัญญาชั้นนี้ เพราะว่าบางครั้งเพลอสติมันก็ผิดได้ ถ้าเราไปยึดถือมันก็เป็นทุกข้ออีกแล้ว อย่างนี้ ไม่ควรยึดถือในเรื่องสัญญาชั้นนี้ สังขารนี้การปรุงแต่งนี้แหละครับ เอาสังขารภายในเลย รวมสังขารภายนอกด้วยปวดมากอะไรเราก็ไม่ควรไปยึดมั่นถือมั่นมาก ปล่อยวาง เพราะบังคับบัญชามันไม่ได้เหล่านี้ วิญญาณชั้นนี้ มโนวิญญาณนี้หมายถึงสภาพที่รู้อารมณ์ รับอารมณ์ จำอารมณ์ คิดอารมณ์ มีหน้าที่ ๔ อย่าง เหล่านี้ ถ้าเรารู้แบบวิปัสสนาเนี่ย เขาต่างก็ไม่ใช้ค่าเรา เราก็ดัดตัวอุปาทานออกไปหมด ไม่ยึดมั่นถือมั่นในตัวในตน ก็เป็นสุขครับ เพราะดับสังขารภายในได้ นี่ผมอ่านหนังสือของหลวงพ่อกุฑกฐิตแล้วผมมีความเชื่อมั่น คือดับสังขารเสียได้ย่อมอยู่เป็นสุข คือดับด้วยตัวปัญญาครับ ไม่ใช่มีความทุกข์แล้วไปกินเหล้าดับทุกข์ เทียนอกบ้านดับทุกข์ หรือกินยาฆ่าตัวเองตายดับทุกข์ อย่างนี้ไม่ใช่อย่างนี้มันแก้ด้วยอวิชชา มันไม่ได้แก้ด้วยสติด้วยปัญญานะครับ อันนี้ผมเข้าใจอย่างนั้น และก็เปื้อนหายชั้นนี้ทั้งหมด ชั้นนี้เหล่านี้เราบังคับบัญชามันไม่ได้ ก็อยากจะหาทางไปนิพพานละทีนี้ มันเปื้อนหายไปหมดเลย เพราะว่าแต่ละชั้นแต่ละชั้นมันก็ไม่เที่ยงไปหมด ผมเข้าใจว่าพิจารณาอย่างนี้ไม่ผิดหลัก ที่เขาแยกออกมาแต่ละชั้นแต่ละชั้นนี้.

ตอบ เออ..ถูกต้อง แต่ก็ไม่ผิด หลวงปู่ก็ว่าไม่ผิด

แต่ว่าควรทำสูงขึ้นไปอีกนั่นหนา เพราะมีข้อสูงขึ้นไปอีก

ถ้าเราแม้แต่พิจารณาอยู่นั้นนะ มีแต่พิจารณา สมมติว่า เราไม่ยึดมั่นถือมั่นอะไรนั้นนะ เราพิจารณาอยู่ อย่างนั้นนะ จงเข้าใจให้ได้ว่า มันยังไม่ได้เป็นวิมุตติหลุดพ้นจากการพิจารณานั้นหนา เข้าใจไหม ให้หลุดพ้นตรงนั้น

ถาม. บางคนที่มีบารมีแก่กล้าประพาศคุณธรรมสู่ขั้นสูงสุดก็เป็นสมุจเฉทพหุทานอย่างนี้ครับ การหลุดพ้นนั้นมีลักษณะ ๓ ขั้นตอน ผมมีความเชื่อมั่นในเรื่องนี้ บางคนบวชเข้ามาแล้วก็หลุดพ้นด้วยตถังคะ ช่มด้วยอำนาจของศีล อำนาจของสมาธิ กิเลสหายๆ เหล่านี้ข่มได้หลายๆ เดือน หลายๆ ปี ไม่หลงใหลในเรื่องรูป บางองค์ก็ข่มด้วยปัญญา เห็นรูปทุกสิ่งทุกอย่างว่าเป็นของไม่เที่ยงไม่อะไรอย่างนี้ก็ปลงไปหมดอย่างนี้ แต่บางองค์ก็ข่มด้วยอำนาจของฌาน คือรักษาอารมณ์ของฌานได้แบบนี้ข่มได้หลาย ๆ ปีอย่างนี้ หลวงพ่อท่านพูดมา ถ้าเรื่องวิปัสสนาก็เหมือนกันถ้าไม่เสื่อมแล้วก็ข่มได้นาน อันนี้ผมก็พิจารณาจะไปหลงรูป หลงอะไรก็พิจารณาอยู่เสมอในเรื่องวิปัสสนา เห็นรูปบางครั้งผมก็ใช้สมณะควบคุมไปเพ่งรูปนามภายนอกให้เห็นเป็นของไม่เที่ยงของไม่สวยไม่งาม ภาวนามยปัญญา ปัญญาชั้นที่ ๓ นั้น จะมีปัญญาตามตนเอง รักเขาทำไม ชอบเขาทำไม สวยตรงไหน งามตรงไหน มันจะหาคำตอบออกมาเองได้ เรียกว่ารู้แจ้งแบบด้วยการภาวนามยปัญญา อันนี้มันเป็นปัญญาชั้นวิเศษที่ผมได้ศึกษาเล่าเรียนมา แต่ว่ารู้แบบ สุตมยปัญญา รู้แบบจินตมยปัญญาจะไม่มีปัญญาตามตนเองตอบตนเองได้

ตอบ อ้อ..ถูกต้องหลวงปู่ก็ว่าถูกต้อง.

ถาม. ผมเข้าใจในเรื่องวิปัสสนามาอย่างนี้.

ตอบ ถูกต้อง หลวงปู่ก็เข้าใจสูงยิ่งกว่านั้นอีก เรื่องวิปัสสนา ทำไมเข้าใจสูงยิ่งกว่านั้น หมายความว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อภิปัญญาเจตสิกของพระองค์ยังคงครองจักรวาลอยู่.

ทีนี้ก็จะเข้าระดับครีกครั้นหน่อย เออ..ท่านเบอร์หนึ่งถาม วิปัสสนา หลวงปู่ก็บอกว่าจริง เคยผ่านมาหมดแล้ว เคยผ่านมามากทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อมันหมดจริงๆ นะ เมื่อมันจะหมดลงจริงๆ วิปัสสนาอย่างเดียวจะเอาไม่อยู่เลย เอาไม่อยู่

หลวงปู่จะถามก่อน อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างไรก็ตามก็เอาไม่อยู่เลย

ทีนี้ ถ้าเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อยู่เรื่อยมันก็ไม่หลุดพ้นไปจากที่ว่างสองตอนข้างต้น อนิจจัง ทุกขัง นะ มันไม่เลยเป็นอนัตตา มันจะติดอยู่สองตอนข้างต้น

ทีนี้ เจ้าคุณพุทธทาสนั่น ก็จะเอ่ยชื่อท่านด้วยก็ไม่ใช่เป็นไร มีคนเข้าไปถามอย่างอาจารย์มหาเชื้อเข้าไปถาม “เจ้าคุณ ถ้าเกิดกิเลสทำยังไง” เจ้าคุณก็นั่งอยู่ก่อนหिनนะเขาว่า

ทีนี้ ท่านก็ตอบว่า “ให้มีสติ ให้มีสติ กิเลสเกิดขึ้นก็ให้มีสติ”

ทีนี้ มหาเชื้อไปถามหลวงปู่อยู่ที่วัดป่านาเบี้ย ว่า

“ถ้ากิเลสเกิดขึ้นมาทำยังไงหลวงปู่”

“ดับสติ”

ตรงนี้เรียกว่าตอบผู้มีความรู้สูง คือว่าตอบแบบที่ว่าให้ดับ

คือว่าดับเป็นอนุภาทิสสนิพพานธาตุ เมื่อดับลงแล้วนั้น ถ้าสมมติว่าพระอริยบุคคลผู้เข้าองค์มานิโรธสมบัติ อย่างพระสารีบุตรเข้าหรือใครเข้าก็ตาม

ลือค..ก๊บบ..ไปเลย สองสามชั่วโมง

ถ้าเราทำวิปัสสนาอยู่เรื่อยนะ

จะเอาตรงไหนไปลือคเข้ามานิโรธ มันเข้าไม่ได้

ตรงนี้แหละมันสำคัญ มันตรงนี้ คือว่ามันจะเหนี่ยวนะ วิปัสสนาเขาก็มีการหมดอาานิสงส์เหมือนกันนะ อย่างองค์ไหนล่ะว่าจะไปนิพพานที่ถ้าเชิงดาว ที่ไหนได้ ไอนิโรธอย่างนั้นคือว่าดับภายนอก มันดับภายนอก

ดับภายในนั้นก็มีกระแสรุนแรงมาก และก็มีญาณหยั่งรู้พร้อมทั้งอริยสังขโดยสภาวะ พร้อมทั้งปฏิจจสมุปบาท พร้อมทั้งปฏิสัมภิทาญาณอย่างหลวงปู่ว่า

ทีนี้ พิสูจน์ดู อย่าง... ก็ขอกภัย คือว่าอย่างไรก็แล้วแต่ การอธิบายปฏิจจสมุปบาทนั้น อย่างพระพุทธโฆษาจารย์ก็เหมือนกัน เมื่อเขาอธิบายไว้ไม่ถูก ก็แสดงว่ายังไม่ได้รับรรลุเป็นพระอรหันต์ ยังไม่ได้รับรรลุเลย ปฏิสัมภิทาญาณก็อธิบายไม่ได้แม้แต่รูปเดียนามเดียนในโลกยุคปัจจุบันนี้

นอกจากหลวงปู่สาวกโลกอุดร ผู้กำลังเผยแพร่พุทธคำสอน จะอธิบายแบบไหนก็ได้

ปฏิสัมภิทาญาณ

พูดตรงๆ อยากให้ความรู้ ปฏิสัมภิทาญาณนั้น เป็นชื่อของนิโรธธรรมในอริยสังขสี่โดยเฉพาะเจาะจงเลย ทีเดียวน เขาไม่รู้ตรงนี้แหละ เขาไม่รู้ตรงนี้จึงเป็นภาวณาญาณไปไม่ได้ เป็นภาวณาญาณแต่ว่านี่ก็เอาเฉย ๆ มัน เป็นวิปัสสนิกนั้นหนา มันเป็นวิปัสสนุนั้นนะ ตัวญาณัน ตัวสติหรือตัวปัดคาหะนั้น มีความเพียรอันแก่กล้า หลวงปู่รับรอง รับรองว่าพวกท่านเหล่านั้นทำได้ทำถึง อย่างที่พระวัดมหาธาตุเหล่านี้เป็นต้นก็ทำได้ หลวงปู่เคยศึกษาเล่าเรียนมา

เมื่อจะเอาถึง เอาจริงเอาจัง เอาเด็ดเอาขาดจริงๆ นั้นนะ ปัญญาระดับยังไม่ได้ดับลง ปัญญาฝ่ายโลกีย์นั้น ปัญญาฝ่ายโลกีย์ยังไม่ได้ดับขาดสันตติ อย่าลืม อย่าลืมปัญญาตัวนี้นะ มันยังเกาะเคลือบไว้ด้วยอนุสัยใจ กามราคะตั้งแต่ก่อนอยู่ อนุสัยมันยังไม่ได้ขุดออกมา องค์มานี่เข้าไปขุดออกมาเลย คือว่าดึงออกมาหมดเกลี้ยงเลย ตัดกระแสลงได้ คือตัดกระแสของวงปฏิจจสมุปบาทอยู่ตรงนามรูป เรียกว่าขาดกระเด็นเลย คือวงปฏิจจสมุปบาทหมุนไปไม่ได้เลย จึงสามารถอธิบายปฏิจจสมุปบาทเป็นวงและแจกออกเป็นทุกตัวอักษรได้ อย่างหลวงปู่อธิบายนั้น ในยุคปัจจุบันนี้ใครล่ะจะกล้าอธิบาย

อย่างเช่นต้นหานี้ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ไม่มีใครกล้าอธิบายได้เลย ทำไมไม่กล้าอธิบาย เพราะเขาไม่รู้ เลยไม่กล้าอธิบาย

ตัวอุปาทานก็เหมือนกัน ๔ ตัวนี้ กามุปาทาน ทิณฐูปาทาน สีสัพพตูปาทาน อัตตวาหูปาทาน เหล่านี้เป็นต้น ไม่กล้าแยกออกเป็นตอน ๆ

เฉพาะกามภพ รูปภพ อรูปภพ ก็เหมือนกัน ไม่กล้าแยกออกเป็นตอนๆ ไม่กล้าแยกเลย

ทำไมไม่กล้าแยก ถ้าแยก...ไม่ได้ แยกมันจะผิด

คือว่าญาณหยั่งรู้อันเกิดภายหลัง ญาณสุขุมคัมภีรภาพ ญาณโลกุตตรธรรม เขายังไม่ได้เกิด เข้าใจไหม เลยไม่กล้า

นี่ก็ขอให้เข้าใจ

๗. ถาม...ผมอยากจะถามหลวงพ่อกับว่า ผมปฏิบัติมานี้ นานแล้วครับ คือว่าเราปฏิบัติไปนี้ พอจิตสงบ แล้วมันหุดดับแค่นั้นแหละ ทำอย่างไรมันก็แค่นั้น(มันไม่เกิดเป็นอย่างอื่น)

มันเป็นยังไงครับหลวงพ่อกับ

ตอบ โอ..มันหุดดับ ไปกำหนดตรงไหนนี่

กำหนด ยุบหนอพองหนอ ครับ

ตอบ โอ..นั่นแหละหุดดับ

คือว่ามันเป็นไปได้ ธาตุชั้นธตตวงจรกัน

ดับเปรี๊ยะนั่น หลวงปู่ก็บอกว่าไม่รู้วาก็ همینครั้ง แต่ไม่รู้วาดับตรงไหน มันไม่รู้ เอ้อ..แต่มันดับ

ที่นี้ ภาษากลางเขาบอกว่า ให้จ้องดูนั่นหนา ให้จ้องดู แต่เมื่อดับทุกครั้งไปนั่นหลวงปู่ไม่รู้ มันดับไป ประมาดชั่วโม่งสองชั่วโม่งแล้วมันคิดขึ้นมาอีก จ้องดู ไม่ได้ปฏิบัติธรรมอยากให้มีมันดับนะ อยากหาใจอย่างว่า ดับครั้งสุดท้ายจึงรู้ ดับครั้งสุดท้ายรู้เลย

พระพุทธองค์ก็บอกแล้วว่า

“อริยะสาวกของเรานั้นเมื่อถึงแล้วจะรู้สิ่งที่ยังไม่เคยรู้,

จะเห็นสิ่งที่ยังไม่เคยเห็น,

จะเป็นผู้ที่ว่า..เมื่อเพื่อนบรรพชิตมาถามคุณธรรมพิเศษจะไม่เก้อเงินภายหลัง.”

นอกจากผู้นั้นจะรับหรือไม่รับเท่านั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

นี่ขอให้เข้าใจ

๘. ถาม. ผมอยากจะถามหลวงพ่อกับว่า การเข้าถึงอนัตตาธาตุนี้ ในระหว่างมโนวิญญูณธาตุนี้เขาจัดเป็นอะไรครับหลวงพ่อกับ

ตอบ มโนวิญญูณธาตุจัดเป็นธาตุอะไร ..ก็จัดเป็นธาตุรู้

มโนวิญญูณ วิญญูณที่อาศัยมโนเกิดขึ้น

มโนวิญญูณธาตุ เป็นธาตุรู้ คือวิญญูณนั้นเรียกว่าจิตนะ เป็นธาตุรู้ คือว่ามีอารมณ์มากระทบทาง หทัยทวาร ท่านเรียกว่าธรรมธาตุ (ธาตุ ๑๘ นะ) มโนธาตุ เรียกว่าเป็นธาตุรับ ธาตุกระทบคือธรรมธาตุ ธรรมธาตุนี้คือเป็นอารมณ์มากระทบ

ทีนี้ วิญญาณเรียกว่ามโนวิญญาณอาศัยมโนธาตุเกิดขึ้นนั้น มโนวิญญาณเกิดขึ้นจึงรู้อารมณ์ทางมโน
ทวารของเรานั้น เรียกว่าจิตก็ได้ วิญญาณก็ได้ มะโน มะนะ เหล่านี้เป็นศัพท์เดียวกัน

ตัวสังขารชั้นนั้น ก็เรียกว่ามันประกอบกันเข้า ประกอบจิตนั้นแหละ เป็นกิริยาของจิต เป็นอารมณ์ก็
ได้ ตัวสังขารชั้นนั้น เรียกว่า จิตสังขาร จิตสัญญา จิตจำ จิตคิด จิตเสวยเวทนา เหล่านี้เป็นต้น

และอีกประการหนึ่งก็ให้เข้าใจว่า

ทวารทั้ง ๕ จักขุทวาร โสตทวาร ชิวหาทวาร ฆานทวาร กายวิญญาณ

ทางตาเนื่อนั้น ท่านเรียกว่ารูปมากระทบ

จึงเกิดเป็น จักขุวิญญาณ

ทางประสาทหูก็เหมือนกัน มีเสียงมากระทบ

ท่านก็เรียกว่า โสตวิญญาณ

ทางจมูกก็เหมือนกัน ฆานะนี้ คือประสาทจมูกนี้

มีกลิ่นมากระทบ การรู้นั้นท่านก็เรียกว่า ฆานวิญญาณ

ทีนี้ ชิวหา ลิ้น มีรสอาหารอะไรก็แล้วแต่ เปรี้ยวหวานเค็มก็แล้วแต่ มากระทบ จึงรู้ทางลิ้นเรียกว่า
ชิวหาวิญญาณ

กายวิญญาณนั้นคือว่า ถ้ามีอารมณ์มากระทบทางกาย เรียกว่า โผฏฐัพพะ กายมีโผฏฐัพพะ คือเครื่อง
กระทบ เย็นร้อน อ่อนแข็ง มีลมพัดมากระทบ หรือปวดนั้นปวดนี้ อยู่ในกายของเรานั้นมากระทบ ท่านจึง
เรียกว่ารู้ทางกาย กายวิญญาณ

แต่วิญญาณทั้ง ๕ นี้ มันรู้ได้เฉยๆ นะ

มันรู้ได้เฉยๆ วิญญาณทั้ง ๕ นี้

วิญญาณทางตา วิญญาณทางหู วิญญาณทางลิ้น วิญญาณทางจมูก วิญญาณทางกาย (มันรู้ทางกายว่า
งั้นเถอะ) รู้ทางตา รู้ทางหู รู้ทางจมูก รู้ทางลิ้น รู้ทางกาย

แต่มันคิดไม่ได้นะตानी มันคิดไม่ได้ มันรู้แต่อารมณ์มากระทบป้อนข้อมูลเข้ามาถึงหทัยทวาร ตัวนี้จึง
เป็นตัวคิด

ฉะนั้น จึงรวมเป็นวิญญาณเดียว ในวิญญาณทั้ง ๕ นั้น รวมเป็นวิญญาณเดียว

เรียกว่า **มโนวิญญาณ** ตรงนี้แหละ

คือว่าแต่ก่อนคิดว่ามันมีหลายดวง เอ..วิญญาณมีหลายดวง คือมีหลายอย่าง คือว่า วิญญาณทางตา หู
จมูก ลิ้น กาย ใจ แหม..มันมีตั้ง ๖ ไม่รู้จะดับวิญญาณไหนมั่ง มันหลายวิญญาณ ทีนี้ที่ไหนได้ พวกนั้นเป็นที่ว่า
พวกเต็นกินรำกินเฉย ๆ มันส่งข้อมูลเข้ามา ..มาเผาผลนอยู่ที่ใจ อยู่ที่มโนทวารนี้เอง

เมื่อดับตัวเอกมันลงได้แล้ว มันก็เรียกว่า ขาดสะบันหันแหละ เป็น **อนัตตาธาตุ** ระหว่างที่ทรงไว้

ขาดสันตติลงนั้น ขาดสันตติไม่มีการคิดไปคิดมา ไม่มีการเข้าการออก ไม่มีอะไรเลย ไม่มีตัวมีตน ไม่มี
ลักษณะใด ๆ ทั้งสิ้น

ท่านจึงเรียกว่า **อนัตตาธาตุ** ธาตุไม่มีอะไร ไม่มีความคิด ไม่มีสุขมีทุกข์

ในระหว่างถึงอรหัตมรรคหรือเข้าฌานนิโรธ นี้ขอให้ใจ

คือว่า **หยุด** ตามภาษาบ้านเราเรียกว่า **หยุดคิด**

อยู่

แต่ทำไมไม่ใช่หยุดแต่ปากเปล่า คือว่าสภาวะอันเป็นไป นั้นแหละความสงสัย ที่นี้ ก็จะบอกไว้ด้วยว่านั่น มี

พระบรมศาสดาของเราได้ตรัสกับพระสารีบุตรขึ้นมาว่า

“ดูกร สารีบุตร

อันปุถุชนนั้น

จะเชื่อการตรัสรู้ของเราตถาคต เป็นฐานะที่จะมีไม่ได้เลย,

และผู้กำลังประพฤติธรรมกรรมฐานอยู่นั้น

จะเชื่อการตรัสรู้ของเราตถาคต เป็นฐานะที่จะมีไม่ได้,

ผู้ที่เป็นพระโสดาบัน

จะเชื่อการตรัสรู้ของเราตถาคต เป็นฐานะที่จะมีไม่ได้,

ผู้ที่เป็นพระสกทาคามี

จะเชื่อการตรัสรู้ของเราตถาคต เป็นฐานะที่จะมีไม่ได้,

ผู้เป็นพระอนาคามี

จะเชื่อการตรัสรู้ของเราตถาคต เป็นฐานะที่จะมีไม่ได้,

ผู้เป็นพระอรหัตตมรรค

ก็ยังไม่เชื่อการตรัสรู้ของเราตถาคต,

ต่อเมื่อเป็นพระอรหัตตผลแล้ว จึงจะเชื่อการตรัสรู้ของเราตถาคต.”

เดี๋ยวนี้หลวงปู่เกินเชื่อไปหลายโยชน์แล้ว เกินฟ้าไปหลายโยชน์ เชื่อการตรัสรู้ขององค์เอกสัมโพธิญาณ สัมมาสัมโพธิญาณ

แต่ก่อนมันไม่เชื่อหรอกนะ มันมีวิจิกิจฉา ว่า

เอ..คัมภีร์นี้เขาแต่งขึ้นมาเฉยๆ มั้ง เราประพฤติธรรมกรรมฐานมาหลายปีมันก็ไม่ได้สำเร็จอะไร นี่มันมี

วิจิกิจฉา

เมื่อถึงแล้วนั้น..

มารู้สิ่งที่ยังไม่เคยรู้ มาเห็นสิ่งที่ยังไม่เคยเห็น

นั่น ความลึกลับสงสัยก็จบกิจเพียงแค่นั้น

อันนี้ก็จะเข้าใจ ถึงจะอธิบายอย่างไรมันก็ไม่เข้าใจละนะ อื่นคนหนึ่งยังไม่ได้นี่

แต่ว่าปฏิบัติเสียก่อน จะถึงจุดนั้น..เทียบได้เลย

หลวงปู่ไม่กลัวว่าใครจะจำเอาไปปรุงแต่งหรือ ไปปรุงสี ไปแต่งสี ไปคิดสี ไปคิดมันก็ยิ่งจะพุ่งไปใหญ่

อีก มันเลยไม่มีที่สิ้นสุด

(ต้อง) เพียรเพ่งอย่างเดียว มันก็ถึงเท่านั้นเอง นั่น

๙. ถาม. หลวงพ่อครับ ผมขอถามว่า

ตอนที่เราเพ่งนั้น ความคิดเกิดขึ้น ทำไงครับ

ตอบ เอ้า..ความคิดเกิดขึ้น ก็เพ่งเข้ามาตัดมันตรงตั้งจุมูกหักนี้แหละ ถ้าสู้มันไม่ได้นะ เกิดอารมณ์นะ

ความคิดมันไม่มีตัวมีตนนะ

ตัวอารมณ์นั้นแหละ คือ ความคิด

ความคิด คือ อารมณ์ เข้าใจไหม นั่นตัวนั้นแหละ
เอาสติ คือว่า ให้รู้สติเท่าทัน
คือว่า มันคิดขึ้นมาแล้ว มันออกไปหาอยู่หากินนั่นนา
มันดึงเข้ามาไม่ได้ตานี้ มันแข็งยิ่งกว่าโคตรเพชรโคตรเหล็กไหล (หลวงปู่ยังว่า)
เพราะว่าเคยคิดมาตั้งแต่เกิด ตั้งแต่อ่อนแต่ออก จนมาบวชมันก็หลายฟ้าหลายปี มันก็คิดตะพึดตะพือ
จะน้อมเป็นโอบนโยกถึงเข้ามาสู้อยู่ตรงตั้งจุมูกหัก มันไม่เข้ามา
อย่าดึงอารมณ์เข้ามา ให้ระลึกสติเท่าทัน เป็นสติตตเข้ามานี่ ฟุ้งตัดเข้ามาเลย คือว่าฟุ้งไปเห็นอารมณ์
ถ้ามันสวยๆ งามๆ ทางนอก ก็ฟุ้งให้เป็นภาพพอสุภะ ให้ดับภายนอกเสียก่อนก็ได้ และก็ฟุ้งกลับเข้ามา
บางทีหลวงปู่ฟุ้งนะ..จะพูดให้ฟัง คือระหว่างฟุ้งต่อสู้อ้าหั่นอยู่เช่นนี้แหละ ที่นี้ฟุ้งไปฟุ้งมามันยังสวย
เข้าตานี้ ยุ่งละตานี้ยุ่ง อารมณ์มันสวย และก็แก้ผ้าเสียด้วยที่นี้
มันเนรมิตเอาเองนะ มันปรุงเอาเอง และจะเกิดความกำหนดขึ้นมาละตานี้ ฟุ้งต่อสู้อ้าไม่ได้ตอนนี้
เอ๋..ทำไง ไม่รู้วิธี เพราะไม่ได้เอ็งฟุ้งให้มันดับ
ที่นี้ จะมาหาอสุภกรรมฐานเรียกว่าฟุ้งหลบเข้ามา
จะมาหาอสุภกรรมฐานทางตัวตนของเรา หาไม่เจอ
เรียกว่าได้หายใจตะงาบตะงาบ เอ้อะ..ไปไหนหมด
กรรมฐานอะไรไม่มีเลย สู้ไม่ได้
เอาใหม่ฟุ้งใหม่ มาพิจารณาใหม่ ฟุ้งใหม่อยู่เช่นนั้น
เอาไปเอามาจนถึงวาระสุดท้าย นั่น สู้ได้
ฟุ้งอยู่เช่นนี้แหละ เข้าใจไหม
อารมณ์ คือ ความคิด นั่นแหละ.

ปุจฉา – วิถีฆราวาสธรรม ๕

ถาม – ตอบ ปัญหา (ชุด ๓)

สํวทยธรรมสถาน ต.วังสรรพรส อ.ขลุง จ.จันทบุรี (๑๙ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๘)

ถาม. ตอนที่เรารฟุ้งนี้มันปวดไปหัวนี้ทำอย่างไร หลวงพ่อ

ตอบ ถ้าไม่ถึงกับเป็นไข้ไม่สบายอย่างพระองค์นั้นนะ ปวดไม่ปวดก็ช่างหัวมัน ตายไม่ตายก็ช่างหัวมัน หลวงปู่ยังว่านั่นนะ ปวดหัวไหล่นี้แทบจะขาด ฟันนี้เหมือนจมเข้าไปในเหงือก เขากดเข้าไปเองนะ เรียกว่าสู้กับ อารมณ์ถึงขนาดนั้น หัวไหลหรือว่าตัวสันหลังก็แล้วแต่ มันเกร็งไปหมดคอต่อนี้ เอาไปเอามาไม่ใส่ใจ อย่าไปใส่ใจมัน ถ้าเราผ่านมาหมดแล้วนะ ผ่านอสุภกรรมฐาน อากาญ ๓๒ หรือว่าธาตุกรรมฐานที่ว่าเห็นแต่ดิน น้ำ ไฟ ลม ประชุมกันเข้า อารมณ์มากระทบทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ต้องผ่านเสียก่อน เหมือนกับท่านเบอร์หนึ่งนี่

พิจารณาเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป สลายไป หลวงปู่เฟ่งเห็นอารมณ์อยู่ทางมโนทวารตรงตั้งจุมุกหักของเจ้าของนี้
แหละ ตอนระยะบางตอนมันไล่อารมณ์ มันไล่ตัวคนนั้นละ เราคิดรักใคร่นั้น มันจะไล่ให้มันตายคามือให้ได้ แต่
มันไล่ไม่ทันมันวนไปวนมาอยู่ถึงขนาดนั้น จึงรู้ว่า เอ..ไม่ใช่ทาง

จึงฟังตัด ฟังตัดอย่างเดียว ถึงขนาดนั้น

๑๐. งาม. ตอนที่สามเณรโสกะคิดถึงพ่อถึงแม่นั้น พอได้สติกลับมาปั๊บ ดับถึงองค์มานที่ ๙ แล้วคลาย
ออกมา สงเคราะห์เข้าวงปฏิจฺจสมุปบาทแบบไหนครับ ขอให้หลวงพ่อบิยาย

ตอบ เข้าวงปฏิจฺจสมุปบาทเข้าได้ แต่เข้าปฏิจฺจสมุปบาทนั้นมันเป็นอีกวงหนึ่ง อันนี้ยังไม่มีความ

งาม. ครบ ๑๐ ตัวไหมครับ

ตอบ ครบหมดทั้ง ๑๑ ตัวนั้นแหละ ๑๐ ตัว ครบหมด แต่จะอธิบายให้ฟังก็ได้ อธิบายทางภายนอก
อธิบายปฏิจฺจสมุปบาทไม่เคยได้ยินหรือ อธิบายดังนี้

เมื่อจิตโง่งนั้น จิตของโสกะสามเณร มันจึงคิดไปหาพ่อแม่ จิตโง่ง คือจิต **อวิชา**

ก็แปลให้ฟังแล้วอวิชาเป็นอย่างไร คือความโง่ง

เมื่อมีอวิชาเป็นปัจจัย จึงทำให้เกิด **สังขาร**

สังขารชั้นนี้ นั้นแปลว่า ความดำริ ความจงใจ ความครุ่นคิด

เมื่อจิตโง่งมันจึงคิด ว่าฉันเถอะ มันจึงเป็นปัจจัยให้ใจนี้คิด คิดไม่คิดเปล่า ไปปลุกตัว **วิญญาณ** ที่หทัย
ทวาร ฟุ้งไปหาอารมณ์ หอารมณ์อะไร ไปหาพ่อแม่ของตนเอง เมื่อไปเห็นอารมณ์แล้ว บวกกันเข้า ด้วย
ความคิดถึงกัน

มันก็บวกกันเข้าเป็น **นามรูป** ในด้านกิเลสเหมือนกัน ในด้านกิเลสของความคิดถึง ความอาลัยอาวรณ์
เหล่านี้เป็นต้น

เรียกธรรมดาตุก็ได้ณะนามรูปนี้ จึงเป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ ธรรมสามอย่าง ต้องครบสามเสียก่อน

เมื่อสำเร็จเป็นนามรูปแล้ว

จึงเป็นปัจจัยให้เกิด **สฬายตนะ**

มากระทบกันเกิด **ผัสสะ** เรียกว่า **มโนสัมผัส**

จึงเกิดเป็น **เวทนา** เรียกว่า **มโนสัมผัสสชาเวทนา**

ตานี้..เกิดเร่าร้อนกระวนกระวาย เกิดความอยากขึ้นมาแล้ว

จึงเกิดเป็น **ตัณหา** คิดอยากให้บิดามารดาของตนนี้ให้คืนมาเป็นผู้เป็นคนนั้น ท่านก็เรียกว่า **ภวตัณหา**
มันติดอยู่ที่สภาวะของพ่อแม่ของตนนั้น

(ตัวนี้ไม่มีกามตัณหา ตัดเรื่องกามไปได้ เห็นไหม)

และโสกะสามเณรนั้นไม่พอใจตามประสีประสาของธาตุของชั้นนี้ อันไม่เป็นทุกขใหญ่ไพรมหันต์ หรือไป
คิดต่อเติมเสริมแต่งอยากให้พ่อแม่ของตนนั้นกลับคืนมามีชีวิตเป็นอตตัตตตนอีก ประเสริฐเลิศฟ้าขึ้นไป ท่านก็
เรียกว่า **วิภวตัณหา** มันก็อยู่ตรงเดี๋ยวนี้แหละ มันไม่ได้ไปไหน บวกกันเข้ามาเรื่อย ๆ จนถึงตัณหา

จึงดิ่งลงเป็น **อุปาทาน** ตัวที่คิดถึงพ่อถึงแม่ด้วยความโมหะธาตุนั้น ก็เรียกว่าเป็นสัสตพิณฐิ เห็นว่าเป็น
ของเที่ยง ท่านก็เรียกว่า **ทิฏฐูปาทาน** นั้นมันก็อยู่ตรงนี้

แต่ตัดตัวกามูปาทานออก ขอให้เข้าใจ

(อย่าลืมนึกว่าอธิบายได้รอบทิศทาง ผู้ถึงแล้วนะ)

ที่นี้ โสกะสามเณรนั้น เรียกว่ามัวแต่ประพาศิทธกรรมฐานแบบลูบๆ คลำๆ หรือไปคิดถึงพ่อแม่ตนเองแบบลูบๆ คลำๆ นั้น ไม่ยอมพิจารณาด้วยปัญญาให้่องแท้

ท่านจึงเรียกว่า **สีลัพตูปาทาน** นี้ ยึดมั่นถือมั่นว่าพ่อแม่ของตัวนี้เป็นคน คือว่าอยากให้เกิดกลับมาอีกเรื่อย อะไรทำนองนี้เป็นต้น

ที่นี้ โสกะสามเณรนั้นก็เรียกว่า คิดพูดกับอารมณ์พ่อแม่ของตนเอง คิดพูดจู้จี้ๆ ไปกับพ่อแม่ของตนเอง พูดด้วยทางมโนทวารณะ พูดทางใจ ท่านก็เรียกว่า **อิตตวาหุปาทาน** คือว่าเห็นเขาพูดกัน ว่าเป็นอิตตวาหุตนกันทั้งโลก ท่านก็เรียกว่า อิตตวาหุปาทาน นี้ขอให้เข้าใจ

จึงดิ่งลงเป็น **ภพ**

(ตัดตัวกามภพออกไป)

คราวนี้เมื่อเต็มกำลังแล้วตอนนี้ก็เป็น **รูปภพ** ตามนี้ ติดในรูปของพ่อแม่ตนเอง คิดไปไหนก็ถึงแต่พ่อแม่ท่านก็ว่ารูปภพ.

ได้เสวยสุขทุกซึ่ไปตามนั้นก็เรียกว่า **อรูปภพ**

จึงได้หยั่งลงแล้วซึ่งอายตนะของสัตว์ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่เป็นทุกข์

ท่านจึงเรียกว่า อุปาทานชั้นธเกิดขึ้นแล้วในที่ห้วงที่ ๑๑ นี้ มาบวกันเข้า อยู่ในภพอย่างเดียว

จึงมี **ชาติ** การเกิดอุปาทานชั้นธ

จึงเป็น ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส

นี่คืออธิบายในวงปฏิจจสมุปาบาทที่ไม่มีกาม ขอให้เข้าใจว่าหลวงพ่อบรรยายได้รอบทิศทาง.

๑๑. ภาษ. ขอรบเรียนหลวงพ่อบรรยายปัญหาเรื่องการปฏิบัติธรรมชนิดหนึ่ง

คือการปฏิบัตินี้ เมื่อถอนสมาธิไปแล้ว จิตจะออกเที่ยว พุดกันง่ายๆ ว่าภายในนะครีบออกเที่ยวเพราะเหตุนี้

แบบนี้เขาเรียกว่าอะไรครับ

(หลวงปู่) เตียวว่าไงนะ คำถามข้างต้นนั้น..

..จิตสมาธิ หรือจิตอะไร..

..จิตที่ว่าถอนสมาธิเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็แผ่เมตตากวาดน้ำอะไรเสร็จแล้วก็จะนอนลง ประมาณสักนาทีสองนาทินี้ ภายในนี้จะลุกออกไปครับ มีร่างอีกร่างหนึ่งครับ.

(หลวงปู่) เอ้อ..ก็อย่างว่านะ นึกว่าเข้าสมาธิอยู่ จิตออกท่องเที่ยว อันนี้ก็เป็นประโยชน์ ภาษให้เป็นประโยชน์อย่างนี้ หลวงปู่ก็ตอบให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

ตอบ ระหว่างเราจะลงนอนก็ดี หรือระหว่างจิตเรากำลังตกภวังค์ก็ดี กำลังนะ วิถีกำลัง กำลังจะตกภวังค์ กำลังจะเคลิ้มหลับ จะเห็นได้ว่าบางทีนะ ผู้มีจิตแก่กล้าจะเห็นภาพสะท้อนของตัวเองได้เลย เดินปรือไปเลย เดินเฉยเลย ตัวเราจริง ๆ นะ นั่นแหละเขาจึงเรียกว่ากายทิพย์กายหยาบออกไป หลวงปู่ทำได้ มีอาจารย์จรินท์มาสอนอยู่ที่วัดอ่างหิน เขาอยากจะให้หลวงปู่ไปอยู่สำนักสัมมา อรหัง จะให้เงินเดือนสามพัน เอื้อ .. หลวงปู่ว่าไม่ไปละ เราก็ปฏิบัติอยู่สายนี้แล้ว คือว่ามีกายทิพย์ กายหยาบ กายละเอียด กายโสภา กายสกทา กายอนาคามี กายพระอรหันต์ กายนิพพาน แต่ตัวเองจะเป็นนิพพานด้วยหรือเปล่า มันยังสงสัยอยู่ เลยไม่ไป

ที่นี้ มาทำดูกับอาจารย์จรินท์นั่นแหละ ว่าถ้าผู้ใดมีอินทรีย์แก่กล้าแล้ว สามารถบังคับกายหยาบหรือกายละเอียดนี้เปิดประตูหรือเปิดหน้าต่างได้ ที่นี้หลวงปู่นั่งในวันนั้นเลย อาจารย์จรินท์ก็นั่งอยู่มุมหนึ่ง หลวงปู่ก็

นั่งอีกมุมหนึ่งข้างหน้า นิดเดียวเท่านั้นแหละ แต่ว่าพยายามนะ พยายามจับดูตอนเราจะเคลิ้มมัน ให้สติมาอยู่ตรงนี้ ตอนจะเคลิ้มจะเห็นได้ทันทีว่า มันเป็นตัวเดียวกัน เดินมาจากประตูโบสถ์เลย ตัวใหญ่กว่าหลวงปู่ แต่เป็นตัวหลวงปู่จริงๆ แหละ เดินมาไม่เดินเปล่า มันจะเหยียบหัวเอาตานี้ จนได้ผวา เอ้า..มายังไง แต่มันมานั่งอยู่ข้างหน้า เป็นไปได้นะ

แต่สำหรับของผมนี่ ออกก็รู้ เข้าก็รู้ ดับปีบออกไปนี่ ถอดออกไปทีละนิด ทีละนิด ค่อยๆ ลุก แล้วก็ยืนดูร่างตัวเองก่อนแล้วก็หมุนขึ้นไปสถานที่ใดที่หนึ่ง ถึงเวลาเขาก็กลับมาเข้าร่างเดิม

(หลวงปู่) เอ้อ..นั่นแหละ ตอนนี่ยังไม่ได้หลับใช้ไหมนี่

ถาม..มีความรู้สึกที่ตัว แต่กระดูกกระดูกไม่ได้นะครับ อย่างจะมีความรู้สึกก็เล็กๆ น้อยๆ

ตอบ ถ้าอย่างนั้นจิตตกกวางค์ คือว่ากระดูกกระดูกไม่ได้มัน รู้มันไม่รู้มันสัมผัสสัมผัส เป็นจิตตกกวางค์แล้วมัน เรียกว่าฝันเลย ตอนนั้น แต่ว่าเข้าก็รู้ ออกก็รู้ มันเป็นนิมิตอย่างหนึ่ง

อันนี้หลวงปู่ชี้ในประเด็นที่ว่ามีสติสมบูรณ์นะ

ที่ว่าเห็นกายตัวเองออกไป และก็เข้ามานั้น หลวงปู่ทำได้

แต่ว่าในลักษณะจิตตกกวางค์นี้ก็ได้ แต่ว่ามันไม่เฉียบขาดเหมือนสติเราสมบูรณ์อยู่ ก็ขอให้เข้าใจเป็นตัวเดียวกันนั่นแหละ มีร่างอีกร่างหนึ่ง เป็นร่างตัวของเราเองเลย บางทีแพล็บมันเดินมาจากโน้น บางทีมันเดินมาจากนี้ มันเป็นอย่างนี้ แต่บางทีจับมันดู ช่วย ! มันจะมีตัวหรือเปล่า ถึงขนาดนั้นซิ ต้องจับตัวมันดู มันไม่มีก็แสดงว่าเป็นตัวปรุงแต่งของธาตุของชั้นธของเราเองมันไม่มีอะไร อารมณ์ภายนอกก็ไม่มีมากระทบเรา ตัวนี้ละมันที่มันออกไปหาอยู่หากิน..ท่านเรียกว่าธรรมชาติ นี่ตัวสังขารชั้นธตัวที่ ๔ ในชั้นธ ๕ นั่น นี่ขอให้เข้าใจ อย่าหลงกลลั้มนมา อรหัง ใช้ไม่ได้ ก็ช่างเขา เขาทำไปยังไงก็ช่างเขา เอาแต่เรื่องของเรา

อันนี้แหละเป็นคำถามกายทิพย์ กายหยาบ กายละเอียด

หลวงปู่ที่นี้บังคับนะ ...เอ็งไป. ก็เราคิดไปนี่ หลับตาอยู่นะ

...มึงต้องไป. เป็นตัวเป็นตน ที่นี้มันแก่กล้า แต่ไปเปิดหน้าต่าง..มันเปิดไม่ได้ แต่มันไปจับเฉยๆ มันเปิดกลอนไม่ได้ รับรอง ที่เขาเปิดได้เขาคงมีอำนาจพลังจิตแรง.

๑๒. **ถาม.** หลวงพ่อได้ดำเนินการปฏิบัติเข้าสู่องค์ฌานนิโรธสมาบัติ, ผ่านอริยะภูมิทั้งสิ้น ในพรรษาที่เท่าใด กลางคืนหรือกลางวันครับ

ตอบ เออ..เป็นคำถามอันดี หลวงพ่อจะตอบโดยตรง คำว่าเข้าสู่อริยะภูมิทั้งสี่อริยะภูมิ ในตอนกลางวันหรือตอนกลางคืน

อันนี้หลวงพ่อบอกเป็นสาวกไม่ใช่สัพพัญญู มีภาชิตรับรองไว้ว่า

มีนายช่างไม้และลูกมือของนายช่างไม้ซึ่งกำลังไปทำงานนั้น ไปถากไม้ไปสร้างบ้านนะ ด้ามมีดนี้สึกไปๆ สึกไปวันละเท่าไร ช่างไม้และลูกมือของนายช่างไม้ก็ยอมไม่รู้ว่ามีสึกไปวันละเท่าไร,

มารู้ก็ต่อเมื่อด้ามมีดสึกหมดไปแล้ว. สำหรับสาวกนะ

แต่สำหรับสัพพัญญูนั่นท่านพยากรณ์ได้ว่าใครเป็นอยู่ชั้นไหน โสดา สกทา อนาคามี อรหันต์

แต่สำหรับพระอรียบุคคลที่เป็นสาวกของพระองค์นั้นจะรู้ได้ต่อเมื่อถึงวิถีสุดท้าย คือดับเป็นองค์ฌานนิโรธสมาบัติเท่านั้น

ส่วนสามชั้นเบื้องต้นนี้ ก็รวมอยู่ในนั่นแหละ ตัถวิถียุในนั่นแหละ ไกลวิถียุเดียวกัน มันเร็วมาก วิถียิงลูกศรผ่านไปนั่นนะ

สาวกนี้จับไม่ทัน นอกจากสัพพัญญู

เช่นลูกศรไปถึงต้นเสานี้ ใครจะจับทันมั่ง

ว่า ระยะเวลาเป็นตอนไหน จับไม่ทัน เพราะลูกศรมันไม่ได้วิ่งวนอยู่ตรงกลาง มันวิ่งชนเป้าหมายเลย อันนี้หลวงพ่อบอก

และตอนกลางคืนหรือกลางวันนั้น หลวงพ่อก็บอกว่า ตอนประมาณสี่ทุ่ม หลวงพ่อเข้าประพาศธรรมกรรมฐาน หลวงพ่อลงไว้ในหนังสือ ตอนห้าโมงเย็น ที่จริงแล้วหลวงพ่อเข้าประพาศธรรมกรรมฐานตั้งแต่บ่ายสามโมงเป็นประจำทุกวัน หมายความว่าบ่ายสองโมงหลวงพ่อรีบสร่งน้ำทันที บ่ายสามโมงเข้าห้องกรรมฐานสู้กัน จนถึงสองยามแล้วจึงนอน ตื่นตีสองเป็นประจำ จนชาวบ้านเขาจับได้ มันต่อสู้กับกิเลส ทุกข์ก็อยู่ในนั้น ไม่สู้ก็ไม่ได้มันจะตาย หลวงพ่อบอกว่าชาตินี้จะขอเอาเป็นชาติที่สุดท้ายถึงขนาดนั้น

ถูกหรือผิดก็แล้วแต่บารมีจะส่ง อันนี้ความสำเร็จที่ได้มา หลวงพ่อได้ไปขอพรจากองค์พระธาตุพนม น้ำตานองหน้า ตอนไปกราบองค์พระธาตุพนม ว่า..

“ลูกนี้หมดที่พึ่งแล้ว กรรมฐานในโลกนี้ลูกทำมาแล้วทุกอย่าง ยังพันทุกขี้ไม่ได้เลย ขอพระองค์นี้จงชี้ช่องทางให้ลูกนี้ได้ก่อน หากเคยสร้างสมบารมีมาร่วมพระองค์.”

ในคำอธิษฐานนี้ขอให้มีคนมานิมนต์ จึงมีคนมานิมนต์หลวงพ่อด้านแต่ ไปอยู่ด้านซ้ายเมืองมันหนาว พรรษานั้นหลวงพ่อบอกจะหนีแล้ว ปูบปั๊บลงศูนย์ยงศา ขนาดลงศูนย์ยงศา ลบสิ่งศาด้วยซ้ำไป หลวงพ่อก็ได้แก่จิวรอก ถอดอังสะออก ปานกระนั้นก็เหวี่ยงแตกโขกไปทิ้งร่างกายทุกครั้งไป ด้วยการเพ่งที่รุนแรง เตโชธาตุเข้าเผาผลาญถึงขนาดนั้น คือว่าสู้สะบัดหันแหลก บังคับอารมณ์ แต่ก่อนนั้นเราปล่อยความคิดของเราไปหาอยู่หากินตามอำเภอใจมัน เมื่อบังคับมัน มันก็ตั้งเครียด ระหว่างเพ่งนั้นหลวงพ่อก็ตายไปอีก ฟันก็จะหล่นหมดทุกซี่ ปานฝักมะขามแห้ง กะหลกๆ จะไปถอนทิ้ง ตาก็จะแตก หูก็จะหนวก ฟาผ่าหัวประมาณกว่าแสนครั้งก็ไม่ปานเปรี้ย้อยู่ที่นี้ เหมือนฟ้ามันผ่าเพราะว่าเส้นเอ็นมันตีบ

เมื่อผ่านพ้นมาแล้วเป็นยังไง ตั้งแต่วันนั้นมาได้อัปปากไว้

เฮ้อ..เป็นยังไงจึงอัปปาก

ถ้าฟันของหลวงพ่อดะกันเมื่อใด เส้นประสาทอยู่ในสมองนี้มันจะขาดสะบัดหันแหลกไปหมด อานุกาพรุนแรงถึงขนาดนั้น

ทีนี้ ค่อยแตะเข้ามา แตะเข้ามา

เดี๋ยวนี้ถ้าหลวงพ่อก็ไม่ยากคิดทำอะไร เพียงแต่เอาฟันของหลวงพ่อนี้ องค์กรมานี้ยังถืออยู่เดี๋ยวนี้ บอกตรง ๆ องค์กรเขาเตรียมพร้อมอยู่เสมอเป็นอัตโนมัติ

หมายความว่าเมื่อมันคิดเรื่อยเปื่อยไป คิดไปเห็นต้นไม้ภูเขาเลากา ไม่อยากคิด..เพียงแต่เอาฟันแตะกัน หทัยประสาทที่มันหมุนปรุงแต่งอยู่ระหว่างนี้ มันหยุดหมุน มันเลยไม่คิด

นี่เครื่องบังคับมันอยู่ตรงนี้

เอาเข้าจริงๆ นี่ความลึกลับมันอยู่ตรงนี้เอง

คือ เมื่อเครื่องจักรมันไม่หมุน เปรียบเหมือนเครื่องยนต์ถ้ามันไม่ติดมันจะวิ่งไปได้ไหมรถนะ ก็หมายถึงความคิดที่มันจะวิ่งไปนะ มันวิ่งไม่ได้ หยุดก็เท่านั้น

นี่แหละอานุกาพรอันยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าใครอยากได้ก็ทำเอาเน้อ

๑๓. **ถาม.** ในกรณีของพระสารีบุตรที่ท่านได้ฟังธรรมของพระอัสสชิที่แสดงให้ฟังในครั้งแรก และท่านได้บรรลุถึงพระโสดาบัน และท่านก็ห้ามพระอัสสชิ บอกว่าอย่างแสดงต่อไปอีกเพราะต้องการที่จะไปบอกแก่พระโมคคัลลานะ อันนั้นกับของหลวงพ่อสงเคราะห์เข้ากันได้ด้วยวิธีใดครับ

ตอบ เอ้อ..อันนี้ถามเป็นประโยชน์อย่างดี นี่ให้ฟังเอา คือว่าพระสารีบุตร และพระโมคคัลลานะ จะเอาสาวกองค์อื่นในยุคครั้งพระพุทธกาลไปเปรียบเทียบไม่ได้ หรือจะเป็นสาวกที่เป็นพระอริยบุคคลชั้นพระอรหันต์ในยุคนี้ไปเปรียบเทียบกับท่านก็ไม่ได้

คำว่า พระสารีบุตรนี้ ถ้าจะเปรียบเทียบแล้วนี่ ปัญญาของท่านใกล้เคียงกับพระศาสดา ไม่ใช่ธรรมดา พระสารีบุตรองค์นี้ ท่านดับลงได้ชั่วคราวท่านรู้ทันทีเลย

เย ธมมา เหตุปภวา เตสัง เหตุง ตถาคโต (อาห)

เตสัณจ โย นิโรธ จ เอวัง วาที มหาสมโณ

เหตุเกิดอยู่ที่ไหน ท่านให้ดับเหตุนั้น

เหตุ..พวกเราจะหาเห็นไหม

พระสารีบุตรท่านหาได้ เหตุคือ **ใจ** ท่านก็หันมาหาใจ

อินทรีย์ท่านแก่กล้าพระสารีบุตร เพียงแต่ชื่อพระสารีบุตรก็กระเด็นแผ่นดินแล้ว ปีบทีเดียวท่านลงทำดู ถ้าจะทำถึงชั้นพระอรหันต์ในตอนนั้นก็คงจะได้อยู่ แต่ท่านห่วงเพื่อนคือพระโมคคัลลานะ ได้สัญญากันไว้แล้วผู้ใดรู้ธรรมก่อน ก็ให้รีบมาบอกกัน ก็จึงรีบไปบอกข่าวแก่พระโมคคัลลานะก่อน ต่อมาจึงได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ภายในสิบห้าวัน พระโมคคัลลานะท่านได้สำเร็จภายในเจ็ดวันเท่านั้น แต่กระนั้นก็ยังเน้นนานกว่าจะสำเร็จ เพราะพระสารีบุตรท่านมีปัญหามาก ใช้เวลามากในการไตร่ตรองให้รอบคอบ

ตอนเป็นพระโสดาบันนั้น ใครเป็นผู้บอกว่าท่านเป็นพระโสดาบัน ก็พระบรมศาสดานั้นแหละเป็นผู้บอก เป็นผู้พยากรณ์ให้

อย่าไปว่าพระสารีบุตรรู้เอง มีคนเข้าใจผิด พระสารีบุตรท่านรู้ว่าเป็นทางที่ดับลงได้เฉยๆ พระสารีบุตรไม่รู้ว่าเป็นตัวเองเป็นพระโสดาบัน ถึงจะมีปัญญากระเด็นแผ่นดินก็ตาม มีแต่พระบรมศาสดาพยากรณ์ได้ พระสารีบุตรรู้ว่าการดับความคิดนี้ ก็เลสก็ไม่มี อารมณ์มันก็ดับไปตาม คงจะเป็นหนทางอยู่ ก็จึงได้รีบไปบอกเพื่อนคือพระโมคคัลลานะ ชวนกันไปเฝ้าพระบรมศาสดา

ปานกระนั้น พระโมคคัลลานะก็ยังไปนั่งโง่งงอยู่ตั้งเจ็ดวัน พระพุทธองค์ไปตรัสบอกวิธีแก้ความโง่งงนั้น จึงได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์

ส่วนพระสารีบุตร ใช้เวลาตั้งสิบห้าวัน วันนั้นถวายงานพักอยู่เบื้องหลังพระบรมศาสดา เขาว่าได้ฟังเรื่อง ทิฏฐิ ๓ ประการเท่านั้นก็ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ อันนั้นก็อย่าไปเชื่อฝ่ายเดียว

ท่านเพิ่งตัดกระแสการปรุงใจให้คิด

คือว่าเขาสังคายนาไว้แบบที่ว่า มันหมดแล้ว มันหมดวรรคหมดตอน หมดเค้ามูลของคัมภีร์ที่จารึกไว้ นั้น ก็เลยทำแบบเสียไม่ได้เท่านั้น การสังคายนา

และขออย่าไว้ใจว่า พระสารีบุตรไม่รู้ว่าเป็นตัวเองเป็นพระโสดาบัน มีแต่พระบรมศาสดาพยากรณ์ให้

จะรู้ก็ต่อเมื่อพระสารีบุตรสำเร็จเป็นพระอรหันต์เท่านั้น

ถาม. คือเมื่อวานนี้หลวงพ่อดีแสดงการหยั่งลงสู่ภูมิของพระอริยะเจ้าทั้งสี่อริยะภูมิ ที่หลวงพ่อดีอุปมา ถึงการหยั่งลงกันมหาสมุทรทั้งสี่คน ที่ว่ามีเข็มทองอยู่กับมหาสมุทรอันหนึ่ง มีบุรุษสี่คนดำลงไปเอาเข็ม

นั่นขึ้นมา บุรุษคนแรกนั้นพุ่งตัวลงไปใต้สามโยชน์ คนที่สองได้สี่โยชน์ คนที่สี่ได้ห้าโยชน์ คนที่สี่นี้ได้สิบโยชน์ อันนี้เป็น การแสดงภูมิธรรมของพระอริยะเจ้า

กระผมอยากให้หลวงพ่อดูแสดงการเลื่อนภูมิ ที่หลวงพ่อดำเนินมาทุกสิ่งทุกอย่างแต่ละขั้นตอน และการ ละสังโยชน์แต่ละขั้นแต่ละตอนโดยสภาวะอย่างละเอียดจะได้หรือเปล่าครับหลวงพ่อ

ตอบ เอ้อ..อันนี้เป็นปัญหาข้อเดียวกับข้อแรก

อันนี้หลวงพ่อบอกอุปมาอุปไมยสภาวะของสี่อริยะภูมิ เป็นหลักสังโยชน์ให้ฟังเฉยๆ คือว่าเปรียบเทียบ คุณธรรมของพระโสดาบัน ของพระสกทา ของพระอนาคามี และพระอรหันต์ให้ฟัง

หลวงพ่อดำเนินไปถึงจุดหมายปลายทางแล้ว

..วกคี่นมาดู จึงได้รู้ทีหลัง..

นี่เป็นสาวก เพราะว่าหลวงพ่อดำเนินไม่ได้เป็นสัพพัญญู

ครั้งเป็นสัพพัญญูนั้นท่านพยากรณ์ได้

หลวงพ่อดำเนินไม่ได้ว่าตัวหลวงพ่อดำเนินอะไรนะ ไม่ได้ว่าตัวเองเป็นพระอริยะบุคคลขั้นไหน

พระโสดา พระสกทา พระอนาคามีนี้ ไม่มีสาวกองค์ใดในครั้งพุทธกาลหรือครั้งไหนๆ ก็ตามจะ พยากรณ์ตัวเองได้ สามอริยะภูมิข้างต้นนี้

สำหรับเป็นพระอรหันต์แล้วไม่ว่ายุคใด พยากรณ์ตัวเองได้โดยเด็ดขาด ไม่ต้องถึงพระพุทธร่องค์ คือจะ ไม่สงสัยว่าจะถึงพระอรหันต์หรือเปล่าหนอ..

ไม่มีแบบนี้ไม่มี เรียกว่าไม่จำเป็นต้องไปถามใครๆ ในโลกนี้ พระพุทธร่องค์ตรัสบอกไว้ สาวกของเราจะรู้ เองในตรงนี้ พยากรณ์ตัวเองได้ คือว่ารู้ได้ในตอนนี้ ตอนหมดอะไรแล้วจึงรู้ ตอนหมดหน้อยๆ นั้นไม่รู้,

และหลวงพ่อก็ไม่ได้ทำตามพระพุทธร่องค์ท่านทรงตรัสไว้(ในคัมภีร์พระไตรปิฎก) เพราะว่ามันมีตม นอนธการในยุคนี้ หลวงพ่อยากฟังตัวจิตเฉยๆ ว่ามันจะตอบออกมาว่าอย่างไร เอาไปเอามา มันเกิดดับ กลับ ตาลปัตรกัน พระบรมศาสดาของเราก็คงจะหลงเหมือนกัน จะทำให้จิตเป็นอัตตาตัวตน มันเลยเป็นอนัตตาธาตุ ดับลงตรงนั่นเอง

การพยากรณ์ว่าใครเป็นโสดา พระสกทา พระอนาคามี นั้น พระองค์พยากรณ์เพื่อพระศาสนา เพื่อ เผยแพร่พระศาสนาในยุคนี้

แต่สำหรับเป็นพระอรหันต์แล้ว พระองค์ไม่จำเป็นต้องพยากรณ์ให้ ผู้ที่รู้ด้วยตัวเองเลย

อย่าเข้าใจว่าปฏิบัติไปนี้ตัวเองจะไม่รู้ว่าหมดกิเลสนี้เป็นไปไม่ได้ ถึงยุคไหนก็ช่าง ครั้งพุทธกาลก็ตาม

นี่ละปัญหาข้อนี้มีประโยชน์

ฉะนั้น หลวงพ่อดำเนินบอกแล้ว มันจะมีอยู่หรือ คนที่ว่าตัวเองถึงขั้นพระอรหันต์แล้วนั้น สอนนิพพาน ปาวๆ ยี่สิบปี สามสิบปี หรือสี่สิบห้าสิบพรรษา แล้วยังสึกออกไปสอนนิพพาน

ไม่มีสภาวะเข้ารับรอง อันนี้แหละมันแปลก

ต้องมีสภาวะของจริงเข้ารับรองด้วย เรียกว่า องค์ฌานสมาบัติเข้าประสานพันของหลวงพ่อดำเนินที่หลังนี้ พันของหลวงพ่อดำเนินนี้เคี้ยวเม็ดมะขามเหมือนคนหนุ่มก็ยั้งได้ ไม่เป็นไร แต่ก่อนมันจะหล่นหมด องค์ฌานเขา ประสานให้ ค่อยๆ ประสานไป เอาไปเอามาประสานเข้าแน่นเปรี๊ยะ

นั่นจึงจะใช่ของจริงที่นี้

๑๔. ภาษ. พระอริยะเจ้าทั้งหลายเมื่อก้าวลงสู่อริยะภูมิที่หนึ่ง ละสังโยชน์ ๓ ประการได้สิ้น

ท่านจะรู้สึกตัวทุกๆ องค์หรือเปล่าครับ

ตอบ พระศาสดาพยากรณ์ให้ถึงรู้ ถึงรู้จากพระอานนท์ ได้ถึงพระโสดาบันได้เข้าสู่กระแสแล้ว ท่านใช้วิธีที่ว่าสอนทำถูกทางเพ่งถูกทางเรียกว่า คือรู้ว่าเพ่งดับลงได้ประมาณ ๒ - ๓ นาที นั่นแหละเป็นพระโสดาบัน เพราะว่ามีครูบาอาจารย์คือเช่นพระอรหันต์ มีพระมหากัสสปะ และพระโมคคัลลานะ เป็นครูบาอาจารย์ ท่านก็รู้ได้ เมื่อลูกศิษย์บอกว่าดับได้เท่านั้นนาที ถ้าดับได้ช่วงขณะนั้นทำกิจสัญญาณสามยังไม่ทันได้ก็ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ หลวงพ่อยังบอกว่าไม่ต่ำกว่าหนึ่งชั่วโมง

แต่ว่าพระอริยบุคคลองค์ใดก็ตาม ไม่สามารถพยากรณ์ลูกศิษย์ได้ทุกองค์เสมอไป แม้แต่พระสารีบุตร พยากรณ์ให้ลูกศิษย์ก็ผิดเหมือนกัน ขนาดปัญญากระเตื้องแผ่นดิน

มีแต่พระบรมศาสดาไม่ผิด

พระสารีบุตรให้กรรมฐานกับลูกศิษย์ก็ผิด ถึงปานนั้น ไม่ใช่เรื่องธรรมดา คือเรื่องมรรค ผล นิพพาน มันเป็นเรื่องสูง เป็นเรื่องของพวกเราแหละ มันนำหิ้งอยู่ในใจ มันยาก..ว่านถ่อ

แต่ว่าเป็นของง่ายสำหรับผู้ทำถึง

ถาม ในความรู้สึกท่านรู้หรือเปล่าว่าท่านได้ละกิเลสทั้งสามประการออกไปแล้วในการก้าวขึ้นสู่อริยะ ภูมิขั้นแรกนี้

ตอบ คือว่าขณะนี้ทำไมหลวงพ่อก็จึงตอบแบบว่าคลุมเครือ

หมายความว่าหลวงพ่อดีปฏิบัติกรรมฐานแบบตาบอดคลำช้าง แบบรวดเร็วว่างั้นเถอะ แบบไปตำตั้ง ที่เดียวถึงรู้

ไม่เหมือนครั้งพุทธกาล ครั้งพุทธกาลนั้นท่านมีระเบียบแบบแผน มีจุดมีเกณฑ์อย่างเฉียบขาดทีเดียว ท่านจึงถึงเร็ว ท่านจึงถึงขั้นนั้นขั้นนี้ได้เร็ว ท่านพยากรณ์กันได้ อันนี้ยุคนี้ใครจะพยากรณ์ให้ได้ เพราะว่าวิธีนี้มัน เข้ากลีบเมฆไปแล้ว

บอกง่ายๆ มันไม่เป็นพุทธศาสนาซะแล้วเดี๋ยวนี้ เป็นศาสนาแต่ผ้าเหลืองเฉยๆ ไม่ใช่ศาสนา มรรค ผล นิพพาน เป็นศาสนาประเพณีนิยมเท่านั้น เราจะเอาคืนได้หรือไม่เท่านั้นแหละ

อันนี้หลวงพ่อก็จะอธิบายเพิ่มเติม เขาอธิบายไม่เหมือนกันในพระไตรปิฎก คำว่าสักกายทิฎฐิ คือสังโยชน์ตัวที่หนึ่งนั่น คือพระโสดาบันนี้เห็นว่ามันเป็นอนิจจัง เป็นทุกขัง เป็นอนัตตา คือว่าละได้ ท่านละได้ตัวนี้ ฟังให้ดีๆ

เราเป็นอนิจจัง เราเป็นทุกขัง เราเป็นอนัตตา มันยังมีเราอยู่ ตัวนี้ฟังไว้ให้ดีๆ มีเราอยู่ ยังไม่ได้ถึงเป็น สุธัญญตาวิโมกข์ หรือ อนิมิตตวิโมกข์ อัปภินิหิตวิโมกข์ ...มี เรา เป็นตัวตนอยู่

๑๕. ถาม ในสภาวะของการดับหรือนิโรธนี้ มันทราบได้อย่างไรว่าตรงนั้นไม่ใช่ความเข้าใจผิดของเรา หรือเป็นโมหะครับ

ตอบ สภาวะที่ดับเป็นองค์ฌานนิโรธสมาบัตินี้

หลวงพ่อก็ไม่นึกไม่ฝัน

มือสืบนิ้วของหลวงพ่อนมถึงองค์พระธาตุพนม หลวงพ่อก็จะตอบปัญหานี้

คือว่าตอนนั้นยังไม่รู้ละ เหมือนอุปกาธิวก เขาพุ่งอย่างสุดแรงเกิด เรียกว่าบั้งเข้าให้อีตรงนี้แหละ ตรงตั้งจุกทุกนี้

คือว่าสถานะนี้ พุทธภาษาบ้านเราก็คือว่า หยุดก็กัณฑ์ คือว่าแปลงอยู่อย่างนั้นเลย คล้ายที่ว่าไม่ใช่แปลงออกแสง คือว่าไม่ถึงกับออกแสงนะ แต่ว่าถ้าพูดตามภาษาบ้านเราก็คือว่าถึงกัณฑ์เลย ถึงหมด และก็ไม่มี การมาการไป การนี้รู้ก็ไม่มี การจะเข้าไปรู้ก็ไม่มี

แต่ไม่ใช่คนนอนหลับ

เหมือนกับโลกธาตุกายอันกว้างคอก ยาววา หนาคืบนี้ หยุดทำงานชั่วขณะหนึ่ง หยุดเลย หยุดทำงานชั่วขณะหนึ่ง

ของหลวงพ่อยุติทำงานได้หนึ่งชั่วโมงเท่านั้น เพราะหลวงพ่อบารมีน้อย ร่างกายก็เล็ก

โลกธาตุหยุดไหวทันที ดุจดังประหนึ่งว่าลมหายใจไม่มีอะไรจะรู้อะไร นี่แหละเข้าใจใหม่

ไม่ใช่สภาวะย่อยๆ นะ เรียกว่าถ้าบารมีของหลวงพ่ไม่มี หลวงพ่อแสดงตามสภาวะ หัวสมองของหลวงพ่อนี้จะแตกกระจายเป็นผุยผงทั้งโลกาเลย ทำยังไงก็เอาไม่อยู่ แต่ที่ไม่มีมีการสะทกสะท้าน

พอสภาวะนั้นคลายออกหน่อยหนึ่งจึงได้รู้เช่นเห็นชาติว่า

ความคิดมันวิ่งวนมาแต่ก่อนนั้น มันเป็นอัตตาตัวตน

ดับลงไปแล้ว จึงเป็น..อนัตตาธาตุ

สำหรับมหาสติปัญญาฐานสูตรนั้นอย่าพึ่งเอามาพูด เพราะว่าเป็นทาง เป็นทางดำเนิน ดับทางมหาสติปัญญาสูตรเขายังไม่รู้

ดับมหาสติปัญญาสูตรเกลี้ยง

ถ้าใครรู้มหาสติปัญญาสูตรคนนั้นไม่ถึงแน่นอน

..เห็นใหม่

นั่น มหาสติปัญญาสูตรนั้นเป็นทาง ทางเราเดินผ่าน นี่หลวงพ่อบารมียังไม่รู้ พอผ่านไปแล้วดับมันตาย ดับมหาสติปัญญาสูตรทั้ง ๔ ตอนนั้น ตายเกลี้ยงไปเลย ฆ่ามันตายทิ้ง มหาสติปัญญาสูตรก็คือมรรค ๘ ของพระองค์ ก็ยังไม่รู้

๑๖. ภาษ. หลวงพ่อครับแล้วตรงนั้นที่มันเรียกว่า โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการมันมารวมกันได้อย่างไร ครับอยากทราบ ขอคำอธิบายตรงนี้ และที่คำว่าจิตประภัสสร ขอความกรุณาจากหลวงพ่อด้วยครับ

ตอบ หลวงพ่อก็บอกแล้ว ฆ่าตายเกลี้ยง โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ เป็นทางดำเนินทั้งหมดใช้ใหม่ คือว่าทางผ่านทั้งหมด เพราะว่า พอไปถึงจุดหมายปลายทาง มรรค ๘ ที่รวมเป็นมรรค ๘ ของพระองค์ฆ่าตายเกลี้ยงทั้งหมด ฆ่าด้วยอะไร สภาวะเขาฆ่ากันเอง หลวงพ่อก็ไม่ได้ฆ่า มหาสติปัญญาสูตร..สภาวะเขาก็เผา

ทางดำเนินพระองค์เจียรระโน เรียกว่านิรุติภาษาพระองค์หยิบมาเป็นศัพท์บัญญัติ ให้เราดำเนินตามทางตัวหนังสือมัน มันจะถูกได้ แล้วคนอย่าไปติดตัวหนังสือ เมื่อถึงแล้วมีสภาวะรับรองนะ ฆ่าเกลี้ยงทั้งหมดเลย

เรื่องจิตประภัสสร อันนี้เป็นปริศนาธรรม “ที่เขาว่าจิตประภัสสรผ่องแผ้วใช้ใหม่ ”

จิตประภัสสรนั้น คือ จิตไม่มีอะไรเจือปน นั่นแหละคือจิตประภัสสร เป็นจิตที่ว่าไม่มีอะไรเข้าไปพัวพัน นั่น คือว่าเป็นปริศนาธรรมเท่านั้น

ทางที่ถูกต้องที่สุดก็คือว่าเอาสภาวะเข้ารองรับ เห็นใหม่

ฉะนั้น ปัญหาที่ถาม ทั้งมหาสติปัญญาสูตร ฆ่ามันตายหมด เมื่อฆ่าตัวตายนี้ ถ้าฆ่าโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ตัวตายนี้ ฆ่าตายเสียเกลี้ยง

ฆ่าด้วยอะไร ฆ่าด้วยองค์ฌานสัญญาเวทิตินิโรธ คืออนุปาทิสเสนิพพานธาตุ ฆ่าด้วยตัวนั้น ถ้าฆ่าได้
นะ จะรู้เองเห็นเอง

ถ้าถามกันนะ ถามตั้งแต่วันนี้ถึงวันตายก็ไม่รู้ เพราะว่าคนหนึ่งไปรู้ของจริงมา แล้วมาเล่า
สมมติว่าอย่างนั้นะ ไฉนหนูเอ๊ย..เดี๋ยวจะพูดให้ฟัง แล้วก็พูดพูดพืดพืดต่อไปเลยเป็นภาษาอังกฤษนะ
เด็กก็ไม่รู้ ไม่รู้ว่าผู้ใหญ่พูดอะไรกัน เอ้อ..ไม่รู้ เพราะว่าเขาพูดภาษาอังกฤษแล้ว ด่าเด็กมันก็ไม่รู้

หลวงพ่อบอกปัญหาอยู่ที่แม่ฮ่องสอน ฝรั่งเศสขึ้นไปขอธรรมะกับหลวงพ่อ หลวงพ่อก็อ่า โน ๆ นี่แหละฉัน
ใดก็ฉันนั้น เหมือนคนภาษาหนึ่งไปพูดกับอีกภาษาหนึ่ง ไม่รู้เรื่องกันนะนา เรื่องของเรื่อง

หลวงพ่อเข้าใจนะ

คือว่าหลวงพ่อยีบเอาสภาวะมาพูด

ไอ้ผู้ฟังเลยยีบเอาตัวหนังสือมาพูด

หลวงพ่อก็บอกแล้ว

ถาม ในขณะที่เราปฏิบัติธรรม มันจะมีสภาวะที่ขึ้นมา เรียกว่าไม่ใช่สภาวะที่แท้จริงนะครับ คือ
เท่าที่เพื่อนสธรรมิกบางรูปถามนี่ ก็มีความรู้สึกว่าเป็นของแท้กับของเทียมครับ คือเราทราบที่สภาวะของ
แท้เป็นอย่างนั้น แต่บางครั้งจิตเราไปรับเอาสภาวะที่แท้จริงของคนปฏิบัติแล้ว อย่างหลวงพ่อบอกอย่างนี้นะครับ

จิตมันอาจจะไปปรุงแต่งเกิดสภาพปรุงแต่งขึ้นมา เกิดไปเหมือนสภาวะที่หลวงพ่อปฏิบัติ เกิด
เทียบเคียงนะครับ

เกิดหลงตัวเองว่า ตัวเองนั้นได้บรรลุธรรมแล้วอะไรอย่างนี้

อันนี้มันจะมีตัวใดที่เป็นตัวบ่งบอกว่าไอ้ของที่คิดว่าเป็นจริงนั้นมันอาจจะจะเป็นปิตติคลุมอยู่ ทำให้รู้สึกว่า
ตัวเองนั้นได้สำเร็จแล้ว หรือได้อะไรแล้วอย่างนี้นะครับ

ตรงนี้ทำอย่างไรถึงจะทราบว่า เอ๊ะ..! มันได้บรรลุแล้วจริงหรือเปล่า หรือไม่บรรลุ อะไรอย่างนี้นะครับ

ตอบ ขอบคุณมาก เอ้อ..นั่นนะ ทุกอาจารย์ท่านเห็นไหม ที่หลวงพ่อดำเนินมานั้นเขาหวงวิชาหวงความรู้
การบรรลุเขาไม่บอก ว่าจั้นเถอะ หลวงพ่อไปถามนะ

“เอ้อ..หลวงพ่อนั้นท่านได้อริยสัจสี่ไหม”

“ทำไมท่านจะไม่ได้ ท่านไม่พูดเฉย ๆ เท่านั้น”

ไปถามอีกองค์

“ท่านรู้ปฏิบัติสมุขปาหิไหม”

“ก็ทำไมท่านจะไม่รู้ ท่านไม่พูดเฉย ๆ ” ว่าจั้น

ลูกศิษย์แต่ละองค์เชียร์กันเลยว่าจั้นเถอะ

“ถ้าท่านรู้ ทำไมท่านไม่แสดงซักที”

“อย่าไปพูดอย่างนั้นมันจะบาป..

...คือว่าท่านกลัวพวกเราเอาไปปรุงแต่ง” ว่าอย่างนั้น

“ถ้าปรุงแต่งเป็นตามนั้นแล้ว เรียกว่า...

...มันจะเสียพระพุทธานุภาพ” เขาว่าอย่างนั้นนะ

“อย่าไปถาม ลูกศิษย์ไปปรุงแต่งเกิดเองมันไม่ดี” ว่าจั้น

“ต้องให้เกิดเป็นปัจจัยตั้งของเราเอง” ว่าจั้น

หลวงพ่อก็หลงเชื่อตั้งนาน มันจริงไหมพวกท่าน

ฉะนั้น หลวงพ่อจึงไม่หวังวิชา

เอาเถอะก็ขออาราธนาได้ ตั้งแต่พื้นมนุษย์โลก ถึงพรหมโลก หลวงพ่อจึงตัดสิ้นใจแสดงสภาวะขององค์
ฌานสัญญาเวทิตนโรธให้ฟัง มันไปปรุงแต่งไม่ได้ ถึงเอาไปเทียบเคียง ก็เป็นจิตเอาไปเทียบเคียงไม่ใช่สภาวะ
ถ้าสภาวะจริงละ โลกธาตุจะหยุดเดินทั้งร่างกายทั้งจิตใจ ไม่มีสภาวะอันใดเข้ามาแทรกแซง นี้ขอให้จำไว้

หลวงพ่อก็ไม่หวังวิชาใจ จึงไม่หวัง เอาไปปรุงเลยซะ หลวงพ่อบอก ถ้าใครปรุงได้เอาไปเป็นอรหันต์
หมด หลวงพ่อตั้งใจ ว่างั้น

ปรุงไม่ได้ครับ ถึงทำยังไงก็ไม่ได้

ยิ่งปรุงก็ยิ่งฟุ้งใหญ่จะตายอีกแล้ว คงเข้าใจนะ

ทำยังไงก็ปรุงไม่ได้สภาวะนี้รุนแรงมาก ถ้าท่านผู้ใดผู้หนึ่งถึงนะ ถ้าอยู่ทำยีนนะ ถ้าสมมติว่าเดินจงกรม
อยู่อย่างนั้น หลวงพ่อรับรองได้เลยว่า ยังไงก็เอาไม่อยู่ รั้วตรงโน้นมันยังใกล้มั้งนี้ กระเด็นถึงเลยเชียวนะ ไม่ใช่
ธรรมดา นะ หลวงพ่อก็ไม่หวังวิชาใจ ขออภัย สัพพัญญูถ้าไม่มีดวงไม้มหาโพธิ์ร่างของสัพพัญญูนี้ จะกระเด็นไป
ก็ร้อยโยชน์ก็ไม่รู้ หลวงพ่อก็กลัวพูดถึงขนาดนั้น นี้ก็ขอให้เข้าใจนะ เพราะว่าไม่ใช่ของธรรมดา

ไม่งั้นหลวงพ่อก็คงใช้ชื่อว่า **อานุกาพฌานสายฟ้าผ่า** หรือ

อยู่ดีๆ ไฟผ่าลงมาบนก็..

บ๊อด ! กระเด็นกระดอนไปคนละทิศละทางเท่านั้นเอง.

ปุจฉา – วิสัยชาธรรม ๒

จากถาม – ตอบ ปัญหา ชุดที่ ๔

สະໂຫຍຣຣມສູດານ ທ.ວັງສຣຣພຣສ ອ.ຂລຸງ ຈ.ຈັນທບຸຣີ (໑໙ - ໒໗ ພຸຸຍກາຄມ ໒໕໓໘)

คนมันหลงกล กำหนดที่ไหน ก็กำหนดที่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

แต่ใจนี้..นั่นแหละอย่างพวกเว่ยหล่าง ฮวงโป มีลูกศิษย์ไปถามเว่ย หล่างว่า

“เดี๋ยวนี้ใจของผมนั้นมีบาป

ช่วยล้างบาปออกจากใจให้ผมด้วย”

เว่ย หล่าง ก็ตอบว่า **เอาใจออกมาซิ เอาใจท่านออกมาดู ผมจะล้างบาปให้**

คนถามก็ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์เลย

เพราะว่าใจไม่มีตัวตน ใจมันไปอยู่ตรงไหนก็ได้

เฮ้..ระหว่างหลวงปู่ปฏิบัติ เขาก็เอา อยู่ตรงไหนก็อยู่ตรงนั้นแหละ ชั่งหัวมัน

เราไม่มีภูมิปัญญา เราไม่มีอะไรรับรอง จะไปว่าเขาถูกเขาผิดก็ไม่ได้ จะไปบอกคนอื่นไปสอนคนอื่นว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ก็ได้

ทีนี้ เมื่อถึงจุดหมายปลายทางนะ จึงรู้เช่นเห็นชาติว่าพวกเหล่านั้นเป็นแต่พวกเรียนเอา จินตนาการ เป็นปรัชญาบ๊อบคอคแตก เล่นเอาคนหลงกลทั้งบ้านทั้งเมือง เฉพาะอย่างยิ่งนะขอภัย คำสอนของเจ้าคุณพุทธทาสนี่ มันเข้าสมองเข้ากระดูกดำของภิกษุสามเณรชาวไทยทุกวันนี้ ถึงขนาดนั้นแหละ ท่านก็ค่อยเคลื่อนเข้าไป แทรกเข้าไป ทีละเล็กทีละน้อย อดทน ใครจะว่าอย่างไร ขนาดหลวงพ่อก็ยังเป็นสายเจ้าคุณพุทธทาสนะ เอาแนวของพุทธทาสไปเทศน์ นั้น

“นอกบาปเหนือบุญ นอกเหตุเหนือผล” อะไรเหล่านี้เป็นต้น

เพราะมันเทศน์ง่ายดี เว่ยกลาง ฮวงโป

แต่มาจับได้ตอนหนึ่ง คือว่าเรามีปัญญอ่านหนังสือให้จับเอานะ คนตั้งใจเอาจริงจับได้

“บุคคลไม่ควรเพ่งสติเข้าไปจดจ่อดูความคิด เพราะความคิดเป็นของมีตัวมาแต่เดิม มีแต่จะสร้าง อวิชาขึ้นมาใหม่” เอ..ความคิดมันอยู่ตรงไหนเราก็มารู้

จิตอยู่ตรงไหนเราก็มารู้

แสดงว่าเขาเคยเพ่งเหมือนกัน แต่มันทื่อไปหมด มันโง่

หลวงปู่ก็เหมือนกัน เพ่งโง่ไปหมด ทื่อไปหมด ไม่รู้อะไรเป็นอะไร เพ่งเฉยๆ

นั่นแหละเมื่อถึงจุดหมายปลายทางแล้ว ญาณเกิดภายหลังนั้นรู้แจ้งได้เลยนั้น รู้ได้

ก็มีสายยุบหนอ พองหนอ ซึ่งเจ้าคุณพิมพ์ธรรมแก่นั้นเอาเข้ามา แต่ก็ถูก ไม่ใช่ว่าไม่ถูก ถูกระดับพื้น ๆ ยังไง แต่ไปแปลผิด

ตั้งแต่ญาณที่ ๔ ถึงสังขยานุโลมิกญาณนั้น แปลผิด ตลอดจนโคตรญาณ มรรคญาณ ผลญาณ ปัจจเวกขณญาณ

ไม่มีการขาดสันตติเลย

ทั้งที่ตัว(หลวงปู่)เองก็จับมา และก็ไปเทศน์ปร้อ

รู้ทีหลัง ว้าย..บาปตายหลาย หาหลอกเอาเงินพวกแม่อกกับพวกพระพวกเณรมาหลายร้อยหลายพัน ว่างั้นเถอะ ก็คงไม่เป็นไรเพราะว่าเราไม่ได้เจตนาจะต้มจะตุ๋นเขาหรอก ศัพท์บัญญัติเขาพูดไว้เช่นนั้น

ถาม ๑ หลวงพ่อครับผมฟังธรรมะมาบางคำหลวงพ่อใช้คำพูดว่าดวงวิญญาณของพระพุทธโฆษาจารย์ที่ว่าแต่งหนังสือผิด ๆ ตายแล้วไปตกอเวจีมหานรกอะไรอย่างนี้ รู้ได้อย่างไรผมยังสงสัยอยู่ และเกี่ยวกับดวงวิญญาณของท่านพุทธทาสด้วยอย่างนี้ ผมยังสงสัยอยู่สองตอนนี้ หลวงพ่อรู้ได้อย่างไร มีอะไรรับรองมั่ง

ตอบ อันนี้มีข้อรับรองเป็นบุคลาธิษฐานที่พระองค์ตรัสไว้ “ผู้ทำลายคำสอนของพระองค์จะได้รับกรรมหนักมาก” หมายความว่าท่านเหล่านั้นจงใจทำลาย หลวงปู่พูดเป็นบุคลาธิษฐาน มันยิ่งกว่าได้อเวจีมหานรก เพราะว่าจงใจทำ จงใจที่ว่าทำลายพระพุทธศาสนา อย่างวิญญาณนรกของพระพุทธโฆษาจารย์ หลวงปู่ก็บอกว่า มีอยู่ในม้วนเทป ยังอยู่ในอเวจีมหานรก คือว่าเฉพาะด้านโลกุตรธรรมนะ มันผิดมาก

เมื่อผิดที่สูงนั้นนะ คนทั้งบ้านทั้งเมืองก็ไปหลงเชื่อ ท่านเป็นพระผู้ใหญ่ ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง

ก็มีคนถามหลวงปู่อยู่ที่วัดโพธิ์ตอนไปเทศน์ เขาก็ว่าเหมือนกัน ดอกเตอร์จำลอง ก็บอกว่าวิญญาณของเจ้าคุณพุทธทาส เขาพูดขึ้นมาก่อนหลวงปู่ะ ยังอยู่ในอเวจีมหานรก ดอกเตอร์คนนั้น แต่ความจริงเป็นลูกแสบของเขา เขาว่า เขาไม่เคยเห็นพระที่กล้าพูดถึงขนาดนี้ หลวงปู่ก็ว่าเขาสอนธรรมผิด เมื่อสอนธรรมผิด เมื่อรู้ว่า

ตัวเองยังไม่บรรลুক้ควรจะวงเล็บไว้ด้วยว่า อธิบายไปนี่คืออธิบายไปตามศัพท์บัญญัติ ควรวงเล็บไว้ นี่ท่านไม่ได้วงเล็บเลย ท่านก็บอกว่ารู้อย่างนั้นอย่างนี้ เอาไปเป็นมรรคเป็นผลอย่างนั้นอย่างนี้ มันเลยผิดตรงนี้แหละ หลวงปู่จึงพูดเป็นเพียงบุคคลาธิษฐานเท่านั้น วิญญาณที่ไปตกนรกคงอยู่ขุมนลึกๆ กว่าเพื่อน เพราะว่าทำผิดมาก อย่างหลวงพ่อบอกอย่างนี้หลวงปู่ก็ว่าเทศน์ดีเหลือเกิน อยู่นอกบาปเหนือบุญ นอกเหตุเหนือผล ฟังไปฟังมามันเป็นปรัชญา ไม่มีตัวบรรลु ไม่มีตัวบรรลุเลย เอ้อ..นั่นเห็นไหมท่านเสียท่า หลวงปู่ชา ก็สงสารท่าน หลวงปู่ไม่ได้รังเกียจนะในส่วนตัว แต่ในแง่ธรรมะเท่านั้นที่หลวงปู่พูดไปนั่น ท่านถูกยาของใครละก็คิดเอาที่แล้วก็แล้วกัน ลูกศิษย์ของท่านมีใครมั่ง มีแต่พวกฝรั่งมั่งค่า พวกนี้เขาจะยอมกลืนศาสนาพุทธทุกวิถีทาง เขาจะยอมทุกอย่างเพื่อจะกลืนให้ได้

.. เขาว่าจ้างคนฉีดยา จริงหรือเปล่าครับหลวงพ่อบอก ข่าวน่าอย่างนั้น

ตอบ ไม่รู้ละตอนนี่ รู้แต่ว่าผ่าตัด ไม่รู้ว่าผ่าตัดประเทศไหน บางคนก็ว่าผ่าตัดประเทศอังกฤษ คือว่าเอาก็แล้วกันนะ

ถ้าท่านเป็นพระอรหันต์จริงแล้วนั้น ท่านจะบอกได้เลย ถ้ามีโรคปวดหัวอะไรขึ้น ท่านจะห้าม บอกลูกศิษย์ลูกหาว่าอย่าผ่าตัด

เพราะตรงนี้เป็นเส้นประสาท เป็นเส้นรวมของจิตใจ ถ้าขึ้นผ่าตัดบางที่อาจจะเป็นอัมพาตไปเลย ร้อยไม่รอดหนึ่งผ่าตัดตรงแถวๆ นี้ ท่านเจ้าคุณพุทธทาสยังผ่าตัดอยู่

แต่ความจริงแล้วพุทธทาสท่านคิดมาก ท่านแก้ไขไม่ตก

คือว่าส่งลูกศิษย์ไปทำหลวงปู่อยู่ที่วัดปานาเบ็ญ

แต่ท่านรู้ดี ถ้าผลจกกันจริงๆ ท่านก็จะแพ้

ไม่ใช่เอาแพ้เอาชนะด้วยที่ฐิมานะ

แต่เพื่อจรรโลงความถูกต้องของพระธรรมวินัย

ถ้าเผื่อว่าหลวงปู่ถามว่า

เจ้าคุณว่า ปฏิบัติสมุปบาทเป็นอริยสัจใหญ่่นั้น เป็นยังไงลองอธิบายให้ฟังดูซิ

ถามเพียงแค่นี้ละตถกรรมาสน์เลย ไม่ต้องถามหลายคำ

ตถกรรมาสน์ทันที

เพราะปฏิบัติสมุปบาทนั้นเขามีเพียงสองสัจจะ

อริยสัจสี่ จึงมีสี่สัจจะ

ทำให้หลงกลตอนนี่ คนก็เลยเชื่อ

อ้าว หลวงปู่ก็ว่า สี่ก็สี่ สิบเอ็ดก็สิบเอ็ด สิบสองก็สิบสอง

แต่ก็ปฏิบัติอยู่นะ ที่ว่าเอ่ยชื่อนะเพราะว่าปกป้องพุทธคำสอนเท่านั้น เมื่อขึ้นกรรมาสน์ก็ปกป้องพุทธคำสอนเอาไว้

ถาม. ขอลถามอีกนิดเถอะครับว่า ดวงวิญญาณพระพุทโธชาจารย์, หลวงพ่อพุทธทาส ตายไปตกนรก หลวงพ่อพูดช่วงหลังๆ นี้ หรือว่าพูดมานาน

ตอนหลวงพ่อพุทธทาสยังไม่ตายอะไร หรือว่าฟังพูดใหม่ๆ ตอนท่านฟังตายไปแล้วอย่างนี้ ที่ว่าดวงวิญญาณของหลวงพ่อพุทธทาสตกนรกอะไรอย่างนี้ หลวงพ่อฟังพูดใหม่ๆ ตอนท่านตายแล้วหรือยังงั้น หรือพูดมานานแล้วอย่างนี้

ตอบ ตอนตายถึงพูด.

.. ตอนอยู่สงสัยไม่กล้าพูดหรืออย่างไร กลัวลูกศิษย์จะ.

ตอบ ไม่ใช่ ..ท่านยังไม่ตาย.

แต่ตอนจะเทศน์ใส่กันนั้นนะ เขาส่งลูกศิษย์ไปหาหลวงปู่ณะ

ว่าจะกล้าเทศน์กับพุทธทาสหรือไม่ นั้น หลวงปู่ก็ว่า เอ๊ย..มันไม่ใช่วิสัยของสมณะที่จะไปเทศน์แข่งกันเอาแพ้อาชนะ

ทีนี้ หลวงปู่ก็บอกว่า ถ้าจะเพื่อจรรโลงไว้ความถูกต้องของพระธรรมวินัยแล้ว เอาที่ไหนก็ได้ แต่ขออย่างเดียวอย่าให้เล่นพรรคเล่นพวก ให้เอาความถูกต้องของพระธรรมวินัย

เอาที่พุทธมณฑลก็ได้ หลวงปู่ต่อให้ ๔๐ ธรรมาสน์

อันนี้ไม่ใช่พูดด้วยทิฐิมานะ

คือว่ามันยุคมีตบอดแล้ว ก็ให้มีอะไรถูกต้อง

นี่เป็นคำพูดตอนท่านมีชีวิตอยู่ แต่เมื่อท่านตายไปแล้ว ก็วิญญาณก็คงลงกันอเวจีมหานรก นี้ คนยังไม่ตายจะพูดได้ยังไงว่า วิญญาณอยู่ในนรก เมื่อตายไปแล้วถึงพูด

“ผมเป็นห่วงสองคำนี้แหละครับหลวงพ่อกับหลวงปู่ อาจจะไม่ว่าสมควรนะ หลวงพ่อกับหลวงปู่แยกไปเรื่อยๆ อย่างนี้ถ้าเถระพาลอาจจะไม่แนะนำครับ ถ้าได้ยินถึงหูแล้ว จะไม่แนะนำ จะจับผิดหลวงพ่อกับหลวงปู่ได้”

(หลวงปู่) อะไรวะ

.. เรื่องว่าวิญญาณของหลวงปู่พุทธโฆษาจารย์ตายแล้วไปตกนรก วิญญาณของหลวงปู่พุทธทาสตายแล้วไปตกอเวจีมหานรกนี้ ผมว่าไม่สมควรพูดออกไปสองคำนี้ ผมกลัวเถระพาลจะเล่นงานเอา เรื่องนี้

ตอบ เหอะ อะ..ขอบคุณมากที่เป็นห่วง หลวงพ่อกับหลวงปู่ แต่ที่ว่า ถ้าสมมติว่าหลวงปู่รับรองท่านเหล่านี้

แล้วท่านนั้น จะให้เอาพระพุทธเจ้าไปไว้ตรงไหน

หลวงพ่อกับหลวงปู่

“ เดี่ยวเกิดเขาถามหลวงพ่อกับหลวงปู่ว่า หลวงพ่อกับหลวงปู่ไปรู้ไปเห็นมาจากไหน หลวงพ่อกับหลวงปู่ไม่มีคนรับรองหลวงปู่พระพุทธเจ้าก็ไม่อยู่ตอนนี้ ปรีณิพพานไปแล้ว ถ้าพระพุทธเจ้าอยู่หลวงพ่อกับหลวงปู่ก็ไม่ติดคุก ถ้าไม่มีคนรับรองหลวงพ่อกับหลวงปู่ก็ติดคุกแน่นอนครับเรื่องนี้ ผมว่า”

ตอบ มันจะติดคุกได้อย่างไร

ถาม. เขาจะกล่าวหาว่าเป็นการรอดคุณวิเศษแบบโพธิรักษ์ ตั้งข้อหาจับทำนองนี้ ผมเป็นห่วงเรื่องนี้ เพราะมัน ผมไม่ได้ติกรรมนะครับหลวงพ่อกับหลวงปู่ แต่ผมเป็นห่วงเรื่องนี้

(หลวงปู่) เอ้อ..ก็ขอขอบคุณมาก ท่านเรียนจบนักธรรมชั้นไหน

“ผมนักธรรมตรียังไม่ได้เลยครับ แต่ผมชอบปฏิบัติครับปฏิบัติมาตั้งแต่พรรษาแรก ครูบาอาจารย์ผมฟังมามากต่อมากครับธรรมะ”

(เสียง) ฟังครูบาอาจารย์ก่อน

(หลวงปู่) ถ้าเมื่อไม่จบนักธรรมตรีทำไมมาพูดกับหลวงพ่อกับหลวงปู่เช่นนั้น วินัยนั้นมีก็ข้อ ท่านรู้ไหม มีก็ข้อ หลวงปู่ป้องกันไว้หมด วินัย ๒๒๗ นั้น ป้องกันไว้หมดแล้ว คือว่าป้องกันยอดพระธรรมของพระองค์ไว้แน่ คือว่าวินัยของสงฆ์นั้นะ อย่างมากอย่างเก่งนะ ไม่มีการติดคุกติดตะราง วินัยของสงฆ์ หมายความว่าภิกษุคำภิกษุ

ก็ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ก็มีเพียงแค่นี้ จะไปเอาติดคุกติดตะราง ไม่ใช่ทางโลก พระเราที่ตั้งข้อหาหมิ่นประมาทกัน ไม่ได้นะ (มีปรับอาบัติเช่นภิกษุคำภิกษุ ก็ต้องอาบัติปาจิตตีย์) โกรธ ก็เพียงแต่ว่า ต้องอาบัติต่ำลงมา คือว่าโกรธกัน มีไว้หมตอยู่ในนั้น นี่ก็ขอให้เข้าใจ

คนปกป้องพุทธคำสอน

แต่ก็ขออนุโมทนาที่เป็นห่วงเป็นใย แต่บางทีก็อาจจะคงไม่มีปฏิฆะ(โกรธ)

อย่าลืมนว่าการแยกแยะออกนี่ คือว่าให้จรรโลงไว้ว่าใครผิดใครถูก

แล้วท่านรู้ไหมพระพยอมสอนอย่างไร ลูกศิษย์เจ้าคุณพุทธทาสนะ

(พระ) ผมไม่ค่อยเข้าใจว่าอาจารย์พยอมสอนยังไง

(หลวงปู่) นั่น คำสอนเขาว่า เอาจิตไปปล่อยวางขั้นห้า เห็นไหม

(พระ) ถ้าอย่างนั้นก็แสดงว่าอาจารย์พยอมก็สอนผิดอีกเหมือนกัน

(หลวงปู่) ก็ยังงั้นละสิ

(พระ) ก็ผิดไปตามๆ กันเยอะเยอะไปหมด

(หลวงปู่) เอ้า จ้าหัวฝูงผิด มันก็ผิดซิกุน้อง มันจะเหลือหรือ หรือท่านอยากจะผิดกะเขา ผิดกะเขา ก็ไป มันก็ผิดไปเลยอีกว่างั้นเถอะ

(พระ) แต่ผมมั่นใจตัวเองครับหลวงพ่อ ตามปกติผมจะเชื่ออะไร ผมก็ต้องกอปรด้วยปัญญาของผมเอง ผมไม่เชื่อง่ายๆ

(หลวงปู่) แต่ว่าไม่ผิดหมดนะ ความดีของเจ้าคุณพุทธทาสก็มีมาก แต่ว่าส่วนที่สูงขึ้นไปนะ มาผิดเอาตรงนี้แหละมันเลยผิด

นี่ก็ขอให้เข้าใจ ถ้าโลกุตรธรรมนะ อย่างสมัยหลวงปู่ปฏิบัติ ปากก็มีเหมือนอย่างพวกท่านไม่เคย ไปเข้าปริวาสให้ถามอาจารย์กรรมนี้ ไม่ถาม จะไปถามยังไง ตัวเองมันโง่อยู่ พอจะถามตอนนั้นเป็นตอนนั้น เอ้อ..ให้คนอื่นเขาถามเสียก่อน ไม่กล้าถาม

คือมันไม่รู้หน้า เรื่องของเรื่องมัน

(พระ) ผมก็สงสัยบางข้อบางคำ ขอถามปัญหาหลวงพ่อวันละวันละหน่อยก็ดี บางองค์พระใหม่ ๆ นี้ อยากจะถามหลวงพ่อหลายองค์ แต่ว่าไม่ค่อยกล้าถาม ผมก็สงสัยคำพูดบางคำ ผมก็อยากจะถาม ความรู้สึกของผมนะหลวงพ่อ ผมมีความรู้สึกหลวงพ่อสาวกโลกอุดรนั่นท่านเทศน์มีความอาจหาญกล้าหาญดี เพราะว่าจะเปล่งบันลือสีหนาทเสียงดังฟังชัด อันนี้ผู้ฟังก็ตีไปอย่างหนึ่งฟังแล้วไม่ค่อยหลับไม่ค่อยเผลอสติ

แต่ว่าคำพูดบางคำของท่านนั้นอาจจะ บางครั้งผมวิเคราะห์แล้วอาจจะเป็นดาบสองคม เรียกว่าคมหนึ่งคล้ายๆ ว่าเอาทิวี่มานะเข้าไปทับถมผู้อื่น นี่ผมวิเคราะห์มาอย่างนี้นะครับหลวงพ่อ คือวิเคราะห์มาว่าสำนักอื่นไม่ถูก ของตนเองถูกสำนักเดียวอะไรทำนองนี้ อันนี้ผมวิเคราะห์มาอย่างนี้ แต่อันหนึ่งนั้นก็จะเป็นวิพากกรรม..

(หลวงปู่) เอ้อ..เตี้ยๆ หยุดให้ตอบเสียก่อน

หลวงปู่ก็ยังบอกแล้วว่า หลวงปู่ไม่ขัดแย้งต่อชาวโลก ทั้งฝ่ายบรรพชิต ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา แต่..ยุคปัจจุบันนี้ บรรพชิต ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกาขัดแย้งหลวงปู่เอง

ของจริงเป็นเช่นนั้นนะ เมื่อของจริงเป็นเช่นนั้น หมายความว่าหลวงปู่ก็ยังบอกว่า สำนักอื่นนั้นได้น้ำมาแล้ว ๑๙ ลิตร ก็ควรจะเพิ่มอีก ๑ ลิตร อะไรทำนองนี้ก็บอกให้เข้าใจอยู่

ที่นี้หลวงปู่ก็ยอมรับนะ สำหรับผู้ฟังนั้นยังไม่ถึงสภาวะ

ถ้ามีสภาวะรับรองแล้ว หลวงปู่รับรองว่าไม่มีอะไรเป็นกฎเป็นเกณฑ์ว่า หลวงปู่จะพูดเป็นคาบสองคมหรือคมเดียวอะไรนี้ อาจเป็นการเข้าใจของแต่ละคน หลวงปู่ทำให้ขึ้นแล้วแต่บารมีของผู้นั้น นี่ก็ขอให้เข้าใจนะ จะรับหรือไม่รับก็แล้วแต่

เพราะว่า ยอดพระอมตธรรมขององค์เอกสัมพัทธ์สัมมาสัมโพธิญาณ พระองค์โปรดประทานให้หลวงปู่แล้ว

ถ้าไม่รับนี่ก็ไม่ใช่ไร หลวงปู่ก็ยังบอกอยู่แล้ว จะไปทับถมใคร หลวงปู่ก็บอกว่า สำนักอื่นๆ นั้น ถ้าใครอยากได้อย่างไหนก็เอาอย่างนั้น ถ้าชอบอย่างที่ว่าศาสนาไหนก็ไปอย่างนั้น ถ้าชอบอย่างนี้ก็มาเอาอย่างนี้ หลวงปู่ก็ว่าไว้ อันนี้ก็ขอตอบ

และก็ให้ถามต่อไปอีก เอ้า..

(พระ) “ผมจะยกตัวอย่างนะครับ คำบางคำผมวิเคราะห์เอาไว้แล้ว เพราะว่าผมเคยได้อ่านในขุมทรัพย์จากพระโษษฐ์ ที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสเอาไว้เช่น หลวงปู่ใช้คำว่า หลวงปู่พุทธโฆษาจารย์ตายแล้วดวงวิญญาณไปตกในนรก ในเวจีมหานรกอะไรเหล่านี้ และก็หลวงปู่พุทธทาสตายแล้วก็ดวงวิญญาณอยู่ในเวจีมหานรก

อย่างนี้ลูกศิษย์ลูกหาหลวงปู่พุทธทาสฟังแล้วเขาจะไม่ยอมรับคำพูดของหลวงปู่ อันนี้ครับ ผมวิเคราะห์มาแล้วว่า อาจจะเป็นคาบสองคมได้”

ตอบ เอ้อ..ขอบคุณ ขอบคุณ แต่ท่านก็ไม่รู้ว่า ลูกศิษย์ลูกหาของท่านนั้น นับถือใคร ? หลวงปู่ขอถามหน่อย

(พระ) “ลูกศิษย์ลูกหาที่นับถือหลวงปู่พุทธทาส

ยกย่องท่านเป็นนักปราชญ์องค์หนึ่ง ท่านได้ทำพระไตรปิฎกอะไรก็แล้วแต่ ที่ท่านทำเผยแพร่มา สังคมในเมืองไทยเขายอมรับว่าเป็นนักปราชญ์องค์หนึ่งอย่างนี้ แต่หลวงปู่ไปใช้คำกล่าวอย่างนี้บางครั้งสังคมนะเขาไม่ยอมรับครับ ผมฟังๆ ดู”

(หลวงปู่) เอ้า..ก็แล้วแต่บารมี

แล้วพระพุทธเจ้าละ พระพุทธเจ้าจะเอาไว้ตรงไหนที่นี่

ถาม ผมอยากจะถามหลวงปู่ว่า หลวงปู่ใช้คำกล่าวออกไปอย่างนี้ จะจัดอยู่ในสัมมาทิฐิ ปัญญาเห็นชอบในมรรคมืดองค์แปดได้ไหมครับ.

ตอบ อันนี้ผู้ถามนั้น..

นั่นแหละ หลวงปู่ยังบอกแล้วว่า อย่าลืมนะ หลวงปู่ยังบอกแล้วว่า

..ทิฐิขนาดไหน !

ก็คำถามของท่านมันตอบท่านอยู่แล้ว จำเป็นอะไรหลวงปู่จะตอบ คำถามของท่านเองมันตอบท่านเอง ตัวท่านนั้นแหละมีทิฐิมานะ

(พระ) “เอ้า.. ผู้ฟังเขารู้เหมือนกันนะครับหลวงปู่ บางครั้งนี่เขาฟังว่า หลวงปู่ว่าไม่มีตัวตนนะ แต่ว่าบางสิ่งบางอย่าง กล่าวใส่ร้ายป้ายสีสำนักโน้นสำนักนี้ไม่ถูก คล้ายๆ ว่าตนเองนี่ตรัสรู้อะไรองค์เดียวทำนองนี้หรือว่าเป็นชาติสุดท้ายอะไรทำนองนั้น ถ้าพระอรหันต์แล้วเขาคงจะไม่พูดอย่างนั้น”

ตอบ ไม่ใช่อย่างนั้น ถึงไม่มีท่านมา หลวงปู่ก็แสดงธรรมไปเช่นนี้ เพื่อโปรดชาวโลก เข้าใจไหม

เขาจะรับหรือไม่รับนั้น เส้นทางเดินของพระองค์เป็นเช่นนี้

แล้วจะให้หลวงปู่ว่า..

ไอ้จิตว่าง กิติ หลวงปู่ก็บอกว่าอยู่ในระดับ ๑๙ ลิตร ก็ควรเพิ่มไปอีกลิตรหนึ่งมันก็ดีเท่านี้เองน้อ

แต่จะให้มาพิสูจน์ดูพิสูจน์รู้

ถ้าหลวงปู่ว่าหลวงปู่เป็นพระอรหันต์ซะอย่าง เอามาพิสูจน์ดู ถ้าสมมตินะ พิสูจน์กันเอาว่า หลักธรรมต่าง ๆ นั้น ที่หลวงปู่แสดงธรรมไปก็เพื่อเมตตาปราณีแก่หมู่มสัตว์ ผู้มีวิสัยนะ อุปนิสัยในทางธรรม

หลวงปู่พูดไปนี้ พูดแล้วก็แล้วไปเลย ไม่ถือไว้ด้วยทูลีมานะ

แต่แสดงธรรมเพื่อให้ที่ผู้ฟังนี้ ได้สังเกตในข้อธรรม ที่ว่าขึ้นฉานหรือว่าอะไรก็แล้วแต่ในข้อธรรมะแต่นิทานเป็นส่วนประกอบ หรือว่า..

สำนักโน้นสำนักนี้ กิติเหมือนกัน

ถ้า..ท่าน..อยาก..จะ..ไป..เอา..ก็..ได้ หลวงปู่ไม่ว่า

เพราะว่า บุญบารมีของใครของมัน

บางทีจะมีเชื้อโพธิ์ทองสักองค์หนึ่ง อยู่ในที่นี้ หรือสองสามองค์ก็ยังมี หลวงปู่ไม่ได้หมายเอาหมด ความจริงก็อยากเอาหมดนั่นแหละ แต่เมื่อมันไม่ได้จริง ๆ ได้สักองค์เดียวก็ไม่เป็นไร

นั่น เห็นไหม ยุคมันบอดนั่นนะ ในยุคมันบอดเช่นนี้ จะให้ส่งเสริมคนบอดเขี้ยวเรื้ออะ

พระพุทธเจ้าตรัสรู้ได้ ใช้เวลาถึง ๖ ปีเต็ม จนจะเอาชีวิตไม่รอด

ที่นี้ อย่าพูดเลยเรื่องที่ท่านถาม

หลวงปู่ผ่านมาจนที่ว่าเอาชีวิตไม่รอด จะเอาชีวิตไม่รอดแล้วตานี้ เพราะว่าเมื่อถึงจุดหมายปลายทาง จึงได้มาสั่งสอนชาวโลกเช่นนี้ อันนี้ก็ขอให้เข้าใจนะ มีอะไรจะถามมั่งไหม

(พระ) “ผมถามอีกนิดหนึ่งนะครับ ผมได้ไปอ่านขุมทรัพย์จากพระโच्छ์ที่หลวงปู่พุทธทาสทำ เล่มหนึ่งสองร้อยกว่าบาท ขุมทรัพย์จากพระโच्छ์ ดีมากอันนี้ แล้วผมมาวิเคราะห์บางคำที่หลวงปู่พูดออกมา เป็นลักษณะที่ผมพูดออกไปนั่นแหละ เช่นภิกษุองค์หนึ่งองค์ใดบวชมาอายุสามสิบพรรษาที่ดี หรือแปดสิบพรรษาก็ดี หรือร้อยพรรษาก็ดี พูดอะไรไม่เป็นธรรมไม่เป็นวินัย บางคำใช้ความรู้สึกของตนเองพูดออกไป เช่นผมถามว่าที่ว่า หลวงปู่ก็ตอบผมไปแล้วว่าเป็นบุคลาธิษฐาน บางทีหลวงปู่ไม่อ้างอิงที่ไปที่มาอย่างนี้ บางสิ่งบางคำมันก็เชื่อถือไม่ได้ การตัดสินธรรมวินัยบางสิ่งบางอย่างก็ดี ถ้ามีอคติธรรม พระพุทธเจ้าท่านตรัสเอาไว้เป็นเถระพาลทั้งหมด แต่มันมีอยู่สามสี่แถวนะครับหลวงปู่ผมจำไม่ได้ดีอาจจะผิดบางคำ อยากให้หลวงปู่ไปลองศึกษาดู อันนี้ผมซาบซึ้งมากนะครับขุมทรัพย์จากพระโच्छ์”

ตอบ จะลองอะไร

(พระ) “เฮ้อ..ก็หลวงปู่ว่าผมเอามาจากไหน เอ๊ะ คือผมได้อ่านมา ผมได้วิเคราะห์บางคำอาจจะตรงอยู่ในนั้น อยากให้หลวงปู่ไปลองศึกษาดู ขุมทรัพย์จากพระโच्छ์”

ตอบ หลวงปู่ไม่จำเป็นต้องลองหรอก คือหลวงปู่ผ่านมาแล้ว หมายความว่า ขุมทรัพย์จากพระโच्छ์นั่น ท่านพุทธทาสแปลมา พ.ศ.ที่เท่าไร ท่านรู้ไหม

(พระ) “ผมไม่รู้ว่าจะแปลมาเมื่อ พ.ศ.เท่าไร แต่ว่าเป็นขุมทรัพย์จากพระโच्छ์เล่มหนึ่งสองร้อยกว่าบาทหลวงปู่ แต่หน้าที่เท่าไรผมจำไม่ได้มันมีสามสี่แถว เขาก็ว่าเป็นเถระพาลอะไรทำนองนี้”

ตอบ ก็นี่แหละ เป็นเพราะธรรมชาติของหลวงปู่ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทำให้ท่านเอนเอียงมา แล้วก็มา ถอดถอนสิ่งนรกสวรรค์ออกถึงหกสิบเปอร์เซ็นต์ เขายังว่าอยู่ที่วัดโพธิ์ในวันนั้น ท่านแต่งขึ้นมาจะแก้ตัวยังไงละ ที่นี้ขุมทรัพย์จากพระโอษฐ์นั้น หลวงปู่ไม่มีหน้าที่อ่านหรือทูล ลูกศิษย์ลูกหาอ่านให้ฟัง

(พระ) “คือผมพูดมานี้ก็พูดด้วยความหวังดีนะครับหลวงพ่อกับผมกลัวว่าชาวพุทธนี้จะแตกแยกกัน, คำพูดหลวงพ่อกับผมบอกแล้วว่า คล้ายๆ เป็นดาบสองคม สังคมไทยอีกส่วนหนึ่งส่วนใหญ่เขาจะไม่ยอมรับครับ อีกส่วนน้อยก็อาจมีอยู่บ้าง ที่ผมวิเคราะห์มานะครับ”

ตอบ เอ้อ..ก็ยังดี แต่หลวงปู่ก็ทำนายตัวเองไว้แล้วว่า

ในระหว่างชีวิตของหลวงปู่ยังมีนี้ คำสอนชนิดนี้จะไม่เจตจำ แต่เมื่อหลวงปู่สิ้นไปเมื่อใดธรรมะจึงจะเจตจำขึ้นมา

หลวงปู่ได้พยากรณ์เอาไว้แล้ว ว่าคนสมัยนี้ยุคนี้รับเอาธรรมะไม่ได้

นั่น.. คำกลอนของหลวงปู่ยังแต่งไว้

มานั่งฟังยังจับผิด

ไม่พินิจคิดตรวจตราหาเหตุผล

ไม่น้อยฟังให้สังเวชกิเลสตน

หรือยิ่งฟังก็ยิ่งวนเหมือนคนเมา

มันถูกต้องตรงนี้แหละ แต่หลวงปู่ไม่ได้เกลียดท่านนะ ถ้าเกลียดก็เกลียดกิเลสท่าน ไม่ได้เกลียดตัวคน

๑๗. ภาษ. ผมขอกราบเรียนถามหน่อยนะครับหลวงพ่อกับผม ตอนที่หลวงพ่อบอกถึงญาณสี่นะครับ แล้วจะเข้าสู่ตัววิญญาน ตัวความว่าง ตัวรู้นะครับ คือผมไม่เข้าใจตรงนี้นะครับ มันเป็นอย่างไรครับ ตัวนี้ครับ.

(หลวงปู่) โอ้..ตัวมานี่ เอ้อ ภาษธรรมะ

ตอบ คือญาณสี่นั้นประกอบด้วยตัวอุเบกขาและตัวอัปนาสมาธิ คือตัวเอกัคคตารมณ์

ที่ท่านเพิกอารมณ์เพิกกสิณได้ คือเพ่ง เพ่งจ้อยู้อย่างนั้นแหละ เพ่งจ้อยู่ที่อารมณ์ คือถอยเป็นอารมณ์ ออกมาแล้วก็ได้

เพ่งจี้ จนที่ว่าอารมณ์มันหายไปเอง สติแก่กล้ามาก

นี่แหละท่านว่าเพิกกสิณ หรือว่าเพิกอารมณ์เลย

จึงขั้นสู่ อากาสาณูจายตนญาณ คือว่าตัวนี้มันมีสติอยู่ มันมีตัวรู้อยู่ แต่ว่ามองเห็นอากาศนั้นเป็นของว่างเปล่า นี่คือญาณที่ ๕

ภาษ. จะเห็นแต่อากาศ ว่างเว้งไปหมดเลยใช่ไหมครับ

ตอบ เว้งว่างไปเลยนั่นนะ นั่นแหละ

ภาษ. แล้วเราจะรู้ได้ยังไงว่า ตัววิญญานตัวรู้อันว่างมันอยู่ตรงไหนล่ะครับ

ตอบ ตัวว่างก็คือตัวไม่มี คือเป็นอากาศโลก คือว่าทุกสิ่งทุกอย่างท่านก็ว่า ร่างกายขมุนุ่มกันเข้าด้วยธาตุ ๔ ดิน น้ำ ไฟ ลม มันอาศัยบิตามารดาเป็นแดนเกิด มันอาศัยอากาศธาตุ หรือลมหายใจอยู่ในโลกนี้นั่นแหละ

ฉะนั้น คนทุกคนในโลกนี้ถ้าพูดก็คือว่า เป็นลมเท่านั้นเอง เป็นลม

ถ้าขาดลมเมื่อใด คนก็ตายเมื่อนั้น

ท่านเพิกออกได้ ทำความรู้สึกไม่ให้เกิดอยู่ในตัวตนของท่านผู้ปฏิบัติมันดับไปแล้ว

แต่อีกฝ่ายหนึ่งยังไม่ได้ดับนะ ฝ่ายสติฝ่ายธาตุมันยังไม่ได้ดับ

นี่แหละคือขั้นสู่อุภยานที่ ๕ ทำลายกสิณได้ ทำลายอารมณ์ได้ ช่วงขณะนั้นในภานนี้ ไม่ใช่ว่าทำลายได้แบบที่ว่า ฌานที่ ๙ อันนี้ก็ขอให้เข้าใจ

คือว่า เมื่อเราเห็นว่าว่างๆ แล้ว ก็น้อมเข้ามาดูธาตุรู้ คือว่าดูใจของเราว่า เออ..มันยังทำงานอยู่หรือเปล่า เอ้อ ถ้ามันยังทำงานอยู่ ก็ เอ้อ..มันยังมีธาตุรู้ ก็ฟังต่อไป ฌานนี้จึงได้เรียกว่า วิญญาณัญจนฌาน ธาตุรู้มันก็รู้ไปอย่างที่ว่าไม่มีชาติที่จะสงบจบสิ้นลงได้เลย เดียวมันรู้อารมณ์นั้น เดียวมันรู้อารมณ์นี้ ท่านก็ฟังต่อไปอีกขณะนะ ฟังขึ้นเรื่อย อันนี้ลำดับฌานนะ

สำหรับนักปฏิบัติไม่ต้อง

ลูกศิษย์ลูกหาทุกคน หลวงปู่ไม่ให้ลำดับฌาน คือฟังเลย ฟังอย่างเดียว (คนถึงนั้นมาลำดับที่หลัง) ระหว่างปฏิบัติอย่าไปอยากรู้ว่าถึงฌานโน้นถึงฌานนี้นะ ถ้าลำดับเช่นนั้นไม่ถึงเลย ไม่ถึง

เพราะว่า เปรียบเหมือนที่ว่ายิ่งลูกธนูนี้ ใครจะไปเกาะมันได้เมื่อปล่อยสายศรออกไปแล้ว จะไปเกาะลูกธนูวิ่งไปตามมันได้หรือ ต้องให้มันถึงชะก่อน จึงไปวัดดูว่ามันได้เท่านั้นเมตร ได้เท่านั้นเส้น เหมือนกับวิถีของลูกกระสุนเหมือนกัน ยิ่งออกไปจึงไปวัดดูทีหลัง อันนี้ขอให้เข้าใจวิธีปฏิบัติ

(พระ) “ผมฟังหลวงปู่พูดเรื่องฌานเรื่องอะไรนั้น ผมไม่ขัดข้องหรอกครับ เรื่องสมณะผมไม่ขัดข้อง เพราะว่าผมก็เคยฝึกมาทั้งสมณะและวิปัสสนาควบคู่กันมา คราวหนึ่งผมทำได้ขั้นอุปนาสมาธิดังเข้าสู่ในอารมณ์เดียวกัน รู้สึกว่ามีความสุขมาก เงินเป็นหมื่นเป็นแสนเป็นล้านก็สุขไม่เท่า ในขณะที่นั้นผมน้อมจิตไปหาโยมพ่อที่โคราช ว่าโยมพ่อต้องตายแน่ ผลสุดท้ายโยมพ่อผมก็ตายจริง ๆ ครับหลวงปู่ อันนี้ แต่ผมฟังหลวงปู่พูดมา ผมก็จะพอเข้าใจอันนี้ ว่าอยู่ในช่วงไหนขั้นไหน”

(หลวงปู่) เออนั้นแหละหลวงปู่ก็ว่า มันเป็นไปได้สถานที่นั้น มันอาจจะเป็นปรมาณูมันช่วยเราและก็ทำถึงศาสนาอื่นเขาก็มีนะอภิญา คนธรรมดาที่มีอย่างพวกที่ว่าหมอมองอย่างทีชลบุรีอะไรเหล่านี้ เขาก็มีเหมือนกัน

แต่สำหรับหลวงปู่นี้ พุดในแง่ธรรมะ ส่วนในแง่บุคคลนั้นก็ให้เคารพกันไว้

ก็ให้กระทุ้งเข้าไปว่า เผื่อว่าผู้ใดมีบุญญาบารมี ก็ให้เขาเข้ามาหาเอง

หลวงปู่พูดเอามาหมดแล้ว เอามาพูดนี้มา อยู่หลายปี

เอ๊ะ..มันไม่ได้เรื่อง

ทีนี้ กระทุ้งไปซะเลย นี่ยังเบาอะ ม้วนอย่างนี้ยังเบา ม้วนพระโลสะกะ ยังเบา คือหลวงปู่ก็ใช้ลีลาว่าเบาถึงขนาดนี้ เบาทมาแล้ว

แต่ท่านก็ยังว่าหลวงปู่มีทิฐิมานะ ก็แล้วไป อันนี้มันก็ไม่เป็นไร

แต่หลวงปู่รักทุกคนนะ ถึงท่านจะพูดเช่นนี้ หลวงปู่ก็ไม่เกลียด

(พระ) “ผมหวังดีครับหลวงปู่ คือเขาฟังแล้วจะทำให้ชาวพุทธแตกแยกกัน ในลักษณะเป็นดาบสองคม”

ตอบ เอ้า..เขาทำความชั่ว เขาทำแตกกัน

เราทำความดีไม่ให้แตกกัน มันจะแตกกันได้อย่างไร

หลวงปู่พยายามเหนี่ยวรั้งให้มามีความสามัคคีกัน ทุกครั้งเสมอไป หลวงปู่ยังว่า ทั้งธรรมยุต ทั้งมหานิกายรับไว้เลย

๑๘.ถาม (พระลูกกรรม. ๓) เรียนถามหลวงพ่อกี้สักครั้ง คือว่าสร้างบุญบารมีจนถึงขั้นพรหมแล้วนี้ พระบางรูปยังไม่เข้าใจครับ นั่งเถียงกันมายกหนึ่งแล้วครับหลวงพ่อกี้ คือว่า จะกลับมาเกิดอีกได้ไหมครับ เท้าที่ ผมนศึกษาในพระไตรปิฎก ไม่กลับมาเกิดแล้ว

ตอบ ที่พระไตรปิฎกกล่าวไว้ ชั้นสุทธาวาส ๕ ชั้น เป็นชั้นเกิดของพระอนาคามี เช่นว่า ชั้น

อวิหา อตีปา สุตัสสา สุตัสสี และ อกนิชฐกา

๕ ชั้นนี้เป็นที่อยู่ของพระอนาคามี จะได้นิพพานอยู่ในชั้นนั้น

แต่ว่าชั้นที่ต่ำลงมานั้น บางทีก็หมดอาณิสสของบุญกุศลที่เคยสร้างสมมา ชีวิตเป็นหมัน

ถาม ชั้นพรหมนี้สามารถสำเร็จอรหัตต์ได้ไม่ใช่หรือครับ หลวงพ่อกี้

ตอบ เป็นได้เฉพาะ ๕ ชั้นบน ต้องสำเร็จเป็นพระอนาคามีไปแต่ยังมีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์.

(พระลูกกรรม. ๔) ผมก็อยากจะถามหลวงพ่อกี้ พระอริยะทั้งสี่ภูมิ ส่งกระแสจิตคุยกันได้ไหมครับ

(หลวงปู่) หา..เหอ เอ้า..ท่านจะไปคุยกันเรื่องอะไร

..แบบไปทางไกลอะไรนี้คุยล่วงหน้าได้ไหมครับ

ตอบ ท่านไม่คุยกันหรอก (หัวเราะ) เป็นเรื่องของแต่ละคน ถ้าคุยกันได้ก็ พระอรหัตต์สายอื่น

..อันนี้ลั้ลมา อรหัตต์ เขาก็ส่งกระแสจิตไปคุยกันได้ครับ

ตอบ เอ้อ..สายนั้นคุยได้

..ไม่รู้ว่าเป็นสายวิปัสสนาหรือเปล่า

ตอบ ก็ หมอทรง ..แต่สำหรับหลวงพ่อกี้ต้องใช้โทรศัพท์

ถาม ขอให้หลวงพ่อกี้อธิบาย คำว่า ดวงตาเห็นธรรม มันเป็นไง มันถึงไหนครับ

ตอบ ดวงตาเห็นธรรมเหอ เอ้อ ถ้าถามอย่างนี้ก็ค่อยยังชั่วหน่อย

นั่นแหละคือว่า ตอนพระโกณฑัญญะ หรือพระสารีบุตรได้ดวงตาเห็นธรรม

ยังกัญจิ สมุททะยะ ัมมัง สัพพันตัง นิโรธะ ัมมัง

สิ่งหนึ่งสิ่งใดมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา

สิ่งนั้นล้วนมีความดับไปเป็นธรรมดา

(คือ) เข้าสู่อนัตตาธาตุระดับแรก คือว่าดวงตาเห็นธรรม เห็นอนัตตาธาตุเป็นอันดับแรก เข้าสู่กระแส พระนิพพาน นี่แหละคือว่า จักขุเห็นธรรม หรือดวงตาเห็นธรรม นี่ก็ขอให้เข้าใจ ยังไม่เต็มอานุภาพ ฟังเข้าสู่ กระแสเท่านั้น

คือว่าผ่านไปชะก่อนนะ ไม่ใช่เข้าไปเห็นก่อนนะ ถ้าสมมติเป็นบุคคลาธิษฐาน หมายความว่า เราเดินทางผ่านจุดนี้เสียก่อนนะ เดินทางผ่านมาถึงนี้เสียก่อน จึงหันหลังคินมามอง นี่คือปริชาญาณหยั่งรู้ว่าตรงนี้มัน คืออะไร ระหว่างทรงสภาวะไว้เมื่อตะกี้นั้นะ มันเป็นอย่างไร ท่านก็หยั่งรู้นั้น นี่ก็ขอให้เข้าใจ ไม่ใช่ว่ารู้ก่อนนะ รู้ที หลัง รู้ก่อนไม่ได้ เช่นว่าเราไม่เคยไปกรุงเทพฯ จะไปรู้ก่อนได้ไหม ต้องไปถึงเสียก่อน

๑๙.ถาม ผมอยากให้หลวงพ่อกี้ตอบ ให้เอาสภาวะธรรมของหลวงพ่อกี้เลย ที่เข้าไปรู้ไปเห็น การรู้ธรรม การเห็นธรรมนั้น เห็นอย่างไร

ตอบ เอ้อ..อันนี้ก็ขอบคุณมากนั่นแหละ ถามเป็นส่วนตัว แต่หลวงพ่อกี้ขอออกตัวเสียก่อนว่า เพื่อเลี่ยง กฎหมายใหม่ของกรมศุลกากรเขาเขียนไว้ เพื่อเลี่ยง ไม่สมมติตัวเองเป็นพระอรหัตต์อะไรหรอก แต่สอนได้ในแนว อรหัตต์ และรู้ว่าพระอรหัตต์เป็นอย่างไร

ตอนสภาวะจริงของหลวงปู่ อยู่ที่วัดป่านาเปี้ยนั้น มันดับไม่รู้ว่่าก็หมื่นครั้ง เพราะว่าปฏิบัติหาใจ ไม่ใช่ปฏิบัติอยากให้มันดับ มันโง่งเง่าเต่าตุ่น มีวิชาเกินไม่รู้ว่่าจะเรียกอะไร มันเกินวิชาไป เกินความโง่ เรียกว่ามันเกินหมู่เกินหมาไป ว่่าจันเถอะ

จ้่าหาใจอย่างเดียว

เอ้อ..อิริยาบถของหลวงปู่ก็นั่งแบบนี้ คือว่าใช้มือมาพาดตรงนี้แหละเลยหัวเข่าเข้ามาข้างในชะหน่อย ทีแรกมันก็กั้ม ๆ อยู่นะ แต่มันยึดขึ้นยึดขึ้น ก็สู้กันอยู่อย่างนั้น

พอมันดับลงนั้น ที่ผ่านๆ มานั้นไม่รู้ว่่าจะหาใจให้มันเห็น คือว่ามันโง่ ไม่รู้ความดับ มันลืมแล้ว อริยสัจสี่นั้น ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันลืม ลืมเกลี้ยง

นี่แหละคือองค์พระธาตุพนมท่านดลบันดาล ..ลืม

ถ้าเผื่อว่ามีคนไปบอกว่า **นิโรธเป็นความดับ** อย่างนั้นอย่างนี้ ก็คงจะปฏิบัติได้เร็ว

ทีนี้ เมื่อดับลงแต่ละครั้งนั้น หลวงปู่ก็จ้องดู บางทีเป็นชั่วโมงสองชั่วโมง เดียวมันก็คิดขึ้นมาอีกแล้ว เอ้อะ..มันคิดขึ้นมา ก็จ้่ามันเข้าไปตรงนี้ บางทีมันก็มาหลบอยู่ทางนี้

ความรู้สึกในตอนนั้นเสมือนหนึ่งว่า มันเป็นวิญญาณเป็นดวงๆ ภายนอก ลอยเข้าลอยออก เข้าใจว่า อารมณ์ภายนอกมันลอยเข้ามากระทบ ในความรู้สึก มันความรู้สึกโง่มาก

ดับลงครั้งสุดท้ายนั้น ก็เรียกว่าคิดปั๊บนิดเดียว ไม่รู้ว่่ามันล่องหนไปไหน ลืมตัว ไม่รู้สึกตัวเองว่าอยู่วัดป่านาเปี้ย

มันมาเดินอยู่ที่จังหวัดกาฬสินธุ์ย่อย ๆ อยู่หลังแพน ทั้งๆ ที่จากกันไปแล้ว พอได้สติเท่านั้น เปรี้ยะเดียวเลย ไม่รู้เขาวิ่งมาแต่เมื่อไหร่ เข้าจุดตรงเป้าหมายได้ศูนย์พอดีเลย ไม่รู้ว่่าเข้าอิท่าไหน

ทีนี้ เมื่อดับก็กลองนั้น ประสาทแทบแตกกระจุย ถ้าเป็นภาษาบ้านเราก็ตึง เปล่งรัศมีขึ้นหมด ตัวนี้ก็แทบๆ จะเป็นท่อนไม้ แข็งทื่อไปเลย แต่ไม่ใช่ว่่าตัวแข็งขานะ เป็นตัวเกร็งเฉยๆ

ตอนนั้นมันไม่มีความนึกความคิดอะไรเลย รู้อยู่คล้ายๆ ว่่ามันวิ่งชนเหมือนอะไรตกลงนั้น อยู่ตรงตั้ง จมูกหักเข้าไป ชนถูกพอดี

แท้ๆ ก็คือตัวสติวิ่งเข้าไป วิ่งเข้าไปดับมอดไหม้เลย ตัวสติวิ่งเข้าไปตาย ตัวจิตนั้นแหละวิ่งเข้าไปตาย วิ่งเข้าไปตายที่ตรงนี้เลย มันแรงมาก จะเรียกว่าเป็นอภิญญาก็ได้ ในตอนนี้

แต่หลวงปู่เรียกว่าเป็น ภาพสะท้อนทัศนียม

เป็นปรมาณูธาตุ..ที่เขาวิ่งออกไปได้ เป็นทัศนียมออกได้นะ ออกห่างไกลไกลได้ นี่ก็ขอให้เข้าใจ

เมื่อสภาวะนั้นผ่านไปประมาณชั่วโมง หรือเลยชั่วโมงก็ไม่รู้ เพราะว่าสภาวะมันเร็วมากนะ ว่่ามันคิดเดียว มันไม่คิดเดียวนะตรงนั้น ผ่านไปตั้งนานแล้ว

ทีนี้ เมื่อจะคลายนั้น มันคลายออกหน่อยหนึ่ง เดิมมันตึงหมด เมื่อคลายออกหน่อยหนึ่งนั้น ออกทีละน้อยๆ ก็ ตอนนั้นความคิดปรุงแต่งไม่มี

นั่นแหละ พระพุทธองค์จึงสมมติเรียกว่า **ญาณ**

หรือสติระลึกได้ นะ

ก็ลองทวนกิจสี่ ญาณสาม พร้อมทั้งปฏิบัติจสมุปปาตดู

เลยลือคดู ว่่า เออ..อยู่ตรงไหน ก็ได้ที่ทันทีเลย ..นั่น

นี่คือสภาวะที่แท้จริงของหลวงปู่อยู่ที่วัดป่านาเบี้ย และตอนนี้ ก็เหนื่อยมากแล้ว คือว่าสู้กันตั้งแต่บ่ายสามโมงครึ่ง จนกระทั่งถึงสี่ห้าทุ่ม ก็ใช้เวลาหลายชั่วโมง ทกเจ็ดชั่วโมง ก็เลยนอนหลับไป

พอตื่นขึ้นตอนเช้า ก็เรียกว่าคนๆ เดียวกันนี้แหละแต่ว่ามันสดชื่นเหมือนกับไม่ได้นอน ทีนี้ก็ว่า เออ.. เรานี้ก็ว่าขาดการสอนมาตั้งหลายพันปีไม่มีครูบาอาจารย์

ทีนี้ ถ้าเป็นของจริงของแท้ๆ หลวงปู่ก็บอกว่าควรทำดู ควรทำดูอีก

ทีนี้ จะเพ่งดู มันไม่มีอะไรเพ่งอะไร มันเลยหมดอันเพ่งกัน มันเลยหมดคู่ต่อสู้ หมดเอาดีอ้อๆ นั้น นั้นแหละท่านถึงว่า

มาเห็นแล้วสิ่งที่ยังไม่เคยพบเคยเห็น

คือว่าทวนย้อนหลังนะ ทวนย้อนหลังว่าสภาวะผ่านไปเมื่อไหร่, ที่เขาดับลงนั้น

คือว่าตัวดับ ก็คือ ตัวขาดสันตติ (เป็นอนัตตา)

แต่ยังไม่ทันดับนั้นมันเป็น **อัตตา** ตัวความคิดนั้น

ความคิดปรุงแต่งเป็นอัตตา

โลกอันกว้างใหญ่ไพศาลทั้งแสนโกฏิจักรวาล ก็ยังไม่ยิ่งใหญ่เท่าความคิดตัวเดียวนะ ความคิดปรุงแต่ง

มันปรุงเอาได้ มันเนรมิตเอาได้ เนรมิตเสพงามทางอารมณ์ก็ได้ ทำทุกสิ่งทุกอย่าง

เมื่อดับลงแล้วมันก็อยู่สบายเท่านั้นเอง ไม่มีการคิดปรุงแต่ง ไม่มีการคิดไปคิดมาแต่ประการใดเลย

นั่น เมื่อทบทวนเรียบร้อย..

แต่ทุกวันนี้ก่อนวันนั้นจะกินข้าวแต่ละวันนี่เอ๊ย.. ฟันของหลวงปู่มันจะร่วงหมดทุกซี่ เคี้ยวข้าวแต่ละวันนี้ก็เสียวหมด ทุกวันทุกวัน แต่คำที่สองที่สามมันก็แน่นเข้า มันไม่รู้ มันโง่ มันกระเทือนถึงฟันหมดเลย หูก็จะดับ ตาก็จะแตก ไม่รู้ เอาทุกสิ่งทุกอย่าง

ทีนี้ เมื่อถึงแล้ววันนั้นนะ ตอนเช้าขึ้นมาก็เลยทำ

(สูดฟัน ชิก ๆ) ดูดปากนะ ดูดปากครั้งแรก โอ๊ย.. ฟันจะหลุดออกให้หมด ปวดมาก

ทีนี้ ก็ดูดปากครั้งที่สอง, ครั้งที่สามแน่นเปรี้ยะไปเลย จึงมารู้ว่า องค์กรเขาสมานให้เสียแล้ว ตานี้จึงรู้ว่า เขาสมานให้ ยิ่งดู ชิกๆ คราวนี้ เอ้อ..แน่นเปรี้ยะไปเลย

แต่ก่อนมันโง่ มันขาดการสอนกัน อันนี้ก็ขอให้เข้าใจ

นี่คือสภาวะที่แท้จริง

ถ้า สภาวะนี้ไม่ปรากฏนั้น หลวงปู่ว่าไม่ถูกเลย ไม่ถูกแน่

ไม่มีข้อยืนยันว่า เราจะเอาอะไรไปสื่อความคิด หรือว่าหยุดความคิดได้ ไม่มี ไม่มีเครื่องมือใดเลย นอกจากจะเอาไฟฟ้าช็อตเท่านั้นแหละ มันถึงจะตายได้ นี่ก็ขอให้เข้าใจ

การหยุดความคิด หรือสื่อความคิดนั้นมันอยู่ที่อานาปานนั้นนะ ยังถืออยู่เท่าทุกวันนี้ ยังถืออยู่เขาไม่ได้ไปไหน

ถ้าหลวงปู่ไม่อยากจะคิดเท่าทุกวันนี้ ก็เพียงแต่ลั่นก๊ีบเท่านั้นแหละ ลั่นก๊ีบเขาก็ทรงไว้เช่นนั้นเลย

เพราะว่าบางคนถามในม้วนเทป ยังคิดอยู่หรือหลวงปู่

เอ้า..คือว่าคิดพอประคองธาตุพอประคองชั้น เมื่อออกจากฌานสมาบัติแล้ว

ตรงที่เข้าสมาบัติจึงไม่คิด

เมื่อออกแล้วเรียกว่า สอุปาทิเสสนิพพานธาตุ คิดพอประคองธาตุพอประคองขั้นนี้ เหมือนคิดแบบที่ว่า ไม่ได้คิดไปไหนนั่นแหละ ไม่ได้คิดออกไปทางตัว หรือว่าแปลว่า คิดก็ใช้ไม่คิดก็ใช้ เขาก็อยู่เฉย ๆ เช่นนั่นแหละ นี่ก็ขอให้เข้าใจ

..... (ไม่ได้ยินคำถาม)

มันก็ตอบยากนะ สภาวะอันไม่มีสภาวะ มันเกินศัพท์บัญญัติ เลยสมมติบัญญัติ เลยตัวหนังสือ แต่ว่า พอเอามาพูดเป็นกลาง ๆ ให้เข้าใจได้ นี่ก็ขอให้เข้าใจ คือว่าการทำสมาธิ ที่แรกกำหนด ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ขึ้น ไปก่อนนะ อย่าทะยานมาที่เดียวนะ เพราะว่าอินทรีย์เรานั้นยังหยาบ อย่างทวารทั้ง ๘ ก็ให้รู้ เข้าห้องน้ำห้อง ส้วม หรืออย่างอยู่ในแผ่นดินทิวาสนั่นก็ นั่นแหละทำผัดตัดอยู่ตรงนั้น

เรื่องขั้นนี้ทำ เราก็พิจารณาว่า เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา พยุงมันไว้ซะก่อนตอนนี้ ทำไป ทำมาให้เปื้อนหนายทางร่างกายซะก่อน

ในอิริยาบถเดียวกันนั้นจึงยกจิตขึ้นมาเพ่งตรงตั้งจุมุกหัก

ถ้าเราทำไป ๆ ให้หนักทางฝ่ายสมณะไว้ก่อน จะได้ปราบนิรวรณธรรมได้ยิ่งดี และมาเพ่งอยู่ตรงนี้ เพ่ง เฉย ๆ นะ อย่าอยากรู้อะไรเป็นรูปเป็นนาม ถ้าสู้มันไม่ได้จริงๆ ก็บอกว่า ธาตุคิด..ธาตุคิด..ส่งกระแสไป สู้อารมณ์ ไม่ได้ รีบเพ่งกลับมา สู้อยู่เช่นนั้นแหละคือว่า วิธีสู้นี้ไม่มีการง่วงนะ ง่วงไม่ได้ เพราะเหมือนชิงแชมป์โลกไป มัว ง่วงเหงาก็ถูกต่อยตกเวทิตาย มันถึงขนาดนั้นนะ คือว่านี่หลวงปู่จึงใช้ศัพท์อย่างอยู่ในหนังสือหยั่งลงกัน มหาสมุทรว่า เปิดสมรภูมิแล้ว

สมมติว่ามวยชิงแชมป์โลก ขึ้นไปชิงเขานะ ใจตัวเองจะมัวโง่งง โง่งงอยู่ ไม่ได้นะ ที่นี้ก็เรียกว่าแลก หมัดกันเลยทีเดียว ใครดีใครอยู่ หลวงปู่หมอบกระแด่ทั้ง ๑๕ ยกมวยโลก ถ้าเป็นมวยวัดก็จับนับแล้วนับอีก ๑๔ ยก พอถึงยก ๑๕ ก็ไม่ถึงปลายยกหรือพอครึ่งๆ เรียกว่าลูกหลงหมัดฟลุคเลยทีเดียว นี่แหละเกิดพลังมานย้อน เข้ามาเปรี๊ยะทีเดียวเลย นั่น เลยมาชนะเอาตรงยก ๑๕ นี้เอง นอกนั้นแพ้มันหมดทั้ง ๕ ปี แพ้เรียบร้อย แพ้ทุก คิน-สู้ทุกคิน แพ้ทุกครั้ง-สู้ทุกครั้ง ไม่ถอย เอาถึงขนาดนั้น นี่ก็ขอให้เข้าใจ

ถาม ตอนเพ่ง นึกว่าอย่างไรครับ

ตอบ ตอนเพ่งนี้ไม่ได้นึก

คือว่าพยายามอย่านึก ถ้าเผื่อว่าสู้มันไม่ได้นะ มันนึกพูดที่ลิ้น ให้สายสติลงมาที่ลิ้นมันจะดับเร็ว รีบพุ่ง ขึ้นมาอีก รีบพุ่งขึ้นตรงตั้งจุมุกหัก ถ้าสมมติว่ามันเจ็บอยู่คอตหรือเจ็บตรงไหนก็แล้วแต่

ให้รู้ว่าตรงนั้นเป็นอารมณ์ของจิต มันเป็นสิ่งขารขันธเข้าไปประกอบ อย่าไปใส่ใจ

หมายความว่าให้เราผ่านมาซะก่อนนะ ผ่านกำหนดทางเวทนา ทางกำหนดว่าปวดหนอปวดอะไร เรา ผ่านมาหมดแล้ว

ตานี้ ขี้เกียจกำหนดมันตานี้ เอาทีเดียว อย่าไปใส่ใจว่ามันเจ็บปวดตรงไหน หลวงปู่ปีที่สุดท้ายนะ ถ้านานๆ เข้า ปีที่สุดท้ายนั้น เจ็ดแปดชั่วโมงไม่ได้เคลื่อนไหว แต่ปีที่สามที่สี่นี้เรียกว่าถ้าสู้มันไม่ได้ ก็เปลี่ยนเอา มั่นปวด แต่ยังเพ่งอยู่เช่นนั้นนะ พับเปลี่ยนเขาเอา เขาเป็นอรหันต์ไม่ได้หรือ หลวงปู่ว่า ความนึกคิดนะ ถ้า มั่นปวดที่ไหนก็พลิกเอา พลิกสู้กันถึงขนาดนั้น

ที่นี้ไม่คำนึง มันปวดจะทนไม่ได้ก็พลิกเอา ที่นี้ คนทั้งหลายจึงมัวแต่ไปกำหนด วิธีของจิตมันออกมาหา กินแล้ว

นั่น จะมาเอาตรงนี้ได้

จะเอาตรงๆเป็นอรหันต์ไม่ได้

มาด้อยู่ตรงนี้(ตรงตั้งจุมูกหัก) ต้นตอของมัน สาวเข้ามาได้แล้วนี่ นั่น ขอให้เข้าใจ

(สอนเดินจงกรม และแนะนำการปฏิบัติ)

ที่นี้การเดินจงกรมของหลวงพ่อนี้ก็เป็นคนซึ่กแล้วสักหน่อยนะ มันไปอยู่คนเดียว บางที่เป็นอะไรมาคน จะช่วยเหลือไม่ได้ พอเราเดินสักชั่วโมง เอาชั่วโมงหรือสามสิบนาที ให้เดินถอยหลัง คือว่าหลวงปู่เดินถอยหลัง เอาสักสองสามรอบนะ คือว่ากระตุก กระตุกถึงคอต่อเลย หมายความว่าเมื่อเป็นโรคอัมพาตใครจะรักษาเรา หลวงปู่คิดเอาเองนะ คือเดินแบบถอยหลัง คือว่าสันสะเทือนไปหมดทั้งตัว บางทีคลอนเลย ทำถึงขนาดนั้น ใคร ทำได้ก็เอา

ถาม. ตอนที่นั่งนี้เรากำหนดผมขนเล็บฟันหนังนี้ เรากำหนดอย่างไรครับหลวงพ่

ตอบ นั่นแหละฝ่ายสมณะ เราก็ใช้สติ

ผม ๆ ๆ ๆ ๆ เอาสติมาไว้ตรงผม ผมแก็งเป็นอะไร แก็งเป็นของใคร นึกในใจจะอย่าพุดออกมา ขนก็ได้ เอาที่ขนตาก็ได้

ขน ๆ ๆ ๆ ๆ ขนแก็งเป็นอะไร ขนแก็งเป็นของใคร

หนัง ๆ ๆ ๆ หนังแก็งเป็นอะไร แก็งเป็นของใคร

ถามไปเรื่อย เราอยากจะพันทุกขันธ์ มาถึงอุจจาระใหม่ อุจจาระเก่า ก็เหมือนกัน แก็งเป็นอะไร แก็งเป็น ของใคร ถามไปเรื่อยจนจบอาการ ๓๒

ถาม. ถ้าจบอาการ ๓๒ แล้วต้องเข้าใหม่ ใช้ไหมครับ

ตอบ ถ้าจบแล้วก็ยกจิตขึ้นมาเพ่ง แต่ทำทุกวัน เข้าห้องน้ำห้องส้วมให้มีกระจกไปดู ก็รู้ด้วยความไม่ สวดยไม่งาม กลิ่นก็ให้รู้ นี้คือว่าจะเกิดญาณสมณะ ทำไปทำมาพวกท่านทั้งหลาย หลวงปู่ว่าถึงเรียนสายยุบหนอ มาโดยตรง จึงนึกได้ว่า เอ๊ะ..มันผ่านขั้นตอนไปมาก เราต้องมาเอาใหม่ เอาใหม่ตานี้

เลยมาห้องอาการ ๓๒ จำได้ของพระวังคีสะ เลยมาห้องอาการ ๓๒ เออ..อันนี้เป็นเบื้องต้นได้อย่างดี อันนี้ขอให้เข้าใจ เราต้องทำตั้งแต่เบื้องต้นไป การจะขึ้นต้นไม้ จะกระโดดไปหายอดที่เดียวไม่ได้ หรือขึ้นภูฏิเราก็ต้องขึ้นบันไดไปทีละขั้น ๆ เพราะเรายังมีบารมีอินทรีย์ยังหย่อน ไม่เหมือนพระพาหิยะ

พระพาหิยะนั้นท่านไม่ได้อาศัยอารมณ์นะ ท่านพุ่งทะยานเลย เอาสตินั้น พุ่งมาตรงนี้มันเลยดับ ดับ มอดไหม้ลงไปเลย นั่น

ถาม. การปฏิบัตินี้ต้องทำติดต่อกันไปเลยหรือหลวงพ่

ตอบ เรียกว่าเว้นจากนอนหลับ ฉันทข้าวก็เอาอยู่ ไปในบ้านในช่องก็ช่าง นอกจากสวดมนต์เราก็ยัง สำรวมอยู่ ทุกอิริยาบถ ถึงเดินเข้าไปในบ้าน บางทีเห็นอะไรเราก็รีบเพ่งมาดูตรงตั้งจุมูกหักของตน คือว่าทำ ปะติดปะต่อ หมายความว่าไม่เว้นวันเลย

นั่นนะก็ให้จำเอาไว้คำสอนมาก ๆ จะอ่านพ่อย่อ ๆ ให้ฟังเพื่อเตือนสติ

ลัมมาลัมพุทโธ ตรัสรู้ชอบเอง (นี่เป็นคำพุดของเจ้าคุณพุทธทาสเลย)

คำว่าตรัสรู้หมายความว่า คิดเอาจนรู้ ไม่ใช่นั่งรอ, นอนรอให้ความรู้ปรากฏขึ้นในใจเอง ไม่ใช่เพียงอ่านเอาเฉย ๆ มาก ๆ ก็จะได้ตรัสรู้ได้ ต้องเป็นการรวบรวมค้นคว้าหาเหตุผลอย่างมากและนาน ในเรื่องที่ต้ององการให้ตรัสรู้นั้น อาศัยการเทียบเคียงเหตุผลเก่าใหม่ ใช้ความรู้เก่าสวเอาความรู้ใหม่มาอีกเป็นทอด ๆ ไป ในที่สุดก็รู้ได้หมด หรือเพียงพอแต่ความต้องการ คนโดยมากเมื่อได้ความรู้พอที่จะทำให้เขาสรรเสริญ หรือรู้สึกว่าการก้าวหน้ากว่าเพื่อนฝูงแล้วก็พะวงหลงรักเชิดชูความรู้ เลยนึกเอาว่าเพียงพอแก่ชีวิตของตน มัวใช้เวลาวันหนึ่ง ๆ ให้หมดสิ้นไปด้วยการวางท่าเป็นศาสดา หรือเที่ยวตีริมฝีปากกับผู้มีความรู้หย่อนกว่าตัว เขาก็เลยรู้เพียงแค่นั้น หรืออาจลึกลับน้อยลงไปอีก เพราะระหว่างที่รู้สึกตัวลอยทำให้ลืมความรู้เก่าไปที่ละเล็กทีละน้อย ความรู้จึงไม่เจริญถึงที่สุด พอที่จะตรัสรู้ได้ หรือบางคนเป็นด้วยถือมานะในการที่ตนมีอายุมากกว่า หรือเคยเป็นครูเขาอยู่ จะมายอมเป็นศิษย์เด็กหน้าใหม่ไม่ลงคอ เช่นเดียวกับพราหมณ์ผู้เฒ่าเป็นอันมาก หรือสุกฤษทายิปริพาชก ในสุกฤษทายิสูตฺร เป็นต้น ทั้งที่รู้ดีว่าข้อปฏิบัติในพุทธศาสนานี้ดีกว่าของตน ก็สละมาบวชไม่ลง ด้วยถือมานะบ้าง บริวารค่านไว้บ้าง เขาจึงไม่อาจตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้าได้ ส่วนพระองค์เองตรงกันข้าม เทียวศึกษาทดลองทุกวิถีที่อยากทราบ เพื่อเป็นเครื่องมือหาความรู้ที่สูงขึ้นไป ในที่สุดก็ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าได้.

เห็นไหม ! ถ้าหลวงปู่ไม่มีสภาวะรองรับนะ หรือใครๆ ก็ตาม นี่แหละคำๆ นี้ เป็นคำทำลายพระพุทธศาสนาอย่างตรงเผงเลยทีเดียว จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในด้านส่วนบุคคลก็เคารพกัน แต่ในแง่มุมมองของธรรมะนั้น เราต้องพากันพิทักษ์รักษาเอาไว้

อันนี้มันผิดมาก ผิดเป็นคนละศาสนาเลย ไม่รู้ศาสนาไหนหละ

นี่แหละปรัชญา

ปรัชญาเขาว่า **คิดเอาจนตรัสรู้**

คิดมันก็คือสังขารชั้นธ

จะเอาสังขารนั้นหรือ...ไปเป็นนิพพาน

จะเอาชั้นธ ๕ เป็นนิพพานเชียวหรือ

ถ้าอย่างนั้น

องค์เอกมหาบุรุษเจ้าชายสิทธัตถะ ท่านก็นั่งตรัสรู้นั้นอยู่ที่ข้างเตียงพระนางพิมพานั่นน้อ

ถ้าทำแบบนี้พวกดอกเตอร์หลายๆ เรียนรู้อากๆ เข้า เขาก็ตรัสรู้กันหมดเท่านั้นเอง

(หลวงปู่อ่านต่อ)

..ชีวิตแห่งบุคคลผู้ดำเนินตามรอยพระอรหันต์ ไม่ได้มีหลักว่า จะต้องนั่งหลับตาภาวนาอยู่ตายไป

แต่มีหลักสำคัญอยู่ว่า จะต้องหมั่นใจตนให้ตรงต่อแนวทางแห่งความสุขที่แท้จริงตามลำดับ ตามคำสั่ง

สอนของพระพุทธองค์เท่านั้น

คำนี้ก็ผิดอีก นี่เอาเฉพาะสองตอนก็ผิดสองตอน ถ้าไปอ่านหลายตอนมันก็ผิดมาก เลยไม่เอา

เช่นไม่ให้ทานก็ถึงนิพพานได้ ท่านยังกล้าแต่งมา

เราจะไม่กล้าปกป้องพระพุทธศาสนา มันก็โง่งมเต็มที่

นี่ว่านักปราชญ์เอก บัณฑิตแห่งภาคใต้ที่เขายกยอปอปั้น

เผื่อว่ามีคนเกิดมาเพื่อจะเอาจริงเอาจังนะนะ ถ้ามาทำตามคำเขาว่าไว้

...หมุนใจไปตามนั้น เรียนให้มากๆ สาวเอาให้มากๆ

...เพิ่มความรู้เก่าให้พอแก่ความต้องการนั้น

เปรียบเทียบแล้วหลวงปู่ว่า พระอานนท์นั้นนะ ไม่จำเป็นต้องถึงพระพุทธเจ้าหรือกษัตริย์ขนาดเป็นพระโสดาบันยังเข้าร่วมทำสังคายนาไม่ได้เลย ปกรณ์ต่างๆ ที่ตกขาดหายไป ก็ได้พระอานนท์จำไว้ได้หมดทุกสูตรทุกตัวอักษร ยิ่งบรรลุเป็นพระอรหันต์ไม่ได้

จะไปหมุนใจไปตามได้อย่างไร

จะมาสาวความรู้เพิ่มเข้าไปอีก มันก็เท่ากับว่า แสดงว่าไปทำปริญา หรือว่าไปกวตวิชา หรือเสริมอะไรขึ้นไปอีกเท่านั้นเอง

นี่ท่านไม่รู้ความหมายว่า วิถีไหนจะมาเป็นอนัตตาธาตุได้ ไม่รู้เลย เพราะว่าไม่มีสภาวะรองรับ ถ้าใครมีสภาวะรองรับจะรู้ได้

การขาดสันตติลงไป ..สาวเอาความรู้ใหม่ๆ เข้ามาอีกละ

ตัว **นิโรธธรรม** จะเอาไว้ตรงไหน มันไม่มีที่ไว้

ตัว **พระพุทธองค์** ของเราละจะไปไว้ตรงไหน ตานี้

เลยไม่มีที่ไว้

นี่แหละแสดงให้เห็นธาตุแท้ว่าอะไรเป็นอะไร

แหม..บุญบารมี นี่อย่าลืมนะพวกท่านนะ แต่บุญบารมีก็ส่งหลวงปู่อยู่ คราวเป็นพระหนุ่มจะไปหาท่านแล้ว แต่จบเพียงนักธรรมโท แต่ไม่เจอท่านเพียงสองวันจะเข้าพรรษา ถ้ามพระในวัด ตอนนั้นเพิ่งตั้งสวนโมกข์ มีพระอยู่สี่ห้ารูป เขาก็บอกว่าเจ้าคุณพุทธทาสไม่รับ ถ้าจบนักธรรมเอกถึงรับ ท่านฉลาดนะ ก็เลยหนีไปเลยไปอยู่จังหวัดตรัง ความจริงลุงหรือพี่ชายของพ่อก็ไปเป็นพศติอยู่ที่อำเภอไชยา ก็เลยไม่ได้อยู่นั้นหรือเปิดเลย นี่แหละบุญช่วยไว้ ถ้าเผื่อว่าได้ไปเรียนอย่างนั้นนะ มันจะเป็นคนหัวแข็งนะนี่

ผู้มีศรัทธานาบุญ ไม่ว่าจะอุบาสกอุบาสิกา หรือพระคุณเจ้า ซึ่งเป็นพระ ชั้นเถระหรืออะไรก็แล้วแต่ ก็ทำทานได้เหมือนกันทำทานเป็นทานบารมี

ไม่ใช่ว่าบวชมาแล้วไม่ทำทานนะ มันก็หมดเกลี้ยงเท่านั้นเอง เพราะเรายังเดินทางอยู่

แม้แต่พระอรหันต์นะ ท่านก็ยังทำทาน

ยกตัวอย่างเช่นพระสารีบุตร มีเปรตซึ่งเป็นมารดาในอดีตชาติของท่านนั้นนา ได้มาร้องขอส่วนบุญ แต่ว่ามันขาดภพชาติเป็นบุตรและมารดาด้วยกันมาตั้งหลายร้อยชาติ ไม่ใช่ที่เกิดเป็นแม่แล้วเป็นลูกกันเรื่อยไป เพราะว่าขาดภพชาติมายาวนาน

ถึงแม้ด้วยอำนาจของพระอรหันต์มรรค ได้เป็นถึงพระอัครสาวกเบื้องขวา ก็ยังอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้มารดาในอดีตชาติของตนนั้นพันทุกข์ไปไม่ได้

พระธรรมเสนาบดีสารีบุตรนั้น ก็เลยนิมนต์คณะสงฆ์ใหญ่ เชิญชวนอุบาสกอุบาสิกาซึ่งเป็นลูกศิษย์ลูกหาของท่านนั้นแหละ มาแล้วก็ถวายสังฆทาน อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้มารดาในอดีตชาติของท่านจึงพ้น

ทุกข์จากสภาพการเป็นเปรตวิสัย นี่พระอรหันต์ท่านก็ทำ เพราะว่าถ้าเป็นบิดามารดาในปัจจุบันชาติก็ยังไม่พอทำเนา

แต่ถึงกระนั้นมารดาของพระสารีบุตรในปัจจุบันชาติ ท่านก็ไปโปรดได้ในวาระสุดท้ายก่อนการดับขันธปรินิพพานของท่าน.

ปุจฉา – วิสัยนาธรรม ๗

ถาม – ตอบ ปัญหา (ชุดที่ ๕)

สโทยธรรมสถาน ต.วังสรรพรส อ.ขลุง จ.จันทบุรี (๑๙ - ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๘)

ถาม. ฐานขั้นต้นในการปฏิบัติระดับหลวงปู่ พระพุทธองค์ท่านบัญญัติไว้เหมือนกับการว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ตามหลักของปุถุชน ถ้าเกิดมาแล้วเล่าเรียนศึกษาก็ต้องมีปัญหา อันนั้นเป็นปัญหาแบบโลกีย์ณะครับ แบบที่นี้ว่าปัญญานี้ พุดถึงว่าปัญญาที่เกิดจากสมาธิ พระพุทธองค์บัญญัติไว้ก็ศีล สมาธิ ปัญญา

ตอบ เอ้อ. ก็ถูกต้องในมรรค ๘

๒๐. ถาม. แล้วทำไม ผมก็มาข้องใจเรื่องฉานและวิปัสสนา เป็นฐานรองรับซึ่งกันและกัน สองตัวนี้มันต้องควบคู่กัน ไม่มีใครเป็นฐานของใครหรอกครับ.

ตอบ เอ้า..ยังไม่เข้าใจ ถ้าอย่างนั้นก็เลิกปฏิบัติธรรม ทำไมถึงเลิก

เพราะจะไปติดอยู่ที่ตัวมรรค ๘ ออกไม่ได้เลย ออกจากปัญญาไม่ได้

ปัญญาท่านรู้ใหม่ เป็นสังขารชั้น จะเอาสังขารเป็นนิพพานเขียวรี

คือท่านจะเอาชั้น ๕ เป็นนิพพานเขียวรี

๒๑. ถาม ก็เรารู้แบบนี้แล้ว แบบว่าเราวิปัสสนาเรารู้แล้วเราก็ปล่อยวาง ทำไมเราจะไปไม่ได้เล่าหลวงปู่

ตอบ โอ๊ะ ๆ จะไปปล่อยวางยังไง ปัญญามันทำงานอยู่ หลวงปู่ก็ยังมองไม่เห็นทาง พระองค์ก็บอกแล้วมรรค ๘ เป็นเครื่องเดินทาง หมายความว่าอย่างนี้นะ หลวงปู่จะอธิบายอธิบายให้ฟัง

คือว่าการดับลงนั้น ตัวสมุทัยคือความคิด เมื่อคิดไปมันก็เป็นทุกข์

ที่นี้ ถ้าใครอยากจะดับ (แต่มันดับลงขาดสันตติอยู่ทุกเมื่อ เป็นนิโรธทุกเมื่อนะ แต่มันโลด ๆ ๆ โลดแบบเร็ว ๆ จับมันไม่ทัน)

ถ้าใครอยากถึงพระนิพพานโดยถาวร คือพระนิโรธโดยถาวรนั้น ต้องอาศัยมรรค ๘ ของพระองค์ คืออริยมรรคสมังคีของพระองค์ รวมแล้วเป็นสติ สตินทรีย์ฉานสายฟ้าผ่า

เมื่อดับนั้น ตัวมรรค ๘ กับตัวสมุทัยจะประกบดับเข้าพร้อมกัน มาเป็นนิโรธธรรม เข้าใจไหม นี่ชัดแจ้วเลย

ถาม. ผมจะยกตัวอย่างนะครับหลวงปู่ จะผิดจะถูกอย่างไรก็ให้หลวงปู่อธิบายนะครับ

การที่ทุกคนนี้มีทุกข์ สาเหตุที่เกิดจากทุกข์นี้เพราะอะไร เพราะจิตของเราไปจับตัวสิ่งๆ นั้น ยึดมั่นถือมั่นไม่ปล่อยวาง ตัวนั้นใช้ใหม่ทุกข์ ถ้าเราพิจารณาแล้วเรารู้ว่าตัวทุกข์มันเกิดจากตัวนี้ เราก็ปล่อยวางไปได้ เราก็พ้นทุกข์ใช้ใหม่ครับหลวงปู่ **ตัวนี้ครับ**

ตอบ ถูกต้อง พ้นทุกข์ได้วิธี ตังคพทาน วิกขัมภนปทาน กตวัชว์ครราว

ทีนี้เพื่อว่ามันมาใหญ่ ๆ ละ มันเอามาใหญ่ ๆ เราจะเอามันไม่อยู่นะ ต้องให้มันถึง มืองค์มานเป็นเครื่องรองรับ ผลสมาบัติมันถืออยู่ที่ตัวคนใหม่ ตัวคนถึงนั้นผลสมาบัติต้องมีผลด้วย

ไม่ใช่ว่าดับเฉยๆ นะ มีผล คือว่าผลขององค์มานจะถืออยู่ทุกสัดส่วนอยู่ในส่วนมันสมองนี้ ผู้ถึงแล้วนั้นนี้ตัวปัจเจกตั้งจริง แต่เอาออกมาพูดพอเป็นทำเนาได้ พอเป็นलगๆ ได้

สมมติว่า ท่านมีวิธีไหนที่จะไม่ให้มันคิด

หรือจะไปคิดปล่อยวาง ว่าไม่ควรยึดมั่นถือมั่น

มันก็ยังคิดอยู่

ทีนี้เมื่อไม่อยากจะคิด ตัวคิดนั้นคือสังขารขันธ์ สังขารขันธ์มีอยู่ตั้ง ๕๐ อย่าง ตัวสติก็ยังเป็นสังขารขันธ์นะ สัมมาทิฐิเหล่านี้ก็ยังเป็นสังขารขันธ์อยู่ ก็ไปเปิดดูได้ คนไม่รู้ก็เถียงแต่ปัญญา ตัวปัญญาก็คือตัวสังขารขันธ์ ปัญญาฝ่ายโลกีย์นะ

ทีนี้คนเลยเอาขันธ์ ๕ ไปเป็นนิพพาน ตรงนี้แหละ

มีประโยชน์มาก ที่ท่านถาม แต่ขอให้เข้าใจว่า เป็นชื่อของขันธ์ ๕, จะเอาขันธ์ ๕, นั้นนะ – ขันธ์ ๕ เขาเป็นทุกข์ มันเป็นสาเหตุที่จะให้เป็นอุปาทานขันธ์อยู่

ขันธ์ ๕ นั้นเป็นอนิจจัง ทุกขังอยู่

เป็นลักษณะที่ว่าอนิจจัง ทุกขัง

คือว่าเอาไปเป็นนิพพานไม่ได้ ต้องมีการขาดสันตติเสียก่อน (คือความคิดสืบท่อ)

พระองค์ก็บอกแล้วว่า ขาดสันตติ...ขาดสันตติ

พระองค์ก็บอก

แต่คนทำไม่ได้ คนทำไม่ถึง ก็เลยไม่รู้ ..มันตัดกระแส

ความจริงหลวงปู่ก็สุดวิสัยนะ คือว่าสุดวิสัยที่จะพูด ความจริงก็อยาก..ชี้เกี่ยจอยู่ ว่าจั้นเถอะ ชี้เกี่ยจพูด

๒๒. ถาม เอาละครับหลวงปู่

ผมจะขอถามอีกเรื่องหนึ่งนะครับ

ตามที่หลวงปู่มาอธิบายนี้ มันเข้าไปสัมพันธ์กับอีกข้อหนึ่ง ผมก็มีความสงสัยมาหลายๆ วันแล้ว ผมว่าจะมาสนทนากับหลวงปู่โดยเฉพาะ แต่ก็ไม่ได้มา ที่ผมจะถามตอนนี้ คือว่า

หลวงปู่ว่าอาจารย์มหาเชื้อ ตามที่ผมพูดนี้ผมก็ไม่ใช้ว่าจะเดินทางสายหลวงปู่พุทธทาสนะครับ

ตามที่พระอาจารย์มหาเชื้อฯไปถามหลวงปู่พุทธทาสว่า

เวลาก็เลยเกิดขึ้นเราจะทำยังไง

หลวงปู่พุทธทาสบอก...ให้มีสติ

แล้วกับคำที่ว่า หลวงปู่บอกว่า...ให้ดับสติ (แต่หลวงปู่ไม่ได้บรรยายคำว่าดับสติ)

ผมมาคิดพิจารณาว่า เราจะดับสติแบบไหนครับ แล้วคำสองคำนี้ถ้าอนุเคราะห์สังเคราะห์แล้ว ผมมาคิดดูแล้วมันก็ตัว ๆ เดียวกัน คือให้ตั้งสติไว้ นะครับ

ตอบ เอ้อ..อันนี้ก็ตีเหมือนกัน อันนี้หลวงปู่ตอบระดับผู้เข้าปฏิบัติธรรมมาก อย่างมหาเชื่อก็อภาย
พรราชา ในระดับเกจิอาจารย์ หลวงปู่จึงตอบว่า ตัวสติคือสังขารชั้นที่ สติยังเป็นฝ่ายโลกีย์ ก็มีอะไรฝังอยู่ใน
มรรค ๘ นั้น ตั้งแต่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ
สัมมาสติ สัมมาสมาธิ **ดับ**ทุกตัวนั้น

ถาม เราก็ใช้ตัวอะไรดับครับหลวงปู่

ตอบ อย่างพระพาหิยะ พุ่สตินั้นนะเข้าไปดับเลย

ไม่มีอารมณ์ ดับสตินั้นแหละดับเลย

ถาม ขนาดว่ามีสติ กิเลสก็ยังไม่เข้าครอบได้

ถ้าเราไม่มีสติแล้ว กิเลสมันจะไม่ครอบหรือหลวงปู่

ตอบ นี่แหละ มันเป็น งง..งง

ฟังนะ หลวงปู่จะอธิบายให้ฟัง ท่านก็ฟังธรรมมานานวันแล้ว หลวงปู่ไม่ได้ดูถูกนะ แต่จะทำความเข้าใจ
ว่า

เมื่อดับลง ขาดสันตติลงไปนั้น อานุกาของพระอรหันตมรรค คือสัญญาเวทิตนโรธนั้น เขาจะเปล่ง
รัศมีไว้ประมาณสองสามชั่วโมง หลวงปู่ก็ยกบอกว่า ตอนขาดสันตติลง องค์สัพพัญญูของเรานั้น ถ้าไม่มีดวงไม้
ศรีมหาโพธิ์ ร่างของสัพพัญญูนั้นจะกระเด็นไปก็ร้อยโยชน์ ถึงขนาดนั้น แต่ว่าเมื่อทรงอานุกาไว้เต็มเปี่ยมของ
อนุภาทิเสสนิพพานธาตุ หรือพระอรหันตมรรคแล้ว จึงจะคลายออกหน่อยหนึ่ง

จึงเกิดปรีชาญาณขึ้นมาในปลายห้วงขององค์มานโรธสมาบัติ

ถาม ตามความเข้าใจของผมนะหลวงปู่ เราดับตรงสังขารใช้ไหมครับ

(หลวงปู่) เอ้อ..

ถาม ที่นี้สังขารดับนี่ แต่ยังไม่เหลืออีกตัวหนึ่ง ยังไม่ดับ คือว่าตัวสัญญานี้ะครับ ถ้ากระทบเมื่อไรสังขาร
ก็จะปรุงอีก มันต้องดับทั้งสังขารและสัญญา

ที่นี้ตัวที่ว่า ตามผมเข้าใจนะ ตัวที่ว่าเอาไปดับสตินะ คือตัวปัญญา

ตอบ มันก็ดับลงทั้งหมดนั้นแหละ

ดับตัวเดียว คือตัวอริบตีอารมณ์เอก สัญญาเวทิตนโรธ คือดับสัญญาและเวทนา เข้าใจไหม ? ก็ดับ
พร้อมกัน

ถาม ตรงนี้แหละผมเข้าใจ ถ้าเราเอาตัวดับสตินี้ ผมหมายถึงว่าให้หลวงปู่อธิบายตัวดับสติ กับตัวสตินี้
เราลองมาอนุเคราะห์และสงเคราะห์เข้ากันนี้ มันจะเข้าไปด้วยกันได้ไหม มันจะเข้าตัวเดียวกันไหม
(หลวงปู่) ว่าไงนะนี่..

ถาม ว่าเอาตัวดับสติ กับตัวมีสตินี้ ถ้าเราสงเคราะห์ซึ่งกันและกันนี้ สองตัวนี้จะมีความหมายเป็นตัวๆ
เดียวกันได้หรือเปล่าครับ

ตอบ ตัวดับสติ กับตัวมีสติอยู่ มันก็เป็นคนละตัว ระหว่างเราปฏิบัติให้มีสติ

เอาสติตัวนี้แหละ ที่มันคมกล้า แข็งกล้า

หลวงปู่ก็ไม่ว่า คือว่าเขาจะเต็มเปี่ยมอยู่แล้ว ท่านเคยเห็นไหมว่า เราจ้องอยู่ที่เดียวนั้น จะจ้องไม่ได้
(หมายความว่าจ้องไม่ได้นาน) แต่ช่างเชื่อมอ็อกซิเจน เขาอ็อกอะไรนั้น เขาตัดเหล็กนั้น เขาก็อยู่ที่เดียวจะ
ขาดปีดลงได้เลย

ที่นี้ตัวสติ พระองค์ก็บอกแล้วว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอนัตตาธาตุ แต่เราไม่รู้ มันเป็นอนัตตาธาตุ หรือ เป็นนิโรธแบบ โลด โลด ลุ่ม ลุ่ม ดอน ดอน พาลไป พาลมา, นิพพาน

ที่นี้ ถ้าเราอยากจะทำถึงนั้น ต้องให้ถึงจุดที่ว่า ถ้าเป็นขั้นสูงก็เรียกว่า อรหัตมรรค หรือว่า สัญญาเวทิต นิโรธ ดับสัญญาและเวทนา ไม่มีอะไรให้สวดยเลยนะ ตัวนี้เป็นพระอมตธรรม ไม่อยู่ในฐานะที่ว่า พวกที่ยังไม่รู้ (ก็ขอภัย) จะไปวิจารณ์ได้

เพราะว่าพระองค์ก็ตรัสไว้แล้ว หลวงปู่จะไล่ให้ฟังอีก

ตั้งแต่ปู่ชน หรือพระโสดา พระสกทา พระอนาคามี แม้พระอรหัตมรรค ก็ยังไม่เชื่อการตรัสรู้ของเราตถาคต ต่อเมื่อเป็นพระอรหันต์แล้วไซ้ จึงจะเชื่อการตรัสรู้ของเราตถาคต มันลึกซึ้งถึงขนาดนั้น

จะเอาปัญญาไปคิด หรือจะเอาสติไปประลึกรู้ มันก็ยิ่งตะพืดตะพือไปใหญ่ นี่แหละเป็นของลึกลับ หลวงปู่ ก็เป็นทุกข์มามากไม่รู้จะ หลวงปู่ปฏิบัติธรรมไม่ยอมให้มันดับนะความจริง จีหาใจอย่างเดียว

ผลสุดท้ายเขาวิ่งกลับบ้านเกิดเมืองนอนเขายังไม่รู้ตัวเลย ยังเป็นภาพนิมิตให้เห็น เปรี้ยะ เข้ามาทีเดียว

แต่ก่อนเขาดับอยู่ แต่ข้างหนึ่งมันยังไม่ดับ ตัวสติมันยังกึ่ง อยู่ มันยังไม่ดับ ตัวนี้จึงมารู้ทีหลังว่า

เอ้อ..มันยังมีตัวละครเอยดอยู่ มารู้ทีหลังนะ ตอนสุดท้ายจึงรู้ว่าหมดเกลี้ยงลงไป เป็นช่วง ๆ นะ สามชั่วโมง หรือสี่ ชั่วโมงอะไรทำนองนี้ ก็ขอให้เข้าใจ ผู้มีปัญญาควรจะเข้าใจในบทที่พระองค์ทรงตรัสไว้

แหมเด่นชัดเหลือเกิน ตอนลำเรือนะ หลวงปู่ก็เขียนไว้วันละ แต่ตีปริศนาไม่ออกเหมือนกัน จนวาระสุดท้ายมีสภาวะเข้าเปรียบเทียบ จึงมาสอนได้นะ ถ้าระหว่างที่หลวงปู่ปฏิบัติอยู่นะ ว้าย..ใครจะมากล้าสอนแบบนี้ มันก็ยุ่งตายเท่านั้นแหละเผื่อมีคนถาม ไม่มีหลักยืนยัน ถ้าหากพวกท่านทั้งหลายอยู่ที่นี้ จะถามให้หลวงปู่ไขว่ไขว่ไปทางอื่นไม่มีทาง เพราะว่าสภาวะจริงของเขาเป็นอย่างนั้น ของพระธรรมของพระองค์เป็นอย่างนั้น ถ้าใครอยากจะทำถึงจุดนั้นแหละจุดที่จะถึงได้ นั่นแหละ ก็ให้ข้อสังเกตว่า มีตัวถึงนั้นนะ มีตัวขาดสันตติของขั้น ๕ นั้น รูป เวทนา สังขาร วิญญาณ มีตัวขาดสันตติ

พระอานนท์ขาดสันตติก่อนทำสังคายนาหนึ่งวัน เห็นไหม !

ขาดสันตติดับลงทรงไว้วันนั้น จึงได้ถึงแล้วซึ่งพระอรหัตมรรค แล้วก็เลยไปถึงพระอรหัตผล จนพระมหากัสสปะออกคำสั่งว่า “อานนท์” ขนาดเป็นพระโสดาบัน “ถ้าเธอไม่ได้สำเร็จพระอรหันต์อย่ามาให้เราเห็นหน้า” ถึงขนาดนั้น เพราะว่ายังไม่ได้ขาดสันตติลง จึงมองที่ว่าเป็นเป็นอตตัตตัตตนอยู่ ถึงได้เป็นพระโสดาบัน แต่มันพึ่งเข้าสู่กระแสพระนิพพานนะ เข้าสู่กระแสแห่งความดับ เพียงได้สองสามนาที ไม่มีอานุภาพเข้าแผดเผา กิจ ๔ ญาณ ๓ เลยไม่เกิดขึ้น ความจริง แต่เมื่อเทียบแล้วนะ หลวงปู่จะเทียบให้ฟังว่า

เช่นปฏิสัมภิทาญาณ เหล่านี้เป็นต้น จะไม่มีโอกาสรู้เลย

ถ้าลำพังแต่ที่เราเดินอยู่ในมรรค ๘ ไม่ใช่สติให้มันดับลง ไม่มีพลังมานเข้าไปดับนะไม่ได้นะ ก็ขอให้เข้าใจ ตัวอรหัตมรรคนั้น คืออนุภาติเสสนิพพานธาตุ คือองค์มานนิโรธสมบัติ

ฉะนั้นวิปัสสนาจึงส่งถึงแค่ เนวสัญญานายตนฌาน เท่านั้น เข้าใจไหม ถ้าอธิบายเรื่องฌาน

ถาม. ถ้าหลวงปู่อธิบายนี้ ตัวสติก็ต้องเป็นรองตัวดับสติซิคครับ

(หลวงปู่) ตัวสติเป็นรองตัวดับสติยังไง

๒๓. ถาม แบบว่าสติเต็มรอบแล้วก็ปล่อยวาง คำว่าปล่อยวางนี้ หมายถึงตัวดับสติใช่ไหมหลวงปู่

ตอบ มันไม่มีหน้าที่ปล่อยวางกัน เข้าใจไหม ไม่มีหน้าที่ปล่อยวางกัน

หมายความว่า เมื่อขาดสันตติ ทรงไว้ ซึ่งเต็มอานุภาพของเขาแล้วนั้น เต็มอานุภาพของ

พระอมตธรรมแล้ว จึงจะคลายสภาวะ

ไม่ใช่ดับถึงวันตายนะ

เมื่อเต็มอานาภาพออย่างที่ว่า หัวสมองจะระเบิดแตกตายนั้น สภาวะนั้นก็พูดตรงๆ ว่ามันคืนมา เรียกว่า
ญาณอันสุขุมคัมภีรภาพ

ไม่ใช่ญาณอยู่ในมรรค ๘ นะตานี้ ญาณที่เกิดปลายห้วงของพระอรหันต์มรรค

พูดตรง ๆ องค์กรมานิโรธสมาบัติ

๒๔. ภาษ มันมีบทหนึ่งนะครับหลวงปู่ว่า พระพุทธองค์ทรงถามสาวกของพระองค์ว่า เธอเจริญมรณานุสสติวันละกี่เวลา

สาวกของพระพุทธองค์ก็ตอบว่า ข้าพเจ้าเจริญมรณานุสสติ วันละ ๗ เวลา พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า
เราตถาคตเจริญมรณานุสสติตลอดเวลา

ตอบ อันนี้หลวงปู่ไม่เถียง เมื่อถึงไปแล้วนั้นนะ เมื่อถึงไปแล้ว พระองค์ก็จะเกิดธรรมสังเวช คือว่าเป็นไปโดยอัตโนมัติเลย พระองค์ต้องการให้สาวกของพระองค์ทำเช่นนั้น ระลึกอยู่เช่นนั้น

คือว่าจะระลึกก็ได้ไม่ระลึกก็ได้ เป็นอัตโนมัติของพระศาสดา หรือพระอริยบุคคลผู้ถึง

สำหรับผู้เดินทางนี่ถึงจะทำอย่างนั้น

ถ้าเราทำมรณานุสสติอยู่เช่นนั้นก็เรียกว่า มันเป็นฝ่ายเดียว

ให้ดับชะก่อน

เช่นพระสารีบุตรก็บอกว่า ผู้ปฏิบัติธรรมก็ดี พระโสดา พระสกทา พระอนาคามีก็ดี หรือพระอรหันต์ก็ดี ควรทำในใจถึงอุปาทานกชั้นนั้นว่า เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นดังหัวผี เป็นดังลูกศร เป็นความคับแค้น เป็นของอาหาร เป็นของแปรปรวน เป็นของไม่ใช่ตัว เป็นของสูญ เหล่านี้เป็นต้น ควรทำในใจของอุปาทานกชั้นเหล่านี้ ท่านก็ทำ

พระอรหันต์ท่านก็ทำเหมือนกัน แต่ว่ามันทำเฉียบขาด จิตที่ขวนขวายในมรรค ๘ มิได้มี สิ่งทีพระอรหันต์ผลนั้นท่านทำแล้ว กิจท่านขวนขวายก็ไม่ใช่ว่าจะสั่งสมในกิจนั้นๆ เพียงแต่ทำเพื่ออยู่สุขในปัจจุบัน หรือเพื่อให้สติสัมปชัญญะเป็นไปด้วยอัตโนมัติเท่านั้น นี่ก็ขอให้เข้าใจ

๒๕. ภาษ ผมขอถามปัญหาว่า ถ้าเราปฏิบัติธรรมไม่ว่าจะเป็นสมณะ, วิปัสสนา หรือการเดินจงกรม นั่งสมาธิ ยืนสมาธิ หรือกำหนดจิตอะไรก็ตาม ถ้าเราไม่ได้มรรคผลเป็นพระอรหันต์ในขณะที่มีชีวิตอยู่นี้ แล้วเกิดว่าเรามีอันต้องเจ็บป่วยไข้ถึงแก่เสียชีวิตไป ถ้าเราสงบสติว่า ไม่ยึดครองว่าเป็นตัวเราของเรา ไม่ยึดในทรัพย์สินเงินทองลูกเมีย สามีภรรยาอะไรทั้งหลายทั้งปวงนี้ ไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ในขณะที่เราดับจิตนั้นเราสมควรใจตาย เราสามารถบรรลุถึงนิพพานได้หรือเปล่าครับ เมื่อหมดลมหายใจสุดท้าย ของชีวิตครับ

ตอบ อันนี้เป็นปล่อยวางระดับหนึ่ง แต่เราก็ยังไม่ได้ถึง ก็เป็นอนานิสงส์ที่จะให้เรา ซาติข้างหน้านั้นจะไปได้ไปอีก เพราะวาระดับข่มไว้ เป็นตังคปหาน ไม่เป็นสมุจเฉท

คือว่าตอนเราเจ็บไข้ได้ป่วยก็พยายามปล่อยพยายามละวาง

คือพระองค์ก็ยังตรัสไว้ว่า

ดูกร. ภิกษุทั้งหลาย คนทั้งหลายนั้น ย่อมเบื่อหน่ายย่อมคลายกำหนัด เพราะว่าเห็นคนตาย สิบปีตาย ยี่สิบปีตาย สามสิบปีตาย สี่สิบปีตาย ห้าสิบปีตาย หกสิบปีตาย เจ็ดสิบปีตาย แปดสิบปีตาย เก้าสิบปีตาย เขา ย่อมเบื่อหน่ายเขาย่อมคลายกำหนัด

แต่ตถาคตเรียกมหาภูตรูปทั้ง ๔ นี้ว่า วิญญาณบ้าง มโนบ้าง เรียกว่ามโน(মনঃ)บ้าง เหล่านี้เป็นต้น หรือ จิตบ้าง

จิตดวงหนึ่งเกิดขึ้น ดวงหนึ่งดับไป ทั้งกลางวันและกลางคืน

แต่ปุถุชนผู้โง่เขลาทั้งหลายไม่ได้ศึกษาเรื่องจิตจากสัตบุรุษที่แท้จริง จึงไม่มีโอกาสถึงซึ่งมรรค ผล นิพพาน.

นี่ก็จะขัดแย้งอยู่แล้ว คือว่าเขาเบื่อหน่ายเขาคลายกำหนดได้เฉพาะชั่วขณะเท่านั้น เมื่อเขาเห็นสิ่ง เหล่านั้น เหมือนกับบอระกาศดา อันนี้ก็ขอให้เข้าใจ

หลวงปู่ขอขอบใจ ม้วนเทปเหล่านี้จะเป็นภาพสะท้อน เพราะได้บันทึกไว้ หลวงปู่ขออนุโมทนา ทุกท่าน ที่ได้ถามมา ข้อกังขา วิจิติจณา และความลังเลสงสัยนั้นจะสิ้นไป

อย่าลืมนะ พระโสดาบันว่าละตัววิจิติจณานั้น ก็คือละวิจิติจณาตัวที่ว่า เป็นแนวทางที่ถูกต้องเท่านั้น ไม่ใช่ว่าวิจิติจณาตัวพระอรหันต์ผลแต่ประการใด ต้องแบ่งแยกพูด ไม่ใช่ว่าพระโสดาบันละวิจิติจณาได้ทั้งหมดนะ คือว่าวิจิติจณามันมีหลายอย่าง ก็ขอให้เข้าใจ ขออนุโมทนา

พระปริวาสกรรม. ๓ (ถามเรื่องของชั้น ๕)

(หลวงปู่) รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ..ท่านถามว่าอะไรดับก่อนอะไรดับหลังนะรี

(พระ) ครับ อย่างนั้นแหละครับ.

ตอบ คือทั้ง ๕ ตัวนี้เกิดวิถีเดียวกัน ดับพร้อมกัน จะแยกกันมิได้เป็นอันขาด

เข้าใจไหมตานี้ ไม่มีหลักเฉียง

๒๖. ถาม. เพราะว่าที่ผมดับนี้ มันดับด้วยอุปาทาน ดับด้วยปัญญา คงจะดับแตกต่างจากหลวงพ่อกับใคร จะว่าผมนี่พร้อมที่จะเผชิญปัญหา พร้อมทั้งจะดับทุกข์ แต่ผมดับตัวอุปาทานคือว่าไม่ยึดมั่นถือมั่น มัน อาจจะดับคนละอย่าง คือความเข้าใจนี้ คือไม่ไปยึดมั่นในตัวในตน

ตอบ ท่านถามเรื่องรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แล้วไปตอบละอุปาทาน คำถามนั้นมันไปคน ละอย่าง

เรื่องอุปาทานนั้นเป็นเรื่องในวงปฏิจจสมุปบาท

ถาม. อันนี้ผมยกตัวอย่างดับทางโลกีย์ แบบโลกีย์ หลวงพ่อกำลังจะตอบขั้นสูง

ตอบ นั่นแหละ ก็ยอมรับซะมั่ง คือว่า ไปละอุปาทานนั้น

อุปาทานนั้นเขายังไม่ได้เต็มวงนะ ยังไม่ได้เต็มอุปาทานักขันธนะ จะบอกให้ ยังไม่ได้เต็ม วงปฏิจจสมุป บาทนั้นฟังขึ้นถึงอุปาทาน การยึดมั่นถือมั่น

เขายังมี **ภพ** อยู่ข้างหน้าอยู่ ยังมี **ชาติ** อยู่ข้างหน้าอยู่ ถ้าดับอุปาทาน ก็ถูกอยู่หรือถ้าดับได้จริงๆ นะ

(พระ) ก็ได้จริง ๆ ครับ ไม่ใช่ว่าจะมาโกหก.

(หลวงปู่) ถ้าดับได้จริงๆ ทำไม่ไม่ตอบว่า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นั้น ว่าอะไรดับก่อนดับ หลังล่ะ

ถาม. ผมก็อยากถามหลวงพ่อกับในฐานะที่หลวงพ่อกับมีประสบการณ์มากกว่าผม ไม่ใช่ว่าพูดแต่เรื่อง หลักขั้นสูง ๆ เช่นโสดา อรหันต์มรรคอะไรอย่างนี้ ผมก็อยากถามความเห็นของหลวงพ่อก่อน

ตอบ เอ้อ ก็ให้เข้าใจว่า ไมค์ ไทสัน เขาปล่อยหมัดออกไปแล้วพร้อมกันเลย

ไม่มีทีหลังกันนะ นั้น หลวงปู่จะสมมติให้ฟังนะ

เช่นชั้น ๕ เกิดขึ้น เอาเฉพาะทวารหนักเสียก่อน
เสียงเคาะ โป๊ก. เสียงกระทบหู หูก็เป็นรูปธรรมใช่ไหม เสียงก็เป็นรูปกระทบ เวทนาได้เสวยเสียง
สัญญาความจำ แล้วก็สังขารการปรุงแต่งนั้นเขาพร้อมว่าจะเป็นติเป็นชั่ว และวิญญาณรู้นั้น

คือโป๊กเดียวเป็นชั้น ๕

เกิดขึ้นก็พร้อม ดับไปเลยพร้อมกันเลย จะแยกมิได้

(พระ) พอเข้าใจแล้วครับหลวงพ่

(หลวงปู่) เอ้อ..ขออนุโมทนาถ้าเข้าใจ

ถาม เพราะว่าผมเคยเจออารมณ์นะหลวงพ่ ถ้าเขาดำเขาวัว นี่แหม เผซึญหน้าเลย ผมก็ไม่ได้ยึดมั่น
ถือมั่นอะไรเลย ผมก็ดับทุกข์ได้สบายจริงๆ เย็นด้วย

ทำยังไงกิเลส โทสะอะไรมันก็ไม่เกิดเลย

ตอบ แต่ว่าขาดหน่อยหนึ่งท่านนะ..ขาด

(พระ) ขาดอะไรครับ

(หลวงปู่) คือว่าขาดตรงที่ว่า มันยังไม่ได้ถึงที่ว่า ถึงที่สุดนั้นนา มันจะอาจจะกำเริบขึ้นอีกสักปีใดปีหนึ่ง
ก็ได้นะ

(พระ) ผมก็รักษาอารมณ์นี้มาตลอด ๑๙ ปีทำตลอดเลย

(หลวงปู่) เอ้อ..มันรักษาอยู่ตลอด เป็นนายทหารหรือว่าขุนพลที่จ้องปืนอยู่บนกำแพงนะนา หลวงปู่ก็
ยังให้ข้อคิดว่า เป็นระดับสังวรระวัง ระดับปัญญา

คือว่าขี้เกียจมันเมื่อย เตี้ยมันหลับ

ตัดหัวมันซะดีกว่าขุนพลผู้ก่อกบฏในแผ่นดินนั้นนะ ระดับนั้นคือว่าขึ้นไปเรื่อย หลวงปู่ไม่ได้โทษว่าไม่
ถูก

แต่สำหรับสำนักของหลวงปู่คือว่า อย่าพูดว่าถึงที่สุดแล้วนั้นนะ ถึงที่สุดด้วยปัญญา คือว่าเอาปัญญาไป
ละอย่างนั้น เอาปัญญาไปละอย่างนี้ คือว่าสำนักหลวงปู่จะพูดไม่ได้

สำนักอื่นๆ ก็เป็นเรื่องของสำนักอื่นๆ ซิ หลวงปู่หมายถึงขนาดนั้น

ก็ให้โอกาสหลวงปู่มั่ง ใครจะตอบมั่ง

๒๗. (หลวงปู่ถาม) สำหรับเจโตวิมุตติ และปัญญาวิมุตตินี้

อันไหน เป็นโลกีย์ อันไหนเป็นโลกุตระ

(พระปริวาสกรรม เบอร์ ๒๓)

ผมก็ขอภัยในคำตอบของผมด้วย จากการที่ผมศึกษา มา แล้วได้ฝึกจิตมา แล้วได้ความรู้มาจากหลวง
พ่ผม

คำสั่งสอนของหลวงพ่ผมท่านสอนเรื่องผัสสะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เรื่องผัสสะกระทบรูป ตาเห็นจิตรู้
ตาเห็นรูปนี้ในระหว่างที่ตากระทบรูปนี้เรียกว่าผัสสะ วิญญาณเป็นผู้รู้สึก หูได้ยินเสียง เสียงเป็นรูป ได้ยินเสียง
เป็นนาม จมูกได้กลิ่น กลิ่นเป็นรูป รู้กลิ่นเป็นนาม กายถูกเย็นร้อนอ่อนแข็ง เย็นร้อนอ่อนแข็งเป็นรูป ธรรมชาติ
ที่รู้เย็นร้อนอ่อนแข็งเป็นนาม ใจ อารมณ์ที่มากระทบเป็นรูป ความรู้สึกเป็นนาม

ทีนี้ผมจะกล่าวถึงคำถามที่หลวงพ่ว่าเจโตวิมุตติ กับปัญญาวิมุตติ เจโตวิมุตติความรู้สึกของผมนี้คือสมณะ
ใช้พลังจิตในการฝึกเพ่งกลีณ กลีณ ๔๐ กอง เช่นดิน น้ำ ไฟ ลม เป็นต้น เป็นการฝึกจิตให้ได้มานานก่อน แล้วจึง

ได้ค่อยยกสมณะนี้เป็นการฝึกเป็นวิปัสสนาอีกทีหนึ่ง อันนี้คือการคิดใคร่ครวญ ใช้ความคิดใคร่ครวญให้เห็นกฎของธรรมชาติที่ว่ามีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เรียกว่าอนิจจัง มีความทุกข์คงที่อยู่ในสภาพเดิมไม่ได้เรียกว่าทุกขัง และมีความแตกสลายดับไปในที่สุด หาความมีตัวตนไม่ได้คืออนัตตา ถูกไหมครับหลวงพ่

(หลวงปู่) ถูกซี..

(พระ) แค่นี้แหละครับ

(หลวงปู่) เอ้า..ก็ถามว่า เจโตวิมุตติ กับปัญญาวิมุตติ ฝ่ายไหนเป็นโลกีย์ ฝ่ายไหนเป็นโลกุตระ เพียงแค่นี้ไม่ต้องอธิบายมากหรอก

(พระ) ฝ่ายเป็นโลกีย์นี้ความรู้สึกของผมก็คือ เจโตวิมุตติ ครับ

(หลวงปู่) อันไหนเป็นโลกุตระ นี้?

(พระ) โลกุตระ นี่คือปัญญาวิมุตติครับ..

...หลุดพ้นด้วยปัญญาครับ

(หลวงปู่) หลุดพ้นด้วยปัญญา เรอะ

แล้วก็หลวงพ่ผมท่านสอนว่าวิปัสสนานี้มันเป็นผู้ที่ใจดำมาก มันเชื่อใครไม่ได้เลย มันเชื่อผัสสะของตัวเองที่มากกระทบ ไม่ว่าจะเป็นตาหูจมูกลิ้นกายกระทบ ให้เชื่อผัสสะตัวเอง อาจารย์สอนหรืออะไรสอนนี้เป็นแค่ข้อแนะนำ ส่วนผัสสะที่มากกระทบทั้งหมดทั้งหลายทั้งปวงนั้น ไม่ว่าจะเป็นรูปเสียงกลิ่นรสสัมผัสนี้ เราได้กระทบ ปีบ และได้สัมผัสปีบนี้ แล้วมันก็ดับไป

คือให้เอาปัจจุบันในขณะนั้นเป็นเครื่องเน้นครับ ไม่สนใจอดีต อนาคตครับ เรียกว่าวิปัสสนาครับ

ตอบ หลวงปู่ก็จะตอบเสียก่อน ก่อนที่จะตอบเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ

นี่แหละคำถามที่เขาจะเอาชนะหลวงปู่ คือว่าไปดับที่ผัสสะใช่ไหม ไปดับที่ผัสสะ แน่ใจหรือยังว่าดับที่ผัสสะ แน่ใจหรือยัง

คือว่าให้ข้อคิด นั่นแหละถามให้ติดให้คา แต่ก็อย่าถือหลวงปู่ หลวงปู่ให้ปัญญา

คือว่าสมมติสามเหล่าทัพ ท้าอากาศ ท้าเรือ ท้าบก เขาผจญรบกันแล้วตานี้ นี่เป็นผัสสะ แล้วท่านนั้นนะจะไปห้ามทัพหรือ

อย่าให้ผัสสะซี อย่าเพิ่งให้เขารบกัน

อย่างไหนพราหมณ์นั่น ขึ้นไปประกาศอยู่บนกำแพงนั่น เขาจะรบกัน

ห้ามเขารบกัน ท่านทั้งหลาย กษัตริย์ต่างหัวเมืองจงฟังเราก่อน อย่าเพิ่งรบกัน ห้ามรบ (ห้ามผัสสะ ถ้ารบแล้วมันเป็นผัสสะ) เดียวไหนพราหมณ์เข้าไปห้ามมันก็จะตายอีก เขาฟันกันก็จะถูกลูกหลงนะ

ผัสสะ เช่นเอาค้อน ขอลูกมีคนใดคนหนึ่งเอาค้อนมาตีหัว โปะ เราจะพยายามที่ว่า ปล่อยวางที่ผัสสะตรงเขามาตีนี้หรือ

(พระ) ท่านว่าผัสสะคือกระทบกัน ไม่ใช่เอาไม้มากระทบกันครับหลวงพ่

(หลวงปู่) เอ้า..สมมติ เป็นบุคลาธิษฐานให้ฟัง คือที่ดับนี้ คือธรรมทั้งสามบวกกันเข้าประชุมกันเข้าย่อมเป็นผัสสะ ตัววิญญาณ ตัวนามรูปคือตัวอารมณ์ และ สหายตนะนั้น มาประชุมกันแล้ว จึงเป็นผัสสะ คือมาสัมผัสกันแล้ว

คือว่าพุ่งตัด พุ่งตัดตัวอารมณ์นั่น ตั้งอยู่ในที่ว่าอุเบกขาสัมโพชฌงค์นั้น องค์พร้อมที่จะตรัสรู้ นั่น ฟังอย่างวางเฉย อย่าเพิ่งให้มันตีเกรียด ฟุ้งตัด ฟุ้งตัดอยู่ตรงนี้แหละ ถ้าใครดับละก็ตรงนี้ คือมีลึกลับอยู่ตรงนี้

นี่คือว่า ผัสสะกันแล้วนั่น หมายความว่า ถ้าเราคิดไปถึงอารมณ์นะ ถ้าเราคิดรักนั่น แปลว่าผัสสะแล้ว เอ้อ มันผัสสะแล้ว ทีนี้อย่าเพิ่งให้มันรัก อย่าเพิ่งให้มันชอบ ตัดชะก่อน ตัดชะก่อน นั่น คงจะเข้าใจ (นี่แหละที่เขาว่า จะบันลือสีหนาทแข่งกับหลวงปู่ในวงปริวาสกรรม)

เพราะว่าคำสอนคำนี้เป็นคำสอนของเจ้าคุณพุทธทาส ที่แต่งเป็นคำสอนออกมาเอ่ยชื่อก็ได้ คือว่าดับที่ ผัสสะ ระวัง ที่ว่าดับที่ผัสสะ

คือมีข้อเฉียบขาด

คือว่าเรามีความจงใจแล้วมันจึงเป็นผัสสะ เข้าใจไหม

มีความสนใจแล้วจึงเป็นผัสสะ

ถ้าเราไม่สนใจนั่นไม่เป็นผัสสะ นี่ เข้าใจไหม

(พระ) ครับ

(หลวงปู่) ทีนี้จะตอบให้ฟังว่า เจโตวิมุตติ กับปัญญาวิมุตติ ใครมั่งที่เห็นว่าปัญญาวิมุตติเป็นโลกุตตรธรรม ยกมือขึ้นมั่งซิ ท่านนั้นตอบกลับกัน คือว่าเจโตวิมุตติหลุดพ้นด้วยอำนาจของจิตที่ข่มไว้ เป็นโลกีย์อยู่ไม่ใช่ว่า ละเอียดทีจะเป็นโลกุตตรธรรม นี่มันกลับกัน นี่หลวงปู่ให้ความรู้ ปัญญาวิมุตติหลุดพ้นด้วยปัญญา เหมือนท่าน เบอร์หนึ่งว่าหลุดพ้นด้วยปัญญา ปัญญาพิจารณา คือว่าเห็นไปตามที่ว่่าเป้าหมายคลายกำหนดลงได้

เป็นโลกีย์ทั้งคู่ .. นาน

นี่ คือว่าให้แต่ข้อถูกต้อง

ปัญญาวิมุตติ หลุดพ้นด้วยอำนาจที่ว่่าเราเห็นด้วยปัญญาอันถูกต้องแล้ว แต่ว่ายังไม่ได้เป็นสมุจเฉท ปหาน สมุจเฉทปหานนั้น ต้องดับตัวนั้นหละ อย่างท่านเบอร์ไหนว่่า ก็นั่นแหละ ปัญญาตัวนี้เขายังเป็นชื่อของ มรรค ๘ อยู่ เป็นชื่อของสังขารชั้นร์ ยังไม่ได้ดับลง ถ้าดับถึงจุดนั้น จึงจะเป็นสมุจเฉทปหานขั้นสูงสุด ใน พระพุทธศาสนา อันนี้คงพอเข้าใจ

สำหรับญาณหยั่งรู้ ท่านก็สมมติเรียกนะ สมมติเรียกเป็นปัญญาเหมือนกัน คือว่าปัญญาญาณ ญาณ หยั่งรู้

เป็นโลกีย์ทั้งสองอย่าง คือว่าฝ่ายหนึ่งเพ่งกลืนไว้ คือว่าข่มจิต ข่มไว้ด้วยการเพ่งกลืนอย่างใดอย่างหนึ่ง เพ่งฉานไว้ ทีนี้ ปัญญา นั้น พิจารณาให้ถูกต้องตามแนวทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงสั่งสอน ว่า ให้เห็นการเป้าหมายคลายกำหนด หรือว่าเห็นการที่มันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ให้เห็นไปตามนั้น คือว่าปล่อยวางอุปาทานชั้นร์ ไม่ยึดมั่นถือมั่นชั่วขณะที่ว่่าเราพิจารณาอยู่ต่อเนื่อง

แต่ว่าควรจะปฏิบัติธรรมให้สูงยิ่งกว่านั้นจะรู้ได้เอง นี่คือว่่าจะถูกต้องได้เอง นี่ก็หวังว่่าคงจะเข้าใจ

แต่หลวงปู่จะกล่าวต่อไปอีกว่่า อยู่ในพระไตรปิฎกเขาก็ว่่าปัญญาวิมุตติเป็นโลกุตระธรรมนะ

แต่ถ้าถ้าเป็นปัญญาในโลกุตระธรรมนั้น ต้องเป็นญาณวิมุตติ หลุดพ้น

ถ้าแปลทับศัพท์ก็ว่่า หลุดพ้นจากปัญญาไปชะก่อน ว่่ามันเถอะ จึงจะเป็นโลกุตระธรรม ถ้าหลุดพ้นด้วย อำนาจของปัญญามันก็ยังไม่เป็นโลกุตระธรรม อันนี้ก็ขอให้เข้าใจ

นั่นแหละอย่างที่ท่านถามเมื่อกี้นี้ ก็บอกว่่าพระพุทธองค์นั้น ตรัสถามพระอานนท์ นะ

เธอพิจารณาเป็นมรรณานุสติ นั้น วันละกี่ครั้ง

พระอานนท์ก็ตอบว่่า(พระอานนท์เป็นพระโสดาบันอยู่นะ) ข้าพระพุทธองค์นี้พิจารณาในมรรณานุสติ นี้ถึงความตายนั้น นอกจากเวลานั้น นอกนั้นทำหมด

ที่นี้พระพุทธองค์ท่านก็บอกว่า

แต่เราตถาคตนั้น ได้นึกถึงความตายตลอดเวลา เวลาฉันพระองค์ก็นึกถึงความตาย คือพิจารณาเป็นมรณานุสติ ขนาดเป็นสัพพัญญูนะ

คือว่าการพิจารณาของสัพพัญญู หลวงพ่อไม่กล้าวิจัย เอาแต่สภาวะของพระอรียบุคคลก็แล้วกัน การพิจารณาเช่นนั้น เป็นเพียงแต่ว่า แวบ ฉายไฟฉายไปดูเท่านั้น สมมติ ฉายจิตไปดูเท่านั้น ใช้จิตไปดูที่ว่าตัวตนเองกับคนอื่นเท่านั้น หลักการพิจารณาเฉียบขาดมาก ไม่ได้พิจารณา ทีละอย่าง ทีละอย่าง อย่างเหมือนเราปฏิบัติ นะ อันนี้ก็คงพอจะเข้าใจ

นี่แหละไม่ผิดหรอก พระพุทธองค์นั้นตักเตือนสาวกของพระองค์ให้ทำเช่นนั้น แม้แต่เป็นพระอรหันต์แล้วก็ต้องทำ หมายความว่า จิตที่ชวนชวาย จิตที่พระอรหันต์นั้นทำ ที่จะทำให้อย่าง ๑ ขึ้นไปเพื่อสั่งสมจิตที่ทำ แล้วนั้นมีได้มี หมายความว่าเพื่อสั่งสมจิตให้เป็นเบื้องต้นต่อ ๆ ไปนั้นมีได้มี ทำแล้วก็แล้วไปเลย หวังว่าคงเข้าใจ เพื่ออยู่สุขในปัจจุบันเท่านั้น

อย่าลืมนะธาตุขันธ์นี้ไม่ใช่ของวิเศษวิโสอะไร เป็นแต่ธาตุเนื้อ ธาตุหนัง ธาตุผม ธาตุกระดูกเท่านั้น รวมกันเข้ามามันสมองเอ้เร่เอ้ร่ามันคิดเท่านั้น

นั่นแหละก็ขอให้เข้าใจว่า ให้ศึกษาเพื่อพระพุทธศาสนาของเรา

พระองค์สอนอย่างไร สาวกของพระองค์ก็ต้องสอนอย่างนั้น

คือว่าสอนอย่างไร พระองค์สอนอริยสัจสี่ได้

เมื่อ ละอุปาทานได้ เราก็ต้องสอนอริยสัจสี่ได้ พร้อมทั้งปฏิจจนสมุปปาตได้ พร้อมทั้งปฏิสัมภิทาญาณ หรือหมวดธรรมหมวดอื่น ๆ พระองค์ก็ตรัสไว้แล้วว่า

ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ธรรมวิเศษอันใดที่ยังไม่บังเกิดกับเธอนั้น ควรทำให้เกิดขึ้น เพื่อว่ามีเพื่อนบรรพชิต มาถามในภายหลัง จึงจะได้ไม่เก้อเขิน.

เพื่อว่ามีลูกศิษย์ลูกหามาถามเรื่องปฏิสัมภิทาญาณ เหล่านี้เป็นต้น หรืออริยสัจสี่บางบทบางตอน นิโรธ ธรรม หรือองค์ฌาน หรือว่าสุญญตาวินิโมกข์ เหล่านี้เป็นต้น เรียกว่าวิมุตติ, วินิโมกข์เหล่านี้เป็นต้น ก็ให้อธิบายได้ ทุกสูตรทุกตัวอักษรที่คนถามมา นี่จึงจะถูกต้องคือว่าต้องให้มีแบบมีแผน ถ้าพันทุกข์ได้เฉย ๆ คือว่าเหมือนต้นเสาต้นไม้พูดไม่ได้เลย เตี้ยมันจะเข้าข่ายว่าคนรู้ไม่บอก คนบอกไม่รู้ ของจริงนี่เป็นไม้ ของพูดได้ไม่ใช่ของจริง มันจะเข้าข่ายนะ มันจะเข้าข่ายไปเช่นนั้น แต่ว่าก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง คือว่าอาจจะเป็น อาจได้ อาจได้ เป็นปัจเจก เฉพาะคนนั้น อันนี้เป็นปัจเจกสาวก เป็นปัจเจกบุคคล แต่จะช่วยจรรโลงศาสนาของพระองค์ให้ยืนยาวไปนั้น ให้ถูกต้องไปนั้นมันจะยากไ้ตรงนี้แหละ หมายความว่าปัญญาไม่บังเกิดในอริยสัจเลย อันนี้หวังว่าคงจะเข้าใจ ถ้าจิตปล่อยวาง วางเปล่า ไม่เกิดกิเลสตัณหาหาคะได้ ก็เอาเฉพาะเป็นปัจเจกชะ แต่เป็นปัจเจกสาวกนะ ไม่ใช่ปัจเจกพุทธเจ้านะ ปัจเจกพุทธเจ้าท่านรู้อริยสัจ รู้ปฏิจจนสมุปปาตหมดเกลี้ยงนะ ทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ปัจเจกสาวกนี้จะไม่รู้อะไรเลยแหละ คือเป็นแบบพวกฤๅษีชีไพรนะนา แบบฤๅษีชีไพรเหล่านี้ ก็เหมือนชาวบ้านชาวเมืองธรรมดา อันนี้ก็แค่แต่บุคลาธิษฐานนะ ไม่ชี้ขาด อันนี้เพื่อให้กำลังใจ ไม่หักโหม คงจะเข้าใจ ให้กำลังใจให้ทำอย่าง ๑ ขึ้นไป ขออนุโมทนาสาธุการ ไม่ว่าใคร ๆ จะถามสิ่งใด ๆ ถึงจะถามหลวงปู่คล้าย ๆ จะให้หลวงปู่เกลียดหลวงปู่โกรธไม่มีทางเป็นไปได้ อันนี้ก็ขออนุโมทนาสาธุการที่ท่านถาม แล้วก็ขอให้บุญบารมีส่วนนี้ ถ้าท่านประสงค์จะปฏิบัติธรรมในสายที่ตรงที่ถูกขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า

หรือให้แล้วแต่จริตอินทรีย์ของแต่ละคนจะไปปฏิบัติในแนวไหนนั้นก็เป็สิทธิเป็นส่วนตัวของแต่ละคน

แต่หลวงปู่สาวกโลกอุดร เพื่อปกป้องพุทธคำสอน ได้อธิบายแต่สิ่งที่ถูกที่ต้อง วิสุทธิ ๗ ก็ยังไม่ได้ อธิบาย อธิบายแต่มาน ๙ และวิปัสสนาญาณ ๙ มีสองอย่างเท่านี้ วันหลังก็จะอธิบายวิสุทธิ ๗ ให้ฟัง จะเป็น เช่นไรนั้นก็แล้วแต่หลวงปู่จะอธิบาย แต่ห้ามเอามาสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เปรียบเทียบได้ขอให้เข้าใจ มอบให้ เป็นบารมีของแต่ละคนของแต่ละท่าน นำไปไตร่ตรองว่าสิ่งไหนถูก สิ่งไหนควร

แต่หลวงปู่สาวกโลกอุดรขอรับรองว่า ทุก ๆ คน ถ้าไม่ถึงจุดหมายปลายทางแล้วไซ้ไร ก็จะไม่รู้ว่าอะไร เป็นอะไรเลย มันถูกของหลวงปู่แล้ว จนถึงวาระสุดท้ายจึงปิดปากหลวงปู่เงียบไปเลย เงียบ เพราะว่าพระอมต ธรรมสภาวะได้บังเกิดกับหลวงปู่แล้ว ปิดปากเงียบไปเลย พูดอะไรไม่ออก นั่น จึงได้มาเผยแพร่ต่อพวกท่าน ทั้งหลาย จะรับหรือไม่รับ จะเชื่อหรือไม่เชื่อนั้น หลวงปู่มิได้เกลียด หลวงปู่มิได้โกรธ ให้เป็นบารมีของแต่ละ ท่าน ทุกท่านเทอญ.

ปูจณา – วิสัชสนาธรรม ๘

ถาม – ตอบ ปัญหา (ชุดที่ ๖) ตอบปัญหาของอชิตมาณพ

เส้นประสาทตรงนี้มันเป็นสหายตนะ เมื่อเส้นประสาทความหมุนเวียนจะให้เกิดความคิด มันหยุด หมุนเวียน มันหยุดทำงาน มันหยุดผลิต เครื่องยนต์กลไกมันหยุดผลิต ความคิดก็เกิดขึ้นมาไม่ได้ นี่ คือ ข่า หยุด กงกรรมตรงนี้เลย นั่น หยุด มันก็คิดไม่ได้ ก็พังให้มันหยุดตายตัวไปเลย นี่แหละกลมันอยู่ตรงนี้แหละ ให้จำ เอาไว้ หลวงพ่อพูดตรงไหนต้องจำเอา นั้น

๙. ถาม. ยังสงสัยอยู่เรื่องนามรูป กับ รูปนาม ตอนอชิตมาณพทูลถามพระพุทธเจ้าว่า

“ปัญญา กับ สติ และรูปนาม ดับลง ณ ที่ใด

นี่มันหมายความว่าอย่างไรครับ

ตอบ คำถามนี้มีประโยชน์มากทีเดียว เห็นไหม อย่างอชิตมาณพในโสฬสปัญหานี้ เป็นปัญหากระเดื่อง แผ่นดินทีเดียว ทั้ง ๑๖ มาณพนั้นไม่ใช่ไม่รู้พระพุทธศาสนานะ พระพุทธองค์ทรงส่งสาวกไปเผยแพร่กัน พวก เหล่านั้นก็คงจะได้เรียนปฏิจาสุมุปาท และอริยสัจสี่มาแล้วจากสำนักของสาวกที่ไปเที่ยวสั่งสอน ก็ไปศึกษาดู ที่นี้มันข้องใจก็เลยมาทูลถามต่อพระบรมศาสดา

ข้อที่หนึ่งที่อชิตมาณพทูลถาม นี้ เป็นปัญหาที่ว่า ไม่มีใครกล้าเอามาเทศน์ วิปัสสนูกิเลส ตัวญาณนี้ก็ ไม่มีใครกล้าเอามาเทศน์เลย มีปัญญาญาณอันแก่กล้า แหม..มีปัญญาแล้วจะมาเทศน์ทำไม คนปัญญาดีมันก็พัน ทุกข์ เขาว่า มันก็หมดเรื่อง

หารู้ไม่ว่าปัญญาเป็นเพียงความคิด

อชิตมาณพทูลถามว่า

สติกับปัญญา และนามรูปจะดับลง ณ ที่ใด

เห็นไหมคำถามนี้..

แหม..สมัยหลวงพ่อบุญบัตินั่งอยู่ หลวงพ่อไปอ่านๆ ดู ทิ้งไปเลย ไม่เอาหละคำถามแบบนี้ จะดับยังงี้ ดับปัญญากับสติ ..ดับนามรูปนะ ไม่ใช่รูปนาม (นามรูปกับรูปนามไม่เหมือนกัน)

ที่นี้รู้แล้ว

สติ กับปัญญา กับนามรูป มันก็คล้ายคลึงกัน

สติกับปัญญา ก็คือ ความคิด

คราวนี้จะบอกว่า ดับนามรูป ดับตรงไหน

คือว่า เมื่อมีวิชาในวงปฏิจจนสมุบพาท นะ จึงมีสังขาร เมื่อมีสังขารเป็นปัจจัยจึงมีวิญญาณ เมื่อมีวิญญาณเป็นปัจจัยจึงมีนามรูป พูดภาษาให้รู้ว่่า ก็เพราะงั้นมันจึงคิด ว่่ามันเออะ วิญญาณงั้นวิญญาณมันจึงคิด

ที่นี้ หมายถึงมนทวาร คิดไปหาอารมณ์ ที่นี้ มโนทวารนะหมายถึงคิดผลุดขึ้นเห็นอยู่ กรุงเทพฯ กรุงเทพฯ เห็นอะไรก็แล้วแต่ ตัวนั้นแหละเป็นรูป

สังขารตัวนี้จะแปลออกมาว่า ความใส่ใจ ความสนใจ ความดำริ ความจงใจ ความครุ่นคิด คือสังขาร ให้จำเอาไว้

ความดำริ ความจงใจ ความครุ่นคิด คือสังขาร ครุ่นคิดไปตามอารมณ์ นี้สังขารในปฏิจจนสมุบพาท ไม่ใช่ กายสังขาร มโนสังขาร หรือวจีสังขารอย่างเขาว่่านะ หมายถึงเอาสังขารในปฏิจจนสมุบพาทโดยตรง

เมื่อความจงใจ ความครุ่นคิด และความดำริ ทั้ง ๓ นี้แหละ มันไปติดมันไปผูกไปพันกับผู้บ่่าผู้สาว หรือวัตถุที่เราชอบ

วัตถุที่เราไปชอบมันแหละเป็นรูป

ทำไมถึงเป็นรูป ?..มันไม่ใช่วัตถุ !

ก็มันเป็นรูปอ้ตตาดัตตนของกิเลส ของอวิชชาพามีติดบอด

ถ้าเราเห็นว่ามันไม่มีตัวตน, มันไม่ได้เป็นอ้ตตาดัตตนอะไร เราจะไปบ่่าคิดถึงมันทำไม มันก็เป็นพระอรหันต์เท่านั้นเอง เป็นพระอริยบุคคลเท่านั้นเอง

นี่แหละคือความลึกลับของปฏิจจนสมุบพาท มาลึกลับอยู่ตรงนามรูป

..ที่นี้เขาแปลไม่ออก เขาเลยตีเป็นรูปนามเสียเลย ไม่ได้แปลว่านามรูป

นามเป็นกระแสให้เกิดก่อนนะ จึงได้เรียกว่านามรูป เป็นปัจจัยให้เกิดก่อน

นาม..คือความจงใจ ความดำริ ความครุ่นคิด..เกิดก่อน ไปผูกไปพันเอา ไปติดกับรูป เช่นรักสาวอย่างนี้ เคยพูดกันตั้งแต่เมื่อเดือนก่อนนั้น ก็ยังมีอ้อมมาพูดจากันอยู่ในความคิด นี้ มันจุ่มมันจี้กันอยู่ในนั้นแหละ นี่แหละ เป็นรูปพูดกัน อ้ตตาดัตตนมันพูดกัน มันหลงกล แท้จริงพระธรรมของพระองค์เป็นของลึกลับ เขาจึงแยกไม่ค่อยออก จึงแปลปฏิจจนสมุบพาทไม่ได้ มาติดตายอยู่ตรงนามรูป

หลวงพ่อลือคคว่่า เออ..จริงๆ มันเป็นรูป เป็นอ้ตตาดัตตน แล้วมันก็ปรุงแต่งด้วย เช่นยกตัวอย่างหลวงพ่อ เห็นหญิงสาวก็รักเขา ก็ไม่ได้สวยงามเท่าไรหรอก แต่งให้มันงามเข้าไปแล้วบัดนี้ ปรุงแต่งงามขึ้น งามขึ้น คือ

ปรุงแต่งให้มันเลอเลิศขึ้นไป ให้มันเที่ยง ให้มันเป็นอตฺตา ให้มันยั่งยืน ปรุงแต่งอันนั้นแหละเรียกว่าอตฺตา อตฺตา
ทางความคิด

ถ้าใครดับอตฺตาทางความคิดได้ตรงนี้ ก็เป็นพระอรหันต์เท่านั้นเอง
ฉะนั้น อาจารย์ต่าง ๆ มาถึงตรงนี้เขาเลยเอารูปนามมาอธิบาย เอาขั้นห้ามาอธิบาย
ในวงปฏิจฺจสมุปบาทนั้นขั้นห้ายังไม่บริบูรณ์ ยังไม่ได้สำเร็จ ยังไม่ได้เป็นอุปาทานักขันธโดยสมบูรณ์
แบบ

ชาติ..ห้วงที่สุดท้ายโน่น เขาจึงจะเป็นอุปาทานักขันธโดยตรง
ตอนนั้นยังไม่ได้อบวงเลย เป็นแต่วิถีกำลังเกิดแผ่สืบเดียว พุดแผ่สืบเดียวเป็นวงหนึ่งแล้ว จะทำอย่างไร
ได้ ถ้าไม่ใช่ปัญญาของพระอริยบุคคลชั้นพระอรหันต์ ปัญญาของพระอรหันต์ถึงจะทันมันได้

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านเข้าใจว่า

ปัญญา กับสติ กับนามรูป จะดับลงที่ใด

พระพุทธองค์ก็ทรงตรัสว่า “**ดูก่อนภควดี เมื่อวิญญานดับ นามรูปก็ย่อมดับ**”

เห็นไหม

เอ..สมัยก่อนหลวงพ่อก็อ่า วิญญานดับ มันจะดับยังไงวิญญาน

แท้จริงคือ วิญญานไม่ทำงาน ไม่ใช่ดับตายนะ

ไม่ทำงาน...มันก็ดับเท่านั้นเอง

ทีนี้หาอุบายเอาไม่ได้ มันซับซ้อนกันมาก

คือวิญญานไม่ทำงาน จิตไม่ทำงาน นามรูปก็ต้องดับ

คือว่าสังขารตัวนี้ไม่ได้ปล่อยนะ อธิบายปฏิจฺจสมุปบาทไม่ได้ปล่อย เช่นว่า มีอวิชาจึงมีสังขาร อวิชา
ก็ไม่ได้ปล่อยสังขาร บวกกันเลย อวิชา-สังขาร เมื่อมีสังขารจึงมีวิญญาน ทีนี้ก็มีเลย อวิชา-สังขาร-วิญญาน
เป็นตัวเดียวกัน บวกผนึกไปเรื่อย ทั้งสามบวกกัน สีนามรูป..บวกกันเข้าไปเรื่อย บวกเข้าไปบวกเข้าไป หมุนเข้า
ไป มีดบอดไปเลย ไม่ใช่อธิบายทีละตัว..ทีละตัว ก็ทิ้งไป..ทิ้งไปนะ มันบวกกันไปหมุนกันไปเลย

ทีนี้ เมื่อวิญญานไม่มีตัวมาปลุกนะ เปรียบเสมือนหนึ่งคนนอนหลับ ถ้าไม่มีคนมาปลุกก็เฉยอยู่นั้น
แหละนอนสบาย

ถ้า มีใครมาปลุก หมายความว่า กระแสความจงจิต จงใจ ความครุ่นคิดไปหาอารมณ์นี้มาปลุก ก็นอน
ไม่หลับละตานี้ ลุกขึ้นคิดเลย นั่น คือว่าสังขารมันเป็นตัวมาปลุก ปลุกให้วิญญานลุก ปลุกให้มีกำลังขึ้น

ฉะนั้น เมื่อวิญญานไม่มีกำลัง นามรูปก็เกิดเป็นนามรูปขึ้นมาไม่ได้ คือว่านามรูปตัวนี้หมายถึงว่า สิ่งที่เป็น
เป็นกิเลสนะ เรียกว่าคิดตามบ้านตามช่อง คิดเห็นต้นไม้ภูเขาเลากาไม่ได้จัดเป็นวงปฏิจฺจสมุปบาท อันนี้เป็น
ธรรมชาติของธาตุ ๆ ชั้น ๆ นี้ให้รู้ไว้

๑๐. ถาม ในขั้นห้าห้านะครับ รูป ๑ นาม ๔ เวทนา สัญญา วิญญาน เมื่อเกิดผัสสะ อันไหนเกิดขึ้นก่อน
ดับทีหลัง และดับลงเมื่อใด ?

ตอบ ถ้ามถึงขั้นห้า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาน นี้ คือว่าตามของจริง ท่านว่าเกิดพร้อมกัน
แต่มีวิถีก่อนหลังกันเรียกว่าไล่เลี่ยจนจะจับไม่ได้

ถาม. คือรูปเราจะไม่พุดถึง เพราะเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ แต่นาม ๔ นี้ เวทนา สัญญา วิญญาน นี้ ๓ ตัว

....

ตอบ เดี่ยวจะอธิบายให้ฟัง คือว่ารูปนี้ ทุกคนอย่างม่งไปตัวตนนะ ถ้ามนี้ต้องเข้าใจ หลวงพ่อจะตอบ เป็นปฏิจจสมุปบาทนะ ไม่ใช่ตอบลอย ๆ วกมาหาปฏิจจสมุปบาทเลย คือว่าหมายถึงสหายตนะ..นะ หมายถึง ถึงทวารทั้ง ๖ นี้ก็ได้ แต่จะม่งเอาประเด็นที่มโนทวาร รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ พระพุทธองค์ท่าน ตรัสสอนว่า

“เพราะอวิชชาจึงมีสังขาร เพราะสังขารจึงมีวิญญาณ เพราะวิญญาณจึงมีนามรูป เพราะนามรูปจึง มีสหายตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน”

ฉะนั้น การเกิดของปฏิจจสมุปบาท ตัวสังขารจึงเป็นตัวเกิดก่อน ตัวสังขารชั้นในชั้นห้าเกิดก่อน แต่ ไม่ใช่เกิดนานๆ แล้วอันอื่นถึงเกิด เกิดพร้อมพร้อมกันนั้นแหละ เหมือนคนทั้งห้าเดินพร้อมกันแต่ว่าเดินติดกันนั้น แหละ

คือว่าเปรียบเหมือนคนห้าคน เข้าเดิน..ปีบ..เดินพร้อมกันเลย แต่ว่าตัวสังขารนำหน้า สังขารแล้วก็ วิญญาณ แล้วก็ตัวนามรูป สหายตนะ ตัวผัสสะ เป็นตัวชนกระทบ แล้วก็จึงเกิดเวทนาไล่เลี่ยกันอยู่ในวิถึ เดียวกัน เกิดพร้อมกัน ดับพร้อมกัน นั้นแหละ แต่ตัวสัญญาความจำได้หมายรู้ก็อยู่ในนั้น นั้นแหละประกบกัน อยู่ในนั้นเลย ไล่เลี่ยกันอยู่ในนั้น ถึงที่สุดก็คือเวทนา เวทนาตัวนี้คือทรงตัวไว้ เมื่อมีเวทนาแล้วก็มีตัณหา อุปาทาน ภพชาติ ต่อไป

สำหรับรูปร่างกายภายนอกที่จะเกิดเป็นคนขึ้นมา

ก็รูปนั้นแหละเกิดก่อน เพราะว่าเกิดมาในท้องแม่

แล้วก็ตั้งสี่, ห้า, หกเดือนนอนแหละ ฐิติแห่งวิญญาณถึงจะรู้ ดิ้นตึกๆ ตึกๆ อยู่ในท้อง นั้น มันเป็นอย่าง นั้น อันนั้นไม่ใช่ปฏิจจสมุปบาท เป็นการเกิดเป็นคน เป็นตัวเป็นตนโดยธรรมชาติ

อันนี้เป็นการเกิดของกิเลส

ความจริงคนหนึ่งถาม นี้ อีกคนก็ได้ปัญญานะ

แต่ว่าหลวงพ่อบรรองว่า มันก็มีความก้งขาอยู่นั้นแหละ ถ้าเรายังไม่ถึง เหมือนอย่างพระเดชพระ คุณท่านว่านั้นแหละ เห็นเขากินข้าวเอร็ดอร่อยสักปานไหน มันก็ก้งขาอยู่ ไม่รู้ว่ามันอร่อยยังไง เพราะเรายัง ไม่กิน เราจะกินแทนกันไม่ได้ หมายความว่าเรากินเราก็อิมเอง

ฉะนั้น เขาว่านะ ศาสนาโยเร ทุกวันนี้ เขาว่าพระพุทธเจ้าของเราไปลักเอาดอกบัวของพระศรีอริย เมตไตรยมาตรัสรู้ ดุสิ จะไปลักความอิมของคนอื่นมาได้ยังไงกัน ถ้าบารมีของพระองค์ไม่เพียงพอ อันนี้เป็น นิทานปรัมปรา อย่าไปเชื่อเขา มีศาสนาใหม่เข้ามาชื่อโยเร จากประเทศญี่ปุ่น นั้น พูดเรื่อยเปื่อยไป

หลวงพ่อบอกเพิ่มนิดหน่อย วิธีฟังนี้ หลวงพ่อเกือบตายนะ จะกลายเป็นพระจักขุบาลให้ได้นะ มันมีนง ไปหมดนะ หัวสมองของหลวงพ่อนี้ที่ออกไปหมด ตลอดถึง ๕ ปีเต็ม คิดอะไรไม่ออกเลย ที่ออกไปหมด ประสาทมัน ดึงเครียดหรือยังก็ 모르 มันจำอะไรก็ไม่ได้ หลวงพ่อก็ก้งทำเอาถึงขนาดนั้นนะ อย่าไปกลัวถ้าเรามีบารมี เชื่อ พระธรรมของพระองค์ ที่เขาทำนั้น หลวงพ่อไปติดคำสอนของเว่ยหล่าง ฮวงโป ที่เจ้าคุณพุทธทาสแปลไว้ ติด ถึง ๓ ปี เจ้าคุณพุทธทาสท่านแปลว่า เว่ยหล่างพูดไว้ว่า

“บุคคลไม่ควรเพ่งสติเข้าไปจดจ่อดูความคิด เพราะความคิดเป็นของมีดมีมาแต่เดิมแล้ว มีแต่จะสร้าง อวิชชาขึ้นมาใหม่”

ดุสิ แสดงว่าพวกเว่ยหล่าง ฮวงโป ก็เคยเพ่งเหมือนกัน แต่ไม่กล้าตัดสินใจบุก ว่านั้น เพราะว่าเพ่งเข้าไป แล้วมันมีดมี มันทำให้ง ตื่อไปหมด ที่ไปหมดเลย แต่หลวงพ่อนี้มอบายถวายชีวิตแล้ว ฟุ้งเข้าไปเลย

ไม่เหมือนคนบางคนนะ สมทานว่า ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตกับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ในการปฏิบัติ พอครีမ်ฟ้าครีမ်ฝนจ๊อกแจ๊ก จ๊อกแจ๊ก หอบกลดกันแล้วตานี้ วิ่งเข้าศาลา ไม่ได้มอบจริงเสียแล้ว มันเป็นอย่างนั้นเสียส่วนมาก เราต้องเอาจริงๆ บุกจริงๆ

เห็นไหม อย่างหลวงพ่อกษेत्र(สุสานไตรลักษณ์ จังหวัดลำปาง) ท่านทำเอาถึงขนาดนั้น ท่านไม่ถึงมรรค ผล นิพพาน แต่ท่านก็ได้บารมี

หลวงพ่อกว่าไม่เกินนิสัยของคน หลวงพ่อกก็คนธรรมดา แต่หลวงพ่อกก็ไม่ได้อวดอ้างว่าตัวเองเป็นอะไร แต่หลวงพ่อรู้, อธิบายได้ เรียกว่าตัดกระแสมันได้

ถ้าสมมติว่า คิดเรื่องต่างๆ เมื่อก่อนนะ หลวงพ่อกเคยผ่านครอบครัว คิดที่โรมันเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ คิดทุกวันนี้ เอ๊ย..ไม่มาเลย

นี่ ถ้าจะเรียกตามภาษาบาลีว่า อุปาทิเสสนิพพานธาตุ คือ พระอรหันต์ท่านเดินไปเดินมา ออกจากอนุ ปาทิเสสนิพพานธาตุ ซึ่งเป็นชื่อของนิโรธสมบัติ อยู่ตามวัดวาอารามธรรมดานี้เอง เรียกว่าอุปาทิเสสนิพพาน ธาตุ มีมานานอ้อนๆ อยู่ในนั้นแล้ว

เปรียบเสมือนเต่ามันเดินเล่น พอมันเห็นศัตรูมันก็หดเข้าบ๊ีบเลย เอ้อ..ไม่เป็นไร เพราะท่านมีฌาน ประคบอ้อนๆ อยู่แล้ว นี่ หลวงพ่อกเปรียบเทียบให้ฟัง.

ปูจณา – วิถีฆราวาสธรรม ๙

สวโทยธรรมสถาน ต. วังสรรพรส อ. ชลุม จ.จันทบุรี

(ทำยคำเทศน์ พระโปฐิตะ) ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘

๑๑. ภาม หลวงพ่อกครับ คือปฏิบัติไปแล้วผมรู้สึกว่าร่ากายในส่วนคอขึ้นไปนี่ รู้สึกเกร็งครับ

ตอบ มันเกร็งรี มันเครียด หรืออะไร

..ผมก็ไม่รู้ครับ เมื่อก่อนนี่รู้สึกมันสั้นไปทั้งตัวนะครับ แล้วอาการสั้นก็หายไป แล้วก็เกร็งส่วนคองี้ ครับ..

ลพ. ปฏิบัติยังงี้

..กำหนดพุทโธนี่ก็เป็นเหมือนกันครับ

ลพ. พุทโธอยู่ปลายจมูกนี่ก็เป็นเหมือนกันรี

..ครับ.

ลพ. เตี่ยว ขอถามดูก่อนว่า พ่อแม่ของเราเป็นยังงี้ กรรมพันธุ์ทางพ่อแม่

..ก็ปรกติดีนี่ครับ

ลพ. ไม่มีเป็นโรคประสาทรี

..ไม่มีครับ.

ลพ. เอ้อ..ไม่มี พี่น้องท้องเดียวกันมีก็คน

..เจ็ดคนครับ

ลพ. มีเป็นโรคประสาทบ้าไปไหน

..ไม่มีครับ

ลพ. ไม่มี..อันนี้ไม่เป็นไร สำหรับเกร็งหรือตัวปวด นี้ ไม่ใช่เกร็งเฉยๆ นะ

มันไม่ใช่เกร็งเฉยๆ แต่หลวงพ่อก็ไม่ใส่ใจถึงอาการนั้นๆ คือว่าอาการเหล่านั้นมันน้อยกว่าความทุกข์ของเราที่กำลังต่อสู้กับอารมณ์ มันน้อยไป บางทีเหมือนอย่างหัวไหลจะขาด อะไรทำนองนี้

สำหรับส่วนประสาทมันสมองนี่นะ ถ้ากำหนดพุทธโธไม่ค้อยเป็นหรรษา มากำหนดตรงนี้(ตั้งจุมุกหัก) สำหรับส่วนประสาทมันสมองนี้มันทื่อไปหมด คิดอะไรไม่ค่อยออก มันทื่อไปหมด ไม่รู้อะไรเป็นอะไร หมายความว่า นั่นแหละ จึงมารู้ทีหลังว่าเขากำลังทำลาย ลูกศิษย์ของหลวงพ่อบางคนนั้นทำลายสัญญาได้เป็นเดือนๆ นะ แต่เขาก็หมดวาสนาบาร์มี ยังเสียดายอยู่อย่างนี้ก็มีด้วย เอ้อ..นึกเห็นวัดเห็นวาอะไรก็ไม่เห็น ก็บอกแล้ว..แนวสัญญานาสัญญายตนถาน นั่น เขากำลังจะดับ เขากำลังจะเปลื้องสัญญาและเวทนาลงแล้ว เมื่อถึงถานที่ ๙ นั่น ดับลงได้เลย

เห็นไหมท่านทั้งหลาย หลวงพ่อก็ไปเทศน์ที่ไหน..เทศน์ที่วัดพระเชตุพน เขาว่าไม่เคยเห็นพระกล้าหาญถึงขนาดนี้ แต่..เห็นไหม หลวงปู่เทศก์ เทศรังสี ไหลตายก็เพราะจ้วงจาบคำสอนของหลวงปู่ที่แหละ ไม่มีใครหรรษาสอนถึงสัญญาเวทิตนโรธ มีหลวงปู่คนเดียวในยุคปัจจุบัน แต่หลวงปู่เทศก์ เทศรังสี อ่านในหนังสือว่าสัญญาเวทิตนโรธนั้นเป็นโลกีย์ เอ้อ..หลวงพ่อก็บอกว่า หลวงปู่เทศก์คนนี้ระวัง ะวังให้ตี ะ จนอยู่ถ้าหากเป้งไม่ได้ กินไม่ได้นอนไม่หลับ มาอยู่ถ้าขาม ไหลตายอยู่ถ้าขาม ออย่าลิมนะ ออย่าลิม ไม่เข้าใครออกใครเสียด้วยนั้นถึงขนาดนั้น พระผู้ใหญ่แล้ว แต่ว่าทำไมจึงพูดเช่นนั้น เพราะว่าหนังสือยังลงกันมหาสมุทรของหลวงปู่มันกระจ่ายไปทั่วเขาเลยรู้ แต่เขาไม่ได้เอ่ยชื่อของหลวงปู่ เดียวนี้มีอยู่องค์หนึ่ง คุณสมภพที่เทศน์ดี ๆ นั้น สามารถกล่าวจ้วงจาบนิโรธธรรมว่าไม่ใช่ความดับ หลวงปู่จับได้ตอนไปเทศน์ใส่กัน หลวงปู่เลยโทรศัพท์ไปหาญาติพี่น้องว่า ให้ระวังพระองค์นี้ให้ตี ะ เขาเคยเป็นบาทหลวงมาก่อน แล้วก็จับได้ตอนหนึ่งว่า เขาจะไปเทศน์ให้พวกศาสนาคริสต์คาทอลิกฟัง ออย่าหวังเลย..ออย่าหวังเลย พวกคาทอลิกนี่ยิ่งแล้วใหญ่ ไม่ได้หรรษา ถ้าไม่ได้เหยี่ยวรดเศียรพระพุทธรูปเขาจะไม่ให้เข้าโบสถ์เขา ถึงขนาดนั้น มันมีไส้ศึกอยู่มากเดี๋ยวนี้ ยังมีไส้ศึกอยู่ในพระพุทธรูปศาสนาของเรา เป็นพระนี่ หลวงปู่ปกป้องพุทธคำสอน ก็ขอให้เข้าใจ

..คือว่า เกร็งคล้าย ๆ ตัวแข็งนะ ตรงนี้มันแข็งหมดใช่ไหม

..ส่วนคอครับหลวงพ่ ส่วนคอข้างบนนี้

ตอบ ถูกต้องที่สุด นี้ ตรงลำคอตรงนี้นะ พอไล่ความคิดนะ หลวงปู่ก็ไม่ว่า วิญญาณหรือจิตใจเขาเป็นตัวตนอยู่ข้างนอก เขาลอยวนไปวนมาพอเสียวล้าบตรงนี้นะ..คอตอ ออย่าลิมสิ ตรงนี้เขาเป็นอารมณ์ แล้วตัวสังขาร ตัวความคิด สังขารแปลว่าความคิด เขาก็จะมาเกาะด้วยกัน เอาออกไม่ได้ มันก็เกร็งอยู่ตรงนี้ละตั้งเดือน, สองเดือน หันหาเลย มันอยู่ตรงไหน ? หาใจเจ้าของนะ หาใจเจ้าของ หาอยู่อย่างนี้ ปฏิบัติธรรมแบบบ้า ว้างั้นเถอะ แพบ้า แต่ทำถูกต้อง ทำถูกต้องที่สุดเลย แต่ว่าเข้าใจผิดเฉยๆ นั่น คนปฏิบัติธรรมนั้น ส่วนมากนะ คือว่าต้องการความสบาย ก็ถูกต้องอยู่หรอก แต่วามันไม่ถูก การปฏิบัติธรรมวิธีนี้มันทุกข์มากนะ มันทุกข์มาก แล้วก็สู้กันอย่างแผลกลาญ สู้ไปสู้มาเกิดสนุกก็มีบางครั้ง ไม่ต้องตกใจ

ฉะนั้น ผู้ที่จะปฏิบัติธรรมจริง ๆ นั้น คณะลูกศิษย์ของหลวงปู่เอาขันธมาขอขมา ก็สอบประวัติดู ถ้าสมมติว่าคนนั้นมีกรรมพันธุ์นะ พ่อแม่เป็นบ้าหรือโรคประสาทสักหน่อย หลวงปู่ก็พอจะคุมได้ไม่ให้เกิดกว่านั้นอีก คือลดลง มีวิธีให้ทำอยู่

แต่ก่อนไปเข้าปริวาสกรรมที่ไหน บางคนก็ลุกขึ้นฟ้องขึ้นรำ เขาว่าจิตแตก ว่าจัน หลวงปู่ไม่รู้ เอ้อ..แตกก็แตก เขาว่าอย่างนั้น ไม่เคยเถียงใคร บางคนก็บอก(กูนี่แหละ)พระศรีอารียเมตไตรย..(อีกองค์หนึ่งก็บอกว่า) กูนี่แหละพญานาค ต่อยกันเลยพระเหล่านั้น เขาไปเข้าปริวาสฯ เขาว่าจิตแตก

ที่นี้หลวงปู่รู้แล้ว คือว่าความคิดของคนนี้ มันขึ้นสู่มันสมองนี้มันกระจายไม่ได้ คือว่าเส้นเอ็นมันตีบมันตัน ให้ไปนวดเอา แต่หลวงปู่ก็ไม่ได้นวดนะ คือว่าถ้าใครเป็นลูกขึ้นฟ้องรำก็ไม่เป็นไร เพียงมาตั้งเส้นตามลำคอเหล่านี้ เขาจะลงทันทีระบายไปได้ หายทันทีเลย

ถาม ผมขอถามหลวงปู่ การปฏิบัติธรรมของตนเอง ผมเคยศึกษาอยู่ที่สำนักสงฆ์ที่อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ผมอยู่สำนักสงฆ์ของหลวงปู่พื้น ท่านปีนี้ก็ ๓๐ กว่าพรรษาแล้ว ก็สอนเรื่องรูปนาม ผมจำคำสอนท่านได้ ที่ท่านบอกว่า..

มองข้างในหก เป็นความดับทุกข์

มองข้างนอกหก เป็นความเกิดทุกข์

มองข้างในหก ไม่เป็นศาสนาเนื่องอก

มองข้างนอกหก เป็นศาสนาเนื่องอก

มองข้างในหก เป็นพระอรียบุคคล

มองข้างนอกหก ไม่เป็นพระอรียบุคคล

มองข้างในหก เปรียบเหมือนต้นมะม่วง

มองข้างนอกหก เปรียบเหมือนต้นกาฝาก

เหตุฉะนี้ ผมก็จำที่ท่านสอนเรื่องผัสสะที่ว่า

ตาเห็น..จิตรู้, หูได้ยินเสียง..จิตรู้

ตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นเครื่องมือของจิต สังขารร่างกายเป็นเครื่องมือของจิต ขันธห้านี้

ผมก็มาปฏิบัติธรรมตามที่ผมได้เรียนรู้อา ก็นั่งสมาธิไป พิจารณาสุภะกรรมฐาน ระหว่างพิจารณาไป ผมก็สังเกตเห็นว่า คือ มองด้านในครับ นั่งไป นั่งไป ช่วงคอ, ช่วงหลังมันตึง ๆ ตัวมันตรงขึ้นเรื่อย ๆ ที่นี้มอง ๆ ไป มีความรู้สึกว่าเป็นมองด้วยตาใน..พิจารณารูปนั่ง ระหว่างพิจารณาไปมีความรู้สึกว่าเป็นตัวผมเบาขึ้น และก็ ผมพิจารณาไป รู้สึกว่ามองด้านในมันเป็นโครงกระดูกครับ เป็นรูปโครงกระดูก นั่งอยู่ภายใน..ในระหว่างที่เป็นรูปโครงกระดูกนั้น รู้สึกว่า ไอ้พวกกิเลสตัณหาราคะอะไรต่าง ๆ ที่เคยมีในจิตใจ ขณะนั้นมันก็ไม่ค่อยมี มันค่อยเบา ลงไป

อยากจะถามหลวงปู่ว่า

๑๒.ถาม ที่เห็นเป็นรูปโครงกระดูกนั่งอยู่ในกายเนื้อ นี่มันเป็นอย่างไรหรือครับ

ตอบ เออ..ก็พอจะจับเค้าเงื่อนได้

ลพ. มองข้างนอกเป็นนรก มองในอกเห็นธรรม นั่น อันนี้ท่านหมายถึงหัวใจด้านซ้าย

..ครับ..คืออายตนะภายในหก อายตนะภายนอกหก ครับ

ลพ. หลวงปู่เคยรู้ประวัติ เคยอ่านดูเหมือนกัน หลวงปู่พื้นอยู่นครสวรรค์ใช่ไหม อยู่เขาอะไรก็ไม่รู้.

..เขาฤๅษีเวฬุวัน ครับ

ลพ. ที่หลวงพ่อบุญสินเคยไปปฏิบัติตาม เป็นพระปฏิบัติปฏิบัติชอบองค์หนึ่ง

..เป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่พุทธทาส ครับ

ลพ. เอ้อ..เป็นลูกศิษย์หลวงพ่พุทธทาสด้วยเหรอ เอ้อ..ดี

ตอบ มองเห็นซากของตัวเองเป็นกระดูกนั้น เขาเป็นนิมิตนะ คือเป็นนิมิตได้ หมายความว่า บางองค์ขาขาดไปแขนหรือห้อยอยู่ขี้นั้นก็มี เขาก็เป็นนิมิต เป็นถึงขนาดนั้น หลวงพ่อก็เคยเป็น กำลังเดินบิณฑบาตอยู่ก็พุ่งขึ้นมาหาเจ้าของเป็นซากกระดูกเป็นซากโครงก็มี เห็นด้วยหลักตนะ คือว่าสร้างนิมิตขึ้นมา อันนี้ได้ ขอให้เข้าใจ

แต่ว่าการมองด้านในมองด้านนอกนั้น นี้ใช้ศัพท์เหมือนเจ้าคุณพุทธทาส คือว่ามอง ไม่กล้าหาญที่ว่า..เพ่ง คือว่าเพ่งนี้ไม่กล้า คือว่าไม่รู้จุดยังงี้ ไม่รู้จุด คือว่า จุดรวมของวิญญานหกอยู่ตรงไหน ไม่รู้จุดรวม

วิญญานทั้งห้าั้นเขาจะรวมเป็นวิญญานเดียว คือมโนวิญญาน วิญญานทั้งห้า อันนี้ขอให้เข้าใจทุกคนนะ

นั่นแหละ ทุกคนก็อยากจะถึง แต่ว่ามาติดชะ มาติดอยู่ที่ว่า आयตนะภายใน आयตนะภายนอก มาติดอยู่ตรงนี้แหละ เลยไปไหนไม่รอด

ทีนี้ถ้าอยากจะทำ ก็ไปลองดูทุกคนนะ ลองเพ่งดู มันออกมาจากตรงนี้ หลวงพ่ोजึงพูดว่าโคตรเพชรโคตรเหล็กไหล ถึงมันแข็งเหมือนโคตรเพชรโคตรเหล็กไหล แต่..ความคิดมันยิ่งกว่านั้น เมื่อมันคิดออกมาแล้วดึงกลับมาไม่ได้ มันถึงขนาดนั้น ถ้าใครเอาคืนมาได้ นั่นแหละ ท่านเรียกว่าเข้าสู่ทางแห่งอริยมรรคแล้ว จะดับลงได้เลย

นี่..เราคิดยินดีไปกับความคิด เพลิดเพลินไปกับความคิดตะพึดตะพือ สร้างวิมานในอากาศจนเคยชิน มันจึงเป็นอนุสัยจนที่ว่่านอนเนื่องในจิตสันดานของเรา กว่าจะห้า่นมันลงได้เราต้องใช้เวลา ไม่เหมือนครั้งพุทธกาลนะ อย่างหลวงพ่อบอกว่าพระสารีบุตร เห็นไหม ท่านพุ่งเข้ามาที่เดียวได้เป็นพระโสดาบัน

พระพาหิยะก็พุ่งเข้ามาที่เดียวได้เป็นพระอรหันต์เลย ก็กึ่ นี้มีหลายจังหวะ

วิธีปฏิบัติแนวนี้ คือวิธีที่จะตัดกระแส-ทิ้งปัญญา-ทิ้งวิปัสสนา

การปฏิบัติธรรมนั้นก็มีหลายระดับนะ ที่เขากล่าวไว้มีเพียงสองระดับเท่านั้น คือ สมถกรรมฐาน, วิปัสสนากรรมฐาน

แล้วตัวการขาดสันตติละ เขาไม่ได้กล่าว นั้น ตรงนิโรธธรรม

และวิมุตติธรรม-วิมุตติรส อยู่ตรงไหน ก็ยังไม่ได้กล่าว

มีถึงห้าระดับโน้น ถึงจะไปถึงจุดนั้นได้ อันนี้ก็ขอให้เข้าใจ

ถ้าเราพยายามจริงๆ นะ ไม่สุดวิสัย หลวงพ่อบอกว่าไม่สุดวิสัย เพราะว่า ที่คนทำไม่ถึง คือเหยียบเรือสองแคม หมายความว่าถึงก็ข้างไม่ถึงก็ข้างอยู่อย่างนั้นแหละ คือไม่ห้า่น อย่าลืมนะกิเลสตัณหาที่มีมันเผาจนจนวาระสุดท้ายนะ จนวาระสุดท้ายจะมาถึง มันถึงขนาดนั้นแหละ จึงเอาลงได้ มันก็เหน็ดเหนื่อยเป็นธรรมดา

ที่เขาอธิบายไว้นั้น หลวงพ่อก็บอกว่า เห็นไหม มีในเทพว่า กาย เวทนา จิต ธรรม นั้น พิจารณาส่วนใดส่วนหนึ่งก็ถึงมรรคผลนิพพานได้ นั้น เห็นไหม กาย เวทนา จิต ธรรม นั้น

คือ ธัมมานุปัสสนา นั้น (หลวงพ่อบอกยังไม่ได้บอกในม้วนนี้ ต่อไปจึงจะบอก เพื่อจะได้อัดลงเป็นเทป)ให้ตั้งลงเป็นจุดปลายเข็มอยู่ตรงตั้งจุมุกหัก..นี่ มหาสติปัฏฐานสูตร

แต่เรากล้ามาข้างนอก คล้าเปลือกมันไปหมด ทุกสิ่งทุกอย่างมันเลยมารวมอยู่ตรงนี้ เอาตรงเป็นจุด
ปลายเข็ม ตัด ๓ ตอนทิ้ง เห็นไหม ธัมมานุปัสสนา นั้น รวมยอดทั้งกาย เวทนา จิต ธรรม รวมอยู่ตรงนั้นเลย จึง
เรียกว่าธัมมานุปัสสนา รวม ๓ ตอนแต่เป็นตอนเดียว ตอนธัมมานุปัสสนา นั้นคนไม่รู้ ก็มีชั้นห้าอยู่ในนั้นด้วย
มีพร้อมหมด อายุคณะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ มีอยู่ในนั้น นี้ก็ขอให้เข้าใจ

ปูจนา – วิถีชนาธรรม ๑๐

ถาม-ตอบปัญหา ๒๐ เทปหมายเลข ๓๐๐ (๒๗ เม.ย.๓๗)

วัดป่าอู่ทุมพร บ้านนาม่วงท่า อ. เรณูนคร จ. นครพนม

๑๓. ถาม ขอกราบเรียนถามพระเดชพระคุณหลวงพ่อกว่า การตั้งใจกำหนด กับการเพ่ง มันเหมือนกัน
หรือต่างกันครับ

ลพ. คำถามสั้น ๆ นะ

ก่อนอื่นหลวงพ่อกก็จะตอบว่าที่ท่านมหาฯ ว่าคนถามคือคนไม่รู้ คนไม่ถามก็คือผู้ไม่รู้ อันนี้หลวงพ่อก็รู้
แก็ใจอยู่ บางคนไม่กล้าถามนั้นกลัวว่าจะปล่อยไถ่ยังงเลยไม่กล้าถาม ก็ถามมาเถอะไม่เป็นไร ถามเพื่อ
ประโยชน์ตนเองและประโยชน์คนอื่นด้วย บางที่ท่านรู้แล้วก็ถามเพื่อผู้อื่นด้วย

การเพ่งกับการกำหนดนั้น เหมือนกันหรือต่างกัน

ตอบ การกำหนดนั้น ความจริงก็คือเพ่งนั้นแหละ ทีนี้ เรียกว่ากำหนดอยู่ที่เดียวก็ได้ การกำหนดนั้น
หมายความว่า อาจจะมีการบริกรรมด้วยอะไรทำนองนั้นะ มันจึงผิดกัน

คือว่าการเพ่งนี้ไม่มีการบริกรรม

เรียกว่ากำหนดรู้ หรือว่ากำหนดเฉย ๆ อันนี้ก็ได้ ไม่ผิด

แต่..กำหนดอยู่ที่เดียวที่ตรงตั้งจุมุกหัก อันนี้ก็ไม่ผิด

ถ้าใครยังทำไม่เป็นไม่ถนัดนะ เพื่อให้จิตสังเวทก่อน ว่าพุทโธก็ได้ แต่..พุทโธอยู่ตรงตั้งจุมุกหัก อันนี้ก็ไม่

ผิด

เมื่อจะถึงวาระจริง ๆ นั้น มันจะมีจุดหนึ่งหรือก ที่ว่า..

คืออย่างคุณปรีชาท่านว่า คนปฏิบัตินี้เกิดวิตกวิจารณ์

นั่น..ใช่ คือว่ามีความลังเลสงสัย เมื่อเพิ่งเข้าไปเกิดวิตกวิจารณ์อยู่ที่ลิ้น นั่นนะมันนึกพูดอยู่ที่ลิ้น ก็ให้สายสติลงมาตรึงนี้เลย เมื่อจิตละเอียดขึ้นท่านจะเห็นตอนนั้น ฉะนั้น หลวงพ่อจึงให้กลัดลิ้นขึ้นไว้บนเพดานเสมอไปอย่าให้มันวิตกวิจารณ์ว่าผิดหรือถูก อะไรทำนองนี้, อะไรเป็นรูปเป็นนามอย่าไปคำนึง.

ก็ถูกต้องเหมือนอย่างอาจารย์มหาฯ ว่า

กำหนดก็ได้ คือว่ากำหนดอยู่ที่เดียวนะ ที่สุดท้ายที่ตรงตั้งจุมูกหัก อย่าให้มันวอกแวกไปทางอื่น ก็ใช้ได้เหมือนกัน..ถูกเหมือนกัน แต่ถึงเรียกอย่างไรก็ขอให้ทำอยู่ที่เดียวนั้น เป็นอันใช้ได้

ถ้ามันสายไปสายมาอยู่ถูกนัยน์ตาตาด้านใดด้านหนึ่งนั้นก็ไม่ได้ เพราะวิธีทำของหลวงพ่อยู่ในหนังสือหยั่งลงกันมหาสมุทร ก็ว่าเพิ่งเข้ากระบอกนัยน์ตาทั้งสองข้าง อันนี้ไม่ได้

๑๔. ภาษ สำหรับการเพ่งนั้นก็เพื่อจะทำลายจุดของความคิดอันเป็นบ่อเกิดแห่งกิเลสตัณหา หรือว่าบ่อเกิดแห่งความทุกข์

ก่อนที่หลวงพ่จะเพ่งหรือว่าจนพบจุดเกิดของความคิด หรือว่าทำลายจุดของความคิดได้นั้น ความคิดของหลวงพ่เป็นอย่างไร

และก็..หลังจากที่หลวงพ่เพ่งพบจุดเกิดของความคิดได้แล้ว ความคิดของหลวงพ่เป็นอย่างไรครับ

ตอบ ความจริงก็อยู่ในม้วนเมื่อก็แหละ คือว่าความคิดของหลวงพ่ก่อนเพ่งนั้น ไม่ได้เพ่งอยากให้เห็นมันดับนะ คือว่าเพ่งหาใจ คนโง่..นั่น คือว่าหลวงพ่อยากจะทำใจอย่างเดียว ไม่อยากเพ่งให้เห็นมันดับนะ หลวงพ่ลืมหุ่กข์ สมุทฺย นิโรธ มรรค จะจี๊หาใจอย่างเดียว (ไม่เหมือนหลวงพ่สอนลูกศิษย์ลูกหานะ) คือว่าตัวหลวงพ่เองนี่เพ่งหาใจอย่างเดียว ในชาตินี้ถ้าไม่เห็นจะไม่ยอม ดีเหมือนกันสมมา อรหัง เขาวามีใจตบออกมา หลวงพ่จี๊หาใจจี๊ จี๊ให้มันเห็นคำตอบว่า..มันจะตอบอะไรออกมา ทางไปสู่แห่งโสดา สกทา อนาคามี อรหันต์ จะเป็นอย่างไร ! จี๊หาใจ บางทีมันมาซ่อนอยู่ตรงนี้ใจ ถ้าจับตรงไหนแว็บเดียวนะ เมื่อจิตละเอียดมันจะไปเกาะอยู่ตรงนั้น เกาะออกไม่ได้ มาอยู่คอต่อนี้ เพ่งจนทะเลลูมานี้ มันมาอยู่ตรงนี้เดือนสองเดือนแทบล้มประดาตาย ออกไม่ได้ เกาะอยู่ตรงนี้ เกาะอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ ตามหน้าอกก็มี แพล็บเดียวมาเกาะอยู่ที่หน้าอก..ตาย..ขึ้นไม่ได้ หลวงพ่เลยว่่า ฟังดี ๆ นะ ฟัง ถ้าใครสนใจฟังนะ

ฟังคำนี้ให้ดี ๆ ฟังคำที่ว่า..

ไม่ ย อ ม ส ว า ว เ ช้ า

นั่น ไม่ยอมสาวเข้ามานะ เมื่อมันคิดออกมาจากตั้งจุมูกหักแล้วมาถึงหน้าอกนี้ ทำไมไม่สาวจากหน้าอกนี้ สาวเข้ามาหาความคิด มันจะเกิดอยู่ตรงไหน นี้ เราต้องสาวเข้ามา

ทีนี้มันสาวมาไม่ได้ เมื่อมันมาปักอยู่หน้าอก เราก็เลยเข้าใจว่ามันผัสสะอยู่ตรงนี้, แท้ที่จริงตัวนี้เป็นอารมณ์ของจิต เราสาวเข้ามาไม่ได้

หลวงพ่ใช้วิธีสาวนะ เรากี่สาวเข้ามา

สมมติว่าเราคิดไปหาถึงกระตักใบนี้ หลวงพ่ต้องสาวว่า มันออกมาจากตรงไหนความคิดไปเกาะตรงนั้น สาวเข้ามาตรงนี้ ถ้าความคิดของหลวงพ่มาเกาะหน้าอก หลวงพ่จะสาวจากหน้าอกขึ้นมาตรงนี้ สาวอยู่เช่นนั้นแหละ ถึงห้าปีกับอีกหนึ่งเดือน หลวงพ่จึงรู้ว่ามันออกมาหากินแล้วนั้นนะ เราสาวขึ้นมาไม่ได้ ขนาดมาเกาะอยู่ตรงปลายจุมูกนี้ แพล็บเดียว ยุงมากัดหรืออะไรไม่รู้ตอนนั้นนะ ความคิดปรุงแต่งมาเกาะอยู่ตรงปลายจุมูกออกไม่ได้ ตาย..ทำไง จะหมดปัญญาอยู่แล้วนะ

เรียกว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแต่เป็นอารมณ์ของจิต หลวงพ่อยังว่า

เมื่อสาวเข้ามาได้นั้น หนเดียวเท่านั้นเอง ถึงหนเดียว จบกิจหนเดียวเลย ไม่ต้องพูดอีกต่อ หมดที่จะพูด หมดคำตอบคำถามอยู่ในนั้นเลย

นี่แหละหลวงพ่อบอกว่า ใช้วิธีสาวไปหาเหตุ

ทุกข์มันมาจากไหน...มันต้องมาจากเหตุ

(กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา เป็นส่วนผลของเหตุอีกส่วนหนึ่ง, และกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา มันเกิดมาจากอะไร ..ถ้ามันไม่เกิดจากใจ)

ต้องสาวหาใจอย่างเดียว

ฉะนั้น วิธีปฏิบัติของหลวงพ่อบอกสาวหาใจ ไม่ต้องหอรอกกิเลสตัณหา..ไม่ต้อง เอาไว้ยังงั้นก่อนว่างั้นเถอะ มันมีอยู่กิเลสเผลาอย่างหนัก นั่น..พอเห็นต้นสังสารวัฏ ตัดมันลงได้แล้ว ตัวกิเลสตัวอะไรก็ไม่รู้มันไปตรงไหน อย่างที่ท่านถาม นี่คือความคิดระหว่างปฏิบัตินะ.

ที่นี้ ระหว่างปฏิบัติผ่านพ้นไป เมื่อเกิดวิชชาญาณหยั่งรู้ปฏิจักษุสัมปทาเรียบร้อยแล้ว คิดพอประคอง ธาตุประคองชั้น

ความจริงหลวงพ่อบอกว่า หลวงพ่อบอก หลวงพ่อพูดตรง ๆ ว่าขึ้นได้แค่ ๖ ชั่วโมง คือว่านั่งไม่คิด ๖ ชั่วโมง แต่ว่าหลังจากออกนั้น ก็คิดธรรมดาไม่เป็นกิเลสใหญ่โพนหันต์เหมือนแต่ก่อน เช่น หลวงพ่อก็คิดไปหาลูกหาเมีย พูดตรง ๆ คิดไปหาเรื่องไปเสพกามก็คิดไปเห็นอยู่เดี๋ยวนี้..แต่มันทำไม่ไม่มีปฏิภิกขัยขึ้นเหมือนแต่ก่อน แต่ก่อนคิดไม่ได้นะ คิดไปเห็นเครื่องเพศของผู้หญิง ขอรภัย ไม่ได้..หุ้อ้อตาลาย ตรงนี้หลวงพ่อบอกว่า เออ..มันอยู่ตรงนี้เอง นี่แหละเพราะว่าเราดับต้นตอมันลงได้ นี่แหละความคิดหลังจากปฏิบัติ (จบกิจพรหมจรรย์) ผ่านไปแล้ว

จึงเป็นประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติที่นี้ ถ้าใครอยากได้ของวิเศษนี้ก็ทำเอา หลวงพ่อบอกก็บอกว่า นอนอยู่กุฏิ เอ..ถ้าชาวโลกชาวพุทธทำได้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านและพระพุทธศาสนาด้วย มันก็เป็นสุขที่ว่ามันไม่คิดไปหาเอานะ บางองค์บางท่านก็พูดอยู่ หลวงพ่อก็ไม่ได้ตำหนิติเตียน หลวงพ่อบอกว่า ทำไม่หลวงพ่อบอกไม่ได้ตำหนิติเตียน วิสัยของพวกท่านทั้งหลายก็คงนานาจิตตัง เช่นบางคนก็ว่าเป็นไปไม่ได้ บางคนก็ว่าเป็นไปได้ บางคนก็ว่ามันจะบาปตาย บาปตรงไหน ? ทำไม่หลวงพ่อบอกจะไม่รู้ หลวงพ่อบอกไม่พูดเฉย ๆ คือว่าการวิจารณ์หลวงพ่อบอกไม่เป็นไร วิจารณ์แล้วทำด้วยจึงจะเป็นประโยชน์ อย่าว่าหลวงพ่อบอกไม่รู้ หลวงพ่อบอกรู้หมด (แต่ว่า)ทำด้วยไม่เป็นไร

ขนาดหลวงพ่อบอกจ้วงจาบพระบรมศาสดา แต่หลวงพ่อบอกก็ทำด้วย คำตอบอยู่ตรงนั้นแหละจะเห็นเอง.

นี่ก็หวังว่าเข้าใจ ตอนพ้นจากปฏิบัติไปแล้ว ความคิดนะ คือว่าคิดไม่มีน้ำหนัก เห็นสาวสวย ๆ ก็เหมือนกับเห็นต้นไม้ภูเขาเลากา คิดธรรมดาพอประคองธาตุประคองชั้น ก็เป็นปรมาณูนะ..ปรมาณูภาพสะท้อนของปรมาณู แต่ก่อนมันมีอานุภาพไปด้านกิเลส

นี่หลวงพ่อบอกให้ข้อคิดนะ ไม่ใช่ข้อคิดละ จริง ๆ นี่แหละ

อย่าให้พลังปรมาณูถือตัวขึ้นมา

เช่นลมหัวกุด หรือลมบ้าหมูนั่น มันกำลังก่อตัวหมุน ๆ ขึ้นมา ถ้าไม่เต็มอานุภาพของมัน มันไม่หยุดนะ เปรี้ยงชนสังกะสีโน่น

เงาของปรมาณู ภาพสะท้อนของปรมาณูเหมือนกัน ถ้ามันก่อตัวเรื่องราคาจะขึ้นมานั้น อย่าพยายามให้มันก่อ ถ้าก่อแล้วถ้ามันไม่จบละมันไม่ยอมลงเป็นแน่แท้ ลองดูก็ได้ถ้าไม่เชื่อหลวงพ่อบอก เอาจนหุ้อ้อตาลายโน่น

แหละความคิดนี้มันจึงจะหยุด คือว่ามีพลังขึ้นมาแล้ว ถ้าเราก่อเรื่องโกรธขึ้นมา มันก็เอาอยู่นั่นแหละ นี่ก็อย่าให้มันก่อตัวพลังปรมาณูตัวนี้ ธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม นี่เขาเป็นได้ทุกอย่าง นั่น อันนี้ก็ขอให้ข้อคิด

ถาม ยังมีคิดอยู่หรือครับหลวงพ่

ตอบ คิดอยู่

ถาม แล้วคิดเกี่ยวกับเรื่องกามหรือเปล่าครับ ยังมีไหมเรื่องเหล่านี้ หลังจากทำลายแล้ว

ตอบ เออ..นั่นแหละเป็นปัญหาที่มีประโยชน์มาก

แต่ก่อน กามก็สมมติเรียกนะ ที่นี้หลวงพ่อยังว่า ผู้หญิงยิงเรือ หรือว่าคู่ครองของหลวงพ่อนั้นเขาเป็นบันไดแก้วเป็นบันไดทองให้หลวงพ่อดำผ่านก็ยงว่า ถ้าจะไปคิดเรื่องเพศเหมือนก่อนมันก็ไม่เป็นกาม เหมือนกับคิดไปถูกต้นไม้ภูเขาเลากา จะเอาอะไรไปเสพอีก (แต่หลวงพ่ไม่ได้สมมติตัวเองเป็นพระอรหันต์คนละ)

พระอรหันต์คนไม่ว่าปางไหน ท่านก็รู้ว่าการประกอบเข้าหากันซึ่งสรีระยนต์ส่วนนี้แต่ละชิ้นแต่ละอันนั้น เหมือนรถนั้น ท่านก็รู้ เป็นสมมติเท่านั้น ห้ามสมมติบัญญัติไปได้ จะสมมติเรียกว่าคนว่าสัตว์อะไรก็ได้ ฉะนั้นจึงไม่บังเกิดเรียกว่าเป็นอะไร แต่ก็มีสุขมีทุกข์ มีความพอใจไม่พอใจอยู่ อันนี้หลวงพ่อก็ยอมรับว่ามีอยู่ แต่เค้าเงื่อนของมันนั้นนะ ต้นสังสารวัฏ คือว่ารากเหง้าของมันตัดขาดกระเด็น ฉะนั้นจะสังเกตเห็นได้ว่า มันก็มีรำคาญเหมือนกันนะบางที คือว่าตัวรำคาญตัวนี้ไม่ใช่โกรธนะ นั่นแหละพระอรหันต์ท่านจึงปลีกออกห่าง ไปนั่งเสวยวิมุตติดับความคิดชั่วขณะนั้น ก็ให้เข้าใจ

ถาม แล้วทำไมมันยังคิดอยู่ครับหลวงพ่ ถ้าทำลายแล้ว

ตอบ มันสองอย่าง คือว่าอย่างหนึ่งไม่คิด ตอนเข้าสมาบัติมันเรียกว่า อนุภาทิเสสนิพพานธาตุ หรือ นิโรธธรรม นะ

แต่ว่าตอนถอนออกมานั้น มันไม่ได้คิดเรื่อยเปื่อยไปตะพึดตะพืออะ คล้าย ๆ ที่ว่า จะคิดก็ใช่ไม่คิดก็ใช่ ไม่ก่อตัวเอาอะไรเลย

ถาม แล้วมันไม่ละเรื่องเหล่านี้ไปเลยหรือครับหลวงพ่ ทำไมมันจึงหวนมาคิดอยู่ครับ

ลพ. อ้อ..เรื่องกามนั้นหรือ

(ผู้ถาม) ครับ ครับ

ตอบ เหวย..หลวงพ่อก็ยังบอกว่าไม่มีปฏิริยาไ้อ์เรื่องนั้น

ถาม แต่ว่าความคิดยังมีอยู่ใช่ไหมครับ

ตอบ ไม่ได้คิดไปหา สมมติว่า สมมติคิดไปนะ

ถาม หรือว่าความคิดมีอยู่ แต่ว่าความคิดเรื่องกามไม่มีใช่ไหมครับ

ตอบ ไม่มี คือว่าผ่านสมมติบัญญัติไป คือว่ากามมันออกจากความคิด เมื่อคิดมาทีหลังนี้คือว่า หลวงพ่อยังสังเกตอยู่ว่า ก็ไม่ได้สังเกตหรอก ความคิดไปหากามโลกโกรธหลง อย่างได้รับความกระทบกระเทือนเห็นขาขาว ๆ อะไรทำนองนี้ มันก็ไม่มีปฏิริยา ก็มองไปธรรมดาเท่านั้น

ถาม เท่าที่กระผมได้ผ่านการปฏิบัติมานะครับ ก่อนที่จะเกิดความคิดนี้มันมีสภาวะอยู่ ถ้าเกิดว่าจับสภาวะนั้นมันตัดความคิดไปได้ มันไม่มีการตรึกขึ้นมาะครับ ความตรึกนั้นมันหายไป ความคิดที่มันเริ่มจะตรึกขึ้นมา นั้น เมื่อจับสภาวะตัวนี้แล้วนี้ ความคิดมันดับไปเลยนะครับ อันนี้มันเป็นเพราะอะไรครับ

ตอบ นั่นแหละคือว่า นักปฏิบัติทุกคนนะ หมายความว่าเราปฏิบัติแก่กล้าขึ้นมา เรากำหนดรู้..มันก็ดับไป นั่นแหละเห็นการดับแล้ว ภังคานุปัสสนาญาณ นั่นแหละ

ถาม ทีนี้ผมอยากทราบฐานนะครับ การตัดความคิดในสมาบัติที่พระเดชพระคุณได้ปฏิบัติได้ พระเดชพระคุณใช้วิธีกำหนด หรือการเพ่งให้มันดับลงไปครับ (...แต่วิธีของกระผมใช้การกำหนดเอานะครับ)

ตอบ เพ่งอย่างเดียว คือว่าเพ่งจี้เข้าไปตรงนี้

ถาม ไปเพ่งที่ไหนครับ

ตอบ เพ่งตรงตั้งจุมูกหักนั้นแหละ ตรงกระบอกนัยน์ตานี้แหละ..แต่ว่าสติเพ่งนะ คือว่าทำความเข้าใจก็ได้

หลวงพ่จะพูดอีกว่า อย่าลืมนะว่า ความจริงแล้ว จิตหรือใจหรือความคิดเขาอยู่ในนี้หมด ทำไมมันออกไปได้ เพราะนี่แหละคืออภิญญาของสติเขาทศนิยม หลวงพ่อยังสงสัยคล้าย ๆ ว่า มีสติอันหนึ่งใช่ไหม พุ่งเข้ามาตรงนี้ แท้ที่จริงเป็นอภิญญาภาพสะท้อนทศนิยมออกไป เป็นกำลังภาพสะท้อนของกำลังปรมาณูสะท้อนผ่านออกไป...พุ่งเข้ามา ถ้าถูกจุดละครั้งเดียว

ที่ดับได้ลงระหว่างเรากำหนดนั้น ถูกต้อง หลวงพ่อก็ดับมาหลายแสนครั้งเหมือนกัน แต่มันไม่ได้มีอานุภาพ มันไม่ได้เป็นสมุจเฉตพหุทาน

ถาม ครับ..ทีนี้ เท่าที่กระผมได้ศึกษามานะครับ การเรียนพระปริยัติธรรมมานะครับ พระอรหันต์ทั้งหลายจะสำเร็จ หรือวิมุตติหลุดพ้นจากอภิสภากิเลสได้นั้น ต้องตัดมโนกรรม ๓ นี้..มโนกรรมนั้นก็หมายถึงการตรีกขึ้นมา เมื่อตรีกขึ้นมาแล้วมีความคิด ก็แสดงว่ามีอารมณ์แล้วนะครับ ในองค์ของการปฏิบัตินี้ เมื่อตัดนั้นขาดไปแล้วนี้ ถ้ามีการตรีกหรือการคิดขึ้นมานั้น แสดงว่าอภิสภานั้นยังขังอยู่เพราะว่ายังมีมโนกรรมอยู่นะครับ อันนี้พระเดชพระคุณอธิบายในลักษณะว่าให้พระได้เข้าใจกันด้วยว่า ถ้าดับไปแล้วนี้พื้นฐานว่ามโนกรรมอันนี้เกิดมานี้ ตัดอย่างไรถึงจะขาด ไม่ให้มีมโนกรรมครับ

ตอบ คือว่ากรรมจากมโนกรรมนั้น ถูกต้องที่ถามมานั้น กรรมนี้หมายความว่า เจตนาทั้ง กิเลส ความเจตนาอันเป็นกรรม

ทีนี้พระอรียบุคคล ไม่ใช่หลวงพ่อนะ เอาหลวงพ่เปรียบก็ได้ แต่หลวงพ่ไม่ได้เป็นพระอรียบุคคลหรอก

มันคิดคล้าย ๆ ที่ว่า หมายความว่าออกจากภวนะ มันไม่มีน้ำหนักรอะไรเลยนะ คล้าย ๆ ที่ว่า เรามองดูนั่นดูนี่แต่ไม่ได้คำนึงไม่ได้กำหนดอะไรเป็นอะไร นี่แหละตอนนี้ พระพุทธองค์จึงทรงตรัสว่า ไม่เป็นบ่อเกิดแห่งกรรม

คือว่าเมื่อกิเลสแล้วจึงสร้างกรรม สร้างกรรมแล้วก็ได้วิบากขึ้นมา ไม่ได้จัด

ฉะนั้น ครั้งพระพุทธกาลจึงสวดสติวินัยให้ คือท่านก็บอกว่ามีสติสัมปชัญญะ คือว่าสมมติเรียกอยู่ แต่ว่าตัวนี้ ตัวต้นตอของสังสารวัฏนี้ได้ขาดสูญไปแล้ว เป็นภพเป็นชาติที่สุดท้าย คือว่าท่านรู้อะไรเป็นอะไรทั้งหมดทั้งภายในภายนอก มันก็ตอบยากพอสมควรนะ เพราะว่าขนาดพระพุทธรองค์ท่านก็ทรงรำคาญเหมือนกัน บางครั้งบางขณะ หลวงพ่สงสัยพระอรียบุคคล นั้น เหมือนเสียงชาวประมงแย่งปลากัน พระองค์ก็ทรงรำคาญเหมือนกัน พระองค์ก็ตรัสตะเพิดหนีก็มี ว่าจั้นเถอะ พระองค์ถ้าอยากอยู่องค์เดียวธรรมดานะ ถ้าได้ยินเสียงอีกก็กินไปนะนา ไม่สงบเท่าที่ควรพระองค์ก็ตะเพิดไปเลย นี่คือจะให้ปรุแต่งเป็นกิเลสตัณหาราคะนั้นก็เข้าไปไม่ได้ แต่ว่าถ้ามันอีกก็กินไปมาตั้งอยู่ที่หูกินไปพระองค์ก็หลีกเลี่ยงไปซะ อะไรทำนองนี้ จะให้ปรุแต่งเป็นกิเลสตัณหาราคะนั้นมันขาดลงแล้ว อะไรทำนองนี้ ความจริงธาตุขันธ์นะไม่ใช่ของวิเศษอะไรนักหนา ก็ขอให้เข้าใจ ถึงตอนนั้นจะรู้เองเมื่อมีสภาวะรับรองนะ

เช่น ท่านก็รู้ต้นเหตุด้วยว่ากามนี้ มันเป็นการรวมตัวกันเข้าของปรมาณูในส่วนอนุสัยนั้นนะ ในส่วนอนุสัยมาแต่ก่อน ปรมาณูส่วนนี้ ธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม เมื่อตัดลงได้ท่านก็เลยรู้เท่าทันมัน ยับยั้งมันได้

คือว่าไม่ใช่ยับยั้งระหว่างปฏิบัตินะ

คือว่าตัดซะแล้ว มีอานูภาพมาก

มีสองอย่างควบคู่กันได้ คือว่า นั่นๆ ๆ ๆ ท่านมีตาทิพย์

ทีนี้จะพูดให้ละเอียด คือว่าตาทิพย์ตัวนี้มองไปนี่รู้เลย มันเลยไม่เกิดกิเลสตัณหาราคะ คือว่าญาณทิพย์พุ่งเข้าไปใส่ ถ้ามองเห็นปั๊บมันจะเห็นพยับขึ้นมาหาเจ้าของ, มันก็เห็นแล้วว่าอะไรเป็นอะไร เลยไม่เกิดเป็นกิเลสขึ้นมาในตรงนี้แหละ จึงมีประสิทธิภาพมาก ฉะนั้นจึงรับรองได้

นั่นแหละหลวงพ่อก็รับรองตนเองว่า เป็นภพเป็นชาติที่สุดท้ายของการเวียนว่ายตายเกิดของหลวงพ่อก็คือการเวียนว่ายตายเกิดถือปฏิสนธิแห่งความคิดปรุงแต่งเอากามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา

มันไม่ได้ไปยึดเอาถือเอา ความคิดธรรมดาปรกติพอประคองธาตุประคองขันธนั้น ก็จะมีอยู่ นี่ก็ขอให้เข้าใจ ถ้าไม่คิดเลยก็เป็นหลวงพ่อ...เท่านั้นนะ ๒๐ ปีนะ ท่านป่วย

ถาม ถ้าหากว่ามันคิดอยู่อย่างที่หลวงพ่อบอกว่าเมื่อกี๊ ก็แสดงว่าความคิดนั้นมันอ่อน มันไม่มีเจตนา มันไม่พอที่จะไปปรุงแต่งอะไรได้ ใช่ไหมครับหลวงพ่อ

ตอบ จะว่าอ่อนไม่ได้นะ ยิ่งแก่กล้า

ถูกต้องที่ว่าไม่พอจะไปปรุงแต่งได้

คือว่ามันไม่เอานะนะ ไม่เอา คือความคิดไม่เอา คือว่าไม่ยึดมั่นถือมั่นในความคิด

เป็นความคิดที่ปราศจากแล้ว

ถาม ก็แสดงว่า คือความคิดมันเป็นประเภทตัดตากรรม เป็นประเภทลึกลงกว่าการกระทำ เป็นลึกลงกว่าการคิดเท่านั้น มันไม่ได้ถึงขนาดเป็นกรรมอะไร

ตอบ ถูกต้อง ถูกต้อง นั่นแหละคือว่า

(ผู้ถาม) อ้อ..ผมเข้าใจแล้วครับ ถ้าหากว่ามาลงในคำว่า กตัตตากรรม กรรมเป็นลึกลงกว่ากรรม เป็นลึกลงกว่าการกระทำเท่านั้น ไม่ถึงมีการปรุงแต่ง อันนี้ผมเข้าใจแล้วครับหลวงพ่อในคำว่า คิดหลังจากทำลายผ่านมาแล้วครับผมเข้าใจ

ลพ. นั่นแหละวิสุทธิปรมาณู วิสุทธิขันธ

หลวงพ่อบอกว่าหาศัพท์มาเปรียบยาก หลวงพ่อบอกว่าคิดพอประคองธาตุประคองขันธ ไม่เป็นกิเลสใหญ่ โฟมหันธ์ จะให้หลวงพ่อรู้ละเอียดเหมือนสัพพัญญูไม่ได้

ถาม คือผมมีความสงสัยว่า หลังทำลายมันไปแล้วมันจะไม่คิดเลย หลังจากทำลายมันไปแล้วถ้าหากว่า มันจะคิดก็ หลวงพ่อก็มีวิธีหยุดมันอย่างที่ว่าหลวงพ่อบอกว่าหลวงพ่อบังปากเอาไว้ ประสาทแห่งความคิดนี้มันจะหยุดทำงาน ผมเข้าใจแบบนี้ ผมสงสัยแบบนี้ผมจึงเรียนถามครับผม

ตอบ ถ้าไม่อยากจะคิดเลยก็ คือว่าลือกเลย หลวงพ่อบอกว่าลือก คนไม่มีพินันจะเอาอะไรลือก หลวงพ่อกี่..เพราะว่าหลวงพ่อพินเต็ม

ถาม แล้วในชีวิตปัจจุบันขณะนี้ ก็หลังจากทำลายไปแล้ว ในช่วงที่เราไม่ได้เข้านี้ ก็คิดอย่างคนธรรมดาใช่ไหมครับหลวงพ่อ

ตอบ ถ้าเปรียบอย่างขณะนี้ คือว่า จะพูดว่าอยู่เฉยๆ ก็ได้นะ เมื่อมีปัญหามาถึงหลวงพ่อก็พูดไปตามนั้น บางทีก็นั่งอยู่เฉยๆ นี่แหละ แต่ว่าไม่ใช่คนบ้านะ ไม่ใช่คนไม่มีสติตั้งนะ แต่ว่าคล้ายๆ ที่ว่าคนไร้สติหรืออะไร ทำนองนี้ เมื่อมีคนถามอะไรขึ้นมา ก็ตอบได้เลย หลวงพ่อจึงว่าวิเศษเกินวิเศษ ของวิเศษนั้นพระองค์จึงสมมติว่า วิสุทธิธาดวิสุทธิจันทร์ หรือ สอุปาทิเสสนิพพาน นี่เป็นที่สมมติ

ถาม เป็นอยู่แบบว่า แบบวางเฉยใช้ไหมครับหลวงพ่อ ในลักษณะนี้หรือเปล่า

ตอบ ถ้าจะว่าวางเฉยแบบก่อนปฏิบัติไม่ได้นะ หลวงพ่อก็พูดที่ว่าเขาเป็นอย่างนั้น เขาเป็นอัตโนมัติเลย จะทำวางเฉยเอาจิตไปวางเฉยไม่ได้

ถ้าหลวงพ่อบอกว่าวางเฉย เดียวก็มีจิตเป็นอุเบกขาอยู่ในเวทนาขันธอิกว่านั้นแหละ ฉะนั้นก็เลยวางเฉยนั้นแหละ เป็นอุเบกขาอยู่นั้นแหละ ถ้าจะพูดตามศัพท์บัญญัติ

ก็พูดยากนะ มันเลยสมมติบัญญัตินะ ไม่มีอะไรจะมาพูดกันนะ บางขณะบางที ทั้งๆ ที่หลวงพ่อไม่เคยได้ยินพุทธพจน์ข้อนั้น เมื่อมีคนมาถามข้อลึกลับ ซึ่ง คือว่าจะเปรียบกับสภาวะธาตุขันธได้ทันที ตรงนี้แหละไม่ได้ตีความหมายในด้านตัวหนังสือเลย

เช่นสิ่งเหล่านี้เป็นต้น เมื่อถึงแล้ว..ถึงจะตายอยู่ระหว่างไหน

นี่แหละเขาถามหลวงพ่อบอกว่า “หลวงพ่อบอกว่าตายนั้นจะกลัวตายไหม ถ้ามันจะตาย หลวงพ่อบอกว่า “ยังตอบไม่ได้เพราะไม่เคยตาย ต้องให้สภาวะนั้นมาถึงซะก่อน”

ที่มันนั้นก็ตายจริงๆ อยู่บ้านนาเบี้ย หลวงพ่อบอกว่าไม่กลัว ที่นี้คนถามก็แปลกนะ

“ถ้าหลวงพ่อบอกกลัวว่าจะกลัวไหม”

ลพ. “รดยังไม่ได้พาคว่าวะ ต้องให้ถึงซะก่อน”

รถก็พาหลวงพ่อบอกว่าจริงๆ จนได้ ว่านั่งเฉยๆ อยู่ที่เอราวัณ ไม่ถึงกับตีลังกาหลัง ต้มต้ม ต้มต้ม กระโดดข้ามโค้ง คนในรถนั้นร้องเกรียวกราว ไฟแตกหมด หลวงพ่อบอกว่าไม่กลัว นั่น ต้องให้สภาวะนั้นมาถึงซะก่อน หลวงพ่อบอกได้

เช่นถามว่า..หลวงพ่อกกลัวผีไหม

อ๊า..นั่นแหละ เป็นผู้มีขันธอกซะแล้ว

อย่างมหาชาติไปถาม..หลวงพ่อบอก..ฟ้าผ่าเปรี้ยงลงมาใกล้ ๆ หลวงพ่อนี้ห่างประมาณวาหนึ่ง หลวงพ่อบอกกลัวไหม

อันนี้หลวงพ่อบอกได้..ไม่กลัว เดินไปยั้งๆ ก็ทั้งๆ ที่ฟ้าแลบผ่าเปรี้ยง-ปร้าง เปรี้ยง-ปร้าง จะมาถูกหัวกะบาลก็ให้มันถูกไปเลย เพราะว่าไม่ใช่คนโชสัตว์ เป็นปรมาณูรวมตัวกันเข้าเท่านั้น เมื่อแยกไปก็ให้มันแยกซะ มันก็เท่านั้นเอง

เขาก็ถามเรื่องกลัวผีนี้แหละ

ถึงวาระสุดท้ายนะ มีอยู่ชนิดหนึ่งอยู่ คำกล่าวนี้นี่ไม่ใช่คนนะ คนมีคำถามมาก ๆ นี่ คือว่า..โอม พระกฤษณารอดตาไฟ อะไรก็แล้วแต่ กำพริก กำพริก

คำว่ากล่าวนี้นี่ไม่ใช่ไม่กลัวนะ คนมีคำถามนั้นแหละคือคนกลัว หลวงพ่อบอกไม่มีคำถาม ทุกวันนี้มันจะมานอนเคียงข้าง ก็ข้างหัวมันซี

ฉะนั้น อีกอย่างหนึ่งนะ หลวงพ่อให้ข้อคิด บางทีจะไม่ได้เทศน์เรื่องนิมิต บางทีอภิญญาของเราเนี่ยจะเป็นภาพสะท้อนเหมือนเห็นเป็นตัวอะไรสักอย่างหนึ่งเบื้องหน้าเรา หรือใกล้เคียงเรา ก็อย่าไปกลัว หรือบางที

จะเป็นอภิญญาของคนอื่นก็อย่าไปกลัว หรือบางทีจะเป็นปริมาณส่วนนอกมา ก็ให้หลีกเลี่ยงเอา มีหลายอย่างหลายวิธีที่หลวงพ่อบิสิฐจันมา ฉะนั้น หลวงพ่อจึงไม่กลัวผี อะไรมา..โครม ตรงกฎ หลวงพ่อ เสียงสนั่น ก็ช่างหัวมันซิ ก็รู้ที่อยู่ว่าโลกมันหมุนเร็วจะตายไป มันแรงเหวี่ยงของโลก มันก็เท่านั้นเอง

จะว่ารู้เท่าทัน หรือวางเฉย นั้น มันก็ถูกหมดนั่นแหละ ถ้าจะว่าไปแล้ว อันนี้แหละท่านจึงว่าเป็นธรรมที่พิเศษ

ฉะนั้น คนกลัวผีหลวงพ่อก็สงสารอยู่ ทั้งๆ ที่หลวงพ่อบอกว่า พยายามอย่ากลัว..อย่ากลัว มันก็บอกกันไม่ได้นะไอ้เรื่องเหล่านี้

นี่พระพุทธรูปสอนนะ

ถ้าหลวงพ่อบอกว่าพระไตรปิฎกหลวงพ่ोजังถึงวันตายนะ

ฝ่ายหนึ่งก็ว่า ถ้าใครมีตะบะแก่กล้าแล้ว ไปหาช่างหาเสือนี่เขาจะไม่ทำอันตราย

เอ...หลวงพ่อก็อ่า ถ้าเจอจริงๆ ละ จะทำยังไงนี่

หลวงพ่อบอกว่า เอ้อ..ค้นพระไตรปิฎกเอาดีกว่า

พระพุทธรูปให้หลีกเลี่ยง ถ้ามีสัตว์ร้ายต่างๆ นานา มีช่างมีเสือ มีสัตว์ดุ มีงูมาก พระองค์ให้หลีกเลี่ยงเป็นสถานที่ไม่สัปปายะ

ไอ้พวกหนึ่งให้สู้ เออ..เป็นยังงั้น

ถ้าสนใจ ที่ว่าไปประจันหน้าจริงๆ มันเป็นเรื่องหนึ่ง หลวงพ่อก็คือเคยประจันหน้าครั้งหนึ่งกับช่าง อยู่เทือกเขาตอยอินทนนท์ ทางลงไปทางนั้น เดินโค้งไปโค้งมา เลยไปเจอเข้ากับช่างตัวหนึ่งมันหันหลังมาใส่ ช่างตัวนี้มันก็..กั้ง..ตานั้น จะคืนก็คืนไม่ได้นะ เอ..จะทำยังไง หลวงพ่อก็อ่า เออ..ต้องลองดู เราต้องหยุดเสียก่อน ก็ให้เสียงเขา อ้อ กระแอมขึ้น ให้เขาได้ยินเสียง โบราณท่านว่า สัตว์จะทำร้ายคนนั้น ต้องดูที่หูมัน วัวควาย พอเขาให้ทางก็วิหู่..วัก ๆ นะ หลวงพ่อก็รีบเดินไปเลยทั้ง ๆ ที่กลัว นั่น ถ้าเขาหยุดนิ่ง อย่าเข้าไปนะเดี๋ยวมันจะเอา ควายเหมือนกัน ตะบะตะบะไม่รู้หรอก เพราะกลัวดับหอดอยู่แล้ว

๑๕. ถาม ผมขอกราบเรียนถามว่า สติปัฏฐานสี่ นี้ ถ้าสมมติว่าเราเคลื่อนไหวนี้ เราก้าวขาเดินไป หรือว่าเราจะยกแขน มันจะถูกสติปัฏฐานทั้งสี่ไหมครับ ขณะที่เรายกแขนเคลื่อนไหวและมีสติไปจับที่ตรงแขนของเราหรือว่า..

ตอบ เอ้อ..อันนี้ก็เป็นปัญหาที่ตีมาก

พระองค์ตรัสว่า การคู้ก็ให้รู้ คู้แขน เหยียดก็ให้รู้ จะแกว่งแขนก็ให้รู้ เรียกว่าสัมปชัญญะ อยู่ในหมวดกายนุปัสสนา นั่นแหละ

ยังไม่ได้รวมนะตัวนี้ ยังไม่ได้รวมจุด ว่างั้นเถอะ ยังเป็นการที่ว่าให้รู้จัก ทำไม่ให้รู้จัก พระองค์อยากให้เรา รู้จักการก้าวไป การถอย หรือการแลซ้ายแลขวา

ทำไมพระพุทธรูปให้กำหนดเช่นนั้น !

คน..มีแต่ว่า ให้กำหนดเห็นการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ของรูปนาม ส่วนที่คู้เข้า-เหยียดออก ไข่ม

พระองค์อยากให้เราเห็นว่า แต่ละชิ้นส่วนของคนนี่ มันไม่ได้เป็นตัวเดียวกัน อย่างเรานั่งพับเพียบ-เหยียด

ขาออก อันนี้ก็เป็นส่วนแข็ง ส่วนเท้า ส่วนต้นขา นี่..ส่วนลำตัว ส่วนศีรษะ, แขนก้เหมือนกัน มี ๓ ท่อน

พระองค์อยากให้เราเห็นว่ามันเป็นแต่ละท่อน แต่ละท่อน ทั้งการเกิดดับของความรู้สึกด้วย

ที่หลวงพ่อกำลังอยู่ที่โคกหินแฮ่ว่า “ทำไมพระองค์ให้รู้ เช่นพระองค์ตรัสว่า เวลาหม่อมจิวรก็ให้รู้ ทำไมพระองค์ให้รู้หม่อมจิวร”

เขาก็บอกว่า ให้เห็นการสัมผัสจิวรมาถูกกาย

เอ้อ..ก็ถูก มันเป็นส่วนหนึ่ง พระองค์อยากให้รู้ว่

หนังของเราเนี่ยเปรียบเหมือนจิวรนะ มันห่อหุ้มสิ่งโสโครกเอาไว้ และจิวรมาหุ้มอีกชั้นหนึ่ง นี่มันละเอียดอ่อนเข้าไป

บางคนก็หัวเราะ สายหัวให้หลวงพ่อเลย อยู่ที่โคกหินแฮ่ หลวงพ่อตอบตามจริง แล้วจะน้อมเอาหรือไม่ น้อมเอาที่ข้าง เป็นพุทธคำสอนของพระองค์นะ (หมายถึงปริวาสคราวที่แล้ว)

พระองค์ให้รู้ถึงขนาดนั้น หลวงพ่อก็หันดู สมัยก่อนนะ หลวงพ่อทำได้ก่อนนะ เช่นหันไปหันมา เออ..มันเป็นคนละชิ้นส่วนต่อกัน ได้รับความสงบจิตสงบใจเกินไปหลายโยชน์เหมือนกัน ถูกมหาสติปัญญาสูตรเหมือนกันนะที่คู่เข้าเหยียดออก เพื่อให้เกิดความนิพพิทาความเบื่อหน่าย ให้รู้เช่นเห็นชาติ แล้วมาเพ่งตรงจุดรวมกันทีเดียว อันนี้หวังว่าเข้าใจนะ

สำหรับปัญหาของพระประกอบนั้น ก็เป็นปัญหาให้รู้ว่า

สำหรับศัพท์บัญญัตินะ กับสภาวะที่เห็นด้วยตาทิพย์ ไม่เหมือนกัน ตาทิพย์ฝ่ายสมณะ กับตาทิพย์ หลังจากการผ่านสัญญาเวทิตนโรธนี้ต่างกัน

ตาทิพย์ฝ่ายสมณะนี้เป็นอย่างไร

คนปฏิบัติธรรมไม่ได้ตาทิพย์ฝ่ายสมณะป้องกันกิเลสอะไรไม่ได้เลย คือว่าหลวงพ่อก็ทุกขมากนี้ ปฏิบัติ ยุบหนอพองหนอ เขาสอนธรรมเลย, ผ่านบันไดขั้นต้น

หลวงพ่อเลยมากำหนด ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก ม้าม หัวใจ ตับ พังผืด ไต ปอด ไล่ใหญ่ ไล่ย่อย อาหารใหม่ อาหารเก่า เยื่อมันในสมอง ดี เสลด หนอง เลือด เหงื่อ มันข้น น้ำตา เปลว มัน น้ำลาย น้ำมูก น้ำเยี่ยว หลวงพ่อท่องอย่างเร็วว่ะ

มากำหนดทีละอย่าง ทีละอย่าง พร้อมทวารทั้ง ๘ ทวารตา, หู, จมูก, ลิ้น, ทวารหนัก, ทวารเบา

ทีนี้ทำยังไงตานี้ เข้าห้องน้ำนะ..เข้าห้องน้ำ หลวงพ่อก็เอากระจกส่องดูขี้มันไหลออกไขใหม่ เออ..น้อมสังเวชดู เวลาผายลมเวลาตดเหมือนกัน ๕ ปีกับอีก ๑ เดือนหลวงพ่อก็ไม่เคยพลาด หลวงพ่อก็อยากจะหนีมันสิ่งเหล่านี้ ก็สิ่งเหล่านี้ละมันล่อหลวงพ่อให้เป็นของงามๆ

ทีนี้ทำไปทำไม ผล ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก คล้ายๆ ตัวหนังสือ ไม่ศักดิ์สิทธิ์ให้ทำไปเถอะ นี่แหละคือน้ำอมฤตธรรมที่จะส่งให้พวกเราผายพันวิธิทุกขี้ได้

เมื่อได้ตาทิพย์ฝ่ายสมณะ ทำงตานี้ พอไปเห็นหญิงสาวสวยๆ นั่ง ตดของเขามันจะพุ่งออกมา ไว้ว..ไม่เอาแล้ว ถอยไว้ว นั่น ถึงขนาดนั้นนะ เออ..เป็นเกราะป้องกันตัวจริงๆ

นี่เราทำไมถึงนี้ เว้นวันทำวัน อู๊..สี่ห้าวันมาทำ เอ้อ ไปเข้ากัมมัฏฐาน พอวันเสาร์, วันอาทิตย์ ทำยังไงพอหลวงพ่อไปเห็นวันเสาร์-อาทิตย์ เอ๊ะ..ทำไมสำนักนี้เป็นสำนักวิปัสสนากรรมฐาน..ไม่เห็นพระ ? ..เขาเข้าไปดูมวย ว่าจั้น เออ..กรรมฐานอย่างนี้ก็มีด้วย

ฉะนั้น ลูกศิษย์ของหลวงพ่อคนใดถ้าขึ้นมีโพธิ์ต้น หลวงพ่อตัดออกจากลูกศิษย์เลย ไม่ได้นะ มันเป็นอย่างนั้น มันจะไปเกิดประโยชน์อะไร ยังไปเห็นนักมวยเขาตีกัน..ยังสนุกอยู่ นี่ก็ขอให้เข้าใจ ไม่ใช่หลวงพ่อโกรธเขานะ..ตัด เพราะว่าเขาไม่ต้องการประพฤติธรรมกรรมฐานก็ปล่อยเขาไป เออ..มันก็เท่านั้น

คือว่าตาทิพย์ฝ่ายวิปัสสนานะ เขาจะรู้เช่นเห็นชาติ

ทีนี้หลวงพ่อก็จะพูดอีกว่า

ปฏิบัติธรรมก็มีภูฐาน มีฝ่ายสมณะ กับวิปัสสนา..รี

วิปัสสนาเป็นอุบายแห่งเรื่องปัญญา เขาว่านั้นนะ (ที่จริง)มาจากริกเอาทีหลัง อยู่ประเทศศรีลังกา เป็นฝ่ายสมณะ, และวิปัสสนา

ที่จริงแล้วนะ ทำอะไรก็เป็นสมณะทั้งหมดเลย ทั้งกำหนดตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นสมณะทั้งหมด อุบายแห่งความสงบเท่านั้น คือว่า..จี้อารมณ์เข้าไป อุบายความสงบ, อุบายแห่งเรื่องปัญญา จริงอยู่ แต่ว่าอุบายให้รู้จักรูปจักนามนั้นนะ

แต่เขาสอนธรรมเพียง ๒ ระดับเท่านั้น สมณะ กับวิปัสสนา

แล้วระดับที่ ๓ ละ ทำไม่สอนต่อไป ระดับที่ว่า..วิมุติ..การหลุดพ้น นั้น เขาไม่สอนกันเลย

สอนแต่ถึงวิปัสสนา วิปัสสนา มันก็ได้เพียงแค่นี้ ไม่ไปไหนมาไหน เขาไม่ได้ทำเรื่องฉาน

วิปัสสนาเป็นผลขององค์ฉาน นั้น เป็นผลของสมณะ จะเรียกว่าสมณะก็ได้ทำเพ่งฉานนี้ เพราะว่ายังไม่ได้เกิดวิสังขารญาณ นี้ขอให้เข้าใจ.

.....

ทุกท่านเป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตายของหลวงพ่อกับทุกคน ถืออุเบกขาทุกคน เมื่อเขาทำลายพระพุทธรูปศาสนา จำเป็นต้องปกป้อง อย่าเสียใจที่ว่าตัวเองเรียนมาสายโน้นสายนี้ สายไหนก็ช่าง ถ้าไม่ถูกพุทธคำสั่งสอน เราก็แก้ไขได้ มีสิทธิ์แก้ไขได้ การหว่านครูปาอาจารย์นั้น การเคารพเราก็เคารพตามเดิม

๑๖. (หลวงปู่ถาม) มีสายสัมมา อรหัง ไหมนี้ ที่มานี้

เอ้อ..ถูกตัวพอดี ฝึกมาก็ปีนะ ๖ ปีหรือ

คือว่าต่างคนต่างเรียน หลวงพ่อก็สัมมา อรหัง หลวงพ่อกล้ารับรองว่าสายไหนก็สู้สัมมา อรหัง ไม่ได้ฝ่ายสมณะนะ สงบใจเร็ว

แต่มาผิดตรงที่ว่า มาเพ่งหน้าห้องนี้ และก็เลื่อนไม่มีจุด ถ้าเราจี้จุดที่เดียวนี้ อู๊..วิเศษเลย ดี

(พระลูกกรรมตอบ) คือ พระเดชพระคุณหลวงพ่อดัดปากน้ำ คือว่า เขาสมมติกันว่าสังขารชั้นนี้มัน เป็นสมมติบัญญัติขึ้นมา หลวงพ่อก็บอกว่าการบริกรรมนิมิต ก็บริกรรมภาวนาควบคู่กัน

แต่ลมหายใจเข้าออกนี้ ไม่ให้จับตรงไหนตรงหนึ่งเป็นสภาวะอยู่ตรงที่เดียว ตาหูจมูกลิ้นกายใจนี้ สอนเป็นขั้นๆ สมมติขึ้นมา ลมนี้มันสะท้อนเข้าสะท้อนออก เป็นสภาวะของจิตที่มันจะขึ้นๆ ลงๆ ทำยังไงจึงจะให้หยุดนิ่งได้ ท่านสอนแค่นี้ ครับผม

ลพ. หลวงพ่อก็บอก ว่า สัมมา อรหัง นี้เก่งเหมือนกัน ทำไมเก่ง เพราะว่าท่านให้จ้อยู่ถูกแก้ว ความจริงแล้วหลวงพ่อก็ได้วิธีของสัมมา อรหัง นั้นแหละ แต่ของสัมมา อรหัง นั้น ให้เลื่อนไปตามฐานทั้ง ๗ แต่หลวงพ่อก็ไม่ยอมเลื่อน จี้เข้าไปเลยที่เดียว

ฉะนั้น ทุกสาย..หลวงพ่อก็ขอภัย จึงไม่สามารถจะชี้จุดลงได้ว่า จุดปรุแต่ง..จุดของใจ มันอยู่ตรงไหน

ให้มาจับจุดเอาตรงนี้ ก็อย่าเชื่อหลวงพ่อดียวเดียว คือว่า

ถ้าสมมติว่าหัวใจอยู่ด้านซ้ายนะ อย่างเขาวานี้ โอ๊ย..มันเป็นจริงนะ ทำไมมันเป็นจริง จริงที่ว่า ตอนหลวงพ่อบุบติอยู่ เวลาเราร้องให้ เราอะไร หัวใจมันฝ่อๆ ขึ้นมา เอ๊ะ..หลวงพ่อก็ยังงออยู่นะ

แต่ทีนี้เมื่อถึงแล้วนะ มันไม่มีปฏิกริยาเลยหัวใจด้านซ้าย

ดับลงที่นี้ที่เดียว ส่วนอื่นพังพินาศหมด

ตัวนั้นมันเป็นตัวหลอกเรา ว่ามันเป็นจุดปรุงแต่ง เรียกว่า

..วิธีการวิ่งมาปรุงแต่งอยู่มันสมอง แต่ความจริงความคิดหรือจิตใจมันเกิดอยู่หัวใจด้านซ้าย เขาว่า

แท้ที่จริงหลวงพ่อบุญเสสเลย เกือบสิบปีแล้วหลวงพ่อด้านขวาก็ไม่เห็นมันวิ่งสักทีจากหัวใจด้านซ้ายขึ้นสู่มันสมอง

แต่..เกี่ยวโยงกันทางร่างกาย นี่หลวงพ่อยอมรับอยู่ อันนี้ก็ขอให้เข้าใจ

อย่างสัมมา อรหันต์ เขาสอน ก็สอนตึนนะ ให้จ้อยู่ตรงหน้าห้องนี้ เรียกว่าจนออกแสงละ เรียกว่าเป็นจางๆ นะ แต่หลวงพ่อกำไปแล้วมันไม่เห็นจางนะ ไม่เห็นจางเป็นชั้นๆ แต่ว่ามันเห็นอยู่เป็นแสงนะ เออ..เป็นอุบายที่ดี แต่ว่าคนไปติด ไปติดอยู่ตรงหน้าห้อง ไปติดสงบ มันเลยผ่านไปไม่ได้ ถ้าหลวงพ่อกจะพูดให้ละเอียดก็ว่า เป็นฌาน ๔ ด้านนอก

(พระลูกกรรมพุดแทรก) กระผมขอโอกาส เรื่องอณู ปริมาณ นี้ ผมได้ศึกษามา ก็ พระเดชพระคุณหลวงพ่อด้านขวาก็ท่านไม่สอน บางคนสอนไปแล้วสภาวะธรรมที่เป็นจริงมันเข้าไม่ถึง ท่านจึงไม่สอน เพื่อไม่ให้เกิดโทษในการปฏิบัติ ที่พระเดชพระคุณท่านสอน ..พื้นฐานของเรานี้มันไม่มั่นคง จิตของเรามันวอกแวก ท่านก็พูดไว้อย่างนั้นนะ แต่อณู ปริมาณ นี้ ท่านสอนมานานแล้ว แต่ไม่เผยออกมา เต็มวันก็ยังไม่สอนอยู่ครับ มีห้องทำวิชา สามารถรู้ได้ อย่างหลวงพ่อกสอนนี้ผมนั่งฟังดูมันสัมผัสถึงกันได้ เพราะผมฝึกมาตั้งแต่อายุ ๒๐ มาจนอายุ ๓๐ ปีแล้วครับผม

ลพ. เอ้า..ก็ขออภัย ทำไมไปปิดห้องสอนกันอย่างนั้น

(พระลูกกรรม) คือว่า..ท่านจะสอนเฉพาะองค์ที่ประพาศธรรมได้เท่านั้น องค์ที่ยังประพาศธรรมยังไม่ถึงนี้ ท่านให้ปฏิบัติพื้นฐานไปก่อนครับผม แต่เรื่องอณู ปริมาณ นี้ ผมอยากทราบว่ามันเป็นสภาวะหรือเป็นยังไง อยากให้หลวงพ่อกพูดให้พวกกระผมได้ทราบสักหน่อยครับ

ลพ. จะพูดอีกเรื่อง อณู ปริมาณ

ปริมาณ..เล็กที่สุด

จะสัมผัสได้..เห็นได้..ด้วยญาณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อันนี้หลวงพ่อกยอมรับว่า มองไม่เห็นด้วยตาปัญญาเลย, หลวงพ่อกต้องยอมรับ เพราะเล็กมาก

แต่อณูนี้มองเห็นด้วยตาปัญญาจริง มองเห็น

ทำไมถึงมองเห็น อันตัวละเอียดนะ ที่รวมกันเข้ามาแล้วนั้น

มองเห็นได้ยังไง เช่น เราคิด..อย่างนี้มันก็เป็นอณูไปแล้วนี้ ส่วนปริมาณคือดิน น้ำ ไฟ ลม เขารวมพลังกันเข้านี้..เมื่อหมุนออกมาเป็นความคิด..นี่แหละเป็นอณู ตัวนี้-ตัวเป็นอารมณ์ให้เราเห็นคืออณู เรียกอีกอย่างหนึ่ง นี่คงเข้าใจนะ เป็นตัวอณู

แต่ปริมาณของดิน, น้ำ, ไฟ, ลม ก็อยู่ในร่างกายเรานี้แหละ

เมื่อปรุงแต่งขึ้น..เป็นอณูขึ้น ไปเลย นี่เอาภายในนะ ถ้าภายนอกยิ่งแล้วเลยเป็นอณูไปแล้ว คือว่าคนที่ยังไม่เห็นอารมณ์นะ ก็ยังไม่ได้เห็นอณู เห็นอย่างชัดเจน เห็นสัมผัสสละก็ยังไม่ใช่ อันนี้ก็ขอให้เข้าใจ มันปรุงแต่งได้..เห็นได้ ถึงขนาดนั้น นี่เป็นธาตุอณู

ฉะนั้นจึงเป็นรูปธรรม รูปธรรมของกิเลส เป็นเงาของรูปธรรม พุดตรงๆ เป็นเงาของรูปธรรม เป็นอณูนะ

มันมีอีกหลายอย่างถ้าพูดเรื่องปรมาณูภายในภายนอกนี้ อู๋ย เรียกว่าพูดไม่จบเลย อย่างท่านไหนละ เห็นว่าแสงมันขึ้นตรงโน้นตรงนี้ นั่นแหละคือแสงจากการรวมตัวของปรมาณู รวมกันเข้าเป็นธาตุอนุเข้ามาแล้ว เป็นธาตุดีซาลี หรือสรสเรณุกันเข้ามาแล้ว ถ้าเราปราบได้นะ พลังงานแห่งปรมาณูในตัวเรานั้นมันจะหมดพยศ มันจะไม่ปรุ่งแต่งเป็นกิเลสตัณหาให้เป็นอนุมารบกวนเราอีก นี่หวังว่าเข้าใจ

ฉะนั้น ที่หลวงพ่อดำปากน้ำที่ท่านอาจารย์องค์นั้นว่าท่านสอนปรมาณูเหมือนกัน หลวงพ่อว่ามีอยู่ใน พระไตรปิฎกนิดหน่อยเท่านั้น แต่ว่าที่ท่านไม่กล้าสอนนั้นเพราะว่า ความจริงแล้วหลวงพ่อไม่ได้ตำหนิท่านนะ ไม่กล้าสอนออกภายนอกนั้น หมายความว่าท่านยังทดลองอยู่ คือว่า ไม่กล้าบันลือสีหนาท อันนี้หลวงพ่อก็ไม่ได้ จับผิดท่านหรอก ไม่กล้าบันลือสีหนาทว่า จุดมันเป็นอย่างไร อนุมันเป็นอย่างไร ปรมาณูเป็นอย่างไร ทั้ง ๆ ที่ นักวิทยาศาสตร์ถ้าเป็นปรมาณูภายนอกนี้จะเห็นได้ง่ายนะ สะสังเกตุเห็นได้ง่าย แต่ยากเหมือนกันอย่างหลวง พ่อว่านะ

คือว่า ทรงเจ้าเข้าผีนี้ล้วนแต่เป็นเรื่องของปรมาณู หรืออนุ ทั้งนั้นเลย ทำให้ร่างกายแปรปรวนนี้ก็คือ ปรมาณู มีปฏิภิกิริยา เช่นเย็น ร้อน อ่อน แข็ง ล้วนแต่เป็นอาการของอนุนะ ถ้าไล่ไปจริง ๆ ละเป็นอาการของ อนุ

คือปรมาณูนี้มันทำให้ร่างกายอันกว้างศอกยาววານี้แปรปรวนไป

เช่นว่าเดินไปก้าวมาอย่างนี้เป็นภิกิริยาของอนุนะ

ตัวปรมาณูเป็นตัวสังการ

มันเลยมองไม่เห็นตัวสังการ เลยมองเห็นแต่อนุ

เวลาเราก้าวไปก้าวมาเช่นนี้ หรือพูดจา นี่เป็นอนุส่วนหนึ่งเข้ามาแล้ว แต่ปรมาณูก็แทรกอยู่ในนี้แหละ นี่หวังว่าคงเข้าใจนะ

โอ้.. ละเอียดมาก ต้องให้ปฏิบัติถึงเสียก่อน

(พระลูกกรรม) ของนี้ผมก็เคยสัมผัสมาตั้งแต่อายุ ๒๑ ปี ก่อนนี้ผมก็เคยทำสายลำนักยุบหนอพองหนอ พุทโธ พองยุบ เฟ่งไฟ นะมะพะระ ผมก็เคยเฟ่งมาจนรู้สภาวะบางอย่างที่เกิดกับตัวของผมเอง โดยตอนนั้นยัง ไม่มีใครสอน ผมฝึกในห้องนี้แสงเทียนนี้มันพุ่งมาชนหน้าผม พุ่งขึ้นมาประมาณสักคอกหนึ่งได้ ผมก็ล้มหงาย ท้องลงไป นั่นละผมก็เลยจับสภาวะนั้นขึ้นมาได้ คือนี้ออกจากนี้ครับตรงตั้งจุมูกนี้ เคยทำได้ตั้งแต่อายุ ๒๑ ปี แต่ผมไม่ได้แสดง พอตีผมไปศึกษาทางสายหลวงพ่อดำปากน้ำ มันตรงกับจริตตัวเองที่เราเคยสัมผัสมา พอมัน ได้สภาวะปั๊บ ที่ท่านให้องค์ที่ปฏิบัติได้แล้วอยู่ในห้องนั้นเพราะว่าต้องการให้องค์ที่ปฏิบัติได้รู้สภาวะที่เป็นจริง แต่องค์ที่ยังปฏิบัติไม่ได้ ถ้าไปฟังแล้วเขาหาว่างมกายไม่รู้เรื่อง ท่านจึงแบ่งเป็นเขตครับ เดียวนี้กล้าแสดงทำได้ ทุกสำนักเหมือนกันครับ เดียวนี้ประกาศตัวแล้ว ที่สถาบันพุทธภาวนา นิมนต์ได้ครับ

ลพ. โอ..หลวงพ่อขอขอบคุณ

ความจริงแล้วนั้นนะ ที่นี้หลวงพ่อจะพูดนะ หนังสือของหลวงพ่อได้ออกไป อันนี้ไม่ใช่สำนักปทุมธานี นะ หนังสือของหลวงพ่อออกไปก่อนนะ เรียกว่าหนังสือหยั่งลงกันมหาสมุทร

มีคนๆ หนึ่งแต่งขึ้นมา หลวงพ่อจะเอ่ยชื่อเลยก็ได้ ชื่ออะไรนะ เฉลิมหรืออะไรที่วัดปากน้ำ

(พระลูกกรรม) อาจารย์เฉลิมชัยครับ อยู่ราชบุรีครับ ถ้ามีปัญหาสงสัยก็ อย่างหลวงพ่อนี้ก็คงคุยได้ เพราะว่าจริตตรงกัน

ลพ. ท่านบอกว่า นิโรธเป็นโคจร

ทีนี้เพราะหนังสือของหลวงพ่อก็คือเป็นนิโรชใช่ไหม อาจารย์องค์นั้นก็ว่า นิโรชเป็นโคจร
นิโรชจะเป็นโคจรได้อย่างไร นิโรชไม่มีที่มาที่ไป ไม่มีที่เกิด
โคจรนี้แสดงว่า มีตัวตนโคจรไปมา
หลวงพ่อก็เลยจับจุดได้ว่า เอ้า ชักจะเพี้ยนไปใหญ่เสียแล้ว
นิโรชเป็นโคจรไปไม่ได้ นิโรชเป็นศัพท์เดียวกับนิพพาน
นิพพานัง ปรมัง สุขัง นี่ก็คือว่า การไม่โคจรไปไม่โคจรมา นั่นแหละเป็นสุขอย่างยิ่ง
หลวงพ่อก็ไม่เถียงหรือ สอนถูกต้อง
ทีนี้หลวงพ่อก็บอกว่ายังไม่ถูกต้อง หลวงพ่อบอกมหาเชื่ออย่างนี้แหละ มหาเชื่อสัมมา อรหัง ท่านก็
ผ่านมา เอาตลับเมตรมาวัดได้

ถ้าไปฟังเรื่องปรมาณู อย่างที่อาจารย์องค์ที่ท่านว่าเห็นแสงวาบออกไป อันนั้นเป็นนิมิตนะ เป็นนิมิต
ของปรมาณู เป็นนิมิตออกไป

ถ้าเราไปจับนิมิต...ไม่ได้ นิมิตนี้จะเป็นโอกาสเป็นอะไรก็ช่าง
คือว่าหลวงพ่อก็ไม่ให้จับ ไม่ให้จับนิมิต นี่แหละผิดตรงนิมิตนี้แหละ
อาจารย์เห็นแสงเทียนใช่ไหม
(พระลูกกรรม) ไม่ใช่ครับ มันพุ่งขึ้นมาเองครับ มันพุ่งขึ้นมาเลย แล้วมาชนหน้านะครับ ไม่ใช่ว่าแสง
เทียนมันอยู่เฉย มันพุ่งเป็นลำแสงขึ้นมา

ลพ. มาชนถูกต้องไหนนี่

(พระลูกกรรม) ถูกหน้ามากนี่ครับ ล้มหงายท้องเลย ปังเดียว

ลพ. เอ้อ..นั่นแหละ เห็นไหม หลวงพ่อก็คือบอกให้ฟังตานี้

โดยธรรมชาติของเขานะ การรวมตัวของปรมาณูนี้เขาจะวิ่งเข้าจุดดับอยู่แล้ว แต่เขาวิ่งไม่ถูก หลวงพ่อก็
ยังไม่ได้อธิบายนะ ที่เขาวิ่งดับหลวงพ่อนี้เป็นพัน ๆ ครั้ง มันไม่ถูกเป้าสักที

แต่ถูกเป้าหมายทีเดียวเลยครั้งสุดท้ายหลวงพ่อก็จึงรู้ได้ โดยที่ตัวไม่มีครูบาอาจารย์สอนเลย ถูกเป็งทีเดียว
เอาอย่างนี้นะ คือว่าไม่มีข้อยุติ เรายังงี้

มีผลไหม สัมมา อรหัง

มีผลขององค์มานไหม ผลสมาบัติมัน..

(พระลูกกรรม) ก็มีส่วนอยู่ครับ ได้ มีผลครับ

ลพ. ผลอย่างไร

(พระลูกกรรม) คือว่า ก็ให้เกิดปัญญาที่สามารถเข้าไปรู้อะไรบางอย่างได้ โดยที่คนอื่นไม่ต้องบอกครับ

ลพ. เปล่า..ทีนี้หลวงพ่อก็คือบอก สภาวะอยู่ใบบนนั้นนะ เขามีปฏิกริยาอย่างไร อยู่ตามฝัน ตามนัยน์ตา
ตามฝันนี่

(พระลูกกรรม) มันทุกส่วนแหละครับ สภาวะมันเกิดขึ้นมาแล้ว มันเห็น

ลพ. เป็นยังไง

(พระลูกกรรม) เห็นเหมือนคล้าย ๆ ว่าเหมือนจอตลอดทัศน์ครับ

ลพ. โอ้..อันนี้แหละหลวงพ่อก็คือ ไม่ใช่แน่

(พระลูกกรรม) เห็นแสงสว่างโดยปัญญา สามารถรู้อะไรบางอย่างได้ ที่คนอื่นไม่ต้องบอกครับ สามารถรู้ก่อนได้ เคยล้มล้มสมาธิครับ

ลพ. นี่แหละ ก็เทียบได้กับฉันทสมาบัติ ๘ คือว่า(ข้อที่ ๖) ญาณัญญาตนะ นั้น

(พระลูกกรรม) ให้พิจารณาเอา ผมไม่ออกความเห็นนะครับ

ลพ. นั้นแหละ คือหลวงพ่อบอกให้

สามารถรู้อะไรได้ เช่นข้อสอบติดขัดใช่ไหม

ญาณัญญาตนะ นี้ ยังตกอยู่ในฉันทที่ ๖ เห็นไหม

รู้อย่างไม่มีชาติภพที่จะสงบจบสิ้นลงได้เลย จะเป็นนิมิตตินิมิตร้ายก็ช่าง

คำว่าผ่านสมาบัติที่ ๘ นั้น ก็ปั๊บเดียวเลย ไม่มีนิมิต ไม่มีเครื่องหมาย หลวงพ่อเพิ่งตัวนี้ออกแสงพริบพริบพริบพริบ ไอ้คนไม่มีนิมิตเสียด้วย หลวงพ่อก็บอกว่า ถ้าพูดเป็นภาษาคนได้นะ หลวงพ่อก็บอกว่า ไม่ต้องการไอ้ นิมิตมากมาย

หลวงพ่อบอกจะจีหาใจนะ เรื่องของเรื่อง

แต่ทำให้ความสุขเราได้นะ นิมิต คือความสุข คนไปติดในนิมิตใช่ไหม ว่าเป็นจริง

ฉะนั้น หลวงพ่อว่าไม่เป็นจริงสักอย่าง ถ้านิมิตนั้นปรุงแต่งออกมาเป็นคนเป็นสัตว์ มันจะเป็นให้เราดู

ต่อเมื่อไม่มีการจุติและอุบัติ คือว่าถึงแล้วซึ่ง สุกญุตาวิมอกข์, อนิมิตตวิโมกข์, อัปปณิหิตวิโมกข์ ฟัง ๓ ศัพท์นี้ให้ดีๆ

อนิมิตตวิโมกข์ นี้ พ้นจากนิมิต พ้นจากเครื่องหมาย พ้นจากการรู้การเห็น. เห็นไหม ศัพท์นี้คือว่า ร้ายแรงมาก

อัปปณิหิตวิโมกข์ พ้นจากที่ตั้งของความคิด พร้อมทั้งนิมิต, พร้อมทั้งอารมณ์, พร้อมทั้งการรู้อะไร ใด ๆ ทั้งสิ้น

สุกญุตาวิมอกข์ วางเปล่าจากความคิดปรุงแต่งทั้งอารมณ์ด้วย

นั่น เห็นไหม มันมาติดมาขัดอยู่ตรง อนิมิตตวิโมกข์ นี้ พ้นจากความคิด นี่ก็ขอให้ท่านทั้งหลายลองดูซิว่าจะเด็ดขาดขนาดไหน

ถ้าไปหลงนิมิตนะ มันก็หลงสังขารชั้น อยู่ชั้น ๕ นะ

สังขารชั้น แปลว่าตัวปรุงแต่ง ถ้ามันปรุงแต่งดีนะ เป็นปรุงแต่งส่วนดี เป็นนิมิตให้เราเย็นใจ..สบายใจ หลวงพ่อบอกมาเสียหลักตรงนี้แหละ เกือบตาย แกะไม่ได้คลายไม่ออก

แต่วิถีกลีเสสมันขึ้นมาตามนี้ ไอ้ นิมิตนั้นก็เอาไม่อยู่อีก เรื่องของเรื่อง สาเหตุที่หลวงพ่อบอก

นิมิตที่เราได้นะ เป็นนิมิตภาพสะท้อนออกไป อย่างอาจารย์รอดอยู่กับหลวงพ่อนี้ อุ้มบาตรไปเลย หลวงพ่อก็เอามั่ง เดินเป็นหลวงพ่อบ้าง

แต่มีข้อพิสูจน์ว่า ถึงได้ นิมิตก็จริง มีอานิสงส์ไม่นาน

คือเอานิมิตไปประคบ มีอานิสงส์สุขเย็นสบายใจไม่นาน หรือว่าอัปนาสมาธินั้น ตัวอัปนาสมาธิอัน แน่วแน่ ยังมีอารมณ์อยู่นั้น ตกอยู่ที่ว่าฉันท ๑ ฉันท ๒ ฉันท ๓ ยังมีอารมณ์ประคบ

ฉันท ๔ นี้ ก็ยังมีอารมณ์ประคบอยู่ แต่ว่าในนั้นไม่บอกเท่านั้น คือว่า

ถ้าอาศัยนิมิตอยู่ ก็แปลว่า ไม่ถึงจุดหมายปลายทาง นั่น

มีศัพท์ยืนยันว่า อนิมิตตวิโมกข์ คือว่า โอภาส..แสงสว่าง ข้อแรกเสียด้วย (ในวิปัสสนุกิเลส ๑๐)

ญาณัง...มีปัญญาญาณอันแก่กล้า
ปัญญา..ก็เป็นนิมิตนะ นี่ขอให้เข้าใจ

.....
ลพ. คือว่า ถ้าหลวงพ่อดตอบความจริงไปแล้ว แต่ถ้าผู้ถามนั้นยังยืนย่นอยู่ หลวงพ่อก็ช่วยเหลืออะไรไม่ได้
นะ

ที่ถามว่า มีสภาวะของผลฌานสมาบัติใหม่ หลวงพ่อก็ไม่ได้จับผิดท่านนะ ถามให้ท่านสร้างบารมี ถ้าท่าน
ตอบความจริงออกมา

อย่างความคิดมันจะเกิดขึ้นนี้ ท่านจะป้องกันด้วยวิธีใด ถ้าหลวงพ่อกถามนะ

ทำไมหลวงพ่อก็ไม่ถาม หลวงพ่อกถามไม่ได้ เดียวเขาจะไปหาลองภูมิคนอื่น มันไม่เข้าหลัก ให้ถามหลวง
พ่อก็เสียดีกว่า จะป้องกันด้วยวิธีใด ไม่อยากให้มันคิด ทุกสายนี้หลวงพ่อกก็ขอภัยเลย...ไม่มีทาง

ถ้ายังเห็นนิมิตอยู่ ก็แสดงว่า..มันคิดอยู่

แน่ะ..มันละเอียดอ่อนถึงขนาดนั้น นั่นแหละอย่างอาจารย์เฉลิมชัยว่า นิโรธเป็นโคจร หลวงพ่อกก็เก็บ
หลักฐานไว้ ขวลิตที่วัดป่านาเบี้ย ไม่ใช่เก็บหลักฐานเพื่ออันนั้นะ

หลวงพ่อกก็ว่า เออ..เข้าทำเนาะ นิโรธเป็นโคจร หนังสือของหลวงพ่อกออกก่อนหนังสือเล่มนั้นปีหนึ่ง.

นั่นแหละ ก็ให้ท่านสังเกตว่า

นิโรธ แปลว่า ดับ ไม่มีที่มา ไม่มีที่ไป ไม่มีโลกนี้โลกหน้า ไม่มีนิมิต ไม่มีเครื่องหมาย เขาตีว่า

สุญญตวิโมกข์ ..นิพพานัง ปรมัง สุญญัง

เถียงกันโลกแตกเลย

ฝ่ายหนึ่งว่า นิพพานสุญ, ฝ่ายหนึ่งว่าไม่สุญ

หลวงพ่อกได้แปลแล้วหนังสือ คอยอ่านถ้าท่านนะ คอยอ่านก็แล้วกัน

นิพพานัง ปรมัง สุญญัง สุญญัง...นิพพานสุญจากความคิดทั้งอารมณ์ การปรุงแต่งใด ๆ ทั้งสิ้น ตรงนี้เลย
แต่ไม่ใช่ว่าสุญไปตลอด สุญเป็นช่วง ๆ ตอนท่านเข้าองค์ฌานสัญญาเวทิตินิโรธ นั้น ศัพท์นี้จะปรากฏ

ให้เห็น

อนิมิตตวิโมกข์ คือว่าพ้นจากนิมิต พ้นจากเครื่องหมาย พ้นจากอารมณ์

เมื่อไม่มีนิมิตเครื่องหมายของอารมณ์แล้ว ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงกิเลส ตัณหา ราคะ ไร้อัตราคะ โทสะ
โมหะ นะ เพราะเราไม่มีอารมณ์ไปรักไปชอบนะ อันนั้นเป็นตัวผลนะ เป็นตัวผลของอารมณ์ นี่คงพอเข้าใจ หลวง
พ่อกให้แต่ความรู้ หมายความว่าช่วยสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาด้วยกัน เช่นว่า อาจารย์ท่านนี้ก็ขอขอบคุณมาก

หลวงพ่อกก็ยงว่า ทุกสายนั้น อย่างสมมา อรหัง หลวงพ่อกยอมรับว่าเด็ดกว่าทุกสาย ให้ความสงบ แต่ไป
ติดนิมิตเกือบหลวงพ่อกตาย ติดนิมิตแสงสว่างมั่ง ไปจ้อยู่ตรงนี้

เช่นหลวงพ่อกสวดท่านสอนว่า

“ถ้าได้นิมิตได้ลูกแก้วแล้วในท้อง ให้รักษาไว้ตลอดชีวิต”

จะถูกหรือผิด หลวงพ่อกก็ไม่กล้าวิจารณ์ ในระหว่างปฏิบัตินะ

เมื่อมาถึงแล้ว นั่น โอภาส..แสงสว่าง เราปรุงแต่งขึ้นอยู่ในท้องเป็นลูกแก้ว เป็นนิมิตให้อาการสงบคน
เข้าไปปฏิบัติอย่างตีเยี่ยม แต่จะผ่านขึ้นไปไม่ได้เลย มันผ่านขึ้นไปไม่ได้เพราะนี่ถึงอาการสงบ

ตรงหน้าห้องไม่ใช่วิถีดับ วิถีดับอยู่ตรงตั้งจุมุกหัก

..มันเลยห่างไกล นี่ก็ขอให้เข้าใจ ไม่ใช่หลงพ้อทับถมนะ

เพราะว่ามันไม่ใช่

เช่นอีกอย่างหนึ่ง หลวงพ่อบอกได้ว่า พอมีคนไปถามเขาก็ว่า เออ..ตายไปแล้ว อยู่ชั้นนั้นชั้นนี้ อันนี้ไม่ถูกแน่ ไม่ถูกแน่นอน เพราะว่าเป็นการโกหกของคณาจารย์เหล่านั้น แต่ว่าท่านนี้ไม่ได้โกหกหรือ แต่ท่านอื่นอาจจะโกหก มันผิดตรงนี้

เพราะว่า สิ่งหนึ่งมี สิ่งหนึ่งจึงมี

พอไปถามปุ๊บจะรู้ได้อย่างไรว่าปรมาณูตรงนั้นเขากำลังทำงาน เรายังไม่ได้เป็นอรหันต์นี่ พุดง่าย ๆ เลย พุดตรง ๆ เลย

อย่างหลวงพ่อบอกอยู่ดีๆ ไซ้ใหม่ จะพุดบ้อออกมาไม่ได้ว่าปรมาณูขึ้นแล้ววันนี้ หลวงพ่อบอกไม่ได้ ก็มันยังไม่ขึ้น มันยังไม่ขึ้นนะ

หลวงพ่อก็บอกคณะลูกศิษย์ลูกหาว่า คอยดูก็แล้วกัน หนาวร้อนมันจะขึ้นให้ดู ร้อนจัด หนาวจัด หลวงพ่อก็บอกได้แค่นั้น เพราะว่าหลวงพ่อกับไม่ใช่ญาณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อขึ้นมาก็มีคนตายจริง ๆ ผีสาว แม่ยายบ้าง อะไรบ้างทำนองนี้ นั่น หลวงพ่อบอกได้อยู่ ภายนอกนะ

แต่ภายในที่เพิ่งเข้ามานี่ อดพลังปรมาณูให้มันแก่กล้า ไม่มีที่ไปตานี้ เราอดไว้

อีกวิธีหนึ่งคงไม่ผิด หายใจออกไม่กำหนดนะ กำหนดพุท..เข้าอยู่ตรงนี้ก็ได้ออยู่ตรงตั้งจุมุกหัก แต่ โอ.. ออกนั้น กลั่นใจไว้หน่อยหนึ่งก็ไม่ผิด สร้างพลังปรมาณู เมื่อพลังปรมาณูธาตุดินน้ำไฟลมของเรานี้มันจะร้อนวูบ ๆ แก่กล้าขึ้น แก่กล้าขึ้น นี้จะสามารถใช้เอาทำประโยชน์ของเราได้ ตัดกิเลสได้ก็ไม่ผิด นั่น อันนี้หวังว่าเข้าใจ

แต่หลวงพ่อกับไม่เถียงวิธีสัมมา อรหันต์ นั่น ก็เพิ่งปรมาณูให้เกิดขึ้นเหมือนกัน แต่ปรมาณูตัวนี้ไม่มีจุด

หลวงพ่อกับให้ทั้งนิมิตทางอื่นเลย มาสู้อยู่ที่เดียว นี้ คือว่า เป็นจุดดี ว้างนั้น

ถ้าสมมติว่า เพิ่งอยู่หน้าห้องนะ

แล้วเวลาเกิดมโนมยิทธิละ มันจะเกิดได้อย่างไร

ก็วังชนหน้าห้องเหมือนเดิม..เพราะวังกลับมาด้วยอนุสัยของมโนมยิทธิ ก็มีนะ ด้วยอนุสัยที่เป็นภาพสะท้อนออกไปนั้น มันจะวังคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอนของมัน ด้วยอนุสัยที่เป็นอนุสัยนอนเนื่องอยู่ในสันดาน มันจะวังชนหน้าห้องเหมือนเดิม เพราะเราไม่เคยชิน

ทีนี้ หลวงพ่อกับให้มาเพิ่งตรงนี้ (ตรงตั้งจุมุกหัก) เมื่อมันวังไปแล้วนั้น มโนมยิทธิที่เป็นภาพสะท้อนครั้งสุดท้ายนะ มันจะวังสู่บ้านเกิดเมืองนอนของมันแบบลุกธนูหลุดออกจากแหล่งสู่เป้าหมายโดยทันที ดับลงเป็นพระนิโรธธรรมญาณได้ทันทีทันใด

ถ้ามาเอาหน้าห้อง วังชนหน้าห้อง เดียวก็ดับแตก.. นั่นหวังว่าเข้าใจ เพราะไม่ใช่จุดดับของใจ

เพราะว่าใจอยู่ตรงนี้ กำหนดตรงนี้ คือว่าเป็นอารมณ์ เข้าใจใหม่ เป็นอารมณ์ของใจหมด

แม้แต่ปลายจุมุก หลวงพ่อบอกมาติด ความยากความง่าย ท่านทั้งหลายเอ๋ย หลวงพ่อบอกประพาศธรรมมันติดอยู่ตรงปลายจุมุกนี้ หลวงพ่อบอกตาย เอาขึ้นมาตรงตั้งจุมุกหัก มันก็เลยมาอีก มาติดอยู่ตรงคอต้อ มันลีกันนะ มันซ้อนกัน หลวงพ่อบอกต้องใช้เวลา ๕ ปี กับอีก ๑ เดือน น้ำตาของสาวกผู้พ่ายแพ้แห่งกิเลสตัณหาราคะ ได้หลั่งไหลลงครั้งแล้วครั้งเล่า ผลสุดท้ายหลวงพ่อบอกทำบากบั่น

ถ้าใส่อยู่ตรงใสในใส นะ มันก็ใสอยู่นี้แหละ หลวงพ่อบอกไม่รู้จะเอาวิธีไหน

ครั้งสุดท้ายที่หลวงพ่อบำเพ็ญเพียรเพ่งมานาน..ถูกจุด

เขาจึงเป็นมโนมยิทธิ ออกเป็นภาพสะท้อนวังกลับคืนบ้านเกิดเมืองนอนเขา เรียกว่าเพลงศรพุทธบันดาล อย่างที่หลวงพ่อบำเพ็ญไว้ วังคืนสู่เป้าหมายอย่างไม่มีอะไรคั่นเลย เหมือนประหนึ่งสายฟ้าผ่า นี่หวังว่าคงเข้าใจ

แต่ว่าทำวิธีอื่น ถ้ามันวังเข้ามา มันจะวังเข้ามาจุดเดิมของมัน ขนาดหลวงพ่อบำเพ็ญ มันยังวังเข้าไม่ถูก วังมาชนหัวคิ้วมั่ง ตามแถวนี้บ้าง ไม่รู้ว่าเอาอิท่าไหน นี่ก็ขอให้เข้าใจนะ

.....

ลพ. ถ้าคนที่กล้าถาม ก็กล้าสร้างบารมี ถ้าผิด หลวงพ่อก็ไม่ปฏิเสธว่าผิดทีเดียวนะ

ถูกอยู่ แต่ถูกเบื้องต้นนะ มันไปผิดขั้นปลาย

กรรมฐานอย่างอื่นก็ถูกเหมือนกัน ถึงจะไม่ใช่อำนาจของพระองค์ อารมณีนั่นเป็นที่นำมาเพื่อความสงบใจก็ถูกได้ แต่ว่าจะผิดตอนปลาย หลวงพ่อก็มองผิด นี่ขอให้เข้าใจ

อย่างหลวงพ่อยืนยันความถูกต้องนะ แต่ก่อนนี้ใครสู้หลวงพ่อก็ไม่ได้นะ เถียงคอนเป็นเอ็น เมื่อสภาวะนั้น มีรองรับหลวงพ่อบำเพ็ญแล้ว จึงพูดอะไรไม่ออกเลย มันกลับตาลปัตรหมด สิ่งนิमितทั้งหลายทั้งปวงมันกลับตาลปัตรไปหมดเลย เรียกว่าไม่ใช่สภาวะธรรมดา

หลวงพ่อก็ยังบอก จำไว้มั่งสิ

ตอนสัพพัญญุตัสสู ถ้าไม่มีดวงไม้ศรีมหาโพธิ์ ร่างของสัพพัญญูจะกระเด็นไปก็ร้อยโยชน์ จำเอาตรงนี้

ไม่ใช่เอาปัญญาเห็นนะ ปัญญานั้นเกิดอยู่ปลายห้วง, ปลาย ๆ ให้เข้าใจ

ตัวดับจริง ๆ พระนิพพานจริง ๆ นั้น จะรู้อะไรไม่ได้เลย

นี่ ให้เข้าใจเอาตรงนี้

ถ้าเราอยากเห็นนั่นเห็นนี่ มันก็ไม่ใช่ในนิพพาน ไม่ใช่ในนิโรธ นั่น มันเป็นการปรุงแต่งอยู่ หวังว่าเข้าใจ

นะ

ขอบคุณมากที่ถาม จะได้ตอบให้แจ่มแจ้ง คือว่า ขอร้อง ไม่ใช่ว่าพระธรรมเปิดโลก พระธรรมเปิดโลก ก็คือ พระธรรมจักรฯ ของพระองค์ โน้น..อยู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

พระธรรมต่อโลก ถึงจะถูก หลวงพ่อบำเพ็ญอาจถึงขนาดนั้น

เป็นพระธรรมต่อโลก

.....

ลพ. คือว่าผลนั้นหลวงพ่อบำเพ็ญไม่ได้แสดง รบแสดงปฏิจจุสมุปบาท อย่างที่หลวงพ่อบำเพ็ญไปนี้ ก็ขอร้อง ให้ถือว่าเป็นญาติของหลวงพ่อบำเพ็ญทุกคน ถ้าหลวงพ่อบำเพ็ญถามไปว่า แล้วปฏิสัมภิทาญาณ ลองแสดงดูสิ

เอ้า..หลวงพ่อบำเพ็ญเงินให้อีก ๕ ล้านบาท ถ้าใครตอบได้

ไม่มีก็จะขายโลกให้ ว่าจั้นเถอะ หลวงพ่อบำเพ็ญถามนะ สมมติเฉย ๆ หลวงพ่อบำเพ็ญจะให้ฟัง ปฏิสัมภิทาญาณ คือว่า

ปฏิสัมภิทาญาณ

อรรถปฏิสัมภิทา รู้อย่างไร

ธัมมปฏิสัมภิตา ผู้แตกฉานในธรรม แตกฉานอย่างไร

นिरुตติปฏิสัมภิตา แตกฉานในภาษา แตกฉานอย่างไร

ปฏิภาณปฏิสัมภิตา แตกฉานในไหวพริบ แตกฉานอย่างไร

คนมาจนมุมตรงนี้ จนมุมที่ผลสมบัตินะ ผลสมบัติออกมานะ เขารู้อย่างมีจุดมีที่ มีกฎมีเกณฑ์เลย โดยไม่ได้ปรุงแต่งเลย นั่น มันเป็นอย่างนั้น

โดยมาก อุตลปฏิสัมภิตา เขาก็ว่าไปตามเรื่องตามราว เป็นจินตมยปัญญา เสียเป็นส่วนมาก ส่วนมาก ละเผิงเลย

ท่านอย่าลืมนะ ผลแห่งสมบัตินี้ จะทำลายอนุสัยได้ ทำลายกิเลส ตัณหา ราคะ ทำลายลงได้

นี่ เป็นข้อสำคัญนะ เป็นข้อสำคัญอันยิ่งใหญ่

ส่วนปัญญาอันถูกต้องตามอริยสัจ และ ปฏิจตุสมุปบาท นั้น จะพลอยตามมาอีก นี่เป็นข้อสำคัญ

ไม่ใช่ว่าอธิบายตามตัวหนังสือได้ แต่กิเลสไม่หมด

หลงพ้อไม่เอาแน่ ไม่เอาเลยแบบนี้

มีความสุขใจสบายใจกับนิमित แต่..กิเลสยังมีอยู่

เอาเชือกผูกคอตายซะดีกว่า

๑๗. ภาษ ผู้มีปัญญาน้อย *อยากจะถามเรื่องชั้น ๕*

ทำไมเขาถึงแยกเป็นกองๆ เมื่อแยกเป็นกองแล้ว เราจะสามารถรวมกันได้หรือไม่ครับ ภาษแค้นนี้ครับ

ตอบ แยกให้มันหลาย ให้มันกองน้อย แยกให้มันเป็นกองๆ

ก็ตีเหมือนกันนะ เจียรระโนออกเป็นกองๆ กองรูป กองเวทนา กองสัญญา กองสังขาร กองวิญญาณ มันมีหลายกอง ถ้ายอลงก็มีกองกายกับใจ เพื่อนะเพื่อว่า อีกประเด็นหนึ่งที่สุตนั้น ใครอยากจรรู้บ้างไหมเอ่ยว่า เวทนาชั้น-กับสัญญาชั้น-กับสังขารชั้น ทำไมพระองค์ไม่เอารวมเป็นวิญญาณชั้นอันเดียว

เอาเฉพาะ เวทนาชั้น ถ้าใครตอบได้ เอ้า พุดเล่นๆ เนาะ พุดเล่นๆ เพื่อให้ครึกครื้นหน่อย เพื่อตอบลูก จะให้รางวัลนะนา ไม่ใช่เอาผิดเอาถูก

เวทนาชั้น ตัวนี้ตัวเดียว ถ้าสมมติว่าพระองค์เรียกใจอย่างเดียวจะมีได้หรือ รวมกับสังขารชั้น เหล่านี้เป็นต้น แล้วสัญญาชั้น เหล่านี้เป็นต้น ทำไม

ปริชาสัพพัญญู นี่ แหม..หลงพ้อว่าเกินโลกโลกาจริงๆ

ที่เขาพุดชั้น ๕ มานั้น ถ้าให้หลงพ้อพุดที่ว่ากระทบสายโน้นสายนี้ ก็ไม่อยากจะพุด มันละเอียดเกินละเอียด ถ้าใครอยากจรรู้ก็จึงคอยฟังทีหลัง เพราะว่าหลงพ้อก็เรียกว่าสลัดใจที่ผู้พุดผิวเผิน แต่สัญญาชั้น นี่ เวทนาชั้น สังขารชั้น เหล่านี้เป็นต้น ประกอบเจตสิกนั้นมีพลิกแพลงมาก พุดพลิกแพลงไปอย่างไรก็ได้ นะ ถ้าใครถึงกระจงสองเงา สมมติ สภาวะแห่งนี้โรธธรรมญาณ ส่องไปทางไหนก็ได้

ที่พระองค์กระจายออกมานั้น ให้เห็นเป็นหมวด ให้เห็นเป็นกอง ไม่เอารวมกองเดียวกันนะ

รูป..กองหนึ่ง คือรูปนี้เป็นรูปอะไร

..รูปธรรม ๒๘

เรียกว่า มีมหาภูตรูป แล้วจึงมี อupaทายรูป เกิดขึ้น หลายต่อไปอีกนะรูปนี้, มีรูปยืนอยู่..ก็มีรูปอาศัย เข้ามาอีก เห็นไหม เฉพาะผู้มีอินทรีอันแก่กล้า เอารูปไปพิจารณา รูปทั้ง ๔ มหาภูตรูป แล้วมีรูปอาศัยเกิดขึ้นอีกทีนี้ เรียกว่ารูปอาศัย พุทธทางภาษาบ้านเรา มีประสาทหู ประสาทตา ประสาทจมูก ประสาทลิ้น ประสาทกาย ประสาทหทัยทวาร เหล่านี้เป็นต้น เป็นรูปอาศัยเข้ามาอีก

แล้วทีนี้ ทำไมพระองค์จึงเรียกเอา รูป ภายนอกอีกด้วย ตา.. หมายความว่าสิ่งที่มองเห็น หู..ได้ยิน ภายนอกนั้น..เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ เหล่านี้เป็นต้น พระองค์ก็รวมมาเป็น รูปธรรม อีก นั้น เห็นไหม เรียกว่าแยกคายที่สุดเลย

ยังไม่เท่า เวทนา สัญญา สังขาร นะ จึงมี..วิญญูณ เห็นไหมนั้น จึงตั้งมั่นเป็นวิญญูณ

นี่ หลวงพ่อขอพูดเพียงแค่นี้ จะสงวนไว้สักหน่อย คือปิดบังไว้ซะหน่อย เพราะว่าเขาจะหยิบไปนา ถ้าอยากรู้จักติดตามไปปฏิบัติ ถ้าพูดไปเดียวหยิบเอาไปพูดต่อ ตัวนี้เอาปรุงแต่งได้นะ ถ้าหลวงพ่อบอกไปนี่เอาไปปรุงแต่งอวดคนอื่นได้เลย ตัวนี้ไม่พูด อุบไว้สักหน่อยว่างั้นเถอะ

ถาม ผมขอถามอีกหน่อยครับ อย่างผมเข้าใจว่า การพิจารณาธรรมนี้ คือพิจารณาอริยสัจ ๔ หรือพิจารณาธรรมองค์ ๘ ครับ พิจารณาธรรมเป็นอารมณ์นี้ครับ

ลพ. ว่าไงนะ

๑๘. ถาม พิจารณาธรรมเป็นอารมณ์นี้ พิจารณาธรรมเป็นคิดอริยสัจ ๔ หรือคิดมรรค ๘ ครับ แล้วพิจารณาอารมณ์เป็นธรรม เป็นอารมณ์

ตอบ โอ..ธรรมเป็นอารมณ์หรือ หลวงพ่อก็อ่า ถ้าเราขึ้นพิจารณาอารมณ์นั้น คือว่า ตัวมรรค ๘ นั้น ก็ว่าเป็นเครื่องเดินทาง เราเอาสติปัญญานั้น เรียกว่าที่แรก ๆ เราก็ไต่เต้า

หลวงพ่อก็อ่าจะตอบว่า ก็เอามรรค ๘ เป็นเครื่องพิจารณาอารมณ์ ว่าอารมณ์ที่เรารู้ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้เห็นว่า การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เหล่านี้เป็นต้นนะ

สำหรับอริยสัจ ๔ นั้น พิจารณาไม่ได้นะ พิจารณาไม่ได้

ต้องใช้คำว่าหยั่งรู้เฉยๆ คือว่าหยั่งรู้ภาพเหมือนภาพเป็นไปเฉยๆ ไม่มีการว่าอันนี้เป็นอันนั้น ถูกต้องตามนั้นเลย

เช่นปฏิบัติจนสมบูรณ์ ถ้าใครว่าพิจารณา นี้ไม่ได้

ใช้หยั่งรู้ในสภาวะ คือว่าภาพที่หมุนเป็นวงล้อแห่งปฏิบัติจนสมบูรณ์ จะหมุนเป็นภาพสไลด์ให้ดู คือว่าสมมติคิดนะ สมมติคิดเอาตอนนี้

สมมติว่าผู้บรรลุมาแล้วนั้น สมมติว่าเราเคยคิด เอ้า..ลอง ๆ คิดดู คิดให้มันเป็นภาพสไลด์หมุนมาให้ดู ก็ดีเป็นวงปฏิบัติจนสมบูรณ์ออกตามนั้นเลย คิดตัวหนังสือไม่ได้นะ มันไม่ถูกกัน ต้องตีภาพสไลด์ออกมาหมุนเลย

ฉะนั้น วิธีเขียนหนังสือของหลวงพ่อนะ หลวงพ่อใช้วิธีนี้ คือว่า จะเขียนปฏิบัติจนสมบูรณ์ เป็นของแสบลึกใช้ไหม หลวงพ่อต้องใช้ภาพ สไลด์ออกมา เขียนตัวหนังสือด้วย..ภาพ สไลด์ด้วย ไปตามที่ว่าหมุนนั้น

ทำไมถึงรู้ได้ว่าภาพนั้นเป็นกิเลส

เอ้า..ก็ภาพนี้เมื่อแต่ก่อนนี้มันเป็นกิเลสนี้ เดียวนี้มันไม่เป็น

ก็รู้ว่า..

เออ..ไอ้ที่เราเคยเสพกาม นึกเสพกาม มันเป็นกามราคะ เขียนลงเลย

เออ..เรากระเสียวกระสันอยู่ในสภาวะนี้ เขียนลงเลย, แน่ะ มันก็เลยง่าย จะไปนึกหาหนังสือนี้ไม่มี

เออ..เราอยากให้งามประเสริฐเลิศฟ้าขึ้นไป เราอยากอยู่คู่ครองกับเมียของเราให้อยู่ตลอดชั่วกับชั่ว
กลับ..เป็นวิภวตัณหาเนี่ย เอ้อ เขียนไปเลย เนี่ย มันจึงง่ายสำหรับคนถึง คนไม่ถึงไปจับตำราเล่มไหนมาเจียรระไนกัน
มันเลยยุ่งเอาตรงเนี่ย เห็นไหม ไม่ใช่ของเล่น ๆ นะ ที่หลวงพ่อดีแสดงให้ดู

ถ้าอยากรู้อริยสัจ เนี่ย..

โอ้..ตอนเราทุกข์กลุ่มหัวจะตายเนี่ย มันเป็นผลมาจากความคิด

ตัวความคิด คือ..สมุทัย

ดับลงไป ก็คือ..นิโรธ (เห็นไหม)

เครื่องที่ทำให้ดับ ก็คือ..สติ

(สมุทัยกับตัวสตินี้จะดับพร้อมกันเลย)

มาดับตรงตัวนิโรธ ...แน่ะ

เอ้า..ก็เขียนลงตามนั้น

จะไปตรวจทานหนังสือมันไม่มีจะตรวจ แล้วพระไตรปิฎกก็ไม่มีอยู่น่าเบี่ย หลวงพ่อไปตรวจก็ไม่มีใน
หนังสือนะ นั้น มันเลยเป็นของง่ายสำหรับคนถึงนะ อันนี้จะถึงแบบไหนไม่รู้เนี่ย พวกท่านกะคะเนดูนะ แต่หลวง
พ่อว่าถึงแบบหมดกิเลสก็แล้วกัน

ปุจฉา – วิถีฆราวาสธรรม ๑๑

ถาม-ตอบ ปัญหา ๑ (เทพหมายเลข ๒๙๖)

วัดป่าศรีรัตนพุทธาราม บ้านโคกหินแฮ่ ต. โคกหินแฮ่ อ. เรณูนคร จ. นครพนม

การตอบปัญหานี้ คนฟังจงเข้าใจไว้ด้วยว่า ไม่ใช่ตอบให้ถูกใจทุกอย่างนะ หมายความว่าตอบเป็นกลางๆ
บางทีก็ตอบอิงศัพท์บัญญัติในพระไตรปิฎก บางทีก็ตอบเป็นของจริงไปเลย และก็จะได้เป็นประโยชน์เมื่อปัญหา
มาถึง ที่เล่าเรียนมานั้นนะ ศัพท์ต่างๆ ก็จะเป็นประโยชน์ ถ้าเราปฏิบัติก็มีมาตรฐานโดยไม่รู้ศัพท์บัญญัติ มันก็
อาจจะตอบไม่ถูกเหมือนกัน เพราะศัพท์บัญญัติเป็นภาษาบาลีเสียเป็นส่วนมาก ถ้าใครถามปัญหาต่างๆ เป็น
ศัพท์ภาษาบาลี แปลมาให้หลวงพ่อฟังด้วย หลวงพ่อก็จะบอกความหมาย เพราะว่าหลวงพ่อดีแปลบาลีไม่เก่ง เรียน
ผ่านมาตั้งยี่สิบสามสิบปี มันก็หลงลืมตำรับตำรานั้น

๑๙.ถาม ข้อที่หนึ่ง. ขอกราบนมัสการ เรียนถามพระคุณเจ้าดังนี้, พวกกระผมได้เข้าฟังธรรมร่วมกับนัก
ปฏิบัติธรรมทั้งหลาย มาสองสามวันแล้ว เท่าที่สังเกตดู ผู้ปฏิบัติธรรมยังติดอยู่ในเสียงเป็นส่วนมาก ขอ
ยกตัวอย่างเช่นเสียงพระคุณเจ้า พระคุณเจ้าจะมีหลักธรรมข้อไหนมาแสดงให้เหมาะกับจริต..จิตใจ เพื่อให้หนัก
ปฏิบัติธรรมเกิดนิพพิทาในเสียง

ลพ. คำถามนี้ ที่แรกคิดในเสียง แต่ก็มึรูป รูปก็เป็นเสียงเหมือนกัน

ข้อที่สอง. สมามีหมายถึงอะไร, และคำว่าอารมณ์ของสมามี หมายถึงอะไร

ข้อที่สาม. เรื่องของกรรม การกระทำเช่นไรจัดเป็นกรรม การกระทำเช่นไรไม่จัดเป็นกรรม

ข้อที่สี่. ความหมายของกรรมใกล้ดับจิตคือ..อาลันนกรรม, กรรมนำไปเกิดคือ..ชนกกรรม, กรรมทั้งสองนี้เป็นกรรมอย่างเดียวกัน ใช่หรือไม่ ถ้า..ใช่ เพราะเหตุใดจึงเรียกชื่อต่างกัน

ข้อที่ห้า. ชายคนหนึ่งเกิดเป็นลูกเศรษฐี แต่เขาเป็นคนมีโรครมาก อายุสั้น เขาตายเมื่ออายุแค่ ๓๐ กว่าปีเท่านั้น

อยากทราบว่า ในกรณีข้างบนนี้ กรรมอะไรทำให้ชายหนุ่มคนนี้เกิดเป็นลูกเศรษฐี กรรมอะไรทำให้เขามีโรครมาก และกรรมอะไรทำให้เขาเสียชีวิตตั้งแต่ยังหนุ่มแน่น

ข้อที่หก. ทินนามของพระคุณเจ้าว่า โลกอุดร แปลว่าอย่างไร โยมพ่อโยมแม่ตั้งให้หรือเปลี่ยนใหม่ ขอ นมัสการ จาก..ญาติธรรม

ตอบ ที่นี้ก็ตั้งใจฟัง หลวงพ่อจะตอบให้ฟัง

สมัยไปเทศน์อยู่วัดป่าวิโมกข์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกโน่นแหละ พอเห็นหน้าหลวงพ่อดีขึ้น ธรรมาสน์เท่านั้นแหละ

“แหม..หุ่นหมาไม่แตกเลย” เขาวายังงั้นนะ กระชิบให้หลวงพ่อดียินเลย พวกพระเป็นร้อยๆ นะ พุดตามตรง หลวงพ่อก็ดูอายุ แต่เทศน์จบแล้วนะ

“แหม..วาทะกินขาดซะเลย” เขาวังงั้นนะ มีทั้งนินทาสรรเสริญพร้อมกัน คือว่ารูปร่างของหลวงพ่อนี้ เรียกว่าหุ่นไม่งดงาม ที่นี้ก็ไม่ใช่เฉพาะที่นี้หรอก..

ใครละ จะมาติดเสียงหลวงพ่อ ก็บอกว่า “อย่าติดเสียงซี..จำเอาธรรมะ”

ที่ข้อถามว่า พระคุณเจ้าจะมีหลักธรรมข้อไหนมาแสดง ให้เหมาะกับจิต..จิตใจ เพื่อให้หนักปฏิบัติเกิด นิพพิทาในรูปเสียง ก็คงจะหมายเสียง

ที่นี้ ผู้มีปัญญาอ่อน ก็ให้กำหนดชั้น ๕ นั้นเอง ถ้าเป็นเสียงนะ หลวงพ่อก็ดูแล้วเมื่อคืนนี้

ที่นี้ จะเอาเฉพาะเสียง..

เสียงในอดีต เสียงในอนาคต เสียงในปัจจุบัน เสียงภายนอก เสียงภายใน เสียงหยาบ เสียงละเอียด เสียงเลว เสียงประณีต เสียง ณ ที่ใกล้ เสียง ณ ที่ไกล,

เสียงนั้นไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เสียง เสียงไม่ใช่สัตว์บุคคล ตัวตน เราเขา มันเป็นอนัตตาธาตุ ไม่ใช่ใคร เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป นี่คือชั้น ๕ ของเสียง ท่านยังจะยึดอยู่เขียวหรือ จะเสียงหวานเพราะพริ้งสั๊กปานใด ให้ กำหนดว่าเสียงมันวุ่นๆ คือคุยกันนั่นเนาะ มันตั้งอยู่เดี่ยวเดียวมันก็ดับ นี่เป็นกองของชั้น ๕

เสียงกระทบหุ่นั้น เสียงเป็นรูปธรรม ประสาทหูนี้ก็เป็นรูปธรรม

สวยอารมณ์สุขหรือทุกข์นั้นนะเป็นเวทนา..สวยเสียงนั้น

สัญญา..จำเสียง

สังขารปรุงแต่ง..พอใจหรือไม่พอใจ

วิญญาณ..ธาตุรู้

กองของขันธ ๕ มันเกิดแล้วมันก็สลายไป สลายไป เกิดก็ครั้ง-หมื่นครั้ง มันก็สลาย ให้เกิดนิพพิทา คือว่า ให้เกิดเบื่อหน่ายในเสียงที่ไกล-ที่ไกล เสียงดี-เสียงเลว เสียงหยาบ-เสียงละเอียด-เสียงประณีต ให้เราพิจารณา นี่ นักปฏิบัติให้เกิดนิพพิทาในฝ่ายนี้ อันนี้หลวงพ่อบอก.

เสียงนี้เป็นรูปธรรมอย่างละเอียดเหมือนกัน ท่านถามฝ่ายเสียง หลวงพ่อก็ตอบให้ฟังอย่างนี้ เกิดนิพพิทา อย่าไปติดในเสียง ให้หุบเอาแต่ข้อธรรมะ เข้าใจหรือยังตานี้

สมาธินั้นหลวงพ่อก็ตอนไปแล้ว ยังจำไม่ได้เขี้ยวหรือ

ตัวสมาธิ..หมายถึงอะไร

ตัวสมาธิ หมายถึงว่า..การตั้งใจมั่น

และคำว่า อารมณ์ของสมาธิ หมายถึงอะไร

อารมณ์ของสมาธินี้ มีได้หลายอย่าง แล้วแต่เราจะทำ ฝ่ายสมถกรรมฐาน ก็ต้องมี ๔๐ กองโน่น จะเพ่ง กสิณไฟ กสิณลม กสิณดิน ก็แล้วแต่ เรียกว่าเป็นสมาธิ เรียกว่าบริกรรมสมาธิ ที่แรกที่ว่าเฉียดเข้าไปก็..อุปัชฌา สมาธิ, อัปนาสมาธิ..อาศัยอารมณ์อยู่อารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง เช่นเพ่งให้แน่นเข้าไปเลย ไม่จำกัดว่าอารมณ์ใด อารมณ์หนึ่ง ไม่จำกัด อารมณ์ของสมาธิตัวนี้.

แต่หลวงพ่อก็อธิบายว่า สมาธิตัวจริงคือตั้งใจมั่น นั่นนะ อย่างหลวงพ่อก็ตอนให้จำไว้ ตั้งใจมั่นมาก่อนบวช เรา..จะทำให้สำเร็จอย่างแน่นอน ตั้งใจมั่นมาแล้ว เป็นสมาธิตัวเริ่มขึ้นมาแล้ว เริ่มที่จะหาความพ้นทุกข์ นี่สมาธิที่แท้จริง อันดับหนึ่งทีเดียว, สมาธิอันดับต่อมา ในระหว่างเราประพฤติธรรมกรรมฐานนี้ จะเพ่งอะไรก็แล้วแต่ เพ่งลมหายใจ..ก็เป็นสมาธิในกองลม เอ้อ..ไม่ได้มีใจส่งไปไหน พุท..โธ อยู่ในพุทโธนั่น แต่ขึ้นได้เพียงอุปัชฌาสมาธิ เท่านั้น

อัปนาสมาธิ นี้ หมายถึงว่า..ไม่มีกำหนด คือเพ่งอย่างเดียว เป็นอัปนาสมาธิอย่างแน่นแนเลยโน่นถึง ..จตุตถฌาน เป็นเอกัคคตารมณ์ มีอุเบกขาในองค์สมาธิ นี่คงจะจำได้นะ

(เช่นทางโลก ก็เป็นสมาธิเหมือนกันนะ ก็มีสมาธิทางโลกเหมือนกัน)

ที่นี้ หลวงพ่อบอกเฉพาะเพียงเป็นทางธรรม เช่นหลวงพ่อบอกเพ่งนี้

เพ่งอยู่จุดเดียว..ตรงตั้งจุมูกหัก, ให้มันเป็นสมาธิให้ได้.

ตั้งใจมั่น..เพ่งอยู่ตรงนี้ ตั้งใจมั่น นี่

(มรรคทั้ง ๘ ข้อนั้น รวมเป็นสติปัฏฐาน พลังงาน นั่น)

เพ่งเข้ามาตรงนี้..เพ่งเข้ามาตรงตั้งจุมูกหัก

ตอนมันส่ายไปส่ายมา มันยังเฉียดอยู่ มันยังไม่ได้เป็นอัปนาสมาธิ คือว่าสมาธิใกล้เข้าไปแล้ว เรียกว่า อุปัชฌาสมาธิ เฉียดไปเฉียดมาอยู่ ว่าจั้นเถอะ เปรียบเสมือนหนึ่ง คนยิงธนูหรือยิงลูกศรเข้าเป้านั่น มันเฉียดไปเฉียดมา เฉียดไปเฉียดมา เอ้อ ตัวสมาธิตัวนี้

ถ้ายิงถูกเป้าเมื่อไร ปึง..เมื่อนั้น, เป็นอัปนาสมาธิเลย ตัวนี้ สมาธิอย่างเด็ดเดี่ยวแน่นแนเข้าไปเลย มันคง และก็..ผลขององค์ฌาน ผลของสมาบัติ ก็เกิดอยู่ในนั่นแหละ นี่ขอให้จำไว้

ตัวสมาธิคือ..ตั้งใจมั่น เราทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งฝ่ายโลก ก็จัดเป็นสมาธิได้เหมือนกัน

(อย่างหลวงพ่อบอกว่ามาก่อนหน้านั้น ว่าในทางธรรม)

เราทำอะไรเราก็ต้องมีสมาธิ ถ้าไม่มีสมาธิก็ขับรถไม่ได้ ตกเหวตายเท่านั้นนะ นี่คือตัวสมาธิ ใช้ได้ทั้ง ทางโลกทางธรรม

ข้อที่สาม. เรื่องของกรรม การกระทำเช่นไรจัดเป็นกรรม การกระทำเช่นไรไม่จัดเป็นกรรม.

กรรมตัวนี้หมายถึงการกระทำ เรียกว่าเราทำงานทำการ ไถไร่ไถนาอะไร ก็เรียกว่ากรรมเหมือนกัน การกระทำ ขับรถขับเรือ เรียกว่าการกระทำเหมือนกัน ทุกสิ่งทุกอย่างนั้น การทำมาหากิน เรียกว่าการกระทำเหมือนกัน

(แต่ในทางธรรม) ...แล้วมาทำกรรมฐานนี้ ตัวนี้หันมาทางธรรม. ท่านถามว่าการกระทำเช่นไรจัดเป็นกรรม นี่หลวงพ่อก็ตอบแล้วนี้ หมายถึงถึงทางโลกทางธรรม หมายถึงต่อ ๆ ไปซี เรามานี้มาประพาศิธรรม กรรมฐาน คือกรรมฐาน ตานี้กรรมมันต่อไปอีกด้วย เอากรรมฐานเป็นที่ตั้ง คือมาประพาศิธรรม

..การกระทำเช่นไร ไม่จัดว่าเป็นกรรม หมายถึงกรรมที่เราไม่เจตนา ยกตัวอย่างให้ฟัง ไม่เจตนาจะทำการกรรมที่เราไม่เจตนา เช่นพระจักษุบาลท่านเดินจงกรม(ท่านตาบอด) ท่านเดินเหยียบแมลงเม่าตายหมด อันนี้ไม่ถือว่าเป็นกรรมเป็นเวรนะ ไม่ถือว่าเป็นเวรเป็นกรรม เพราะไม่มีเจตนา

พระพุทธองค์ก็ทรงตรัสว่า “เจตนาหัง ภิกขเว..เจตนาอันนั้นแหละคือกรรม”

หมายถึงเวรกรรม หมายถึงสร้างกรรม อันนี้ผ่านไปแล้วสามข้อ

ข้อที่สี่. ความหมายของกรรมใกล้ดับจิต คือ อาสันนกรรม กับ กรรมนำไปเกิด คือ ชนกรรม, กรรมทั้งสองข้อนี้เป็นกรรมอย่างเดียวกัน ใช่หรือไม่ ถ้าใช่ เพราะเหตุใดจึงเรียกชื่อต่างกัน

อันนี้มันเป็นคนละกรรม ไม่ใช่กรรมเดียวกัน

อาสันนกรรม นั้น กรรมจวนเจียนจะดับจิต หมายความว่า กรรมใกล้จะตายพริบลงเลย

ที่นี้ ชนกรรม กรรมนำไปเกิด นั้น หมายถึงว่า จะไปเกิดฝ่ายดี หรือฝ่ายชั่ว นั้นก็แล้วแต่กุศลบาปมีหรือบาปบุญจะนำไป ถ้าตอบเป็นทางศัพท์บัญญัตินะ ตามศัพท์ที่ได้เล่าเรียนมา เขาว่าอย่างนั้น

ชนกรรม ตัวนี้ ถ้าวกเข้ามาตอบในทางประพาศิธรรมกรรมฐาน หลวงพ่อวกเข้ามาตอบ ชนกรรมตัวนี้นะ ก็คือ บาปมีที่เราสร้างสมมานั้นแหละที่เป็นชนกรรม จะพาเรามาเกิดนี้ มาเกิดใหม่ มาเกิดให้ดวงตาเห็นธรรม (ตานี้..ตอบทางธรรม) ให้มารู้แจ้งเห็นจริงในสังขาร ชนกรรมตัวนี้

อันนั้นมันเป็นทางคนน้อย ตอบทางนั้นตอบเป็นทางคน คนกำลังตาย และก็คนกำลังจะเกิด หมายถึงข้อนี้

ที่นี้ หลวงพ่อตอบในทางธรรม ก็คงจะเข้าใจ.

ข้อห้า. ชายคนหนึ่ง เกิดเป็นลูกเศรษฐี แต่เขาเป็นคนมีโรครมาก อายุสั้น เขาตายเมื่ออายุแค่ ๓๐ ปี เท่านั้น อยากราบในกรณีเช่นนี้ กรรมชื่ออะไรทำให้ชายหนุ่มคนนี้เกิดเป็นลูกเศรษฐี หลวงพ่อก็คงจะเทศน์อยู่แล้ววันนี้ พอดีมาถามพอดี อันนี้หลวงพ่อก็คงไม่ขอตอบ เป็นเรื่องของอินไตย หลวงพ่อก็ไม่รู้ว่าเขาทำกรรมอะไรไว้ ไม่รู้ว่าใคร ถ้าหลวงพ่อก็คงจะอวดอุตริว่าเขาทำกรรมอย่างนั้นอย่างนี้ไว้ มันก็ไม่ได้ แต่จะตอบพอเลาๆ ได้ เขาสร้างกรรมดีนั้นแหละ เขาสร้างกุศลบาปมีไว้ดีมาก เขาจึงได้เกิดเป็นลูกเศรษฐี นี้ ตอบอย่างนั้น

ที่นี้ ทำไมเขาจึงมีโรครมากไข้ไหม พระพุทธองค์ก็ตรัสไว้แล้วว่า คนเราเกิดแก่เจ็บตาย โรคเปื่อยเปื่อยดินฟ้าอากาศมันเผาผลาญ มันเกิดเป็นโรคเป็นภัย อันนี้ขอตอบไปตามตรง เขาอายุสั้น เพียง ๓๐ ปี เท่านั้น กรรมชื่ออะไรทำให้ชายหนุ่มคนนี้เกิดเป็นลูกเศรษฐี หลวงพ่อก็คงไม่รู้ชื่อกรรมอะไร เรียกว่ากรรมที่ดีก็แล้วกัน ที่เขาสร้างมานั้นแหละ กรรมอะไรที่ทำให้เขาเกิดมีโรครมากนั้น เกิดมีโรครภัยไข้เจ็บมาก เขาคงจะเคยสร้างกรรมไว้เหมือนกัน เรียกว่าเคยเปื้อนปลา เปื้อนนก เปื้อนหนู อะไรทำนองนี้ จึงให้มีโรครมาก ยกตัวอย่างให้ดูนะ เวรกรรมมีจริงอย่างหลวงพ่อก็คงพูดเมื่อคืนนี้หรือเมื่อคืนวานนี้ เทศน์เรื่องโฆชะกะเศรษฐีนั้น กรรมอะไรทำให้เขาเสียชีวิต

ตั้งแต่ยังหนุ่ม อายุแค่ ๓๐ ปี อันนี้มันเป็นไปได้ เศรษฐี-ยากจนเสียใจ อะไรก็แล้วแต่ อายุนี้กำหนดกฎเกณฑ์ไม่ได้ เป็นเรื่องอินไตย หลวงพ่อจะเทศน์ประกอบอยู่ในเดี๋ยวนี ในคืนนี้แหละ ให้ฟังต่อไป

๒๐. ถาม ที่นี้ ข้อที่หก ทินนามของหลวงพ่อ โลกอุดร แปลว่าอะไร โยมพ่อโยมแม่ตั้งให้ หรือท่านตั้งให้ ใหม่ หรือเปลี่ยนใหม่ ขอนมัสการ

ตอบ อันนี้ คำว่าโลกอุดรนี้ ทางลูกศิษย์ลูกหาอยู่พิษณุโลก ตั้งให้หลวงพ่อ ชื่อเดิมของหลวงพ่อคือ อาจารย์บพิช ธรรมปาโล

โลกอุดร นี้แปลว่าอย่างไร

โลก...ในที่นี้ คือว่าโลกแห่งความมีตนอนธการนั่นแหละ โลกกิเลส ตัณหา อาสวะ

อุดร...หมายถึงเหนือ เหนือความมืด เหนือจิตใจตัวเองนี่นะ จิตใจความมืดของตัวเอง ไม่ใช่เหนือโลกทั้งปวงนะ ไม่ใช่เหนือขึ้นท้องฟ้าโน่น ไม่ใช่เหนืออย่างนั้น ขอให้เข้าใจ.

ก็ตอบมาทุกคำถามแล้ว ข้อที่ห้า เรื่องเกิดเป็นลูกเศรษฐีหรือลูกอะไรนั่น ให้ฟังหลวงพ่อกำลังเทศน์ในวันนี้แหละ เตรียมมาพร้อมแล้ว.

.....

ก่อนสืบทอดปัญหาจะสืว่าให้ฟังซะก่อนนะ สืว่าให้ฟังนรกนะ นรก ๘ ชุม หรือ ๙ ชุม อย่างอาจารย์มหาเชื่อว่า หลุมที่ ๑ ฮอดหลุมที่ ๙ นั่นนะ หลวงพ่อขอเพิ่มอีกหลุมหนึ่งเด้อ อเวจีมหานรกว่าสั้น ไผอยากเกิดเน ..ไผอยากเป็น ตกนรกเน บ่ เอ้อ..บ่อยากตกบ่ หลุมที่ ๑ เด้อ แม่อกเด้อ อันยาธรรมนั่งอยู่ทางหน้า

หลุมที่หนึ่ง..คือเข้าในท้องคนนี่แหละ เดือนที่หนึ่งว่านถ่อ มันทุกข์หลาย หลุมที่หนึ่งนี่ยังเป็นน้ำเมือก ๆ อยู่ หลุมที่หนึ่งทุกข์หลายเด้ออยู่ในท้องนี่นะ, หลุมที่สอง..ก็สองเดือน, หลุมที่สาม..ก็สามเดือน, นั่นแหละ หลุมที่สี่..สี่เดือน, หลุมที่ห้า..นี่ห้าเดือน, หลุมที่หก..ก็หกเดือน, หลุมที่เจ็ด..ก็เจ็ดเดือน, หลุมที่แปด..ก็แปดเดือน, หลุมที่เก้า..นี่เก้าเดือน อเวจีมหานรกนี่ฮอดแต่เป็นหลุมที่หนึ่งว่านถ่อ เทื่อสิมาพันสิบาตนี้ สืออยากเข้าอยู่บ่ นี่แหละหลุม อเวจีมหานรก หลวงพ่อบ่ตกหรือ บ่ตกมัน หลุมอเวจินี้เซาตกแล้ว

บัดนี้ก็ตอบปัญหาอาจารย์มหาฯ เชื้อ เพ็นถามเผื่อ ก็มีแล้วอยู่ในหนังสือหยั่งลงกันมหาสมุทร

ธรรมะทั้งแปดหมื่นสี่พันพระธรรมชั้นนั้น กระจายออกจากอริยสัจสี่ทั้งหมด พระองค์กระจายสอน ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา

ตรัสรู้หรืออริยสัจสี่อย่างเดียว แต่เวลาสอนนี้ต้องใช้อุบายต่าง ๆ นานา

ฉะนั้น คำสอนทุกหมวดทุกตอน จึงสงเคราะห์เข้าในอริยสัจสี่ได้ทั้งหมด

ดังจะเห็นวันที่พระมหากัสสปะจะเอาพระอานนถ์นั้นนะ เข้าทำสังคายนา ทำไมเอาเข้าไม่ได้ เพราะพระอานนถ์ยังไม่ได้สำเร็จพระอรหันต์ เมื่อไม่สำเร็จพระอรหันต์ก็จะมีวิสังขารญาณ คือไม่มีวิชาญาณจะไป สงเคราะห์หมวดพระธรรมอันมากมายก่ายกอง เข้าในหมวดปฏิบัติสมบูรณ์ได้ ตอนไหนเป็นอวิชา สังขาร วิญญาณ นามรูป สหายตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน ภพชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส เหล่านี้ สงเคราะห์เข้าไม่ได้ เพราะยังไม่ได้รู้แจ้งแทงตลอด นั่น อยู่ในนี้หมด สอนในอริยสัจสี่

ชั้นห้าเหล่านี้เป็นอริยสัจสี่ทั้งหมด อยู่ในหมวดมัคคัสัจ ที่พระองค์กระจายออกมาแล้วนั้น มัคคัสัจทั้งหมด

หมวดหนึ่งก็คือหมวดนิโรธ-หมวดนิพพาน-หมวดวิมุตติสุขเหล่านี้แหละ

หมวดหนึ่งก็คือ หมวดทุกข์-สมุทัย อยู่ในนั้นแหละ

ฉะนั้น ให้อ่านไว้ว่า การทำสังคายนาคั้งแต่ปางก่อน กับคั้งปัจจุบัน มันไม่เหมือนกัน.

ความจริงแล้วพระพุทธองค์ตรัสรู้ หรือพระอรหันต์บุคคลทุกๆ พระองค์นั้น ท่านตรัสรู้หรือวิจัยสังขีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่การสอนนี้ต้องใช้อุบายหลายอย่าง ครอบจักรวาล ยกแม่น้ำทั้งห้า นาวาทั้งสิบ ทั้งร้อย ทั้งพัน ทั้งหมื่น เพื่อจะให้ถูกอุปนิสัยของแต่ละคน อันนี้ก็ตอบให้ฟังแล้วน้อ.

๒๑. ภาษ แสดงว่าธรรมะทั้งหมดนี้ เป็นสิ่งที่รู้ได้ในปัจจุบัน ไม่ใช่ข้ามภพข้ามชาติ แบบตายเข้าท้องแม่

ตอบ อันนี้เป็นปฏิจสุมุปาบท ที่เขาเถียงกันนั้นข้ามภพข้ามชาติ..วิญญาน

วิญญานตัวนี้ วิญญานในปฏิจสุมุปาบทนั้น หมายถึงวิญญานธาตุรู้ทั้ง ๖ ทวาร ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ..ตรงนี้เรียกว่าหทัยประสาท เรียกว่ามโนทวาร เรียกว่ามโน มโน..นี่..ใจ วาจันนะ ใจทางตา ตาในนั้นแหละ ไม่ได้ข้ามภพข้ามชาติ

บ่ได้ข้ามภพข้ามชาติ คือเกิดในท้องผู้นี้ แล้วชาติหน้าไปเกิดท้องผู้อื่น บ่แม่น, ชาติเดียวนี้ สันติภูฏิกโก..ให้เห็นเอง..รู้เอง ในปัจจุบันนี้ละ ปัจจุบันที่เรากำลังประพฤติธรรมกรรมฐาน ไม่ได้ข้ามภพข้ามชาติ

พระองค์บ่น่าไปสอนดอก ว่าคัก ๆ น้อ พระองค์ไม่ไปนำเสนอเมืองผี พระองค์สอนคนคัก ๆ อยู่ในแหละ สอนหมู่เฮานี้ สอนให้ดับทุกข์ดับเชื้ออยู่เดี๋ยวนี ไผสิ่น่าไปสอนได้เมืองผี ตายไปแล้ว สอนคนคัก ๆ ให้สำเร็จคัก ๆ สิอยู่ในปฏิจสุมุปาบท

วงปฏิจสุมุปาบทเกิดวิธีเดียว

เราคิดครั้งเดียวมันก็วงก็ชาติแล้ว ชาติของปฏิจสุมุปาบทนี้ ไม่ใช่ชาติอยู่ในท้องแม่

ชาติของปฏิจสุมุปาบท..สิ่งอาศัยกันเกิดขึ้นเป็นไป นี้

“สิ่งหนึ่งมี สิ่งหนึ่งจึงมี”

เกิดวิธีจิตเดียวนี้ ไม่รู้ว่าก็ครั้งกิเลสมันเกิดขึ้น

ภาษ แสดงว่าธรรมะทั้งหมดนี้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และแก้ไขในปัจจุบัน จะเป็นกิเลสก็ตาม เป็นกรรมก็ตาม เป็นวิบาก คือผลของกรรมก็ตาม พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้แต่ในชาติปัจจุบันเดี๋ยวนีเท่านั้น เพื่อความพ้นทุกข์อย่างเดียวใช้ใหม่ครบหลวงพ้อ

ตอบ ไม่ใช่ชาติปัจจุบันอย่างเดียว คือชาตินั้นบางทีอาจจะหมายถึง ชีวิตตั้งแต่วันเกิดถึงวันตาย

คำว่าชาตินี้..เอาเดี๋ยวนีละ สอนอยู่เดี๋ยวนี ในวินาทีนี้วาจันเถอะ พระองค์สอนนั้นน้อ

ไม่ใช่ว่าสอนว่า ตั้งแต่เกิดถึงวันตาย สอนให้เราได้สำเร็จเป็นอรหันต์ หรือรู้ธรรมเดี๋ยวนี วาจัน

ชาติเกิดขึ้นเดี๋ยวนี...เกิดที่กระแสความคิดอยู่เดี๋ยวนี...ดับความคิดเดี๋ยวนี นี้แหละคือชาติที่มันเกิดเป็นกิเลสอยู่เดี๋ยวนี..ดับมันเดี๋ยวนีแน ชาติของความคิด ชาติคือการเกิด..เกิดของความคิด

ไม่ใช่ชาติแบบที่ว่าเกิดแล้วเข้าโลงปุบเต้.. เอ้อ..ชาติแบบนั้นบ่แม่นอีก นั้นแหละให้เข้าใจไว้

ภาษ ถ้าอย่างนี้ก็แสดงว่า เราทุกคนนี้สามารถที่จะบรรลุมรรค ผล นิพพาน ได้

เพราะว่า ชาติในธรรมะที่พระพุทธองค์ทรงแสดงนั้น เป็นธรรมในปัจจุบัน

ตอบ เป็นปัจจุบันธรรม อันนี้ก็แล้วแต่อินทรีย์บารมีของแต่ละคนน้อ อาจจะหลายชาติก็ได้น้อ หลายชาตินี้หมายความว่า บ่แม่นตายแล้วเกิด เกิดแล้วตาย ได้

หลายชาติ หมายถึงว่า มันคิดปรุงแต่งหลายภพหลายชาติ

อาจจะปรุงแต่งอยู่ในเรานี้แหละ เป็นหมื่นชาติแสนชาติ

ชาตินี้พูดอีกภาษาหนึ่ง “ครึ่ง” น่อ

มันจึกเพื่อจึกครึ่งละว่านถ่อ เกิดเป็นกิเลสอยู่หว่างนี้ อยู่ใจเฮานี้ จึกก็ครึ่ง นับล้านครึ่งก็บได้ ให้เพียรพยายาม “ครึ่ง” นี้ก็ได้

ชาติ..นี้ คั่นเว้าภาษาบ้านเฮาว่า “ครึ่งหนึ่ง” ก็ได้ เอาครึ่งหนึ่งชะติกว่า เพื่อหนึ่งว่านถ่อ เกิดกิเลสเพื่อหนึ่งขึ้นมา..ก็ทุกข์เพื่อหนึ่ง, สองเพื่อ..ก็ทุกข์สองเพื่อ มันเร็วเต็ละ ไผจะดับได้ เอ้อ...เอาจั้งสันมันจึงเข้าใจน้อ

๒๒. งาม เข้าประเด็นว่า จุดใหญ่ใจความ ญาติโยม และพระภิกษุ สามเณร ทั้งหลายที่นั่งอยู่ในที่นี้ มีสิทธิ์ที่จะบรรลุมรรค ผล นิพพาน ในปัจจุบันนี้ทั้งนั้น ไม่มีใครที่ไม่มีสิทธิ์ไม่มีโอกาส ขอให้ทำจริง ธรรมะของพระพุทธเจ้าหมายถึงชาติคือปัจจุบัน เราทำปัจจุบันนี้ทำไปเรื่อย ๆ ก็สามารถจะบรรลุมรรคผลได้หมด ใช้ไหมครับหลวงพ่อ

ตอบ ได้หมด ถ้า..ทำ..ถูก

แต่หลวงพ่อบ่ตอบว่า “ได้หมด”

ถ้าไม่ทำ..ไม่ได้

ถ้าทำถูก..ได้หมด

ถ้าทำไม่ถูก..ก็ ไม่ได้

ถ้าอินทรีย์แก่กล้า เฟงเพียรพยายามเข้าไป ต้องแน่นอน..ไม่ท้อไม่ถอย ได้หมดทุกองค์ ไม่มียกเว้นขนาดชฎิล ๓ พัน้อง คนตั้งหนึ่งพันสามคน ยังได้บรรลุพร้อมกัน

.....
เมื่อวานนี้หลวงพ่อเล่าค้างไว้

ปฏิบัติที่แรก เบื้องต้นให้เฟงอาการ ๓๒ ..ดิน น้ำ ลม ไฟ

คั่นเฮาบ่พยายามเบ็ง มันจะสะสมสะสมไปเบ็ดเลย มันบ่เห็นความคิด บ่เห็นอารมณ์เลย จื่อไว้เตื่อ..จื่อไว้ บ่เห็นอารมณ์เจ้าของ อารมณ์ความคิดก็บ่เห็น การฮักการซังในความคิดนี้ก็บ่เห็น บ่ฮักเลย มีดตีตื่อ นีแสดงว่า บ่ทันได้เข้าเป็นอริยมรรคสมังคี นีสิหลวงพ่อจะเว้า

ถ้าใครเฟงบ่เห็นคักๆ นี แสดงว่าสะสมสะสมไปหมดเลย ไม่เห็นอารมณ์ ไม่เห็นการปรุงแต่ง ว่ามันชอบใจหรือไม่ชอบใจในอารมณ์ ไม่รู้เลย มันสะสมสะสมไปหมด ตัวอารมณ์ก็ไม่เห็น อาการของรักของซังก็ไม่รู้เลย มีดตีตื่อ เฮาก็เพียรพยายามเอามันจนแจ้งซัด จึงจะยิงเป้าถูก บ่แม่นจะมายิงตั้งจุมุกหักโลดเต้ บ่แม่นสิยิงโดยบ่เห็นอารมณ์เต้ เอาจนแจ้งซัดนั้น เพียรพยายามเอา

เฟงจนมันซัด มันจะซัดเองดอก ให้เฟงไป..เฟงไป

เฮาเพียรคล้ายๆ กับว่าเฮายังไปนี่ เฮาเล่นไป หันเห็นบ่ละตัวหนังสือเขาเขียนไว้ มันจะอ่านออกบ่ให้เฮาหยุดเบ็งคักๆ หยุดจื่อเข้าไปอ่านคักๆ ก็เห็นเท่านั้นสิตัวหนังสือมันจะเป็นจั้งได้

พยายามจื่อเบ็ง จื่อเบ็ง จื่อเบ้า ดิบตีมันสิพอสิบมือ พอสิบเดือนบ่ มันก็เห็นสันตัว เมื่อเห็นแล้วนั้นแหละเราจะพุ่งทะยานเข้าไปฆ่าคอกหอยมันตรงนั้นแล้ว ดับตรงนั้นเมื่อเห็นแล้ว ถ้าเรายังไม่เห็น จะดับมันตรงไหน ให้เราเห็นชะก่อน เห็นอย่างซัดแจ้วทีเดียว สติของเราก็เด่นซัด เพียบพร้อมพยายามจะพุ่งทะยานเข้าสู่กัน เปรียบเหมือนเข้าศึก ถ้ามันหมอบอยู่ในป่า มันก็บ่เห็นแล้วน่อ สิไปยิงสุมก็บ่ถึกมันแล้ว ไม่เห็นมันมุดอยู่ ให้เฮาเพียรพยายามเบ็งเข้าศึก เพียรเบ็งอยู่ในนี้ เพียรดูตัวข้าศึก..ตัวปรุงแต่ง ให้เห็นอย่างเด่นซัด เห็นมึงเด่นซัดละบาดนี้ เอาก้านเข่วสิมันหล่นละบาดนี้ นั้นเปรียบคือกันกับภายนอก

ฉันใดก็ฉันนั้น การปรุงแต่งก็เหมือนกัน มันลีเก่ง พืบนั่นพืบนี มันเร็วยิ่งกว่าสายฟ้าแลบ คนจะเอาอยู่นั้น ละก็บารมีของเรา สู้กันไปสู้กันมา ไผ่จ๊กสู้ไผ่ได้ สติแก่ขึ้น แก่ขึ้น กำลังสติ สตินทรีย์ณาน แก่ขึ้น แก่ขึ้น ตัวหนึ่ง มันจะถอยละทีนี้ มันจะไม่กล้าสู้ละทีนี้ ทางนั้นมันจะถอยเต๋ ข้าศึกน่ะ มันจะสู้เราไม่ได้ละตานี้ พลับเดียวเท่านั้น แหละคักๆ ละมันถอยไปถอยมา มันบ่กล้าสู้ พุงทะยานเข้าไปสบาดนี้ มันก็เสริ่งเท่านั้นเอง

ขาดสันตติลงทั้งสองฝ่าย ทั้งฝ่ายสติที่เราพุ่งเข้าไปนั้น และทั้งตัวปรุงแต่งด้วย ก็จบกิจพรหมจรรย์เพียงแค่นั้น

ปุจฉา – วิชชาธรรม ๑๒

ถาม-ตอบ ปัญหา ชุดที่ ๙ (เทพหมายเลข ๒๙๖)

วัดป่าศรีรัตนพุทธาราม บ้านโคกหินแฮ่ ต. โคกหินแฮ่ อ. เรณูนคร จ. นครพนม

การตอบปัญหานี้ คนฟังจงเข้าใจไว้ด้วยว่า ไม่ใช่ตอบให้ถูกใจทุกอย่างนะ หมายความว่าตอบเป็นกลางๆ บางทีก็ตอบอิงศัพท์บัญญัติในพระไตรปิฎก บางทีก็ตอบเป็นของจริงไปเลย และก็จะได้เป็นประโยชน์เมื่อปัญหามาถึง ที่เล่าเรียนมานั้นนะ ศัพท์ต่างๆ ก็จะเป็นประโยชน์ ถ้าเราปฏิบัติก็มีมาตรฐานโดยไม่รู้ศัพท์บัญญัติ มันก็อาจจะตอบไม่ถูกเหมือนกัน เพราะศัพท์บัญญัติเป็นภาษาบาลีเสียเป็นส่วนใหญ่ ถ้าใครถามปัญหาต่าง ๆ เป็นศัพท์ภาษาบาลี แปลมาให้หลวงพ่อฟังด้วย หลวงพ่อจะบอกความหมาย เพราะว่าหลวงพ่อบาลีไม่เก่ง เรียนผ่านมามากตั้งยี่สิบสามสิบปี มันก็หลงลืมตำรับตำรานั้น

๑๙.ถาม ข้อที่หนึ่ง. ขอกราบนมัสการ เรียนถามพระคุณเจ้าดังนี้, พวกกระผมได้เข้าฟังธรรมร่วมกับนักปฏิบัติธรรมทั้งหลาย มาสองสามวันแล้ว เท้าที่สังเกตเห็น ผู้ปฏิบัติธรรมยังติดอยู่ในเสียงเป็นส่วนใหญ่ ขอยกตัวอย่างเช่นเสียงพระคุณเจ้า พระคุณเจ้าจะมีหลักธรรมข้อไหนมาแสดงให้เหมาะกับจริต..จิตใจ เพื่อให้ นักปฏิบัติธรรมเกิดนิพพิทาในเสียง.

ลพ. คำถามนี้ ทีแรกติดในเสียง แต่ก็มีรูป รูปก็เป็นเสียงเหมือนกัน..

ข้อที่สอง. สมามีหมายถึงอะไร, และคำว่าอารมณ์ของสมาธิ หมายถึงอะไร ?

ข้อที่สาม. เรื่องของกรรม การกระทำเช่นไรจัดเป็นกรรม การกระทำเช่นไรไม่จัดเป็นกรรม ?

ข้อที่สี่. ความหมายของกรรมใกล้ดับจิตคือ..อาสันนกรรม, กรรมนำไปเกิดคือ..ชนกกรรม, กรรมทั้งสองนี้เป็นกรรมอย่างเดียวกัน ใช่หรือไม่ ถ้า..ใช่ เพราะเหตุใดจึงเรียกชื่อต่างกัน ?

ข้อที่ห้า. ชายคนหนึ่งเกิดเป็นลูกเศรษฐี แต่เขาเป็นคนมีโรคมามาก อายุสั้น เขาตายเมื่ออายุแค่ ๓๐ กว่าปี เท่านั้น,

อยากทราบว่า ในกรณีข้างบนนี้ กรรมอะไรทำให้ชายหนุ่มคนนี้เกิดเป็นลูกเศรษฐี กรรมอะไรทำให้เขามีโรครุม และกรรมอะไรทำให้เขาเสียชีวิตตั้งแต่ยังหนุ่มแน่น ?

ข้อที่หก. ทินนามของพระคุณเจ้าว่า โลกอุดร แปลว่าอย่างไร โยมพ่อโยมแม่ตั้งให้หรือเปลี่ยนใหม่ ? ขอนมัสการ จาก..ญาติธรรม.

ตอบ ที่นี้ก็ตั้งใจฟัง หลวงพ่อจะตอบให้ฟัง

สมัยไปเทศน์อยู่วัดป่าวิโมกข์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกโน่นแหละ พอเห็นหน้าหลวงพ่อก็ขึ้นธรรมาสน์เท่านั้นแหละ

“แหม..หนุ่มหมาไม่แตกเลย” เขายังงั้นนะ กระซิบให้หลวงพ่อได้ยินเลย พวกพระเป็นร้อย ๆ นะ พูดตามตรง หลวงพ่อไม่กลัวอาย แต่เทศน์จบแล้วนะ,

“แหม..วาทะกินขาดซะเลย” เขาวังนั้นนะ มีทั้งนิทานสรรเสริญพร้อมกัน คือว่ารูปร่างของหลวงพ่อนี้เรียกว่าหนุ่มไม่ดงาม ที่นี้ก็ไม่ใช่เฉพาะที่นี้หรอก..

ใครล่ะ จะมาติดเสียงหลวงพ่อ ก็บอกว่า “อย่าติดเสียงซี..จำเอาธรรมะ”

ที่ข้อถามว่า พระคุณเจ้าจะมีหลักธรรมข้อไหนมาแสดง ให้เหมาะกับจิต..จิตใจ เพื่อให้หนักปฏิบัติเกิดนิพพิทาในรูปเสียง ก็คงจะหมายถึงเสียง

ที่นี้ ผู้มีปัญญาอ่อน ก็ให้กำหนดชั้น ๕ นั้นเอง ถ้าเป็นเสียงนะ หลวงพ่อก็ยังแสดงแล้วเมื่อคืนนี้

ที่นี้ จะเอาเฉพาะเสียง

เสียงในอดีต เสียงในอนาคต เสียงในปัจจุบัน เสียงภายนอก เสียงภายใน เสียงหยาบ เสียงละเอียด เสียงเลว เสียงประณีต เสียง ณ ที่ใกล้ เสียง ณ ที่ไกล

เสียงนั้นไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เสียง เสียงไม่ใช่สัตว์บุคคล ตัวตน เราเขา มันเป็นอนัตตาธาตุ ไม่ใช่ใครเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป นี่คือชั้น ๕ ของเสียง ท่านยังจะยึดอยู่เขียวหรือ จะเสียงหวานเพราะพริ้งสั๊กปานใด ให้กำหนดว่าเสียงม่วน ๆ คือคุยกันนั้นนะ มันตั้งอยู่เดี่ยวเดียวมันก็ดับ นี่เป็นกองของชั้น ๕

เสียงกระทบหูนั้น เสียงเป็นรูปธรรม ประสาทหูนี้ก็เป็นรูปธรรม

สวยอารมณ์สุขหรือทุกข์นั้นนะเป็นเวทนา..สวยเสียงนั้น

สัญญา..จำเสียง

สังขารปรุงแต่ง..พอใจหรือไม่พอใจ

วิญญาณ..ธาตุรู้

กองของชั้น ๕ มันเกิดแล้วมันก็สลายไป สลายไป เกิดก็ครั้ง-หมื่นครั้ง มันก็สลาย ให้เกิดนิพพิทา คือว่าให้เกิดเบื่อหน่ายในเสียงที่ใกล้-ที่ไกล เสียงดี-เสียงเลว เสียงหยาบ-เสียงละเอียด-เสียงประณีต ให้เราพิจารณา นี้หนักปฏิบัติให้เกิดนิพพิทาในฝ่ายนี้ อันนี้หลวงพ่อบอก

เสียงนี้เป็นรูปธรรมอย่างละเอียดเหมือนกัน ท่านถามฝ่ายเสียง หลวงพ่อก็ตอบให้ฟังอย่างนี้ เกิดนิพพิทา อย่าไปติดในเสียง ให้หยิบเอาแต่ข้อธรรมะ เข้าใจหรือยังตานี้

สมาธินั้นหลวงพ่อก็เทศน์ไปแล้ว ยังจำไม่ได้เขียวหรือ

ตัวสมาธิ..หมายถึงอะไร

ตัวสมาธิ หมายถึงว่า..การตั้งใจมั่น

และคำว่า อารมณ์ของสมาธิ หมายถึงอะไร

อารมณ์ของสมาธินี้ มีได้หลายอย่าง แล้วแต่เราจะทำ ฝ่ายสมถกรรมฐาน ก็ต้องมี ๔๐ กองโน่น จะเพ่ง กสิณไฟ กสิณลม กสิณดิน ก็แล้วแต่ เรียกว่าเป็นสมาธิ เรียกว่าบริกรรมสมาธิ ทีแรกทีว่าเฉียดเข้าไปก็..อุปจารสมาธิ, อัปปนาสมาธิ..อาศัยอารมณ์อยู่อารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง เช่นเพ่งให้แน่วแน่เข้าไปเลย ไม่จำกัดว่าอารมณ์ใด อารมณ์หนึ่ง ไม่จำกัด อารมณ์ของสมาธิตัวนี้

แต่หลวงพ่อก็อธิบายว่า สมาธิตัวจริงคือตั้งใจมั่น นั่นนะ อย่างหลวงพ่อก่อนให้จำไว้ ตั้งใจมั่นมาก่อนบวช เรา..จะทำให้สำเร็จอย่างแน่นอนอน ตั้งใจมั่นมาแล้ว เป็นสมาธิตัวเริ่มขึ้นมาแล้ว เริ่มที่จะหาความพันทุกข์ นี่สมาธิที่แท้จริง อันดับหนึ่งทีเดียว, สมาธิอันดับต่อมา ในระหว่างเราประพฤติธรรมกรรมฐานนี้ จะเพ่งอะไรก็แล้วแต่ เพ่งลมหายใจ..ก็เป็นสมาธิในกองลม เอ้อ..ไม่ได้มีใจส่งไปไหน พุท..โร อยู่ในพุทโรนั้น แต่ขึ้นได้เพียงอุปจารสมาธิ เท่านั้น

อัปปนาสมาธิ นี้ หมายถึงว่า..ไม่มีกำหนด คือเพ่งจ้อย่างเดียว เป็นอัปปนาสมาธิอย่างแน่วแน่เลยโน่นถึง ..จตุตถฌาน เป็นเอกัคคตารมณ์ มีอุเบกขาในองค์สมาธิ นี้คงจะจำได้นะ

(เช่นทางโลก ก็เป็นสมาธิเหมือนกันนะ ก็มีสมาธิทางโลกเหมือนกัน)

ทีนี้ หลวงพ่อตอบเฉพาะเพียงเป็นทางธรรม เช่นหลวงพ่อบอกเพ่งนี้

เพ่งอยู่จุดเดียว..ตรงตั้งจุมูกหัก, ให้มันเป็นสมาธิให้ได้

ตั้งใจมั่น..เพ่งอยู่ตรงนี้ ตั้งใจมั่น นี้

(มรรคทั้ง ๘ ข้อนั้น รวมเป็นสติบริกรรม พลังงาน นั่น)

เพ่งเข้ามาตรงนี้..เพ่งเข้ามาตรงตั้งจุมูกหัก

ตอนมันส่ายไปส่ายมา มันยังเฉียดอยู่ มันยังไม่ได้เป็นอัปปนาสมาธิ คือว่าสมาธิใกล้เข้าไปแล้ว เรียกว่าอุปจารสมาธิ เฉียดไปเฉียดมาอยู่ วาจันเถอะ เปรียบเสมือนหนึ่ง คนยิงธนูหรือยิงลูกศรเข้าเป้านั่น มันเฉียดไปเฉียดมา เฉียดไปเฉียดมา เอ้อ ตัวสมาธิตัวนี้

ถ้ายิงถูกเป้าเมื่อไร ปึง..เมื่อนั้น, เป็นอัปปนาสมาธิเลย ตัวนี้ สมาธิอย่างเด็ดเดี่ยวแน่วแน่เข้าไปเลย มันคง และก็..ผลขององค์ฌาน ผลของสมาบัติ ก็เกิดอยู่ในนั้นแหละ นี้ขอให้จำไว้

ตัวสมาธิคือ..ตั้งใจมั่น เราทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งฝ่ายโลก ก็จัดเป็นสมาธิได้เหมือนกัน

(อย่างหลวงพ่อก่อนหน้านั้น ว่าในทางธรรม)

เราทำอะไรเราก็ต้องมีสมาธิ ถ้าไม่มีสมาธิก็ขับรถไม่ได้ ตกเหวตายเท่านั้นนะ นี่คือตัวสมาธิ ใช้ได้ทั้งทางโลกทางธรรม

ข้อที่สาม. เรื่องของกรรม การกระทำเช่นไรจัดเป็นกรรม การกระทำเช่นไรไม่จัดเป็นกรรม

กรรมตัวนี้หมายถึงการกระทำ เรียกว่าเราทำงานทำการ ไถไร่ไถนาอะไร ก็เรียกว่ากรรมเหมือนกัน การกระทำ ขับรถขับเรือ เรียกว่าการกระทำเหมือนกัน ทุกสิ่งทุกอย่างนั้น การทำมาหากิน เรียกว่าการกระทำเหมือนกัน

(แต่ในทางธรรม) ...แล้วมาทำกรรมฐานนี้ ตัวนี้หันมาทางธรรม. ท่านถามว่าการกระทำเช่นไรจัดเป็นกรรม นี่หลวงพ่อก็ตอบแล้วนี้ หมายถึงถึงทางโลกทางธรรม หมายถึงต่อ ๆ ไปซี เรามานี้มาประพฤติธรรมกรรมฐาน คือกรรมฐาน ตานี้กรรมมันต่อไปอีกด้วย เอากรรมฐานเป็นที่ตั้ง คือมาประพฤติธรรม

..การกระทำเช่นไร ไม่จัดว่าเป็นกรรม หมายถึงกรรมที่เราไม่เจตนา ยกตัวอย่างให้ฟัง ไม่เจตนาจะทำกรรมที่เราไม่เจตนา เช่นพระจักษุบาลท่านเดินจงกรม(ท่านตาบอด) ท่านเดินเหยียบแมลงเม่าตายหมด อันนี้ไม่ถือว่าเป็นกรรมเป็นเวรนะ ไม่ถือว่าเป็นเวรเป็นกรรม เพราะไม่มีเจตนา

พระพุทธองค์ก็ทรงตรัสว่า “เจตนาหัง ภิกขเว..เจตนาอันนั้นแหละคือกรรม”

หมายถึงเวรกรรม หมายถึงสร้างกรรม อันนี้ผ่านไปแล้วสามข้อ

ข้อที่สี่. ความหมายของกรรมใกล้ดับจิต คือ อาสังขกรรม กับ กรรมนำไปเกิด คือ ชนกกรรม, กรรมทั้งสองข้อนี้เป็นกรรมอย่างเดียวกัน ใช่หรือไม่ ถ้าใช่ เพราะเหตุใดจึงเรียกชื่อต่างกัน

อันนี้มันเป็นคนละกรรม ไม่ใช่กรรมเดียวกัน

อาสังขกรรม นั้น กรรมจวนเจียนจะดับจิต หมายความว่า กรรมใกล้จะตายพริบลงเลย

ทีนี้ ชนกกรรม กรรมนำไปเกิด นั้น หมายถึงว่า จะไปเกิดฝ่ายดี หรือฝ่ายชั่ว นั้นก็แล้วแต่กุศลบาปหรือบาปบุญจะนำไป ถ้าตอบเป็นทางศัพท์บัญญัตินะ ตามศัพท์ที่ได้เล่าเรียนมา เขาว่าอย่างนั้น

ชนกกรรม ตัวนี้ ถ้าวกเข้ามาตอบในทางประพจน์ธรรมกรรมฐาน หลวงพ่อวกเข้ามาตอบ ชนกกรรมตัวนี้นะ ก็คือ บาปที่เราสร้างสมมานั้นแหละที่เป็นชนกกรรม จะพาเรามาเกิดนี้ มาเกิดใหม่ มาเกิดให้ดวงตาเห็นธรรม (दानี..ตอบทางธรรม) ให้มารู้แจ้งเห็นจริงในสังขธรรม ชนกกรรมตัวนี้

อันนั้นมันเป็นทางคนน้อย ตอบทางนั้นตอบเป็นทางคน คนกำลังตาย และก็คนกำลังจะเกิด หมายถึงข้อนี้

ทีนี้ หลวงพ่อตอบในทางธรรม ก็คงจะเข้าใจ

ข้อห้า. ชายคนหนึ่ง เกิดเป็นลูกเศรษฐี แต่เขาเป็นคนมีโรคมามาก อายุสั้น เขาตายเมื่ออายุแค่ ๓๐ ปีเท่านั้น อยากทราบในกรณีเช่นนี้ กรรมข้ออะไรทำให้ชายหนุ่มคนนี้เกิดเป็นลูกเศรษฐี หลวงพ่อก็จะเทศน์อยู่แล้ววันนี้ พอดีมาถามพอดี อันนี้หลวงพ่อก็ไม่ขอตอบ เป็นเรื่องของอินไตย หลวงพ่อก็ไม่รู้ว่าเขาทำกรรมอะไรไว้ ไม่รู้ว่าใคร ถ้าหลวงพ่อก็จะอวดอุตริว่าเขาทำกรรมอย่างนั้นอย่างนี้ไว้ มันก็ไม่ได้ แต่จะตอบพอเลา ๆ ได้ เขาสร้างกรรมดีนั้นแหละ เขาสร้างกุศลบาปมีไว้ดีมาก เขาจึงได้เกิดเป็นลูกเศรษฐี นี้ ตอบอย่างนั้น

ทีนี้ ทำไมเขาจึงมีโรคมามากใช้ไหม พระพุทธองค์ก็ตรัสไว้แล้วว่า คนเราเกิดแก่เจ็บตาย โรคเบียดเบียนดินฟ้าอากาศมันเผาผลาญ มันเกิดเป็นโรคเป็นภัย อันนี้ขอตอบไปตามตรง เขาอายุสั้น เพียง ๓๐ ปี เท่านั้น กรรมข้ออะไรทำให้ชายหนุ่มคนนี้เกิดเป็นลูกเศรษฐี หลวงพ่อก็ไม่รู้ว่าชื่อกรรมอะไร เรียกว่ากรรมที่ดีก็แล้วกัน ที่เขาสร้างมานั้นแหละ กรรมอะไรที่ทำให้เขาเกิดมีโรคมามากนั้น เกิดมีโรคภัยไข้เจ็บมาก เขาคงจะเคยสร้างกรรมไว้เหมือนกัน เรียกว่าเคยเบียดเบียน เบียดเบียน เบียดเบียน อะไรทำนองนี้ จึงให้มีโรคมามาก ยกตัวอย่างให้ดูนะ เวรกรรมมีจริงอย่างหลวงพ่อบุญดีเมื่อคืนนี้หรือเมื่อคืนวานนี้ เทศน์เรื่องโฆชะกะเศรษฐีนั้น กรรมอะไรทำให้เขาเสียชีวิตตั้งแต่ยังหนุ่ม อายุแค่ ๓๐ ปี อันนี้มันเป็นไปได้ เศรษฐี-ยากจนเข็ญใจ อะไรก็แล้วแต่ อายุที่กำหนดกฎเกณฑ์ไม่ได้ เป็นเรื่องของอินไตย หลวงพ่อก็จะเทศน์ประกอบอยู่ในเดี๋ยวนี ในคืนนี้แหละ ให้ฟังต่อไป

๒๐. ถาม ทีนี้ ข้อที่หก ทินนามของหลวงพ่อกุศล แปลว่าอะไร โยมพ่อโยมแม่ตั้งให้ หรือท่านตั้งให้ใหม่ หรือเปลี่ยนใหม่ ขอนมัสการ

ตอบ อันนี้ คำว่าโลกอุดรนี้ ทางลูกศิษย์ลูกหาอยู่พิษณุโลก ตั้งให้หลวงพ่อกุศล ชื่อเดิมของหลวงพ่อกุศล อาจารย์บพิตร ธมปาโล

โลกอุดร นี้แปลว่าอย่างไร

โลก...ในที่นี้ คือว่าโลกแห่งความมีตนอนธการนั่นแหละ โลกกิเลส ตัณหา อาสวะ
อุดร...หมายถึงเหนือ เหนือความมีตนอนธการนั่นแหละ จิตใจความมีตนอนธการของตัวเอง ไม่ใช่เหนือโลกทั้ง
ปวงนะ ไม่ใช่เหนือขึ้นท้องฟ้าโน่น ไม่ใช่เหนืออย่างนั้น ขอให้เข้าใจ
ก็ตอบมาทุกคำถามแล้ว ข้อที่ห้า เรื่องเกิดเป็นลูกเศรษฐีหรือลูกอะไรนั่น ให้ฟังหลวงพ่อกะเทศน์ในวัน
แหละ เตรียมมาพร้อมแล้ว

.....
ก่อนสิตอบปัญหาละสิว่าให้ฟังซะก่อนนะ สิว่าให้ฟังนรกนะ นรก ๘ ชุม หรือ ๙ ชุม อย่างอาจารย์
มหาเชื่อว่า หลุมที่ ๑ สอดหลุมที่ ๙ นั่นนะ หลวงพ่อขอเพิ่มอีกหลุมหนึ่งเด้อ อเวจีมหานรกว่าสิ้น ไผอยากเกิดแน
..ไผอยากเป็น ตกนรกแน บ่ เอ้อ..บ่อยากตกบ่ หลุมที่ ๑ เด้อ แม่อกเด้อ อันยาธรรมนั่งอยู่ทางหน้า

หลุมที่หนึ่ง..คือเข้าในท้องคนนี่แหละ เดือนที่หนึ่งว่านถ่อ มันทุกข์หลาย หลุมที่หนึ่งนี่ยังเป็นน้ำเมือก ๆ
อยู่ หลุมที่หนึ่งทุกข์หลายแต่อยู่ในท้องนี่นะ, หลุมที่สอง..ก็สองเดือน, หลุมที่สาม..ก็สามเดือน, นั่นแหละ หลุมที่สี่
..สี่เดือน, หลุมที่ห้า..ห้าเดือน, หลุมที่หก..ก็หกเดือน, หลุมที่เจ็ด..ก็เจ็ดเดือน, หลุมที่แปด..ก็แปดเดือน, หลุมที่
เก้า..นี้เก้าเดือน อเวจีมหานรกนี่สอดแต่เป็นหลุมที่หนึ่งว่านถ่อ เพื่อสิมาพันสิบาดนี้ สิอยากเข้าอยู่บ่ นี่แหละหลุม
อเวจีมหานรก หลวงพ่อบ่ตกหรอก บ่ตกมัน หลุมอเวจินี้เขาตกแล้ว

บัดนี้ก็ตอบปัญหาอาจารย์มหาเชื่อ เพ็นถามเผื่อ ก็มีแล้วอยู่ในหนังสือหยั่งลงกันมหาสมุทร
ธรรมะทั้งแปดหมื่นสี่พันพระธรรมชั้นนั้น กระจายออกจากอริยสัจสี่ทั้งหมด พระองค์กระจายสอน
ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา

ตรัสรู้หรืออริยสัจสี่อย่างเดียว แต่เวลาสอนนี้ต้องใช้อุบายต่างๆ นานา
ฉะนั้น คำสอนทุกหมวดทุกตอน จึงสงเคราะห์เข้าในอริยสัจสี่ได้ทั้งหมด
ดังจะเห็นวันที่พระมหากัสสปจะเอาพระอานนที่นั่นนะ เข้าทำสังคายนา ทำไมเอาเข้าไม่ได้ เพราะพระ
อานนที่ยังไม่ได้สำเร็จพระอรหันต์ เมื่อไม่สำเร็จพระอรหันต์ก็จะไม่มีวิสังขารญาณ คือไม่มีวิชชาญาณจะไป
สงเคราะห์หมวดพระธรรมอันมากมายกายกอง เข้าในหมวดปฏิจจสมุปบาทได้ ตอนไหนเป็นอวิชชา สังขาร
วิญญาน นามรูป สหายนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน ภพชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส
อุปายาส เหล่านี้ สงเคราะห์เข้าไม่ได้ เพราะยังไม่ได้รู้แจ้งแทงตลอด นั่น อยู่ในนี้หมด สอนในอริยสัจสี่

ชั้นห้าเหล่านี้เป็นอริยสัจสี่ทั้งหมด อยู่ในหมวดมัคคสัจจ ที่พระองค์กระจายออกมาแล้วนั่น
มัคคสัจจทั้งหมด

หมวดหนึ่งก็คือหมวดนิโรธ - หมวดนิพพาน - หมวดวิมุตติสุขเหล่านี้แหละ
หมวดหนึ่งก็คือ หมวดทุกข์ - สมุทัย อยู่ในนั้นแหละ
ฉะนั้น ให้อู่ว่าวว่า การทำสังคายนาครั้งแต่ปางก่อน กับครั้งปัจจุบัน มันไม่เหมือนกัน
ความจริงแล้วพระพุทธองค์ตรัสรู้ หรือพระอริยบุคคลทุกๆ พระองค์นั้น ท่านตรัสรู้หรืออริยสัจสี่เพียงอย่าง
เดียวเท่านั้น แต่การสอนนี้ต้องใช้อุบายหลายอย่าง ครอบจักรวาล ยกแม่น้ำทั้งห้า นาวาทั้งสิบ ทั้งร้อย ทั้งพัน ทั้ง
หมื่น เพื่อจะให้ถูกอุปนิสัยของแต่ละคน อันนี้ก็ตอบให้ฟังแล้วอ

๒๑. ถาม แสดงว่าธรรมะทั้งหมดนี้ เป็นสิ่งที่รู้ได้ในปัจจุบัน ไม่ใช่ข้ามภพข้ามชาติ แบบตายเข้าท้องแม่
ตอบ อันนี้เป็นปฏิจจสมุปบาท ที่เขาเถียงกันนั่นข้ามภพข้ามชาติ..วิญญาน

วิญญาณตัวนี้ วิญญาณในปัจจุสมุปบาทนั้น หมายถึงวิญญาณธาตุรู้ทั้ง ๖ ทวาร ทางตา หู จมูก ลิ้น ภาย ใจ..ตรงนี้เรียกว่าหทัยประสาท เรียกว่ามโนทวาร เรียกว่ามโน มโน..นี่..ใจ วาจันนะ ใจทางตา ตาในนั้น แผละ ไม่ได้ข้ามภพข้ามชาติ

บ่ได้ข้ามภพข้ามชาติ คือเกิดในท้องผู้นี้ แล้วชาติหน้าไปเกิดท้องผู้อื่น บ่แม่นั้น, ชาติเดียวนี้ สันทิฏฐิโก..ให้ เห็นเอง..รู้เอง ในปัจจุบันนี้..นะ ปัจจุบันที่เรากำลังประพุดติธรรมกรรมฐาน ไม่ได้ข้ามภพข้ามชาติ

พระองค์บ่นำไปสอนดอก ว่าคัก ๆ น้อ พระองค์ไม่ไปนำเสนอเมืองผี พระองค์สอนคนคัก ๆ อยู่ที่นี่และ สอนหมู่เฮานี้ สอนให้ดับทุกข์ดับเชื้ออยู่เดี๋ยวนี้ ไผลีน่าไปสอนได้เมืองผี ตายไปแล้ว สอนคนคัก ๆ ให้สำเร็จคัก ๆ สิฮู้ในปัจจุสมุปบาท

วงปัจจุสมุปบาทเกิดวิธีเดียว

เราคิดครั้งเดียวมันก็วางก็ชาติแล้ว ชาติของปัจจุสมุปบาทนี้ ไม่ใช่ชาติอยู่ในท้องแม่

ชาติของปัจจุสมุปบาท..สิ่งอาศัยกันเกิดขึ้นเป็นไป นี้

“สิ่งหนึ่งมี สิ่งหนึ่งจึงมี”

เกิดวิธีจิตเดียวนี้ ไม่รู้ว่ากี่ครั้งก็เลสมันเกิดขึ้น

ถาม แสดงว่าธรรมะทั้งหมดนี้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และแก้ไขในปัจจุบัน จะเป็นกิเลสก็ตาม เป็น กรรมก็ตาม เป็นวิบาก คือผลของกรรมก็ตาม พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้แต่ในชาติปัจจุบันเดี๋ยวนี้เท่านั้น เพื่อ ความพ้นทุกข์อย่างเดียวใช้ใหม่ครบหลวงพ่อ

ตอบ ไม่ใช่ชาติปัจจุบันอย่างเดียว คือชาตินั้นบางทีอาจจะหมายถึง ชีวิตตั้งแต่วันเกิดถึงวันตาย

คำว่าชาตินี้..เอาเดี๋ยวนี้..นะ สอนอยู่เดี๋ยวนี้ ในวินาทีนี้วาจันน้อ พระองค์สอนนั้น..นะ

ไม่ใช่ว่าสอนว่า ตั้งแต่เกิดถึงวันตาย สอนให้เราได้สำเร็จเป็นอรหันต์ หรือรู้ธรรมเดี๋ยวนี้ วาจัน

ชาติเกิดขึ้นเดี๋ยวนี้...เกิดที่กระแสดความคิดอยู่เดี๋ยวนี้...ดับความคิดเดี๋ยวนี้ นี่แหละคือชาติที่มันเกิดเป็น

กิเลสอยู่เดี๋ยวนี้..ดับมันเดี๋ยวนี้..นะ ชาติของความคิด ชาติคือการเกิด..เกิดของความคิด

ไม่ใช่ชาติแบบที่ว่าเกิดแล้วเข้าโลงปุบเต้.. เอ้อ..ชาติแบบนี้บ่แม่น้ออีก นั้นแหละให้เข้าใจไว้

ถาม ถ้าอย่างนี้ก็แสดงว่า เราทุกคนจะสามารถที่จะบรรลุมรรค ผล นิพพาน ได้

เพราะว่า ชาติในธรรมะที่พระพุทธองค์ทรงแสดงนั้น เป็นธรรมในปัจจุบัน

ตอบ เป็นปัจจุบันธรรม อันนี้ก็แล้วแต่อินทรีย์บารมีของแต่ละคนนะ อาจจะหลายชาติก็ได้..นะ หลาย ชาตินี้หมายความว่า บ่แม่นตายแล้วเกิด เกิดแล้วตาย ได้

หลายชาติ หมายถึงว่า มันคิดปรุงแต่งหลายภพหลายชาติ

อาจจะปรุงแต่งอยู่ในเรานี้แหละ เป็นเหมือนชาติแสนชาติ

ชาตินี้พูดอีกภาษาหนึ่ง “ครั้ง” น้อ

มันจึกเพื่อจึกครั้งละว่านถ่อ เกิดเป็นกิเลสอยู่หว่างนี้ อยู่นี้..จึกก็ครั้ง นับล้านครั้งก็บ่ได้ ให้เพียร พยายาม “ครั้ง” นี้ก็ได้

ชาติ..นี้ คั้นว่าภาษาบ้านเฮาว่า “ครั้งหนึ่ง” ก็ได้ เอาครั้งหนึ่งชะติกว่า เพื่อหนึ่งว่านถ่อ เกิดกิเลสเพื่อ หนึ่งขึ้นมา..ก็ทุกข์เพื่อหนึ่ง, สองเพื่อ..ก็ทุกข์สองเพื่อ มันเร็วเต้ละ ไผจะดับได้ เอ้อ...เอางังสันมันจึงเข้าใจน้อ

๒๒. ถาม เข้าประเด็นว่า จุดใหญ่ใจความ ญาติโยม และพระภิกษุ สามเณร ทั้งหลายที่นั้งอยู่ในที่นี้ มี สิทธิที่จะบรรลุมรรค ผล นิพพาน ในปัจจุบันนี้ทั้งนั้น ไม่มีใครที่ไม่มีสิทธิไม่มีโอกาส ขอให้ทำจริง ธรรมะของ

พระพุทธเจ้าหมายถึงชาติคือปัจจุบัน เราทำปัจจุบันนี้ทำไปเรื่อย ๆ ก็สามารถจะบรรลุมรรคผลได้หมด ใช้ใหม่
ครับหลวงพ่อ

ตอบ ได้หมด ถ้า..ทำ..ถูก

แต่หลวงพ่อไม่ตอบว่า “ได้หมด”

ถ้าไม่ทำ..ไม่ได้

ถ้าทำถูก..ได้หมด

ถ้าทำไม่ถูก..ก็ ไม่ได้

ถ้าอินทรีย์แก่กล้า เฟงเพียรพยายามเข้าไป ต้องแน่นอน..ไม่ท้อไม่ถอย ได้หมดทุกองค์ ไม่มียกเว้น
ขนาดชฎิล ๓ ฟัน้อง คนตั้งหนึ่งพันสามคน ยังได้บรรลุพร้อมกัน

.....
เมื่อวานนี้หลวงพ่อเล่าค้างไว้

ปฏิบัติที่แรก เบื้องต้นให้เฟงอาการ ๓๒ ..ดิน น้ำ ลม ไฟ

ค้นหาบ่พยายามเบ็ง มันจะสะสมสะสมไปเบ็ดเลย มันบ่เห็นความคิด บ่เห็นอารมณ์เลย

จ้อไว้เด้อ..จ้อไว้ บ่เห็นอารมณ์เจ้าของ อารมณ์ความคิดก็บ่เห็น การฮักการชังในความคิดนี้ก็บ่เห็น บ่ฮู้จักเลย มีด
ตัดตัด นี่แสดงว่า บ่ทันได้เข้าเป็นอริยมรรคสมังคี นี่สิหลวงพ่อจะเวว่า

ถ้าใครเฟงบ่เห็นคัก ๆ นี่ แสดงว่าสะสมสะสมไปหมดเลย ไม่เห็นอารมณ์ ไม่เห็นการปรุงแต่ง ว่ามันชอบ
ใจหรือไม่ชอบใจในอารมณ์ ไม่รู้เลย มันสะสมสะสมไปหมด ตัวอารมณ์ก็ไม่เห็น อาการของรักของชังก็ไม่รู้เลย
มีดตัดตัด เฮาก็เพียรพยายามเอามันจนแจ่งชัด จึงจะยิงเป้าถูก บ่แม่นจะมายิงตั้งจุมูกหักโลดเต้ บ่แม่นเสียใจโดยบ่
เห็นอารมณ์เต้ เอาจนแจ่งชัดนั้น เพียรพยายามเอา

เฟงจนมันชัด มันจะชัดเองดอก ให้เฟงไป..เฟงไป

เฮาเพียรคล้าย ๆ กับว่าเฮายังไปนี้ เฮาเล่นไป หันเห็นปล่ตัวหนังสือเขาเขียนไว้ มันจะอ่านออกบ่
ให้เฮาหยุดเบ็งคัก ๆ หยุดจี้เข้าไปอ่านคัก ๆ ก็เห็นเท่านั้นสิตัวหนังสือมันจะเป็นจ้งได้

พยายามจี้เบ็ง จี้เบ็ง จี้บ่เขา ดิบตีมันสิพอสิบมือ พอสิบเดือนบ่ มันก็เห็นสั้นตัว เมื่อเห็นแล้วนั้นแหละ
เราจะพุ่งทะยานเข้าไปฆ่าคอกหอยมันตรงนั้นแล้ว ดับตรงนั้นเมื่อเห็นแล้ว ถ้าเรายังไม่เห็น จะดับมันตรงไหน ให้
เราเห็นชะก่อน เห็นอย่างชัดแจ้วทีเดียว สติของเราที่เด่นชัด เพียบพร้อมพยายามจะพุ่งทะยานเข้าสู่กัน เปรียบ
เหมือนเข้าศึก ถ้ามันหมอบอยู่ในป่า มันก็บ่เห็นแล้วน้อ สิไปยิงสุมก็บ่ถึกมันแล้ว ไม่เห็นมันมุดอยู่ ให้เฮาเพียร
พยายามเบ็งเข้าศึก เพียรเบ็งอยู่ในนี้ เพียรดูตัวเข้าศึก..ตัวปรุงแต่ง ให้เห็นอย่างเด่นชัด เห็นมึงเด่นชัดละบาดนี้
เอาก้านแข้วสิมันหล่นละบาดนี้ นั้นเปรียบคือกันกับภายนอก

ฉันใดก็ฉันนั้น การปรุงแต่งก็เหมือนกัน มันลีเก่ง พับนั้นพับนี้ มันเร็วยิ่งกว่าสายฟ้าแลบ คนจะเอาอยู่นั้น
ละก็บารมีของเรา สู้กันไปสู้กันมา ไผ่จี้ก็สู้ไฟได้ สติแก่ขึ้น แก่ขึ้น กำลังสติ สตินทรีย์ฉาน แก่ขึ้น แก่ขึ้น ตัวหนึ่ง
มันจะถอยละทีนี้ มันจะไม่กล้าสู้ละทีนี้ ทางนั้นมันจะถอยเต้ เข้าศึกน่ะ มันจะสู้เราไม่ได้ละตานี้ พลับเดียวเท่านั้น
แหละคัก ๆ ละมันถอยไปถอยมา มันบ่กล้าสู้ พุ่งทะยานเข้าไปใส่บาดนี้ มันก็เสร็จเท่านั้นเอง

ขาดสันตติลงทั้งสองฝ่าย ทั้งฝ่ายสติที่เราพุ่งเข้าไปนั้น และทั้งตัวปรุงแต่งด้วย ก็จบกิจพรหมจรรย์เพียง
แค่นั้น

วัดป่านาเบี้ย ตำบลนาหอ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
สถานที่บรรลุนิกรรมของ
หลวงปู่สาวกโลกอุดร ธมฺมปาโล